

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

εκδδα

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΥΠΟΕΡΓΟ: ΥΠΟΕΡΓΟ 2 «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ, ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ΙΔΙΑ ΜΕΣΑ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΔΔΑ» του Έργου «SUB4. Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα» με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5150174 της Δράσης 16972 ΤΑΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ

2. Μέλη της Ομάδας Εργασίας	
Συντονίστρια	Δρ. ΘΑΛΕΙΑ ΜΠΑΝΤΕΚΑ , Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, Υπεύθυνος/η Σπουδών και Έρευνας Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (κωδ. 021371)
Συντάκτης	Δρ. ΜΙΧΑΗΛ ΔΙΑΚΑΚΗΣ , ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΕΚΠΑ (κωδ. 023406)
Συντάκτης	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ , ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ/ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ, (κωδ. 016864)
Συντάκτρια	ΑΛΕΞΙΑ ΓΡΑΜΠΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΕΚΠΑ (Κωδ. 022869)

Εμπειρογνώμονες:

Κοψιδάς Οδυσσέας (ΕΚΔΔΑ, κωδ.ΟΠΣ 022727)

Βουλτσίδης Παντελής (ΕΚΔΔΑ, κωδ. ΟΠΣ 019610)

Η σελίδα αυτή έχει αφεθεί κενή σκόπιμα

Περιεχόμενα

1. ΔΙΕΘΝΕΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΑΕ	12
Γενικά – Βασικές έννοιες της ΥΑΕ	12
1.1. Η κοινωνική και οικονομική διάσταση της ΥΑΕ	13
1.2. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO)	28
1.3. Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (ACSHW) .	30
1.4. Επιτροπή Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC)	32
1.5. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (EU OSHA)	33
1.6. Οδηγία πλαίσιο και ειδικές Οδηγίες	35
1.7. Η αρχή της ευθύνης του εργοδότη, ποινικές και διοικητικές κυρώσεις στο Δημόσιο	38
1.8. Ο ρόλος του Τεχνικού Ασφαλείας και του Ιατρού Εργασίας σε δημόσια υπηρεσία	41
1.9. Ειδικές περιπτώσεις νομοθεσίας ΥΕΑ στο Δημόσιο Τομέα	42
1.10. Κοινωφελής Εργασία	49
2. ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΌΡΓΑΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΕΑ.	51
2.1. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	52
2.2. Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία	53
2.3. Επιθεώρηση Εργασίας	54
2.4. Συμβούλιο Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων	57
2.5. Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΚΕΕΕ)	60
3. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ 2016-2020 ΚΑΙ 2022-2027	63
3.1. Στόχοι - Βασικές προκλήσεις - Άξονες προτεραιότητας, εφαρμογή στο Δημόσιο..	63
3.2. Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία 2016-2020	70
3.3. Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία 2022-2027	71
4. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ	74
4.1. Η αξία της διάδοσης της πληροφόρησης και της ευαισθητοποίησης	74
4.2. Καλλιέργεια νοοτροπίας πρόληψης σε εργαζόμενους και εργοδότες. Φορείς σε επίπεδο ΕΕ και Ελλάδα. Εκστρατείες ενημέρωσης, εκπαιδευτικές δράσεις, σεμινάρια και άλλες δράσεις	75
4.3. Ειδικές Εκστρατείες ενημέρωσης και ελέγχων του ΣΕΠΕ για την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών	78
5. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΪΡΙΣΗΣ ΥΑΕ-ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.....	81
5.1. Ορισμός του συστήματος και η αξία του. Αναφορά στο Πρότυπο ISO 45001.	81
5.2. Γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και ευθύνες των εργοδοτών	83
5.3. Υποχρεώσεις και καθήκοντα του Τεχνικού Ασφαλείας και του Ιατρού Εργασίας .	89
5.4. Επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων (υποχρεώσεις των εργοδοτών και δικαιώματα των εργαζομένων - ιατρικοί φάκελοι, υποχρεωτικές εξετάσεις, πρώτες βοήθειες, αναγγελία επαγγελματικών ασθενειών).	94

6.. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΑΕ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ/ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	114
6.1. Η συμμετοχή των εργαζομένων – Διαβούλευση	114
6.2. Δικαιώματα Εργαζομένων	116
6.3. Εκπρόσωπος εργαζομένων – Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΕΥΑΕ)	119
6.4. Υποχρεώσεις εργαζομένων – τήρηση μέτρων ασφάλειας	121
7. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ.....	123
7.1. Μεθοδολογία και Πρακτικές οδηγίες για τη σύνταξη της ΕΕΚ	123
7.2. Βασικοί παράγοντες κινδύνου	125
7.3. Παράγοντες κινδύνου ανά κατηγορία:.....	126
7.4. Μέτρα πρόληψης και προστασίας από τους κινδύνους	133
7.5. Χαρακτηριστικά παραδείγματα εκτίμησης κινδύνου – Παρουσίαση του εργαλείου OiRA.....	135
8. ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ	144
8.1. Η έννοια του εργατικού ατυχήματος και της επαγγελματικής ασθένειας (αναγγελία, διερεύνηση και καταγραφή, υποχρεώσεις του εργοδότη, του ΤΑ και του ΓΕ)	144
8.2. Στατιστικά στοιχεία γενικά και για τον Δημόσιο τομέα	151
8.3. Παραδείγματα ατυχημάτων σε αποκομιδή απορριμμάτων, εργασίες συντήρησης, εκσκαφές κλπ με φωτογραφικό υλικό.....	159
8.4. Αναφορά σε συχνές επαγγελματικές ασθένειες, επιδημιολογικά στοιχεία (Ελλάδα ή/και Ευρώπη) η συμβολή της πρόληψης.....	170
8.5. Σχετικές κυρώσεις.....	175
9. ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΝΑ ΧΩΡΟ/ΕΪΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	177
9.1. Χώροι γραφείων: Προβλέψεις για κτιριακούς κινδύνους (ΠΔ 16/96), 00Α, ΨΚΚ, Ποιότητα αέρα εσωτερικών χώρων	177
9.2. Εργασίες σε ΟΤΑ.....	195
10. ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	203
10.1 Εκτίμηση κινδύνων, οργανωτικά μέτρα πρόληψης, απαγορεύσεις εργασιών, ενημέρωση.	204
10.2 Προβλέψεις για ειδικές ομάδες εργαζομένων:.....	205
10.3 Έγκυες, λεχώνες και γαλουχούσες εργαζόμενες.....	206
10.4 Νέοι και μαθητευόμενοι εργαζόμενοι (σπουδαστές ΕΣΔΔΑ, ΤΕΙ Δημόσιας Υγείας, ΕΣΔΥ κλπ).....	209
10.5 Εργαζόμενοι ΑμεΑ	211
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	214
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΣΦΑΛΜΑ! ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ.

Ευρετήριο Εικόνων

Εικόνα 1. Διασπορά κόστους στα Εργατικά Ατυχήματα και τις Επαγγελματικές Ασθένειες (Πηγή: ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.)	15
Εικόνα 2. Εκτίμηση του συνολικού κόστους ενός εργατικού ατυχήματος – Άμεσο και Έμμεσο Κόστος (πηγή: https://avitusgroup.com/safety-management/biz/the-iceberg-impact-the-direct-and-indirect-costs-of-workplace-injuries-infographic/).....	18
Εικόνα 3. Αριθμός μη θανατηφόρων και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων στην ΕΕ το 2020. (Πηγή Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat).....	20
Εικόνα 4. Θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους το 2020. Ο δείκτης επίπτωσης κυμάνθηκε από μικρότερος του 1.00 στη Φινλανδία, την Ελλάδα, τη Γερμανία, τη Σουηδία και τις Κάτω Χώρες, έως 3.00 ή μεγαλύτερος στη Λιθουανία, τη Ρουμανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και Κύπρος. Το υψηλότερο ποσοστό επίπτωση καταγράφηκε στην Κύπρο με 4,45 θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους. Σε ολόκληρη την ΕΕ, σημειώθηκαν 1,77 θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους. ως εκ τούτου, τα θανατηφόρα ατυχήματα στην εργασία μπορούν να θεωρηθούν ως σχετικά σπάνια συμβάντα. (Πηγή Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat).....	21
Εικόνα 5: Μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους το 2020. Σημειώθηκαν 1.444 μη θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους σε όλη την ΕΕ. Ο δείκτης επίπτωσης κυμάνθηκε από μικρότερος από 100 μη θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους (στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία) έως μεγαλύτερος από 2.500 ανά 100.000 εργαζόμενους (στη Δανία και τη Γαλλία). (Πηγή Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat)	22
Εικόνα 6: Θανατηφόρα και μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα ανά τομέα NACE. (Πηγή Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat .).....	24
Εικόνα 7: Μεταβολή του αριθμού θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας NACE μεταξύ 2010 και 2020. (Πηγή Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat)	25
Εικόνα 8: Μεταβολή του αριθμού μη θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας NACE μεταξύ 2010 και 2020. (Πηγή Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat)	26
Εικόνα 9. Ποσοστά εργατικών ατυχημάτων και προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με την εργασία για τα έτη 2007, 2013 και το 2020 (Πηγή Eurostat).....	27
Εικόνα 10. Ποσοστό εργαζομένων που δήλωσαν πρόβλημα υγείας σχετιζόμενο με την εργασία, έτος αναφοράς 2020 (Πηγή Eurostat).	28
Εικόνα 11. Λογότυπος International Labour Organization- ILO (πηγή: https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm).....	29
Εικόνα 12. Η επιτυχία του πλαισίου εξαρτάται από την εφαρμογή του σε επίπεδο ΕΕ, σε εθνικό, κλαδικό και επιχειρησιακό επίπεδο, με βασικό παράγοντα την αποτελεσματική εφαρμογή, τον κοινωνικό διάλογο, τη χρηματοδότηση, την αύξηση της ευαισθητοποίησης και τη συλλογή δεδομένων. (Πηγή: https://eur-lex.europa.eu/).....	37
Εικόνα 13. Οργανόγραμμα Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (Ιούνιος 2023, πηγή: https://ypergasias.gov.gr/ypourgeio/organotiki-domi/)	53
Εικόνα 14. Η Επιθεώρηση Εργασίας διαθέτει ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση αιτημάτων όπως η αναγγελία εργατικού ατυχήματος (https://www.hli.gov.gr/odigies-ilektronikon-ypiresion/asfaleia-kai-ygeia-ilektronikes-ypiresies/).	57
Εικόνα 15. Η αναγγελία του εργατικού ατυχήματος μπορεί να πραγματοποιηθεί ηλεκτρονικά αφού ο χρήστης συνδεθεί στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της Επιθεώρησης Εργασίας (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ) μέσω του συνδέσμου https://apps.sepenet.gr/portal/login	113

Εικόνα 16. Στιγμιότυπο από την αρχική επιλογή κλάδου εργασίας (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	137
Εικόνα 17. Στιγμιότυπο από την είσοδο στην ιστοσελίδα του OiRA (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	138
Εικόνα 18. Στιγμιότυπο από την έναρξη της μελέτης εκτίμησης κινδύνου (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	138
Εικόνα 19. Στιγμιότυπο από την επιλογή υπάρχουσας ή μη μελέτης (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	139
Εικόνα 20. Στιγμιότυπο από την ονοματοδοσία της μελέτης, στάδιο "Προετοιμασίας" (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	139
Εικόνα 21. Στιγμιότυπο του σταδίου "Συμμετοχή των Εργαζομένων" (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	140
Εικόνα 22. Στιγμιότυπο από το ερωτηματολόγιο, στάδιο "Αναγνώριση και Αξιολόγηση" (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	140
Εικόνα 23. Στιγμιότυπο του σταδίου "Δημιουργία σχεδίου δράσης" (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	141
Εικόνα 24. Στιγμιότυπο των τελικών παρατηρήσεων και προτεινόμενων μέτρων (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	142
Εικόνα 25. Στιγμιότυπο από το τέλος της διαδικασίας και την εξαγωγή των δεδομένων 1/2 (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	142
Εικόνα 26. Στιγμιότυπο από το τέλος της διαδικασίας και την εξαγωγή των δεδομένων 2/2 (Πηγή: oira.osha.europa.eu)	143
Εικόνα 27. Διαφορές μεταξύ των επαγγελματικών και των σχετιζόμενων με την εργασία ασθενειών (Πηγή ΕΛΙΝΥΑΕ https://www.elinyae.gr/themata-yae/epaggelmatikes-astheneies)	146
Εικόνα 28. Παραδείγματα ασθενειών από τον Εθνικό Κατάλογο Επαγγελματικών Ασθενειών (Πηγή: Π.Δ. 41/2012, ΦΕΚ Α' 91/19-04-2012)	149
Εικόνα 29. Εργατικά ατυχήματα κατά φύλο (Πηγή ΕΛΣΤΑΤ).	152
Εικόνα 30. Καταγραφή των εργατικών ατυχημάτων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (NACE αναθ.2) (Πηγή ΕΛΣΤΑΤ).	153
Εικόνα 31. Γράφημα με την Κατανομή θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας της τοπικής μονάδας που συνέβη το ατύχημα, για το έτος 2021	154
Εικόνα 32. Εργατικά ατυχήματα κατά επάγγελμα του παθόντος, 2020 και 2021 (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ).	155
Εικόνα 33. Εργατικά ατυχήματα, κατά είδος τραυματισμού, 2020 και 2021	156
Εικόνα 34. Κατανομή των εργατικών ατυχημάτων κατά επαφή – τρόπο τραυματισμού για το έτος 2021 (Πηγή ΕΛΣΤΑΤ).	157
Εικόνα 35. Αποκομιδή απορριμμάτων (Πηγή: 902.gr)	160
Εικόνα 36. Εργασία σε σκαλωσίες (Πηγή: hss.com)	162
Εικόνα 37. Εργασία σε ύψη (Πηγή: hss.com)	164
Εικόνα 38. Εργασία κατεδάφισης (Πηγή: milburn.com)	165
Εικόνα 39. Ηλεκτρολογικές εργασίες (πηγή: hss.com)	169
Εικόνα 40. Εργασία σε χημείο (Πηγή : healthgoodservices.com)	169
Εικόνα 41. Παγκόσμια στατιστικά εργατικής θνησιμότητας Πηγή: ILO	175

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1. Ειδικότητες τεχνικού ασφάλειας στις μονάδες και υπηρεσίες των Ενόπλων Δυνάμεων	47
Πίνακας 2. Εργατικά ατυχήματα για τον κλάδο Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (Πηγή δεδομένων: ΕΛΣΤΑΤ)	158
Πίνακας 3. Εργατικά ατυχήματα για το επάγγελμα «Μέλη βουλευομένων σωμάτων: ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα» (Πηγή δεδομένων: ΕΛΣΤΑΤ).....	158
Πίνακας 4. Εργατικά ατυχήματα για το επάγγελμα «Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες» (Πηγή δεδομένων: ΕΛΣΤΑΤ)	158

Η σελίδα αυτή έχει αφεθεί κενή σκόπιμα

1. Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την ΥΑΕ

Γενικά – Βασικές έννοιες της ΥΑΕ

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων:

Η Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία είναι ο διεπιστημονικός τομέας που στοχεύει στην προστασία της ασφάλειας, της υγείας και της ευημερίας των ανθρώπων στο εργασιακό τους περιβάλλον, μέσω της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας, της μείωσης των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών και της καλλιέργειας και προαγωγής νοοτροπίας πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων.

Η επίτευξη ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος εργασίας αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό κοινωνικο-οικονομικής ευημερίας και προόδου σε μια σύγχρονη και ευνομούμενη κοινωνία, ενώ παράλληλα συμβάλλει καθοριστικά στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης, μέσω της διασφάλισης της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία.

Ως διεπιστημονικός τομέας η Υγεία και Ασφάλεια Εργασίας (ΥΑΕ) ασχολείται με την προστασία της ανθρώπινης ζωής στο εργασιακό περιβάλλον, κυρίως μέσω της πρόληψης με στόχο την αποφυγή ή μείωση των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO), η ΥΑΕ συμπεριλαμβάνει την κοινωνική, την ψυχική και την σωματική ευημερία των εργαζομένων. Η ΥΑΕ συμβάλλει στη μείωση των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, αφενός διερευνώντας τις αιτίες τους (κίνδυνοι στο εργασιακό περιβάλλον), αφετέρου προσδιορίζοντας τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης και προστασίας που πρέπει να εφαρμόζονται. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ΥΑΕ αλληλοεπιδρά με άλλους επιστημονικούς τομείς, όπως η ιατρική της εργασίας, η δημόσια υγεία, η βιομηχανική μηχανική, η εργονομία, η ψυχολογία, η φυσική, η χημεία, η βιολογία κ.α.

Υγεία (σε σχέση με την εργασία): «Η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής

και κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας» (Καταστατικό Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, 1946).

Ασφάλεια: Είναι η κατάσταση όπου νιώθουμε «ασφαλείς», δηλαδή πλήρως απαλλαγμένοι από την απειλή κάποιου κινδύνου που μπορεί να προκαλέσει τραυματισμό ή κάποια βλάβη στην υγεία, (κάτι που στην πράξη είναι αδύνατο να επιτευχθεί). Ως εκ τούτου, η ασφάλεια πρέπει να θεωρηθεί ως μια αξιολογική κρίση σχετικά με το επίπεδο του κινδύνου τραυματισμού ή βλάβης που θεωρείται ότι είναι αποδεκτό.

Κίνδυνος: είναι ο συνδυασμός της πιθανότητας εμφάνισης μιας επικίνδυνης εκδήλωσης (ή της έκθεσης σε έναν παράγοντα κινδύνου) και της σοβαρότητας του τραυματισμού ή της βλάβης στην υγεία των εργαζομένων που μπορεί να προκληθεί εξαιτίας αυτής της εκδήλωσης ή της έκθεσης.

Εκτίμηση Κινδύνου: είναι η διαδικασία αξιολόγησης των κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στους χώρους εργασίας. Πρόκειται για μια συστηματική εξέταση/μελέτη όλων των πτυχών της εργασίας που εξετάζει:

- τι θα μπορούσε να προκαλέσει τραυματισμό ή βλάβη και σε ποιους
- αν οι κίνδυνοι μπορούν να εξαιρεθούν και, αν όχι,
- ποια είναι τα μέτρα πρόληψης και προστασίας που θα πρέπει να ληφθούν για τον έλεγχο των κινδύνων.

Πρόληψη: όλα τα βήματα ή τα μέτρα που λαμβάνονται ή σχεδιάζεται να εφαρμοστούν σε όλα τα στάδια της εργασίας εντός της επιχείρησης, για την εξάλειψη ή τη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων.

1.1. Η κοινωνική και οικονομική διάσταση της ΥΑΕ

1.1.1. Το κόστος των εργατικών ατυχημάτων

Η απώλεια της ανθρώπινης ζωής και ο ανθρώπινος πόνος του θύματος και των

συγγενών του είναι αναμφισβήτητα το μεγαλύτερο κόστος των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Όμως εκτός από τη σημαντική κοινωνική επίπτωσή, τα εργατικά ατυχήματα έχουν κι ένα σημαντικό οικονομικό κόστος. Το κόστος αυτό μπορεί να είναι άμεσο (όπως η απώλεια εργατοημερών και εισοδήματος, οι δαπάνες για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, δαπάνες αποζημιώσεις κ.λπ.) ή έμμεσο (όπως η μείωση της παραγωγικότητας, η δυσφήμιση της επιχείρησης κ.λπ.) και μπορεί να βαρύνει τον παθόντα, την επιχείρηση ή την Πολιτεία.

Τα εργατικά ατυχήματα και οι επαγγελματικές ασθένειες συμβαίνουν μέσα στις επιχειρήσεις, οι οικονομικές τους επιπτώσεις, ωστόσο, δεν περιορίζεται μόνο σ' αυτές, καθώς το κόστος διασπείρεται και σε άλλους τομείς, επηρεάζοντας ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο.

Στην εικόνα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι τομείς που σχετίζονται με την ΥΕΑ και επηρεάζονται από το κόστος εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.

Εικόνα 1. Διασπορά κόστους στα Εργατικά Ατυχήματα και τις Επαγγελματικές Ασθένειες (Πηγή: ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.)

Η οικονομική διάσταση των παραμέτρων που σχετίζονται με την πρόληψη στα θέματα Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΥΑΕ) αποτελεί ένα πολύπλοκο θέμα που απαιτεί προσεκτική ανάλυση.

Σύμφωνα με μελέτες:

- Το 70% του χρόνου απώλειας εργασίας λόγω ατυχημάτων θα μπορούσε να αποφευχθεί.
- Το κόστος που προκύπτει από τραυματισμούς ή ασθένειες υπερβαίνει το 30% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) στις βιομηχανικές χώρες.

Το οικονομικό κόστος το εργατικών ατυχημάτων μπορεί να υπολογιστεί αριθμητικά με χρηματικά μεγέθη. Περιλαμβάνει το κόστος από την απώλεια αγαθών και υπηρεσιών καθώς και τα οικονομικά κόστη για τον παθόντα και την παραγωγική ικανότητα της κοινωνίας που χάνεται:

- **Χαμένες εργατοώρες** άλλων εργαζόμενων (ή/και οικείων) που θα περιθάλψουν το θύμα την ημέρα του ατυχήματος και αργότερα.
- **Χρόνος απασχόλησης** του Τεχνικού Ασφαλείας, του Ιατρού Εργασίας ή/και την Επιθεώρηση Εργασίας για τη διερεύνηση των αιτίων του ατυχήματος (περιλαμβάνεται και η στάση των εργασιών κατά τη διάρκεια της αυτοψίας)
- **Κόστος αντικατάστασης του θύματος από άλλο εργαζόμενο**, το οποίο περιλαμβάνει το κόστος πρόσληψης, εκπαίδευσης, ενημέρωσης και κατάρτισης του νεοπροσληθέντα, και τη μειωμένη απόδοση του εργαζόμενου λόγω απειρίας..
- **Κακό ψυχολογικό κλίμα** στον εργασιακό χώρο που μειώνει την αποδοτικότητα.

- **Καταστροφές ή βλάβες** στον εξοπλισμό και στις εγκαταστάσεις που επηρεάστηκαν από το ατύχημα.
- **Μείωση της ποσότητας και της ποιότητας του προϊόντος** την περίοδο του ατυχήματος λόγω βλαβών στον εξοπλισμό, του στρες των εργαζομένων και τον γενικότερο αποσυντονισμό της παραγωγικής διαδικασίας.
- **Κακή εικόνα** της επιχείρησης στη δημόσια εικόνα, στις πωλήσεις της, και στις συνεργασίες της με άλλους ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς.
- **Ποινές με πρόστιμα ή διακοπή των εργασιών** (περιλαμβάνεται και το κόστος από τη διακοπή της παραγωγής, ασυνέπεια σε συμφωνίες και τα κόστη για την επανέναρξη των εργασιών).

Σταθερό και μεταβλητό κόστος

Το κόστος μπορεί να διακριθεί σε σταθερό και μεταβλητό. Το σταθερό κόστος είναι ανεξάρτητο του είδους του τραυματισμού ή της ασθένειας που προκλήθηκε (πχ το κόστος των ασφαλιστικών εισφορών είναι σταθερό δεδομένου ότι δεν εξαρτάται από τον αριθμό των ατυχημάτων). Το μεταβλητό κόστος αυξάνεται ανάλογα με τον αριθμό των ατυχημάτων, ενώ ταυτόχρονα, εξαρτάται και από το κάθε χωριστό περιστατικό (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., 2007). Το κόστος που λαμβάνεται υπόψη κατά τη λήψη μιας απόφασης είναι μόνο το μεταβλητό κόστος, καθώς το σταθερό είναι αναπόφευκτο (Ταργουτζίδης, 2006).

Άμεσο και έμμεσο κόστος

Το κόστος μπορεί να διακριθεί σε άμεσο και έμμεσο. Το άμεσο κόστος αφορά σε έξοδα και δαπάνες πρώτων βοηθειών, νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, επιδοτήσεις και αποζημιώσεις, χρόνο αδυναμίας για εργασία, κόστος αποκατάστασης και επανένταξης, πρόστιμα και διοικητικές κυρώσεις, βλάβες σε εξοπλισμό και εγκαταστάσεις κ.λπ.. Το έμμεσο κόστος είναι λιγότερο προφανές και δεν πάντα άμεσα μετρήσιμο. Κάποια έμμεσα κόστη αφορούν στη διακοπή της παραγωγικής διαδικασίας αμέσως μετά από ατύχημα, επιδράσεις στο ηθικό των συναδέλφων, έξοδα για την έρευνα και την καταγραφή του ατυχήματος, κόστη πρόληψης ή / και εκπαίδευσης αντικαταστατών, μειωμένη παραγωγικότητα πιθανών αντικαταστατών, καταστροφές σε υλικά και εξοπλισμό, μείωση στην ποιότητα μετά το ατύχημα, μειωμένη παραγωγικότητα τραυματισμένων εργαζομένων που θα μεταφερθούν σε ελαφρές εργασίες, κόστος αποθεμάτων ή υψηλής εφεδρικής δυναμικότητας παραγωγής, χαμένες εργατοώρες άλλων εργαζομένων που θα περιθάλψουν τον παθόντα, ψυχολογικά προβλήματα του θύματος μετά την επάνοδο του στην εργασία, κ.λπ. (Dorman 2000). Το έμμεσο κόστος μπορεί σε πολλές περιπτώσεις να είναι έως και τετραπλάσιο του άμεσου κόστους (Ταργουτζίδης, 2008).

Εικόνα 2. Εκτίμηση του συνολικού κόστους ενός εργατικού ατυχήματος – Άμεσο και Έμμεσο Κόστος (πηγή: <https://avitusgroup.com/safety-management/biz/the-iceberg-impact-the-direct-and-indirect-costs-of-workplace-injuries-infographic/>)

Εσωτερικό και εξωτερικό κόστος

Το κόστος μπορεί επίσης να διακριθεί σε εσωτερικό και εξωτερικό (ή ιδιωτικό και κοινωνικό). Όταν η επιχείρηση ή το ίδιο το άτομο επωμίζεται το κόστος, τότε αυτό χαρακτηρίζεται εσωτερικό (ή ιδιωτικό). Όταν η πολιτεία επωμίζεται το κόστος, τότε χαρακτηρίζεται εξωτερικό (ή κοινωνικό) (Ταργουτζίδης, 2006; ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., 2007; Κούνουπας, 2012).

Μέτρηση του κόστους

Το κόστος των ατυχημάτων υπερβαίνει το κόστος πρόληψής τους κι αυτό γίνεται αντιληπτό εφόσον πραγματοποιηθεί η μέτρηση του κόστους.

Σύμφωνα με τον Dorman (2005) η μέτρηση του κόστους προϋποθέτει τρία βήματα:

- Αναγνώριση (καταγραφή ατυχημάτων - ασθενειών).
- Απόδοση (αιτιολόγηση της επίδρασης της εργασίας)
- Κοστολόγηση (απόδοση χρηματικών αξιών)

1.1.2. Στατιστικά στοιχεία για τα εργατικά ατυχήματα – επαγγελματικές ασθένειες

Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (International Labour Organization - ILO), σε όλο τον κόσμο συμβαίνουν περίπου 270 εκατομμύρια εργατικά ατυχήματα με 360 χιλιάδες νεκρούς, ετησίως.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), στην Ευρώπη συμβαίνουν κάθε χρόνο περισσότερα από 3 εκατομμύρια εργατικά ατυχήματα, εκ των οποίων τα 3.400 θανατηφόρα.

Στη χώρα μας, το 2020 καταγράφηκαν 3.963 εργατικά ατυχήματα εκ των οποίων τα 41 θανατηφόρα.

Το 2020 στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβησαν 2,7 εκατομμύρια μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα, που είχαν ως αποτέλεσμα τουλάχιστον τέσσερις ημερολογιακές ημέρες απουσίας από την εργασία, και 3.355 θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα, μια αναλογία περίπου 815 μη θανατηφόρων ατυχημάτων για κάθε θανατηφόρο ατύχημα. Μεταξύ των ετών 2019 και 2020 σημειώθηκε μείωση 12,9% στον συνολικό αριθμό των μη θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων και μείωση 1,6% στον συνολικό αριθμό των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων.

Number of non-fatal and fatal accidents at work, 2020
(persons)

	Non-fatal accidents at work involving at least four calendar days of absence from work			Fatal accidents at work
	Total	Men	Women	Total
EU	2 735 566	1 818 426	916 474	3 355
Belgium	56 477	39 627	16 850	54
Bulgaria	1 820	1 261	559	88
Czechia	34 963	24 171	10 775	108
Denmark	74 471	36 517	37 626	39
Germany	766 192	568 864	197 103	371
Estonia	5 222	3 704	1 518	10
Ireland	12 073	7 866	4 166	41
Greece	3 964	2 906	1 058	33
Spain	388 474	278 118	110 356	392
France	623 654	370 390	253 264	541
Croatia	8 566	5 518	3 033	45
Italy	323 683	187 579	136 104	776
Cyprus	1 511	1 180	331	16
Latvia	1 994	1 341	653	22
Lithuania	3 812	2 435	1 337	38
Luxembourg	5 995	4 749	1 246	7
Hungary	24 210	15 760	8 450	64
Malta	1 549	1 275	274	7
Netherlands	76 857	47 534	29 323	21
Austria	51 031	40 113	10 918	85
Poland	62 148	39 186	22 962	190
Portugal	108 772	78 859	29 913	131
Romania	3 956	2 859	1 097	179
Slovenia	16 872	9 581	7 291	17
Slovakia	7 857	5 237	2 620	32
Finland	29 584	19 777	9 807	24
Sweden	39 858	22 019	17 840	24
Iceland	1 076	687	389	3
Norway	9 653	5 862	3 791	41

Note: non-fatal accidents reported in the framework of ESAW are accidents that imply at least four full calendar days of absence from work (serious accidents).

CH data is not available

Source: Eurostat (online data codes: hsw_n2_01 and hsw_n2_02)

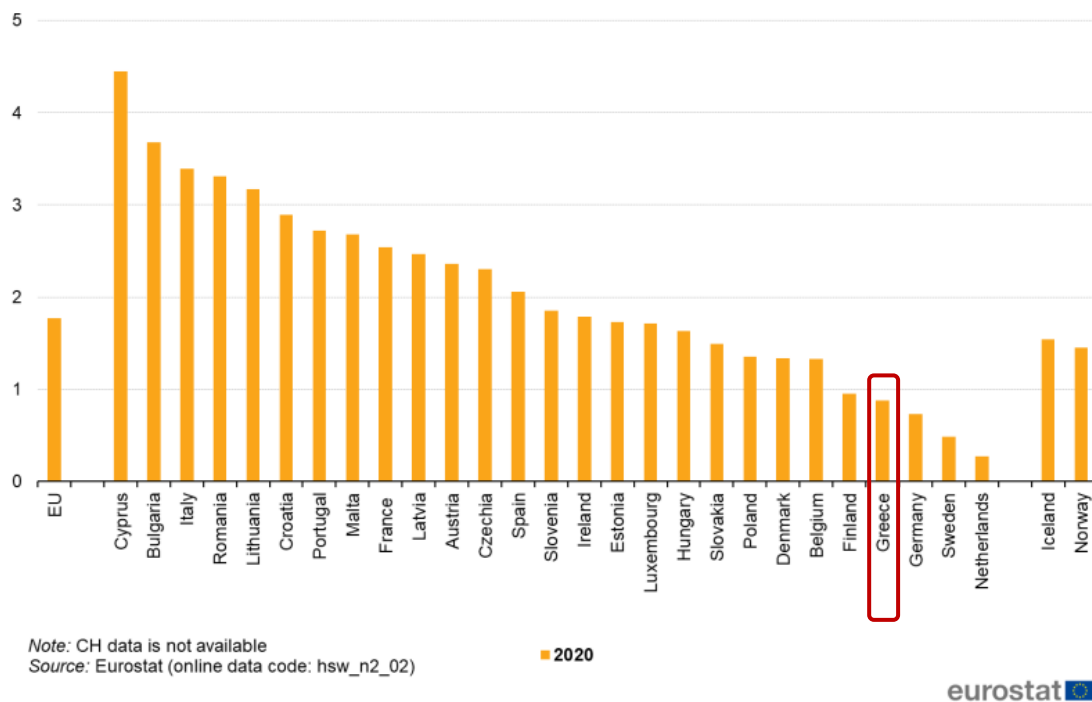
eurostat

Εικόνα 3. Αριθμός μη θανατηφόρων και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων στην ΕΕ το 2020. (Πηγή Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat>)

Το 2020, περισσότερα από δύο στα τρία (66,5 %) μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα αφορούσαν άνδρες. Παράγοντες που επηρεάζουν αυτά τα στατιστικά στοιχεία είναι το ποσοστό ανδρών και γυναικών που εργάζονται και η διαφορετικότητα του είδους εργασίας που εκτελούν άνδρες και γυναίκες. Για παράδειγμα, υπάρχουν πολύ περισσότερα ατυχήματα στους τομείς της εξόρυξης, της μεταποίησης ή των κατασκευών, οι οποίοι τείνουν να είναι ανδροκρατούμενοι. Επίσης οι άνδρες τείνουν να εργάζονται με πλήρη απασχόληση, ενώ οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να εργάζονται με μερική απασχόληση. Ως εκ τούτου, με τις γυναίκες να περνούν μικρότερο χρονικό διάστημα (κατά μέσο όρο) στο χώρο εργασίας, αυτό μπορεί επίσης να μειώσει τις πιθανότητές τους να έχουν ατύχημα.

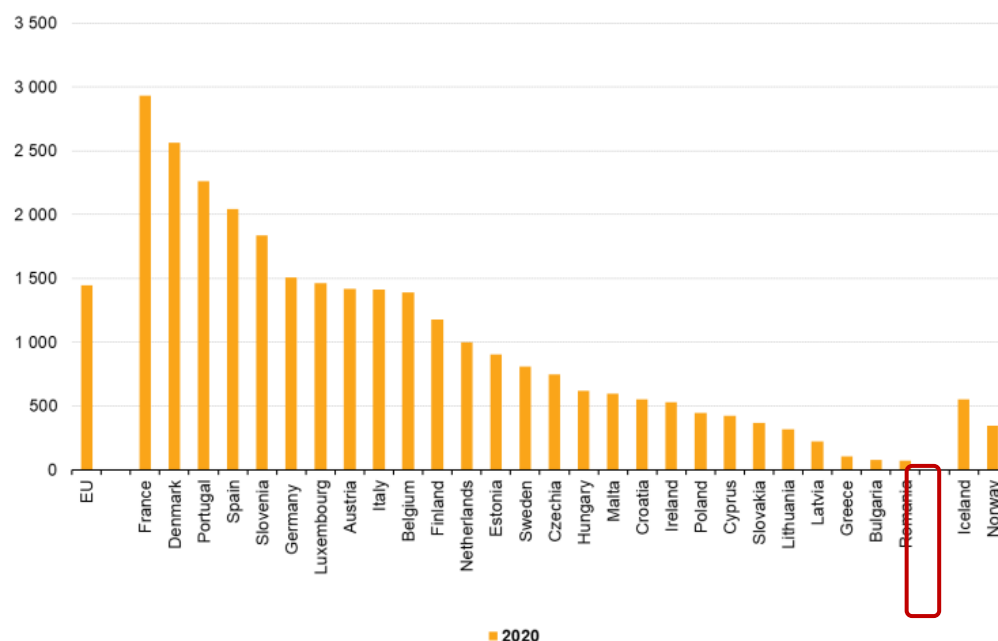
Εκτός από τον αριθμό εργατικών ατυχημάτων, ένας εναλλακτικός τρόπος ανάλυσης των πληροφοριών για τα εργατικά ατυχήματα είναι να εκφραστεί ο αριθμός των ατυχημάτων σε σχέση με τον αριθμό των εργαζόμενων. Η αναλογία αναφέρεται ως δείκτης επίπτωσης εργατικών ατυχημάτων (incidence rate).

Fatal accidents at work, 2020
(incidence rates per 100 000 persons employed)

Εικόνα 4. Θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους το 2020. Ο δείκτης επίπτωσης κυμάνθηκε από μικρότερος του 1.00 στη Φινλανδία, την Ελλάδα, τη Γερμανία, τη Σουηδία και τις Κάτω Χώρες, έως 3.00 ή μεγαλύτερος στη Λιθουανία, τη Ρουμανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και Κύπρο. Το υψηλότερο ποσοστό επίπτωση καταγράφηκε στην Κύπρο με 4,45 θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους. Σε ολόκληρη την ΕΕ, σημειώθηκαν 1,77 θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους. ως εκ τούτου, τα θανατηφόρα ατυχήματα στην εργασία μπορούν να θεωρηθούν ως σχετικά σπάνια συμβάντα. (Πηγή Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat>)

Non-fatal accidents at work, 2020
(incidence rates per 100 000 persons employed)

Note: non-fatal (serious) accidents reported in the framework of ESAW are accidents that imply at least four full calendar days of absence from work. CH data is not available
Source: Eurostat (online data code: hsw_n2_01)

eurostat

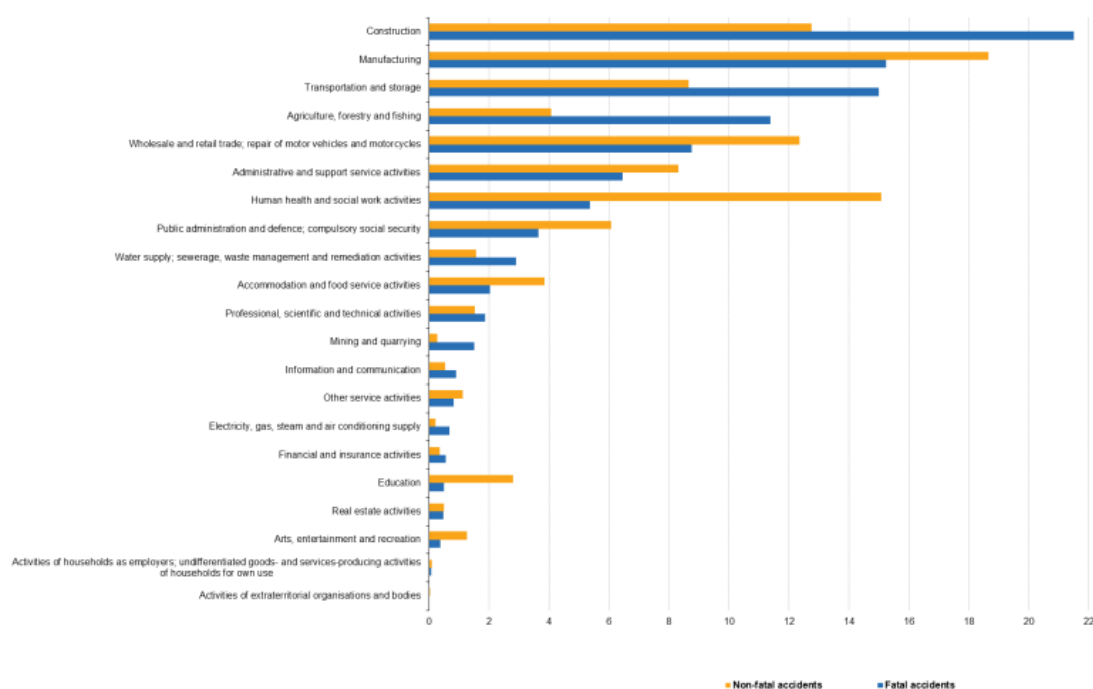
Εικόνα 5: Μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους το 2020. Σημειώθηκαν 1.444 μη θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους σε όλη την ΕΕ. Ο δείκτης επίπτωσης κυμάνθηκε από μικρότερος από 100 μη θανατηφόρα ατυχήματα ανά 100.000 εργαζόμενους (στη Ρουμανία και τη Βουλγαρία) έως μεγαλύτερος από 2.500 ανά 100.000 εργαζόμενους (στη Δανία και τη Γαλλία). (Πηγή Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat>)

Τα ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά επίπτωσης που παρατηρούνται για τα μη θανατηφόρα ατυχήματα, πιθανώς αντικατοπτρίζουν ένα πρόβλημα ελλιπούς αναφοράς που συνδέεται με: ανεπαρκώς καθιερωμένα συστήματα αναφοράς των εργατικών ατυχημάτων, μικρό οικονομικό κίνητρο για τα θύματα να αναφέρουν το ατύχημα, μη δεσμευτικές νομικές υποχρεώσεις για τους εργοδότες και ούτω καθεξής. Με τον ίδιο τρόπο, τα αποτελεσματικά καθιερωμένα συστήματα αναφοράς μπορεί συχνά να εξηγούν το υψηλό ποσοστό επίπτωσης σε ορισμένες χώρες. Ενώ το φαινόμενο των χαμηλών μη θανατηφόρων ποσοστών επίπτωσης μπορεί εν μέρει να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει την υποαναφορά, η κατάσταση για τα ποσοστά επίπτωσης θανατηφόρων ατυχημάτων είναι διαφορετική καθώς είναι πολύ πιο δύσκολο να αποφευχθεί η αναφορά θανατηφόρου ατυχήματος.

Όπως προαναφέρθηκε, ένας από τους βασικούς λόγους για τους οποίους η συχνότητα των εργατικών ατυχημάτων τείνει να είναι υψηλότερη για τους άνδρες από ό,τι για τις γυναίκες σχετίζεται με το είδος της επαγγελματικής δραστηριότητας. Ο αριθμός των εργατικών ατυχημάτων ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με την εν λόγω επαγγελματική δραστηριότητα και είναι σαφώς αυξημένος για τις ανδροκρατούμενες δραστηριότητες.

Συγκεκριμένα, εντός της ΕΕ, οι τομείς των κατασκευών, των μεταφορών και της αποθήκευσης, της μεταποίησης και της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας αντιπροσώπευαν μαζί περίπου τα δύο τρίτα (63,1 %) όλων των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων και περισσότερα από τα δύο πέμπτα (44,1 %) όλων των μη θανατηφόρων ατυχημάτων στην εργασία το 2020.

Fatal and non-fatal accidents at work by NACE section, EU, 2020
(% of fatal and non-fatal accidents)

Εικόνα 6: Θανατηφόρα και μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα ανά τομέα NACE¹. (Πηγή Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat>.)

Στο επόμενο γράφημα απεικονίζονται οι τομείς NACE με τα υψηλότερα επίπεδα κινδύνου για εργατικά ατυχήματα στην ΕΕ, δηλαδή η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία, η μεταποίηση, οι κατασκευές, το χονδρικό και λιανικό εμπόριο και η μεταφορά και αποθήκευση.

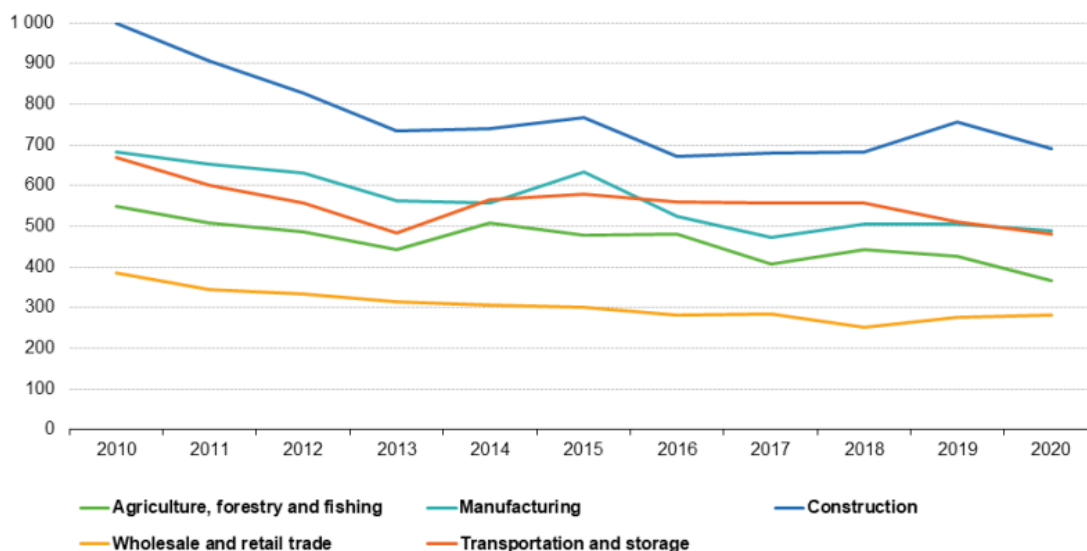
Η μείωση στον αριθμό των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων στην εργασία στην ΕΕ μεταξύ 2010 και 2020 είναι σαφής και για τις πέντε αυτές οικονομικές δραστηριότητες, Η μεγαλύτερη απόλυτη μείωση των θανάτων από εργατικά ατυχήματα σημειώθηκε στον κατασκευαστικό με 309 λιγότερα περιστατικά το 2020

¹ Η Στατιστική Ταξινόμηση Οικονομικών Δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που συνήθως αναφέρεται ως NACE, είναι η ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Η NACE είναι μία ταξινόμηση με ανάλυση σε τετραψήφιο επίπεδο, που παρέχει το πλαίσιο για τη συλλογή και παρουσίαση μεγάλου φάσματος στατιστικών στοιχείων, κατά οικονομική δραστηριότητα, στους τομείς των οικονομικών στατιστικών (π.χ. παραγωγή, απασχόληση ,κ.α.) αλλά και σε άλλους στατιστικούς τομείς που αναπτύσσονται εντός του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος (ΕΣΣ).

από ό,τι το 2010 (μείωση 30,9 %).

Development of fatal accidents at work for the five NACE sections with the highest risk levels, EU, 2010-2020

(persons)

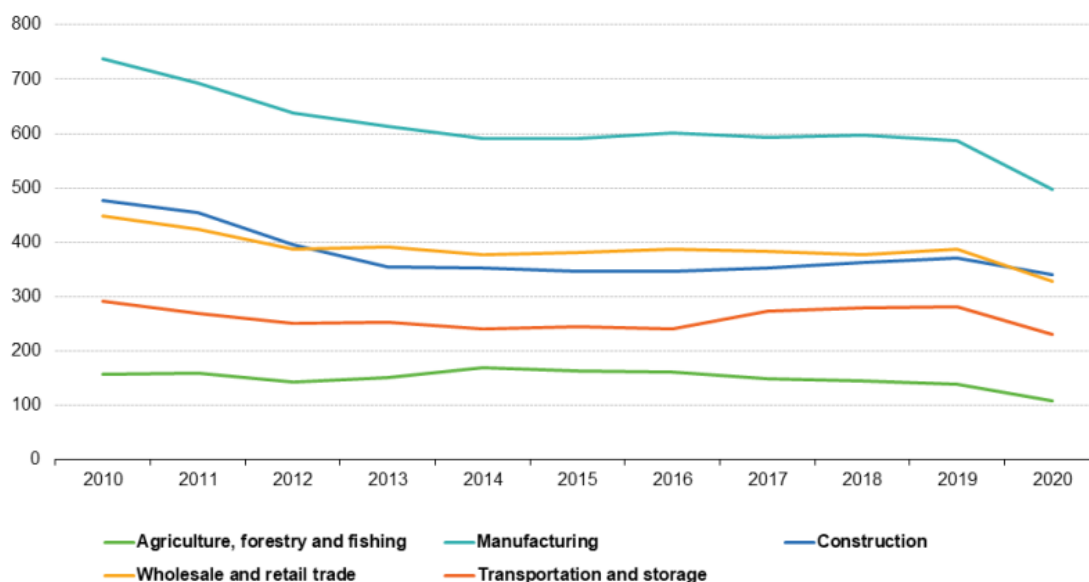
Source: Eurostat (online data code: hsw_n2_07)

eurostat

Εικόνα 7: Μεταβολή του αριθμού θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας NACE μεταξύ 2010 και 2020. (Πηγή Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat>)

Αντίστοιχη ανάλυση για τα μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα έδωσε παρόμοια αποτελέσματα. Οι μεγαλύτερες μειώσεις στον αριθμό των μη θανατηφόρων ατυχημάτων στην ΕΕ καταγράφηκαν για τη μεταποίηση (242.000 λιγότερα μη θανατηφόρα ατυχήματα), τις κατασκευές (μείωση κατά 136.000) και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο (μείωση 119.000). Μεταξύ 2010 και 2020, ο αριθμός των μη θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων στην ΕΕ μειώθηκε κατά 32,7% στον τομέα της μεταποίησης, 30,9% στον τομέα της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας και 28,6% στον κατασκευαστικό τομέα.

Development of non-fatal accidents at work for the five NACE sections with the highest risk levels, EU, 2010-2020 (thousands)

Note: non-fatal (serious) accidents reported in the framework of ESAW are accidents that imply at least four full calendar days of absence from work.

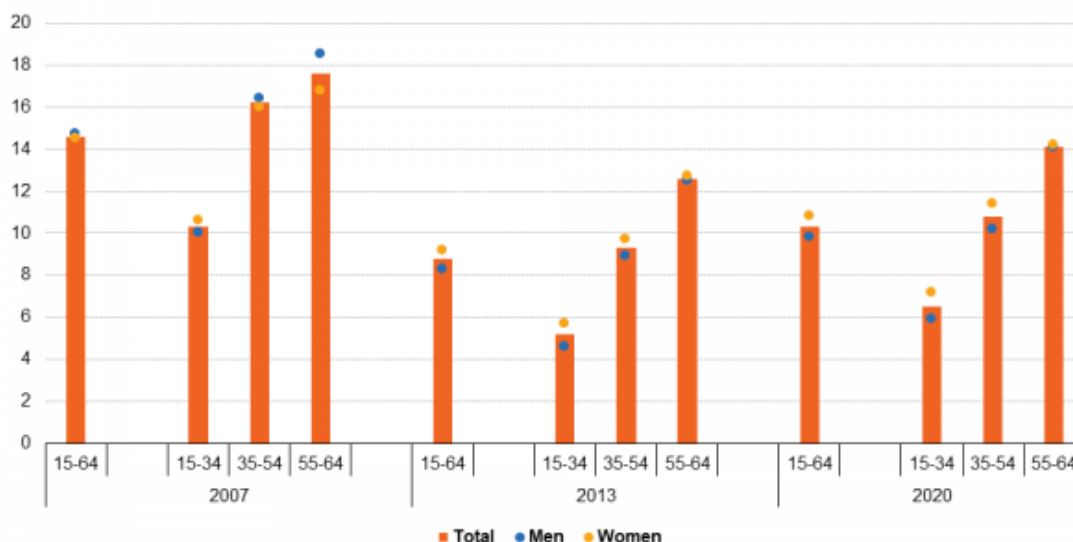
Source: Eurostat (online data code: hsw_n2_07)

eurostat

Εικόνα 8: Μεταβολή του αριθμού μη θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας NACE μεταξύ 2010 και 2020. (Πηγή Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat>)

Σε ό,τι αφορά στις επαγγελματικές ασθένειες, σύμφωνα με έρευνα της ΕΕ για τα έτη 2007, 2013 και 2020, σημαντικό ποσοστό ατόμων ανέφεραν πρόβλημα υγείας που σχετίζεται με την εργασία.

Evolution of the share of people reporting a work-related health problem by gender and age groups in 2007, 2013 and 2020, EU
(in % of employed and not employed who had a previous work experience)

Source: Eurostat (online data code: hsw_pb1)

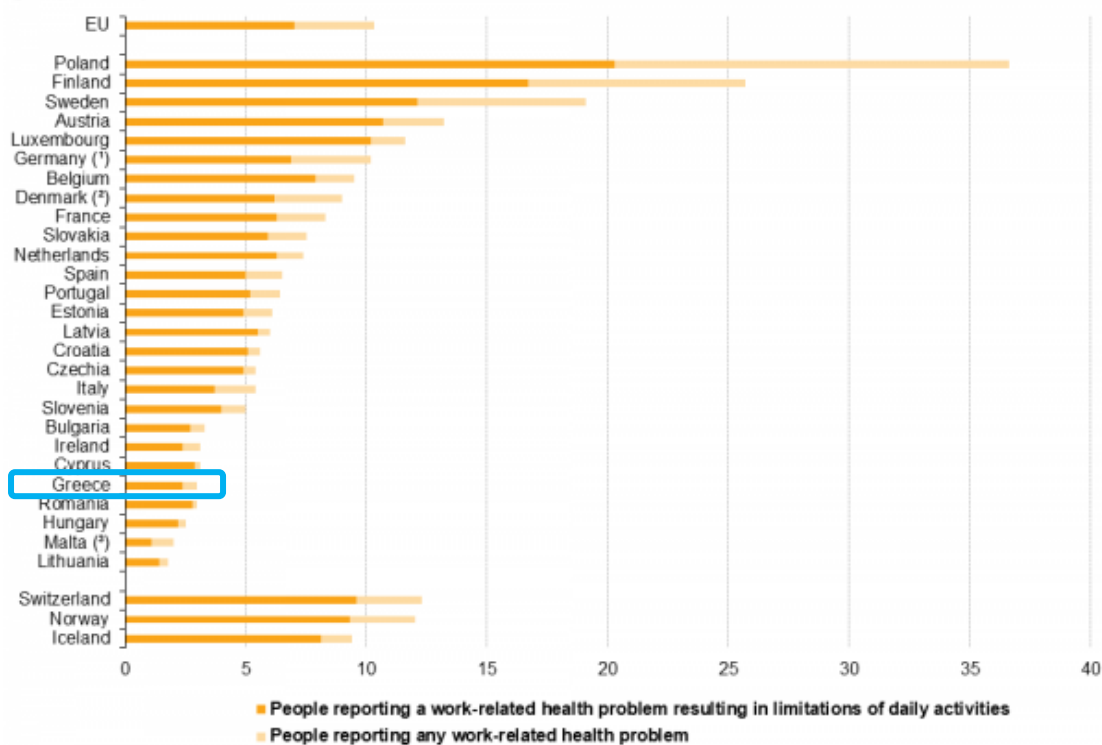
eurostat

Εικόνα 9. Ποσοστά εργατικών ατυχημάτων και προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με την εργασία τα έτη 2007, 2013 και το 2020 (Πηγή Eurostat).

Το πιο πρόσφατο έτος, το 2020, το 10,3% των ατόμων στην ηλικιακή ομάδα 15-64 ανέφεραν ότι είχαν προβλήματα υγείας που σχετίζονται με την εργασία τους προηγούμενους 12 μήνες, ποσοστό υψηλότερο από αυτό που καταγράφηκε το 2013 (8,8 %), αλλά σημαντικά χαμηλότερο από το 2007 (14,6 %). Σημειώστε ότι αυτά τα στοιχεία σχετίζονται με το μερίδιο των ατόμων που είχαν (ποτέ) εργαστεί και όχι μόνο με τα άτομα που εργάζονταν τη στιγμή της έρευνας.

People reporting a work-related health problem, 2020

(in % of employed and not employed who had a previous work experience, age group 15-64)

Poland: Due to a different national implementation of the questionnaire, the results are not comparable with the other countries.

(*) Provisional data.

(*) Data with low reliability.

(*) Data on limitations of daily activities with low reliability.

Source: Eurostat (online data code: hsw_pb1, hsw_pb4)

eurostat

Εικόνα 10. Ποσοστό εργαζομένων που δήλωσαν πρόβλημα υγείας σχετιζόμενο με την εργασία, έτος αναφοράς 2020 (Πηγή Eurostat).

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα, τα περισσότερα προβλήματα καταγράφηκαν στην Φινλανδία (25,7%) και στην Σουηδία (19,1%) ενώ στη χώρα μας καταγράφηκε πολύ μικρό ποσοστό (3%) (Η Πολωνία εμφανίζει πολύ υψηλό ποσοστό λόγω της διαφορετικής εθνικής εφαρμογής του ερωτηματολογίου της έρευνας, και τα αποτελέσματα δεν είναι συγκρίσιμα).

1.2. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO)

Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (International Labour Organization- ILO), γνωστή

και ως ΔΟΕ, αποτελεί έναν αυτόνομο διεθνή οργανισμό που συνδέεται με τον Ο.Η.Ε. και έχει την έδρα της στη Γενεύη. Ιδρύθηκε στις 11 Απριλίου 1919 ως παράρτημα της Κοινωνίας των Εθνών, με τον καταστατικό της χάρτη να εγκρίνεται ως μέρος της Συνθήκης των Βερσαλλιών (άρθρα 387-427).

Εικόνα 11. Λογότυπος International Labour Organization- ILO (πηγή: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>)

Η ίδρυση της ILO αποτέλεσε το αποτέλεσμα μακρόχρονων προσπαθειών ιδεολόγων και ανθρωπιστών της διεθνούς κοινωνίας στις αρχές του 19ου αιώνα. Αυτοί επιζητούσαν την προστασία της εργασίας και την άρση των αδικιών που υφίσταντο οι εργαζόμενοι. Η ιδέα ήταν η δημιουργία μιας διεθνούς συνεργασίας με κοινή κοινωνική πολιτική, και η ίδρυση της ILO θεωρήθηκε σημαντική διεκδίκηση από τις εργατικές οργανώσεις.

Η ILO επιδιώκει την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και καθορίζει διεθνή πρότυπα εργασίας με τη μορφή συμβάσεων και συστάσεων, καθορίζοντας τα ελάχιστα πρότυπα των βασικών δικαιωμάτων εργασίας. Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας λειτουργεί ως το κυριότερο όργανο της ILO, εκτελώντας χρέη γραμματείας για τη Διάσκεψη και το Διοικητικό Συμβούλιο, συγκεντρώνοντας και διανέμοντας πληροφορίες και βοηθώντας τις κυβερνήσεις στην κατάρτιση νομοσχεδίων που συμφωνούν με τις αποφάσεις της ILO

Η έννοια της αξιοπρεπούς εργασίας προτάθηκε από τη ΔΟΕ κατά τη διατύπωση ενός παγκόσμιου πολιτικού στόχου προώθησης της απασχόλησης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας που να υπερβαίνει τον σεβασμό των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων τα οποία ορίζονται στις οκτώ βασικές συμβάσεις της ΔΟΕ για τους

βασικούς κανόνες εργασίας Αποτελείται από τους εξής τέσσερις στρατηγικούς στόχους, ενώ η ισότητα των φύλων αποτελεί εγκάρσιο στόχο:

- Δημιουργία θέσεων εργασίας
- Εγγύηση των δικαιωμάτων εργασίας
- Επέκταση της κοινωνικής προστασίας
- Προώθηση του διαλόγου και της επίλυσης των διαφορών

Η ILO συγκεντρώνει και διανέμει πληροφορίες σχετικά με τα διάφορα εργατικά καθεστώτα και ζητήματα και βοηθάει στην κατάρτιση νομοσχεδίων, που εναρμονίζονται με τις αποφάσεις της Γενικής Διάσκεψης. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του περιλαμβάνονται:

- Η εκπόνηση μελετών και έρευνες εργατικού χαρακτήρα.
- Η συγκέντρωση στοιχείων και παροχή πληροφοριών περί των διεθνών κανονισμών εργασίας.
- Η έκδοση αξιολογών επεξηγηματικών δημοσιευμάτων σε θέματα εργασίας.

1.3. Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (ACSHW)

Η Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (Advisory Committee on Safety and Health at Work - ACSH) που συστάθηκε το 2003 λειτουργεί ως βοηθητικό όργανο για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι βασικοί ρόλοι και καθήκοντα της ACSH περιλαμβάνουν την υποστήριξη της Επιτροπής στην προετοιμασία, εφαρμογή και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία.

Συγκεκριμένα, οι λειτουργίες της ACSH περιλαμβάνουν:

- Ενθάρρυνση ανταλλαγής απόψεων και εμπειριών: Προωθεί την ανταλλαγή

απόψεων και εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών και των ενδιαφερομένων μερών σε επίπεδο ΕΕ και εθνικό.

- Υποστήριξη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Η ACSH παρέχει συμβουλές και γνωμοδοτήσεις για πρωτοβουλίες της ΕΕ που σχετίζονται με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, όπως νέα νομοθεσία, προγράμματα, και στρατηγικές.
- Συνεισφορά στην καθορισμό προτεραιοτήτων: Συμβάλλει προληπτικά στον προσδιορισμό προτεραιοτήτων πολιτικής για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, συμβάλλοντας στη θέσπιση προγραμμάτων και στρατηγικών.

Στη συνολική της λειτουργία, η ACSH επιδιώκει να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών διοικήσεων, των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των οργανώσεων των εργοδοτών για την προαγωγή της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία.

Η ACSH αποτελείται από:

- 3 κύρια μέλη ανά κράτος μέλος, που εκπροσωπούν τις εθνικές κυβερνήσεις, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τις οργανώσεις εργοδοτών.
- 2 αναπληρωματικά μέλη διορίζονται για κάθε κύριο μέλος. Η απόφαση του Συμβουλίου 2016/C 79/1 παρέχει την πιο πρόσφατη επισκόπηση των διορισμένων κύριων και αναπληρωματικών μελών της ACSH.
- 3 Ομάδες Ενδιαφέροντος που εκπροσωπούν εθνικές κυβερνήσεις, συνδικαλιστικές οργανώσεις και οργανώσεις εργοδοτών, αντίστοιχα. Κάθε ομάδα ενδιαφέροντος επιλέγει ένα από τα μέλη της να είναι ο εκπρόσωπός της και ορίζει έναν συντονιστή.
- 1 Γραφείο που οργανώνει τις δραστηριότητες της Επιτροπής, αποτελούμενο από δύο εκπροσώπους της Επιτροπής και τους εκπροσώπους και συντονιστές που ορίζονται από τις Ομάδες Ενδιαφέροντος.
- έναν αριθμό Ομάδων Εργασίας (ΟΕ) που ιδρύονται από την Επιτροπή για την

αντιμετώπιση συγκεκριμένων τεχνικών θεμάτων και την προετοιμασία προσχεδίων γνώμης για υιοθέτηση από την ACSH.

1.4. Επιτροπή Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC)

Η Επιτροπή Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (Senior Labour Inspectors Committee – SLIC) λειτουργεί ως μόνιμο κοινοτικό όργανο, έχοντας καθιερωθεί επίσημα με την απόφαση 95/319/EOK. Η συνάντησή της πραγματοποιείται δύο φορές ετησίως στη χώρα που αναλαμβάνει την προεδρία, συμβάλλοντας στην αξιολόγηση των επιθεωρήσεων εργασίας και στην παρακολούθηση της εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών. Εντός των πλαισίων λειτουργίας της, παρουσιάζεται η πολιτική και τα μέτρα που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, ενώ υπάρχει ανταλλαγή εμπειριών και πρωτοβουλίες για την προαγωγή αποτελεσματικού και εναρμονισμένου ελέγχου των επιθεωρήσεων εργασίας.

Όπως αναφέρεται και στην προηγούμενη έκθεση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναθέσει στην SLIC τον έλεγχο των δομών που χρησιμοποιούν οι χώρες που επιδιώκουν την ένταξη, προκειμένου να εφαρμόσουν την νομοθεσία περί ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Η εμπειρία της SLIC συμβάλλει στη διαδικασία εναρμόνισης του εθνικού δικαίου τους με το κοινοτικό κεκτημένο. Αυτή η αξιολόγηση αποτελεί ουσιώδη στοιχείο του προγραμματισμού της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιδιώκοντας την ενσωμάτωση νέων χωρών.

Η SLIC έχει την εντολή να γνωμοδοτεί για όλα τα θέματα που αφορούν την επιβολή από τα κράτη μέλη της νομοθεσίας της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία Αυτό μπορεί να γίνει είτε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής είτε κατόπιν ίδιας πρωτοβουλίας της SLIC.

Ο κύριος ρόλος και δράσεις της SLIC είναι:

- Ορισμός κοινών αρχών επιθεώρησης εργασίας στον τομέα της υγείας και ασφάλειας στην εργασία, καθώς και η ανάπτυξη μεθόδων αξιολόγησης των εθνικών συστημάτων επιθεώρησης σε σχέση με αυτές τις αρχές, αποτελούν

σημαντική πρωτοβουλία με σκοπό την προώθηση της υγείας και ασφάλειας στην εργασία. Με αυτήν την προσέγγιση, προωθείται η βελτίωση της κοινής κατανόησης και των πρακτικών σχετικά με τα εθνικά συστήματα επιθεώρησης εργασίας.

- Πρώθηση ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών επιθεώρησης εργασίας, προκειμένου να ενισχυθεί η εμπειρία τους σχετικά με την παρακολούθηση και την εφαρμογή του νομικού πλαισίου για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία που πηγάζει από το κοινοτικό δίκαιο. Με αυτόν τον τρόπο, επιδιώκεται η συνεχής βελτίωση των πρακτικών και η ενίσχυση της ασφάλειας και της υγείας στον χώρο εργασίας.
- Προώθηση ενός προγράμματος ανταλλαγής επιθεωρητών εργασίας μεταξύ των εθνικών διοικήσεων και τη δημιουργία προγραμμάτων κατάρτισης επιθεωρητών. Ανάπτυξη αξιόπιστου και αποτελεσματικού συστήματος ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των επιθεωρήσεων εργασίας σχετικά με θέματα υγείας και ασφάλειας.
- Καθιέρωση της ενεργής συνεργασίας με τις επιθεωρήσεις εργασίας σε τρίτες χώρες για την καλύτερη κατανόηση και την υποβοήθηση στην επίλυση οποιωνδήποτε διασυνοριακών προβλημάτων.
- Μελέτη του ενδεχόμενου αντίκτυπου άλλων κοινοτικών πολιτικών στις δραστηριότητες επιθεώρησης εργασίας σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία και τις συνθήκες εργασίας.

1.5. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (EU OSHA)

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (European Agency for Safety and Health at Work - EU-OSHA) είναι ένας οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε με σκοπό την προώθηση και διάδοση πληροφοριών σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

Ο EU-OSHA έχει ως αποστολή τη συγκέντρωση, την ανάλυση και τη διάδοση

πληροφοριών που αφορούν την προαγωγή υγιεινών και ασφαλών συνθηκών εργασίας σε όλη την Ευρώπη. Παρέχει εργαλεία, πόρους και πληροφορίες που υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις, τους εργοδότες, τους εργαζομένους και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στην ανάπτυξη και την υλοποίηση αποτελεσματικών πολιτικών ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας.

Ο οργανισμός είναι επίσης υπεύθυνος για τη διοργάνωση εκδηλώσεων, καμπανιών ευαισθητοποίησης, και την παραγωγή εκθέσεων και ερευνών που σχετίζονται με τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο EU-OSHA είναι ένας αποκεντρωμένος οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε το 1994 με καθήκον τη συλλογής, ανάλυσης και παροχής πληροφοριών σχετικά με θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Ο οργανισμός έχει την έδρα του στο Μπιλμπάο Ισπανίας.

Ο EU-OSHA συλλέγει, αναλύει και παρέχει πληροφορίες σχετικά με την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία σε ολόκληρη την ΕΕ. Συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας βάσης δεδομένων που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής για τη θέσπιση μελλοντικών πολιτικών σχετικά με την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία.

1.6. Οδηγία πλαίσιο και ειδικές Οδηγίες

1.6.1. Οδηγία Πλαίσιο για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (οδηγία 89/391/ΕΟΚ)

Η Οδηγία Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (οδηγία 89/391/ΕΟΚ) για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, αφορά τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στον χώρο εργασίας. Είναι γνωστή ως "**Οδηγία Πλαίσιο για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία**" και αποτελεί τη βάση για την ρύθμιση των εργασιακών προτύπων σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η οδηγία εγκρίθηκε το 1989 και έχει ως στόχο τη θέσπιση κοινών αρχών και πλαισίων για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας σε όλους τους τομείς εργασίας. Καθορίζει τις γενικές αρχές για την πρόληψη κινδύνων, την πληροφόρηση και εκπαίδευση των εργαζομένων, τη συμμετοχή τους στα θέματα ασφάλειας και υγείας, καθώς και τη διαβούλευση μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών.

Η Οδηγία Πλαίσιο υποχρεώνει τα κράτη μέλη της ΕΕ να εγκρίνουν και να εφαρμόζουν τους νόμους και τις διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με αυτές τις γενικές αρχές. Η εν λόγω οδηγία είναι κοινοτική πρωτοβουλία που αποσκοπεί στον εναρμονισμό των εθνικών νομοθετικών πλαισίων στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την υιοθέτηση αυτής της οδηγίας, προωθείται η δημιουργία ενός ενιαίου πλαισίου που διασφαλίζει την ανώτατη προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι ευρωπαϊκές οδηγίες είναι νομικά δεσμευτικές. Με τις ευρωπαϊκές οδηγίες ορίζονται οι ελάχιστες απαιτήσεις και οι θεμελιώδεις αρχές, όπως η αρχή της πρόληψης και της αξιολόγησης των κινδύνων, καθώς και οι ευθύνες των εργοδοτών και των εργαζομένων. Τα κράτη μέλη μπορούν να υιοθετήσουν αυστηρότερους κανόνες για την προστασία των εργαζομένων. Για τον λόγο αυτό οι νομοθετικές απαιτήσεις στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ.

Βάσει της Οδηγίας Πλαίσιο, υιοθετήθηκαν πολλές επιμέρους οδηγίες που καλύπτουν

συγκεκριμένους τομείς κινδύνου, όπως οι χημικές ουσίες, οι οθόνες υπολογιστών, οι ηλεκτρομαγνητικοί κίνδυνοι και άλλοι.

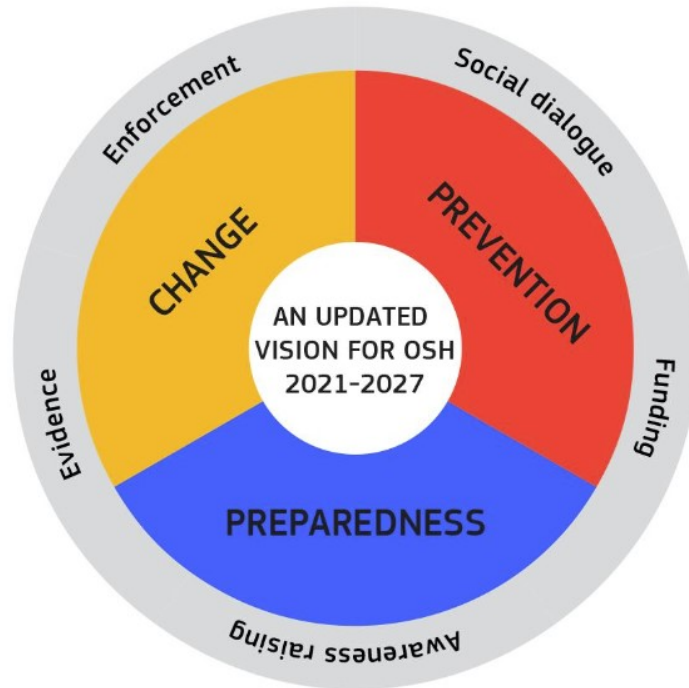
1.6.2. Στρατηγικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία (ΥΑΕ) 2021-2027

Το νέο πλαίσιο για την ΑΥΕ κατά την περίοδο 2021-2027, καθορίζει τις βασικές προτεραιότητες και τις απαιτούμενες δράσεις για τη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων τα προσεχή έτη, στο πλαίσιο του κόσμου μετά την πανδημία, ο οποίος σηματοδοτείται από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, οικονομικές και δημογραφικές προκλήσεις και τη μεταβαλλόμενη αντίληψη για το παραδοσιακό περιβάλλον εργασίας .

Στρατηγικές προτεραιότητες

Το στρατηγικό πλαίσιο έχει τριμερή προσέγγιση - συμμετέχουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη, οι κοινωνικοί εταίροι και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη - και εστιάζει σε τρεις βασικές προτεραιότητες:

- Στην πρόληψη και διαχείριση της αλλαγής στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης, της ψηφιοποίησης και των δημογραφικών μεταβολών,
- Στη βελτίωση της πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων και των ασθενειών και στην επιδίωξη μιας προσέγγισης για μηδενικούς θανάτους που οφείλονται στην εργασία,
- Στην αύξηση της ετοιμότητας αντίδρασης στις τρέχουσες και μελλοντικές υγειονομικές κρίσεις.

Εικόνα 12. Η επιτυχία του πλαισίου εξαρτάται από την εφαρμογή του σε επίπεδο ΕΕ, σε εθνικό, κλαδικό και επιχειρησιακό επίπεδο, με βασικό παράγοντα την αποτελεσματική εφαρμογή, τον κοινωνικό διάλογο, τη χρηματοδότηση, την αύξηση της ευαισθητοποίησης και τη συλλογή δεδομένων. (Πηγή: <https://eur-lex.europa.eu/>)

1.6.3. Ελληνική νομοθεσία

Νόμος ΓπΛΔ/19-11-1911 (ΦΕΚ 318Α/21-11-1911): «Περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών και περί ωρών εργασίας». Είναι η πρώτη αναφορά της ελληνικής νομοθεσίας σε θέματα υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

Βασιλικό Διάταγμα Β.Δ. 24/7/1912 (ΦΕΚ 229Α/28-7-1912)

Νόμος 551 (31-12-1914 ως 8-11-1915): «Περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων»,

Νόμος 2193/20 (ΦΕΚ 129Α/13-06-1920) και κυρώθηκε με το **Β.Δ.25-08-1920:** «Περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών διατάξεων» (ΦΕΚ 200Α/5-09-1920).

Π.Δ. 14-03-1934 (ΦΕΚ 112Α/22-03-1934): «Περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργαστηρίων κ.α.»

Από το 1973 η Ελλάδα υιοθέτησε τις κατευθυντήριες οδηγίες της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (International Labour Organisation, I.L.O.) και με την **Οδηγία-Πλαίσιο 89/391** προσαρμόστηκε στις ελάχιστες Ευρωπαϊκές προδιαγραφές.

Το ισχύον στη χώρα μας θεσμικό πλαίσιο για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων περιλαμβάνεται στον Κώδικα Νόμων για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία (**ΚΝΥΑΕ**) που κυρώθηκε με τον **ν. 3850/2010 (84 Α')**.

Ο Κώδικας αποτελείται από 73 άρθρα και εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (καθώς και τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α.) και ισχύει για κάθε εργαζόμενο που απασχολείται από τον εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

1.7. Η αρχή της ευθύνης του εργοδότη, ποινικές και διοικητικές κυρώσεις στο Δημόσιο

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (2023) οι εργοδότες είναι υποχρεωμένοι να εγγυώνται την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων τους σε όλες τις πτυχές της εργασίας ("αρχή ευθύνης του εργοδότη"). Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της πρόληψης της έκθεσης τους σε επαγγελματικούς κινδύνους, με σκοπό την αποφυγή εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών που επιφέρουν σημαντικό κόστος και σοβαρές επιπτώσεις στη ζωή των εργαζομένων, στις επιχειρήσεις και στην ευρύτερη κοινωνία.

Επιπλέον, οι εργοδότες έχουν ηθική και νομική υποχρέωση να προστατεύουν όχι μόνο τους ίδιους τους εργαζόμενους, αλλά και τους υπεργολάβους που εργάζονται στις εγκαταστάσεις τους, καθώς και οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο, όπως επισκέπτης, παραμένει ασφαλές ανά πάσα στιγμή.

Η βασική αρχή της υποχρέωσης πρόνοιας του εργοδότη ορίζεται στο άρθρο 662 του

Αστικού Κώδικα. Σύμφωνα με αυτό, ο εργοδότης υποχρεούται να οργανώνει τα θέματα εργασίας, τους χώρους εργασίας, και τη διαμονή των εργαζομένων, καθώς και τις εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα, τα εργαλεία και άλλα, με τρόπο που να προστατεύεται η ζωή και η υγεία τους. Αυτή η διάταξη ισχύει υποχρεωτικά και δεν κάμπτεται ούτε σε ατομικό ούτε σε συλλογικό επίπεδο.

Για να επιτύχουν τους στόχους της υγείας και της ασφάλειας, οι εργοδότες πρέπει να υιοθετήσουν τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας και υγείας, λαμβάνοντας υπόψη τους επαγγελματικούς κινδύνους στους χώρους ευθύνης τους και συμμορφούμενοι με τις προδιαγραφές και απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων.

Η ελλιπής εκπλήρωση των εργοδοτικών υποχρεώσεων που οδηγεί σε βλάβη του σώματος ή της υγείας του εργαζομένου θεωρείται παράβαση, εφόσον η εν λόγω παράβαση οφείλεται σε ευθύνη (πταίσμα) του εργοδότη ή των ατόμων που προσκλήθηκαν από αυτόν. Σε αυτήν την περίπτωση, ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να αποζημιωθεί για την προκληθείσα ζημία καθώς και αποζημίωση χρηματικού ποσού για την αποκατάσταση της ηθικής ζημίας του. Σε περίπτωση θανάτου, παρέχεται χρηματική αποζημίωση για τη ψυχική οδύνη στην οικογένειά του.

Διοικητικές κυρώσεις – Άρθρο 71 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. (ν. 3850, ΦΕΚ 84^Α/2-6-2010)

Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα, προμηθευτή που παραβαίνει τις διατάξεις της νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, επιβάλλεται με αιτιολογημένη πράξη του αρμόδιου Προϊσταμένου Κέντρου Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου ή του ελέγχαντος Ειδικού Επιθεωρητή Εργασίας και ύστερα από προηγούμενη πρόσκληση του εργοδότη για παροχή εξηγήσεων: α) πρόστιμο για καθεμία παράβαση, από πεντακόσια ευρώ (500,00€) μέχρι πενήντα χιλιάδες ευρώ (50.000,00€), β) προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης για χρονικό διάστημα μέχρι έξι ημερών.

Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί, ύστερα από

αιτιολογημένη εισήγηση του αρμόδιου επιθεωρητή εργασίας, να επιβάλει στους παραπάνω προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι ημερών, ή και οριστική διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης.

Κατά την επιλογή και επιβολή των παραπάνω διοικητικών ποινών λαμβάνονται υπόψη ιδίως: α) η αμεσότητα, η σοβαρότητα και η έκταση του κινδύνου, β) η σοβαρότητα της παράβασης, η τυχόν επαναλαμβανόμενη μη συμμόρφωση στις υποδείξεις των αρμόδιων οργάνων, οι παρόμοιες παραβάσεις για τις οποίες έχουν επιβληθεί κυρώσεις στο παρελθόν και ο βαθμός υπαιτιότητας.

Οι διοικητικές κυρώσεις και η βεβαίωση και είσπραξη προστίμων δεν εφαρμόζονται για το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α.. Αντί επιβολής προστίμου, ο επιθεωρητής εργασίας συντάσσει αιτιολογημένη έκθεση την οποία υποβάλλει στους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και στον οικείο Υπουργό και ανακοινώνει στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας, την οποία αφορά.

Ποινικές κυρώσεις – Άρθρο 72 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. (ν. 3850, ΦΕΚ 84^Α/2-6-2010)

Κάθε εργοδότης, που παραβαίνει με πρόθεση τις διατάξεις της νομοθεσίας, για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται με εξουσιοδότησή της τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον εννιακοσίων ευρώ (900,00€) ή και με τις δύο αυτές ποινές. Κάθε κατασκευαστής ή παρασκευαστής, εισαγωγέας ή προμηθευτής, που παραβαίνει με πρόθεση τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται με εξουσιοδότησή της τιμωρείται με ποινή φυλάκισης ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων ενενήντα τριών ευρώ (293,00€) ή και με τις δύο αυτές ποινές. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων από αμέλεια οι παραπάνω δράστες τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.

1.8. Ο ρόλος του Τεχνικού Ασφαλείας και του Ιατρού Εργασίας σε δημόσια υπηρεσία

Ο τεχνικός ασφαλείας αποτελεί τον τεχνικό σύμβουλο του εργοδότη και εντάσσεται απευθείας στην επιχείρηση. Κατά την διάρκεια της εργασίας του, διατηρεί ηθική ανεξαρτησία απέναντι στον εργοδότη και τους εργαζομένους (Ταργουτζίδης 2008). Οποιαδήποτε διαφωνία με τον εργοδότη σχετικά με θέματα που αφορούν την αρμοδιότητά του δεν μπορεί να οδηγήσει στη λύση της σύμβασης εργασίας του. Η απόλυσή του πρέπει να είναι αιτιολογημένη.

Ο Τεχνικός Ασφαλείας έχει υποχρέωση να τηρεί το επιχειρησιακό απόρρητο και να λειτουργεί ως σύμβουλος. Παρέχει συμβουλές και υποδείξεις στον εργοδότη, είτε γραπτώς είτε προφορικά, σχετικά με θέματα ασφαλείας και υγείας στην εργασία. Οι γραπτές υποδείξεις καταγράφονται σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο ελέγχεται από την Επιθεώρηση Εργασίας. Ο εργοδότης υποχρεούται να υπογράψει γνώση των υποδείξεων που καταχωρούνται σε αυτό το βιβλίο.

Ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες Τεχνικού Ασφαλείας, ακόμη και όταν απασχολεί έναν μόνο εργαζόμενο. Η νομοθεσία περιγράφει τα απαραίτητα προσόντα και τον ελάχιστο χρόνο απασχόλησης για Τεχνικό Ασφαλείας. Με συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ο εργοδότης μπορεί να αναλαμβάνει τα καθήκοντα του Τεχνικού Ασφαλείας σε μικρές επιχειρήσεις χαμηλής κατηγορίας επικινδυνότητας.

Ο ρόλος του **ιατρού εργασίας** είναι η παροχή συμβουλών και η συγκέντρωση πληροφοριών αναφορικά με την διασφάλιση και βελτίωση των συνθηκών υγείας κατά την εργασία. Ο ιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζομένους και στους εκπροσώπους τους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων. Ο ιατρός εργασίας είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων.

1.9. Ειδικές περιπτώσεις νομοθεσίας ΥΕΑ στο Δημόσιο Τομέα

Σύμφωνα με το Άρθρο 44 του ν. 3850/2010 ισχύουν κάποιες ειδικές διατάξεις για τους εργαζόμενους σε δημόσιες υπηρεσίες, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ. Συγκεκριμένα,

1. Οι εργαζόμενοι σε δημόσιες υπηρεσίες, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ λαμβάνουν κανονικά το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας που προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δύναται, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, να χορηγούνται και είδη ατομικής προστασίας στους εργαζομένους σε επικίνδυνες ή ανθυγιεινές απασχολήσεις ή χώρους.

3. Άλλου είδους παροχές ή μέτρα που έχουν θεσπιστεί λόγω ανθυγιεινής εργασίας δεν τίγονται για τους υπαλλήλους που υπηρετούν στο Δημόσιο, ν.π.δ.δ. και Ο.Τ.Α..

1.9.1. ΟΤΑ (Παροχή Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ), Κυρώσεις)

Για την προστασία έναντι του κινδύνου ατυχήματος, τραυματισμού ή της έκθεσης σε αντίξοες συνθήκες, θα πρέπει να παρέχεται ατομικός προστατευτικός εξοπλισμός και προστατευτικός ρουχισμός, λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο της εργασίας και τους κινδύνους. Ο εξοπλισμός θα πρέπει να παρέχεται και να συντηρείται από τον υπεύθυνο, χωρίς κόστος για τον εργαζόμενο, όπως ορίζεται από τους εθνικούς νόμους ή κανονισμούς.

Ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας και ο προστατευτικός ρουχισμός θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα πρότυπα που καθορίζονται από την αρμόδια αρχή, ενώ οι υπεύθυνοι θα πρέπει να παρέχουν στους εργαζόμενους τα κατάλληλα μέσα και θα πρέπει να διασφαλίζουν την σωστή χρήση τους και ένα αρμόδιο άτομο που έχει πλήρη κατανόηση των εργασιών θα φροντίζει:

α) τα κατάλληλα είδη ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού και προστατευτικού

ρουχισμού•

β) φροντίζει ώστε να αποθηκεύονται, να συντηρούνται, να καθαρίζονται και, εάν είναι απαραίτητο για λόγους υγείας να απολυμαίνονται ή αποστειρώνονται σε κατάλληλα χρονικά διαστήματα

Επίσης σημειώνεται ότι οι εργαζόμενοι πρέπει να υποχρεούνται να χρησιμοποιούν σωστά και να φροντίζουν τον εξοπλισμό ατομικής προστασίας που προβλέπεται για την εργασία τους και οι εργαζόμενοι πρέπει να ενημερώνονται για τη χρήση εξοπλισμού ατομικής προστασίας και τον προστατευτικό ρουχισμό.

Επίσης, οι εργαζόμενοι που απασχολούνται μόνοι τους σε εργοτάξια σε περιορισμένους χώρους, κλειστές εγκαταστάσεις ή σε απομακρυσμένα ή δυσπρόσιτα μέρη θα πρέπει να διαθέτουν κατάλληλο συναγερμό και τα μέσα ταχείας κλήσης βοήθειας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Τύποι Προστατευτικού εξοπλισμού:

Όπου είναι απαραίτητο, οι εργαζόμενοι θα πρέπει να διαθέτουν και να φορούν τον παρακάτω ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό και προστατευτικό ρουχισμό:

α) κράνη ασφαλείας ή σκληρά καπέλα για την προστασία του κεφαλιού από τραυματισμό λόγω πτώσης ή πτήσης αντικειμένων ή λόγω πρόσκρουσης σε αντικείμενα ή κατασκευές

β) διαφανή ή έγχρωμα γυαλιά, ασπίδα προσώπου ή άλλη κατάλληλη συσκευή όταν είναι πιθανό να εκτεθούν σε τραυματισμό των ματιών ή του προσώπου από αερομεταφερόμενη σκόνη ή ιπτάμενα σωματίδια, επικίνδυνες ουσίες, επιβλαβής θερμότητα, φως ή άλλη ακτινοβολία, και ειδικότερα κατά τη συγκόλληση, την κοπή με φλόγα, τη διάτρηση βράχου, την ανάμειξη σκυροδέματος ή άλλη επικίνδυνη εργασία

γ) προστατευτικά γάντια και κατάλληλο προστατευτικό ρουχισμό για την προστασία των χεριών ή ολόκληρου του σώματος όπου απαιτείται όταν εκτίθενται σε θερμότητα, ακτινοβολία ή κατά το χειρισμό επικίνδυνων ή άλλων ουσιών που μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμός στο δέρμα

δ) υποδήματα κατάλληλου τύπου όταν εργάζονται σε χώρους όπου υπάρχει πιθανότητα έκθεσης σε αντίξοες συνθήκες ή για προστασία από τραυματισμό από την πτώση αντικειμένων, καυτές ή επικίνδυνες ουσίες, εργαλεία ή καρφιά με αιχμηρές άκρες και ολισθηρές ή καλυμμένες με πάγο επιφάνειες.

ε) αναπνευστικός προστατευτικός εξοπλισμός, κατάλληλος για το συγκεκριμένο περιβάλλον, όπου οι εργαζόμενοι πρέπει να προστατεύονται από την αερομεταφερόμενη σκόνη, αναθυμιάσεις, ατμούς ή άλλα επικίνδυνα πτητικά

στ) κατάλληλη γραμμή αέρα ή αυτόνομη αναπνευστικής συσκευής όταν εργάζονται σε χώρους με ανεπάρκεια οξυγόνου

ζ) αναπνευστήρες, φόρμες, καλύμματα κεφαλής, γάντια, στολές μπόιλερ, αδιαπέραστα υποδήματα και ποδιές κατάλληλα για τους κινδύνους ραδιενεργής μόλυνσης σε περιοχές όπου παρασκευάζονται ή χρησιμοποιούνται μη σφραγισμένες ραδιενεργές πηγές

η) αδιάβροχα ρούχα και καλύμματα κεφαλής όταν εργάζεστε σε αντίξοες καιρικές συνθήκες

ι) μάντες ασφαλείας με ανεξάρτητα ασφαλισμένα σωσίβια για προστασία από πτώσεις που δεν μπορούν να αποφευχθούν με άλλα μέσα

ι) σωσίβια όπου υπάρχει κίνδυνος πτώσης στο νερό

ια) διακριτικά ρούχα ή ανακλαστικές συσκευές ή άλλο ορατό υλικό όταν υπάρχει τακτική έκθεση σε κίνδυνο από κινούμενα οχήματα.

Τα Μέσα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) του δικαιούχου προσωπικού των ΟΤΑ που προβλέπονται στην υπ' αρ. 43726/7.6.2019 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών (Β' 2208), τα οποία δεν χορηγούνται εντός του έτους, αποτιμώνται σε χρήμα, σύμφωνα με την τιμή διαγωνισμού που προκηρύχθηκε ή άλλου διαγωνισμού προγενέστερων ετών που είχε λάβει χώρα για την προμήθεια των ίδιων ειδών και αποδίδονται με τις εξής προϋποθέσεις:

- α. να αναγνωρίζεται η οφειλή προς τον εργαζόμενο από τον οικείο Ο.Τ.Α,
- β. να υπάρχουν οι αντίστοιχοι κωδικοί και πιστώσεις στους προϋπολογισμούς των Ο.Τ.Α. των ετών καταβολής,
- γ. να μπορεί να πραγματοποιηθεί η καταβολή τους, σε έως και τριάντα έξι (36) μηνιαίες δόσεις.

Οι δικαιούχοι, οι οφειλές, ο αριθμός των δόσεων, καθώς και κάθε άλλη συναφής λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του οικείου Συμβουλίου (όπως τροποποιήθηκε με την Παρ.3 Άρθρο 60 Ν. 4735/2020 - ΦΕΚ Α'197/12.10.2020)

Οι εργαζόμενοι με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, καθώς και οι συμβασιούχοι μίσθωσης έργου των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και των νομικών προσώπων αυτών που απασχολούνται στις εργασίες που αναφέρονται στην με αριθμό 53361/11.10.2006 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (Β' 1503), όπως ισχύει, δικαιούνται των αντίστοιχων Μ.Α.Π., με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην εν λόγω κοινή υπουργική απόφαση.

Η παράγραφος 8 του άρθρου 71 του Κώδικα Νόμων για την Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 (Α' 84) αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Οι Διοικητικές κυρώσεις και η βεβαίωση και είσπραξη προστίμων δεν εφαρμόζονται για το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ.. Αντί επιβολής προστίμου, ο επιθεωρητής εργασίας συντάσσει αιτιολογημένη έκθεση, την οποία υποβάλλει στους Υπουργούς Εσωτερικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στον οικείο Υπουργό και ανακοινώνει στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας την οποία αφορά.

Σε περιπτώσεις διαπίστωσης παραβάσεων των διατάξεων της νομοθεσίας για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία σε Ο.Τ.Α. και στα νομικά πρόσωπα αυτών, ο επιθεωρητής εργασίας συντάσσει αιτιολογημένη έκθεση με εισήγηση επιβολής του

προβλεπόμενου προστίμου, την οποία υποβάλλει στους Υπουργούς Εσωτερικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και κοινοποιεί στον οικείο Ο.Τ.Α. ή στο οικείο νομικό πρόσωπο Ο.Τ.Α.. Σε περίπτωση που, εντός έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της έκθεσης του προηγούμενου εδαφίου σε αυτόν, δεν έχει επέλθει συμμόρφωση του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου Ο.Τ.Α., η οποία να προκύπτει από έκθεση του αρμόδιου επιθεωρητή εργασίας, κοινοποιούμενη στον Υπουργό Εσωτερικών, το ποσό του προστίμου παρακρατείται, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους του επόμενου οικονομικού έτους που αναλογούν στον οικείο Ο.Τ.Α.. Σε περίπτωση που η συμμόρφωση του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου Ο.Τ.Α. επέλθει μετά την παρέλευση του διαστήματος των έξι (6) μηνών, το παρακρατηθέν ποσό αποδίδεται μειωμένο κατά το ήμισυ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.».

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών, συγκροτείται Επιτροπή με αντικείμενο την αξιολόγηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου για την παροχή Μέσων Ατομικής Προστασίας και τη λήψη μέτρων προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στους Ο.Τ.Α. και την υποβολή πρότασης για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του. Η Επιτροπή αποτελείται από τρεις (3) εκπροσώπους του Υπουργείου Εσωτερικών, τρεις (3) εκπροσώπους του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, τρεις (3) εμπειρογνώμονες εγνωσμένου επιστημονικού κύρους ή επαγγελματικής εμπειρίας, σε θέματα πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων και ασθενειών ή ιατρικής της εργασίας, έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ) και δύο (2) εκπροσώπους φορέων συνδικαλιστικής εκπροσώπησης των εργαζομένων στους Ο.Τ.Α. πανελλαδικής εμβέλειας. Με την απόφαση του πρώτου εδαφίου, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και το χρονοδιάγραμμα εργασιών της Επιτροπής.

1.9.2. Σώματα ασφαλείας και Ένοπλες Δυνάμεις (Ειδικότητες ΤΑ, δραστηριότητες με εγγενείς ιδιαιτερότητες)

Οι διατάξεις του κώδικα (ν. 3850/2010) εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας με εξαίρεση ορισμένες δραστηριότητες του προσωπικού αυτού που παρουσιάζουν εγγενείς ιδιαιτερότητες.

Στην περίπτωση αυτή: α) για το ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων πρέπει να εξασφαλίζεται κατά το δυνατόν η υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων στο πλαίσιο των προαναφερόμενων διατάξεων και β) για το ένστολο προσωπικό των σωμάτων ασφαλείας έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 1

Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, ύστερα από γνώμη του Σ.Υ.Α.Ε., καθορίζονται τα μέτρα υγιεινής, ασφάλειας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων, που πρέπει να λαμβάνονται για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου κατά ειδικές εργασίες, είδη εργασιών ή δραστηριότητες για την εφαρμογή του παρόντος κώδικα. Τα προεδρικά αυτά διατάγματα μπορεί να προβλέπουν και σταδιακή εφαρμογή των μέτρων που καθορίζουν.

Σύμφωνα με το Π.Δ. 135 (ΦΕΚ 218^Α/3-10-2014) για τις «ειδικότητες τεχνικού ασφαλείας στις μονάδες και υπηρεσίες των Ενόπλων Δυνάμεων» δύναται να ανατίθενται καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας, πέραν των ειδικοτήτων που ορίζονται στο άρθρο 13 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε., και σε ένστολο προσωπικό με ειδικότητα από εκείνες που ορίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1. Ειδικότητες τεχνικού ασφαλείας στις μονάδες και υπηρεσίες των Ενόπλων Δυνάμεων

Α/Α	ΚΛΑΔΟΣ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΤΥΧΙΟ ⁽¹⁾	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ (ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
		ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	ΑΣΕΙ	Μηχανικού	
			ΑΣΣΥ	Τεχνικές ειδικότητες	

1			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
2	ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ	ΑΣΕΙ	Μηχανικού	
			ΑΣΣΥ	Τεχνικές ειδικότητες	
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
3	ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		ΑΣΕΙ	Μηχανικού	
			ΑΣΣΥ	Τεχνικές ειδικότητες	
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
4	ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	ΑΣΕΙ	Μηχανικοί	
			ΑΣΣΥ	Απόφοιτοι Τεχνολογικών και Τεχνικών εφαρμογών	
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
5	ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ	ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΙ	ΑΣΕΙ	Μηχανικού	
			ΑΣΣΥ	Απόφοιτοι Τεχνολογικών και Τεχνικών εφαρμογών	Μόνο ως δεύτερος τεχνικός ασφάλειας
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
6	ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ	ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΑΣΕΙ	Μηχανικού	
			ΑΣΣΥ	Απόφοιτοι Τεχνολογικών και Τεχνικών εφαρμογών	
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
7		ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	ΑΣΕΙ	Τεχνικού Μηχανικού	
			ΑΣΣΥ	Τεχνικές ειδικότητες	
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
			ΑΣΕΙ	Τεχνικού για εργοστάσια	

8	ΣΤΡΑΤΟΣ ΞΗΡΑΣ	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ		αρμοδιότητας «τεχνικού» Υλικού Πολέμου για εργοστάσια αρμοδιότητας «υλικού πολέμου»	
			ΑΣΣΥ	Τεχνικές ειδικότητες	Μόνο ως δεύτερος τεχνικός ασφάλειας
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ
9		ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ – ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΑΣΕΙ	Όλων των ειδικοτήτων που το αντικείμενο των σπουδών έχει σχέση με τις δραστηριότητες	
			ΑΣΣΥ	Όλων των ειδικοτήτων που το αντικείμενο των σπουδών έχει σχέση με τις δραστηριότητες	
			ΑΕΙ-ΤΕΙ	Όπως καθορίζει ο ν. 3850/2010	Αφορά το ένστολο προσωπικό που δεν προέρχεται από ΑΣΕΙ ή ΑΣΣΥ

1.10. Κοινοφελής Εργασία

Για την υλοποίηση και εκτέλεση των Προγραμμάτων, οι Επιβλέποντες Φορείς έχουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

- α) Αναλαμβάνουν πλήρη ευθύνη για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των Ωφελουμένων στον χώρο εργασίας τους, προσφέροντας το ίδιο επίπεδο προστασίας που παρέχεται και σε άλλους εργαζομένους, σύμφωνα με τον Κώδικα Νόμων για την Υγεία και Ασφάλεια των Εργαζομένων (ΚΝΥΑΕ). Ακολουθούν τις προδιαγραφές και τις ειδικές διατάξεις,
- β) Αναθέτουν στους Ωφελούμενους καθήκοντα που αντιστοιχούν στις ειδικότητές τους, εξασφαλίζοντας την καταλληλότητά τους για τη θέση εργασίας,
- γ) Παρέχουν επαρκή και κατάλληλη εκπαίδευση στους Ωφελούμενους, καθώς και οδηγίες σχετικά με τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία,

δ) Δεν επιβάλλουν στους Ωφελούμενους καθήκοντα που απαιτούν εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία, ειδικά όταν συμπεριλαμβάνουν τη χρήση εξοπλισμού και μηχανημάτων. Για παράδειγμα, όσον αφορά τους Ωφελούμενους στην καθαριότητα, αποφεύγουν την ανάθεση καθηκόντων σχετικών με την αποκομιδή απορριμμάτων με απορριμματοφόρα οχήματα.

Εκτός από τις κυρώσεις που προβλέπονται στον ΚΝΥΑΕ, οι συναρμόδιοι υπουργοί έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν και άλλες κυρώσεις στους Επιβλέποντες Φορείς, εφόσον παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τους εντός του πλαισίου των Προγραμμάτων Κοινωνικού Χαρακτήρα.

Σε ό,τι αφορά τους ΥΕ Γενικών Καθηκόντων – Απασχολούμενους στην Καθαριότητα, ισχύουν ειδικοί κανονισμοί που καλύπτονται από τις διατάξεις των Ν. 3863/2010, άρθρο 17, Ν. 3790/2009, άρθρο 20, και της Υ.Α. ΦΕΚ Β/2778/2-12-2011 για τους νέους κανονισμούς των ΒΑΕ. Επιπλέον, ισχύουν κανονισμοί για τη χορήγηση εξοπλισμού προστασίας στο προσωπικό των δήμων και των δημοτικών ΝΠΔΔ, σύμφωνα με την ΚΥΑ ΦΕΚ 1503/Β/11-10-2006 (53361/2006), με τις σχετικές τροποποιήσεις.

Επιπλέον, το μισθολογικό και ασφαλιστικό κόστος εντός του Προγράμματος θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη, εκτός και αν υπάρξει παραβίαση των υποχρεώσεων των Επιβλέποντων Φορέων.

2. Αρμόδιες Υπηρεσίες και Συλλογικά Όργανα για την ΥΕΑ

Το «Εθνικό Σύστημα Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία», δηλαδή η υποδομή που αποτελεί το βασικό πλαίσιο, για την υλοποίηση της εθνικής πολιτικής ΥΑΕ στην Ελλάδα απαρτίζεται από:

- τη **γενική και ειδική νομοθεσία**, καθώς και τις κανονιστικές πράξεις , σχετικά με τις υποχρεώσεις του εργοδότη, για τη λήψη μέτρων προστασίας και πρόληψης της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων
- την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, δηλαδή την **Διεύθυνση Υγείας & Ασφάλειας στην Εργασία**, ως επιτελική διοικητική οντότητα για το συντονισμό της εθνικής πολιτικής και τη διάδοση της πληροφόρησης.
- την αρμόδια ελεγκτική αρχή που είναι η **«Επιθεώρηση Εργασίας»** (Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή), για τον έλεγχο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας, σε συνδυασμό με τις θεσμικά προβλεπόμενες διαδικασίες ελέγχου, καταγραφής συμβάντων στους χώρους εργασίας, συμβουλευτικής και κυρώσεων. Η Ανεξάρτητη Αρχή «Επιθεώρηση Εργασίας» συστήθηκε με τον Ν. 4808/2021, ως καθολικός διάδοχος του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) το οποίο και καταργήθηκε.
- τις **δημόσιες δομές**, που σχετίζονται με τα ζητήματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, όπως το Εθνικό Σύστημα Υγείας.
- το **εθνικό τριμερές συμβουλευτικό όργανο** (Συμβούλιο Υγείας & Ασφάλειας των Εργαζομένων - ΣΥΑΕ), για την ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία.
- τους θεσμούς και τα εργαλεία παροχής **υπηρεσιών πρόληψης, κατάρτισης και ενημέρωσης** (π.χ. Τεχνικοί Ασφαλείας, Ιατροί Εργασίας, εκτιμήσεις επαγγελματικού κινδύνου, κα.)
- ερευνητική δραστηριότητα, από επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς φορείς

της χώρας, την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου, καθώς και το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ).

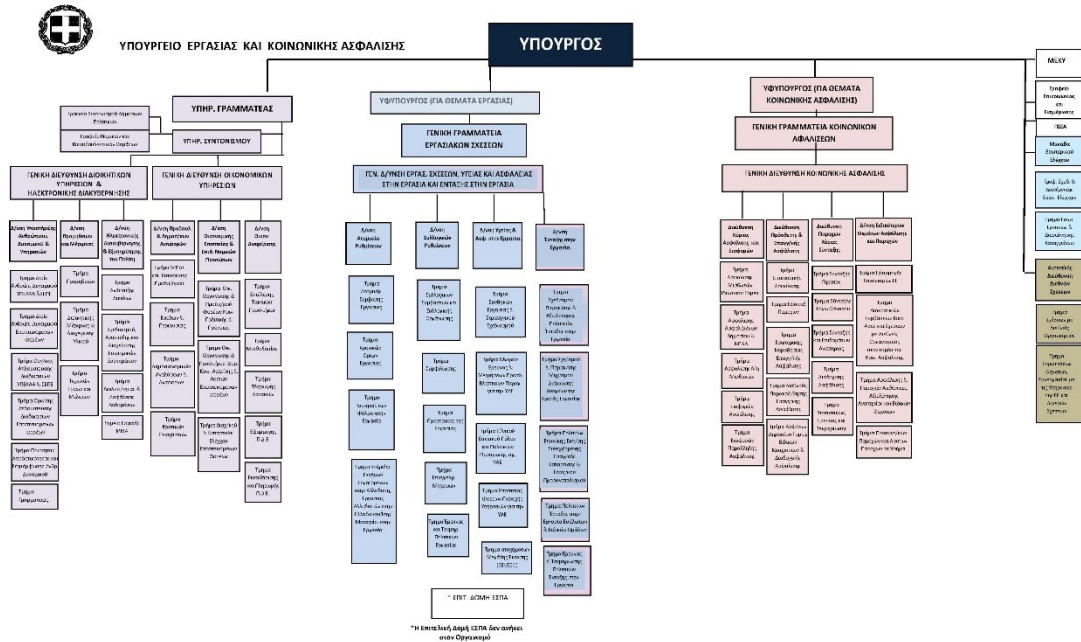
Αρμόδιες Υπηρεσίες και Συλλογικά Όργανα για την ΥΕΑ είναι:

- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
- Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία
- Επιθεώρηση Εργασίας
- Συμβούλιο Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων
- Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας

2.1. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης υπάγονται οι:

- ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
- ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ & ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
 - Διεύθυνση Ατομικών Ρυθμίσεων
 - Διεύθυνση Συλλογικών Ρυθμίσεων
 - **Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία**
 - Διεύθυνση Ένταξης στην Εργασία
- ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Εικόνα 13. Οργανόγραμμα Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (Ιούνιος 2023, πηγή: <https://ypergasias.gov.gr/ypourgeio/organotiki-domi/>)

2.2. Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία

Η Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία αποτελεί επιτελική διοικητική οντότητα για το συντονισμό της εθνικής πολιτικής και τη διάδοση της πληροφόρησης. Ο επιχειρησιακός στόχος της Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία, είναι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση δράσεων προαγωγής της υγείας και ασφάλειας στην εργασία, στο πλαίσιο της εκάστοτε Εθνικής Στρατηγικής για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία.

Η Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία συγκροτείται από τις ακόλουθες οργανικές μονάδες:

- Τμήμα Συνθηκών Εργασίας και Στρατηγικού Σχεδιασμού
- Τμήμα Κέντρου Έρευνας και Μετρήσεων Προσδιορισμού Βλαπτικών Παραγόντων για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία

- Τμήμα Εθνικού Εστιακού Πόλου και Πολιτικών Προαγωγής της Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία
- Τμήμα Εποπτείας Φορέων Παροχής Υπηρεσιών για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία
- Τμήμα Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (SEVESO)

Οι αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων της Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία περιγράφονται αναλυτικά στο Άρθρο 21 του ΠΔ 134/17 (ΦΕΚ Α 168/06.11.2017).

2.3. Επιθεώρηση Εργασίας

Η **Επιθεώρηση Εργασίας** είναι Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή και αρμόδια ελεγκτική αρχή για τον έλεγχο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας, σε συνδυασμό με τις θεσμικά προβλεπόμενες διαδικασίες ελέγχου, καταγραφής συμβάντων στους χώρους εργασίας, συμβουλευτικής και κυρώσεων.

Η Επιθεώρηση Εργασίας συστήθηκε με τον Ν. 4808/2021 ως καθολικός διάδοχός του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) το οποίο και καταργήθηκε.

Η Επιθεώρηση Εργασίας έχει λειτουργικής ανεξαρτησία, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και υπόκειται μόνο σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, όπως ορίζεται από τον Κανονισμό της Βουλής.

Ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μπορεί να υποβάλει προτάσεις σχετικά με τον στρατηγικό σχεδιασμό για την υλοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής σε ζητήματα εντός των αρμοδιοτήτων της Επιθεώρησης Εργασίας, δεν μπορεί ωστόσο να ασκήσει ιεραρχικό έλεγχο ή εποπτεία.

Παράλληλα, η Επιθεώρηση Εργασίας μέσω του Διοικητή της, εισηγείται στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, νομοθετικές διατάξεις για ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της και τον ενημερώνει περιοδικά με συγκεντρωτικά στοιχεία σχετικά με το έργο της.

Τα όργανα διοίκησης της Επιθεώρησης Εργασίας είναι ο Διοικητής και το Συμβούλιο Διοίκησης, οι οποίοι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο, ούτε σε διοικητική εποπτεία από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές.

Τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, καθώς και ο Διοικητής της Επιθεώρησης Εργασίας ενημερώνουν την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής, σχετικά με θέματα που αφορούν στις αρμοδιότητες της Επιθεώρησης Εργασίας.

Έργο της Επιθεώρησης Εργασίας είναι (<https://www.hli.gov.gr/>):

- Η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.
- Η έρευνα της κατά νόμο ασφαλιστικής κάλυψης και απασχόλησης των εργαζομένων.
- Η πρόληψη των παραβάσεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση διαπίστωσής τους.
- Η επίλυση των ατομικών εργατικών διαφορών.
- Η παροχή πληροφοριών σε εργαζόμενους και εργοδότες αναφορικά με την τήρηση των κείμενων διατάξεων.

Αρμοδιότητες της Επιθεώρησης Εργασίας είναι να:

- Ελέγχει οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας τις επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις.
- Ερευνά, εντοπίζει και διώκει, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, παράλληλα και ανεξάρτητα από άλλες Αρχές και Οργανισμούς, τους παραβάτες των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.
- Ερευνά τα αίτια και τις συνθήκες των σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, προτείνει μέτρα για την

πρόληψή τους, συντάσσει σχετικές εκθέσεις με επισήμανση των παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας που συνδέονται με αυτά και σχετίζονται με την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων με σκοπό την αποφυγή επανάληψής τους και υποβάλλει μηνυτήρια αναφορά όταν προκύπτουν ευθύνες.

- Εξετάζει κάθε καταγγελία και αίτημα και παρεμβαίνει άμεσα στους χώρους εργασίας.
- Συνεργάζεται και ανταλλάσσει στοιχεία και πληροφορίες με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, οργανώσεις κοινωνικών εταίρων, επιστημονικούς φορείς στον τομέα της εργασίας, καθώς και συναφείς υπηρεσίες του εξωτερικού.
- Συντρέχει συμβουλευτικά και εφόσον ζητηθεί, εργαζόμενους και εργοδότες για την επίλυση συλλογικών και ατομικών διαφορών εργασίας.
- Υποστηρίζει τους εργοδότες και εργαζομένους με την παροχή πληροφοριών, συμβουλών και υποδείξεων προς αυτούς, σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέτρα για την τήρηση των κείμενων διατάξεων.

The screenshot shows the website hli.gov.gr. The header includes the logo of the Hellenic Labour Inspectorate (ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ) and the text 'Οδηγίες Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών' and 'Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες'. Below the header is a navigation menu with categories: Οργανισμός, Εργασιακές Σχέσεις, Ασφάλεια και Υγεία, Δημοσιεύσεις, and Επικοινωνία. A search bar and language selector (Ελληνικά (ΕΙ)) are also present. The main content area features a table with five columns: Νομοθεσία, Εργοδότες, Εργαζόμενοι, Τεχνικοί Ασφαλείας (ΤΑ), and Ιατροί Εργασίας (ΙΕ). The table lists various services and procedures for each category.

Νομοθεσία	Εργοδότες	Εργαζόμενοι	Τεχνικοί Ασφαλείας (ΤΑ)	Ιατροί Εργασίας (ΙΕ)
Εκατορτίες	Γενικές Υποχρεώσεις	Δικαιώματα	Απασχόληση ΤΑ	Απασχόληση ΙΕ
Συχνές Ερωτήσεις	Ειδικές Υποχρεώσεις	Υποχρεώσεις	Διαδικασία Αναγγελίας ΤΑ	Διαδικασία Αναγγελίας ΙΕ
Χρήσιμοι Σύνδεσμοι	Εργατικό Ατύχημα / Επαγγελματική Ασθένεια	Καταγγελία	Προσόντα ΤΑ	Προσόντα ΙΕ
Έντυπα	Διαδικτυακό Εργαλείο Εκτίμησης Κινδύνων - OIRA			

Ασφάλεια και Υγεία

 > Οδηγίες Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών > Ασφάλεια και Υγεία

Σχετικά Άρθρα

- Εγγραφή στο Portal της Επιθεώρησης Εργασίας
- Δημιουργία Χρήστη με Περιορισμένα Δικαιώματα
- Επώνυμη Καταγγελία
- Ανώνυμη Καταγγελία
- Αναγγελία Εργατικού Ατυχήματος
- Υποβολή Έγγραφων Εξηγήσεων μετά από Έλεγχο
- Υποβολή Πρόσθετων Στοιχείων μετά από Έλεγχο

Εικόνα 14. Η Επιθεώρηση Εργασίας διαθέτει ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση αιτημάτων όπως η αναγγελία εργατικού ατυχήματος (<https://www.hli.gov.gr/odigies-ilektronikon-ypiresion/asfaleia-kai-ygeia-ilektronikes-ypiresies/>).

2.4. Συμβούλιο Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων

Ο όρος "**συλλογικό όργανο**" αναφέρεται σε μια ομάδα ή σύνολο ατόμων που συνεργάζονται ή συνεργάζονται με κοινό σκοπό ή στόχο. Αυτή η ομάδα μπορεί να οργανώνεται επίσημα ή ανεπίσημα για να εκπληρώσει συγκεκριμένες λειτουργίες ή να ανταποκριθεί σε συγκεκριμένες ανάγκες.

Ένα συλλογικό όργανο μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες μορφές, όπως εργατικά συνδικάτα, επιτροπές εργαζομένων, συνεταιριστικές οργανώσεις, ή άλλα ομαδοποιημένα σώματα που ενώνουν άτομα με κοινά επαγγελματικά, κοινωνικά ή πολιτικά ενδιαφέροντα.

Σε επίπεδο διοίκησης ή πολιτικής, ένα συλλογικό όργανο μπορεί να αναφέρεται σε ένα όργανο λήψης αποφάσεων όπου η εξουσία και οι αποφάσεις λαμβάνονται από μια ομάδα αντιπροσώπων ή μελών, αντί για ένα μεμονωμένο άτομο.

Οι διατάξεις που διέπουν σήμερα τα συλλογικά όργανα είναι τα άρθρα 13 έως 15 του Ν. 2690/1999. Ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (ΦΕΚ Α' 45/9.3.1999), θέτει τους βασικούς κανόνες και διαδικασίες για τα συλλογικά όργανα στο Δημόσιο, με βάση «τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και του σεβασμού της προσωπικότητας και έτσι συμβάλλει στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη και στην αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης».

Τα συλλογικά όργανα κοινωνικού διαλόγου για την ΥΑΕ είναι:

- Το **Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων – ΣΥΑΕ**
- Το **Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας – ΣΚΕΕΕ**

Το **Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ)** είναι εθνικό τριμερές συμβουλευτικό όργανο, το οποίο συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1568/85 (ΦΕΚ 177/Α/18-10-85) και είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί σε θέματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων. Σε αυτό προεδρεύει ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας και συμμετέχουν εκπρόσωποι της πολιτείας, των τριτοβάθμιων οργανώσεων των εργοδοτών και των εργαζομένων (τόσο του ιδιωτικού, όσο και του δημόσιου τομέα) και επιστημονικοί φορείς.

Μέλη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας:

- Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας ως πρόεδρος με αναπληρωτή του ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Εργασίας που ορίζεται από τον ίδιο,
- 1 τεχνικός ή υγειονομικός υπάλληλος του Υπουργείου Εργασίας,
- 1 εκπρόσωπος του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας,

- 1 εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
- 3 εκπρόσωποι της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησης της,
- 3 εκπρόσωποι εργοδοτικών οργανώσεων από τη βιομηχανία, βιοτεχνία ή εμπόριο, που υποδεικνύονται με αποφάσεις των διοικήσεών τους,
- 1 εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,
- 1 εκπρόσωπος του Πανελλήνιου Ιατρικού Συλλόγου, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,
- 1 εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή της,
- 1 επιστήμονας ειδικός σε θέματα ασφάλειας της εργασίας,

Το **Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ)** είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί σε όλα τα θέματα ασφάλειας και υγιεινής στην εργασία. Η γνωμοδότησή του αποτελεί νομοθετημένη προϋπόθεση για την έκδοση κανονιστικών και διοικητικών πράξεων. Επίσης, εισηγείται για τη συμπλήρωση ή τροποποίηση της νομοθεσίας.

Έργο του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας είναι:

- η διατύπωση γνώμης πάνω σε σχέδια κανονιστικών και διοικητικών πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεση του νόμου αυτού,
- η διατύπωση γνώμης σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων, που υποβάλλονται από τις αρχές ή τους φορείς των,
- η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας για την έκδοση νέων νομοθετικών ή κανονιστικών διαταγμάτων ή την τροποποίηση αυτών που ισχύουν, για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.

2.5. Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΚΕΕΕ)

Με το Νόμο 3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/05.08.2011) και συγκεκριμένα με το άρθρο 21 συστήνεται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.), το οποίο είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί σε θέματα λειτουργίας και δράσης του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας.

Με βάση το ΦΕΚ Α 170/05.08.2011 το Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. λειτουργεί στα πλαίσια του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας και συγκροτείται από:

τον Ειδικό Γραμματέα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε) ως Πρόεδρο,

- 2 Γενικούς Επιθεωρητές,
- 2 εκπροσώπους της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.)

- 1 εκπρόσωπο της Ανωτάτης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ),
- 4 εκπροσώπους εργοδοτικών οργανώσεων και ειδικότερα:
 - 1 από το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.),
 - 1 από την Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.)
 - 1 από τη Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.) και
 - 1 από τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σ.Ε.Τ.Ε.),
- 1 εκπρόσωπο των εργαζομένων στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε)
- 1 εκπρόσωπο των Ατόμων με Αναπηρία που υποδεικνύεται από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ),
- τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ο οποίος θα αναπληρώνεται από τον Προϊστάμενο αντίστοιχης Διεύθυνσης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και
- τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ο οποίος θα αναπληρώνεται από τον Προϊστάμενο αντίστοιχης Διεύθυνσης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Με βάση το ΦΕΚ Α 170/05.08.2011, οι αρμοδιότητες του Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. είναι:

- η διατύπωση γνώμης για τη σκοπιμότητα της κατάρτισης ειδικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας,
- η διατύπωση γνώμης σχετικά με τον προγραμματισμό της δράσης και την εν γένει λειτουργία της Επιθεώρησης Εργασίας σε εθνικό επίπεδο, καθώς και

των προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού του,

- η διατύπωση γνώμης επί της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Επιθεώρησης Εργασίας,
- η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για την έκδοση νόμων και κανονιστικών πράξεων, με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας της Επιθεώρησης Εργασίας και την εξασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων από αυτό υπηρεσιών και
- η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης διατάξεων που αφορούν στην εργατική νομοθεσία.

Στο Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. εισηγητές ορίζονται κατά περίπτωση και ανάλογα με τα συζητούμενα θέματα οι προϊστάμενοι των αρμόδιων υπηρεσιών της Επιθεώρησης Εργασίας και κατά περίπτωση άλλοι εισηγητές από τους συμμετέχοντες φορείς.

Στις συνεδριάσεις του Σ.Κ.Ε.Ε.Ε. μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων, καθώς και ειδικοί επιστήμονες.

Σε κάθε Περιφερειακή Υπηρεσία συστήνεται Περιφερειακή Επιτροπή Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Ε.), η οποία είναι γνωμοδοτικό όργανο για τη λειτουργία και δράση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας στην Περιφέρεια

3. Εθνική Στρατηγική για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία 2016-2020 και 2022-2027

3.1. Στόχοι - Βασικές προκλήσεις - Άξονες προτεραιότητας, εφαρμογή στο Δημόσιο

Με βάση την απόφαση Αριθ. οικ. 48416/2564 που δημοσιεύεται στο ΦΕΚ 3757/Β/25-10-2017 δηλώνεται από το Ελληνικό Κράτος ότι με σκοπό την υλοποίηση της πολιτικής του Υπουργείου Εργασίας και ειδικότερα τον Στρατηγικό Στόχο 2 του Υπουργείου Εργασίας (2015), ο οποίος διατυπώνεται ως εξής:

«Διασφάλιση της προστασίας των εργασιακών δικαιωμάτων, την ποιοτική αναβάθμιση των συνθηκών και όρων εργασίας, την προαγωγή της υγείας και ασφάλειας στην εργασία»

Ως βασικός στρατηγικός στόχος της πολιτικής του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στον τομέα της Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία για την περίοδο 2016-2020 αναδεικνύεται η «Θεσμοθέτηση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία, (ΕΣσυτΥΑΕ)» και στο πλαίσιο αυτού, τίθενται οι εξής ειδικοί στρατηγικοί στόχοι (ΦΕΚ 3757/Β/25-10-2017):

1. Ενδυνάμωση των πολιτικών και των μέτρων πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων, των επαγγελματικών ασθενειών και των άλλων ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία για όλους τους εργαζομένους, με έμφαση στους πλέον ευάλωτους.
2. Καλλιέργεια νοοτροπίας πρόληψης των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων, μέσω της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της ενημέρωσης.
3. Βελτίωση των διαδικασιών αναγγελίας και των συστημάτων καταγραφής εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.
4. Θέσπιση φορέα ασφάλισης του επαγγελματικού κινδύνου.

Με βάση το (ΦΕΚ Β' 3757/25-10-2017) «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία για τα έτη 2016-2020» εξειδικεύονται 12 άξονες προτεραιότητας:

Άξονας 1ος: Θεσμοθέτηση Εθνικού Συστήματος Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΕΣυστΥΑΕ)

Στο κείμενο της ΕΣΥΑΕ 2016-2020, περιλαμβάνονται όλες οι αναγκαίες θεσμικές πρωτοβουλίες/προβλέψεις και οι οργανωτικές ενέργειες/δράσεις/παρεμβάσεις, με

τις οποίες θα θεσμοθετηθεί ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό ΕΣυστΥΑΕ στη χώρα μας, μέσω του εξορθολογισμού και της λειτουργικής συνάρθρωσης των υφιστάμενων θεσμών, δομών και διαδικασιών και, κυρίως, μέσω της δημιουργίας των κρίσιμων εκείνων θεσμικών και διοικητικών οντοτήτων που με τη συνεργεία τους θα υπηρετήσουν αποτελεσματικά τον απαραίτητο στρατηγικό, υποστηρικτικό και συντονιστικό ρόλο για την ουσιαστική αναβάθμιση και προαγωγή της ΥΑΕ στη χώρα μας.

Άξονας 2ος: Απλούστευση και βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την ΥΑΕ.

Το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για την ΥΑΕ, απόλυτα εναρμονισμένο προς το αντίστοιχο ευρωπαϊκό, θα συνεχίσει να επικαιροποιείται και να συμπληρώνεται με πρόσθετα νομοθετήματα, σε αντιστοίχιση με τις νέες Κοινοτικές οδηγίες.

Επί πλέον, θα κυρωθούν Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη σχετικές προτροπές της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) καθώς και σχετικά αιτήματα άλλων κρατικών υπηρεσιών ή φορέων και αφού εξετασθεί η δυνατότητα κύρωσης τους σύμφωνα με τα ισχύοντα στο εθνικό δίκαιο ή πρώτα πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες τροποποιήσεις στο εθνικό δίκαιο που θα επιτρέψουν στη συνέχεια την κύρωση των συγκεκριμένων διεθνών συμβάσεων.

Άξονας 3ος: Ενίσχυση εφαρμογής της νομοθεσίας για την ΥΑΕ.

Η καλύτερη εφαρμογή της νομοθεσίας για την ΥΑΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποτελεσματική διεξαγωγή επιθεωρήσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες στους χώρους εργασίας. Η ανάδυση νέων επαγγελματικών κινδύνων που σχετίζονται με

την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και την εμφάνιση νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας, καθιστά επιτακτική την ανάγκη για επιμόρφωση των επιθεωρητών εργασίας στα συγκεκριμένα ζητήματα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κρίνει απαραίτητη την αξιοποίηση από τα κράτη – μέλη των προγραμμάτων χρηματοδότησης της ΕΕ καθώς και της ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ των Επιθεωρήσεων Εργασίας σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμη η επανεξέταση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων κυρώσεων που επιβάλλονται από τα κράτη μέλη και η αναζήτηση νέων μέτρων και εναλλακτικών τρόπων παρακολούθησης και ενίσχυσης της συμμόρφωσης των εργοδοτών.

Άξονας 4ος: Ενδυνάμωση της πρόληψης και βελτίωση των συστημάτων αναφοράς και καταγραφής των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Είναι γνωστό ότι η χώρα μας υστερεί σημαντικά ως προς την αναγνώριση, καταγραφή, αναγγελία, και αποζημίωση των επαγγελματικών ασθενειών, με αποτέλεσμα την ελλιπή αντιμετώπιση των θεμάτων που σχετίζονται με την επαγγελματική νοσηρότητα καθώς και με την επίβλεψη και προστασία της επαγγελματικής υγείας, την έλλειψη της αναγκαίας πληροφορίας και στατιστικής επεξεργασίας στοιχείων ως προς το επίπεδο της επαγγελματικής υγείας των εργαζομένων καθώς και αδυναμία ανταπόκρισης ως προς υποχρεώσεις μας σε ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς.

Άξονας 5ος: Στήριξη μικρομεσαίων και πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Οι μικρομεσαίες και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις στη χώρα μας, όπως και σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, αντιπροσωπεύουν τη συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ευρωπαϊκής και της εθνικής οικονομίας) και απασχολούν μεγάλο ποσοστό των εργαζόμενων. Χαρακτηρίζονται ωστόσο σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία (Έρευνα ESENER-1, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία EU-OSHA, 2009) από πλημμελή διαχείριση της Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, υψηλά ποσοστά εργατικών ατυχημάτων και ιδιαίτερα θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων (Eurofound 2010), καθώς και μεγάλο έλλειμμα όσον αφορά στην αποτελεσματική διαχείριση των επαγγελματικών κινδύνων αλλά και στην αναγκαία νοοτροπία

πρόληψης των κινδύνων στο εργασιακό περιβάλλον.

Άξονας 6ος: Καλλιέργεια και προαγωγή νοοτροπίας πρόληψης

Ο στόχος για την ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων και μέτρων που προάγουν την υγιή και ασφαλή συμπεριφορά κάθε εργαζόμενου, παράλληλα με τη νομοθετικά προβλεπόμενη υποχρέωση των εργοδοτών να παρέχουν ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας και να προστατεύουν τους εργαζόμενους τους από τους βλαπτικούς παράγοντες στους χώρους εργασίας, προϋποθέτει την καλλιέργεια και προαγωγή νοοτροπίας πρόληψης των κινδύνων σε εργαζόμενους, εργοδότες και Πολιτεία, μέσω της υλοποίησης δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, επικοινωνίας και προβολής των θεμάτων ΥΑΕ σε εθνικό, τοπικό και κλαδικό επίπεδο.

Άξονας 7ος: Ενσωμάτωση της ΥΑΕ στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση

Η ενσωμάτωση της ΥΑΕ στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση αποτελεί, λόγω της σπουδαιότητας και της ειδικής βαρύτητας της ως επένδυσης για το μέλλον, βασικό και διακριτό στοιχείο για την καλλιέργεια και προαγωγή παιδείας πρόληψης και προστασίας από τους επαγγελματικούς κινδύνους με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, που διασφαλίζει παράλληλα τη βιωσιμότητα της εργασίας, μέσα από την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που στηρίζουν την ικανότητα για εργασία των νέων ανθρώπων. Η προσπάθεια αυτή έχει ως στόχο οι σημερινοί μαθητές, οι σπουδαστές και οι νέοι να έχουν ενημερωθεί σωστά και να έχουν ευαισθητοποιηθεί για τα θέματα ΥΑΕ όσο το δυνατόν νωρίτερα και ήδη από το σχολικό περιβάλλον, ούτως ώστε ως αυριανοί εργοδότες και εργαζόμενοι να έχουν μάθει πώς να ζουν και πώς να εργάζονται με ασφάλεια και υγεία.

Άξονας 8ος: Κατάρτιση εμπλεκομένων με την ΥΑΕ

Για τις περισσότερες κατηγορίες των εμπλεκομένων με τα θέματα ΥΑΕ όπως των εργαζομένων, των προϊσταμένων και διευθυντών, των εκπροσώπων των εργαζομένων στις επιτροπές υγείας και ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε.), των «ορισμένων» εργαζομένων από τον εργοδότη για την πυρασφάλεια και των «ορισμένων» εργαζομένων από τον εργοδότη για τις πρώτες βοήθειες (εξαιρουμένων των τεχνικών ασφαλείας και των εργοδοτών τεχνικών ασφαλείας), αν και προβλέπεται σαφέστατα από την εθνική

νομοθεσία η αρχική εκπαίδευση και σε μερικές περιπτώσεις και η επιμόρφωση, εν τούτοις δεν έχει εξειδικευθεί το εκπαιδευτικό αντικείμενο ή/και η διάρκεια της σχετικής εκπαίδευσης από κάποια υπουργική απόφαση ή εγκύκλιο του Υπουργείου Εργασίας.

Άξονας 9ος: Προαγωγή της υγείας στην εργασία και αντιμετώπιση της δημογραφικής αλλαγής

Η Προαγωγή της Υγείας στους χώρους εργασίας (ΠΥΕ) είναι "η συντονισμένη προσπάθεια εργοδοτών, εργαζομένων και της κοινωνίας ευρύτερα, για τη βελτίωση της υγείας και της ευεξίας/ευ η μεριάς των ατόμων στο εργασιακό τους περιβάλλον. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με το συνδυασμό δράσεων που αφορούν τη βελτίωση της οργάνωσης της εργασίας και του εργασιακού περιβάλλοντος, την προώθηση της ενεργούς συμμετοχής των εργαζομένων και την ενθάρρυνση της προσωπικής τους εξέλιξης." (Διακήρυξη του Λουξεμβούργου, 1997).

Ο τομέας της ΠΥΕ στους χώρους εργασίας -αν και σε εθελοντική βάση συγκεντρώνει συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον λόγω των σημαντικών επιπτώσεων στην υγεία των εργαζομένων, στις επιχειρήσεις και στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και υγείας. Καλύπτει όχι μόνο τους «παραδοσιακούς» επαγγελματικούς κινδύνους, αλλά και πολλούς άλλους παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με την ατομική συμπεριφορά και στάση ζωής κάθε εργαζόμενου (ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, φυσική άσκηση, διατροφή, κάπνισμα, κατανάλωση αλκοόλ και διεγερτικών φαρμάκων, χρήση ναρκωτικών και άλλων εθιστικών ουσιών, αποκατάσταση της υγείας, απουσιασμός/παρουσιασμός και η επιστροφή/επανένταξη στην εργασία μετά από ατύχημα ή ασθένεια κ.α.), καθώς και τους «νέους» ψυχοκοινωνικούς παράγοντες κινδύνου (όπως είναι το άγχος στην εργασία, ο εκφοβισμός και η βία, η παρενόχληση κ.ά.).

Άξονας 10ος: Ενθάρρυνση της επιστημονικής προόδου και της έρευνας - Νέοι και αναδυόμενοι κίνδυνοι

Η αξιολόγηση των «νέων και αναδυόμενων κινδύνων», εξαιτίας των σημειούμενων δραστικών αλλαγών στον κόσμο της εργασίας και κατά προτεραιότητα αυτών που σχετίζονται με επαγγελματικές ασθένειες, συνιστά μία από τις κυριότερες προκλήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η έμφαση δίνεται κυρίως στην πρόβλεψη των πιθανών επαγγελματικών κινδύνων που σχετίζονται με τις δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις και τη γήρανση του εργατικού δυναμικού, την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών όπως π.χ. των νέων τεχνολογιών στον χώρο της πληροφορικής και της επικοινωνίας, των βιοτεχνολογιών και των πράσινων τεχνολογιών, της νανοτεχνολογίας, των αυτοματισμών και της ρομποτικής καθώς επίσης και με τις σημειούμενες αλλαγές και καινοτομίες στην οργάνωση της εργασίας όπως π.χ. τη χρήση των διαδικτυακών μέσων και ψηφιακών πλατφόρμων για την ανεύρεση εργασίας (πληθοπορισμός crowdsourcing), την υιοθέτηση ευέλικτων και διαδραστικών μεθόδων εργασίας ή την τηλεργασία.

Άξονας 11ος: Ενδυνάμωση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων και της συμμετοχής των εργαζομένων

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο των κοινωνικών εταίρων σε σχέση με τις πολιτικές για την ΥΑΕ.

Συγκεκριμένα, οι τριμερείς επιτροπές κοινωνικού διαλόγου είναι αρμόδιες π.χ. για τη διερεύνηση νέων μεθόδων για την αποτελεσματική προσέγγιση των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, την ανάπτυξη νέων καινοτόμων λύσεων για την ΥΑΕ καθώς και τη συμβολή στη διαρκή αξιολόγηση του νομοθετικού κεκτημένου της ΕΕ.

Ιδιαίτερη έμφαση από πλευράς των κοινωνικών εταίρων πρέπει να δοθεί στην ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για την εν γένει προαγωγή των θεμάτων ΥΑΕ και ιδίως την προβλεπόμενη μέσω του κοινωνικού διαλόγου προώθηση νέων νομοθετικών παρεμβάσεων ή την ενίσχυση εφαρμογής της νομοθεσίας σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο κλαδικό ή ακόμα και μεμονωμένων επιχειρήσεων.

Άξονας 12ος: Δικτύωση και ανάπτυξη συνεργασιών για την ΥΑΕ

Η αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής για την ΥΑΕ προϋποθέτει την ένταξή της σε ένα ολιστικό πλαίσιο, με ζητούμενο την αναζήτηση συνεργασιών με άλλους τομείς πολιτικής, τόσο στο χώρο της εργασίας (απασχόληση, αντιμετώπιση της ανεργίας, κοινωνική ασφάλιση κ.α.) όσο και πέραν αυτής, όπως στους τομείς της δημόσιας υγείας, της παιδείας, της ανταγωνιστικότητας, ή του περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια, θεωρείται απαραίτητη από πλευράς των αρμόδιων εθνικών αρχών η ανάληψη ενός περισσότερο ενεργού ρόλου στη διερεύνηση όλων εκείνων των τομέων πολιτικής, στους οποίους είναι εφικτή η επίτευξη τέτοιων συμπράξεων.

Οι βασικοί τομείς πολιτικής στους οποίους θα πρέπει να επικεντρωθεί η προσοχή των εθνικών αρχών την επόμενη περίοδο, με σκοπό τη διερεύνηση ανάπτυξης συνεργειών, κυρίως με τις αρχές και τους αρμόδιους φορείς του δημόσιου τομέα, είναι:

- i. η Παιδεία (μέσω της ενσωμάτωσης της ΥΑΕ στα προγράμματα σπουδών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, στην επαγγελματική κατάρτιση και τη δια βίου μάθηση),
- ii. η Απασχόληση (πολιτικές απασχόλησης, νέες μορφές απασχόλησης),
- iii. η Έρευνα (μέσω της εστίασης στα αποτελέσματα των ερευνητικών προγραμμάτων που αφορούν στον αντίκτυπο της γήρανσης του πληθυσμού, στην παγκοσμιοποίηση, στις νέες τεχνολογίες και τη συσχέτιση τους με τις επαγγελματικές ασθένειες),
- iv. η Δημόσια Υγεία (με έμφαση στην ανάληψη κοινών δράσεων για την ψυχική υγεία και την ευεξία στους χώρους εργασίας αλλά και τη λειτουργία συστήματος διάγνωσης και αναγγελίας των επαγγελματικών ασθενειών), v. το Περιβάλλον (μέσω της εστίασης στους επαγγελματικούς κινδύνους που μπορούν να εντοπιστούν στο μικροπεριβάλλον των εργασιακών χώρων),
- vi. η Βιομηχανική Πολιτική (με βασικό άξονα την προστασία των εργαζομένων σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις από την έκθεση τους σε επικίνδυνες χημικές ουσίες), vii. η Ισότητα των φύλων (κυρίως στους τομείς όπου το νομοθετικό κεκτημένο για την ΥΑΕ συμβάλει στην καταπολέμηση των διακρίσεων και στην προώθηση ίσων

ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων),

viii. η Μεταναστευτική πολιτική, αφού λόγω της παρατηρούμενης αύξησης της συμμετοχής των μεταναστών και των προσφύγων στο εργατικό δυναμικό της χώρας και της επακόλουθης αύξησης της συχνότητας εργατικών ατυχημάτων σε αυτές τις πληθυσμιακές ομάδες, απαιτείται άμεσα μια δέσμη κατάλληλων παρεμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική θεωρείται καταρχήν η εφαρμογή στην πράξη της ήδη θεσμοθετημένης συνεργασίας μεταξύ επιτελικών (ΔΑΥΕ, Δ3) και ελεγκτικών αρχών (ΣΕΠΕ), ώστε τα θέματα ΥΑΕ να αντιμετωπίζονται από τις συναρμόδιες, - αλληλοσυμπληρούμενες αλλά διακριτές στο ρόλο τους υπηρεσίες ΥΑΕ του Υπουργείου Εργασίας αποτελεσματικά, με συντονισμένο και ενιαίο τρόπο. Λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες τάσεις σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και φυσικά, σε στενή συνεργασία με όλες τις άλλες δομές και τους φορείς που θα συμμετέχουν στο Εθνικό Σύστημα Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΕΣυστΥΑΕ).

Επιπρόσθετα, η στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών και εγκυκλίων εφαρμογής για τη σύσταση των αναγκαίων δομών αλλά και για τη γενικότερη διαχείριση των θεμάτων ΥΑΕ, θα διασφαλίσει την παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης και την προαγωγή των θεμάτων ΥΑΕ στο δημόσιο τομέα.

3.2. Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία 2016-2020

Με βάση το (ΦΕΚ Β' 3757/25-10-2017) «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία για τα έτη 2016-2020» ο Στρατηγικός σχεδιασμός συνίσταται στους ανωτέρω 12 άξονες προτεραιότητας οι οποίοι εξειδικεύονται περαιτέρω σε αναλυτικό Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσεων με χρονικό προγραμματισμό υλοποίησης των προβλεπόμενων δράσεων.

Η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση του εθνικού προγράμματος θα πραγματοποιείται με ευθύνη της αρμόδιας διοικητικής δομής του Υπουργείου Εργασίας και της Κεντρικής Συντονιστικής Δομής για το ΕΣυστΥΑΕ.

Η αξιολόγηση της Εθνικής Στρατηγικής ΥΑΕ συνίσταται από την εξέταση της υλοποίησης των προγραμματισμένων δράσεων, τη λειτουργικότητα του προγράμματος και το βαθμό επίτευξης των στρατηγικών στόχων που έχουν προσδιοριστεί.

Με σκοπό την βέλτιστη εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής ΥΑΕ, η πορεία υλοποίησης της θα αξιολογείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (οπωσδήποτε ενδιάμεσα και τελικά) μέσω συστήματος παρακολούθησης με συγκεκριμένους δείκτες αποτύπωσης που θα καθοριστούν από την αρμόδια διοικητική δομή.

3.3. Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία 2022-2027

Η Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία 2022-2027 (ΦΕΚ 4359B/17-8-2022) λαμβάνει υπόψη το Στρατηγικό Πλαίσιο της Ε.Ε. για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία 2021-2027 και αποτελεί τον οδικό χάρτη και το πλαίσιο αναβάθμισης των θεμάτων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας στη χώρα μας.

Περιλαμβάνει τρεις στρατηγικούς στόχους που εξειδικεύονται σε έξι επμέρους άξονες προτεραιότητας:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1:

Ανάπτυξη ενός λειτουργικού εθνικού συστήματος διακυβέρνησης για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία με γνώμονα τις εθνικές ανάγκες και τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις.

Εξειδίκευση στόχου μέσω των αξόνων προτεραιότητας:

- 1.1 Επιτελικός συντονισμός δημόσιων πολιτικών για θέματα ΥΑΕ.
- 1.2 Πλήρης συμμόρφωση επιχειρήσεων και φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στην νομοθεσία για την ΥΑΕ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2:

Εκσυγχρονισμός και βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία καθώς και των μέτρων πρόληψης των κινδύνων με έμφαση στις νέες προκλήσεις στον κόσμο της εργασίας.

Εξειδίκευση στόχου μέσω των αξόνων προτεραιότητας:

- 2.1 Απλοποίηση και βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την ΥΑΕ.
- 2.2 Ενθάρρυνση της επιστημονικής προόδου και της έρευνας - Νέοι και αναδυόμενοι επαγγελματικοί κίνδυνοι.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3:

Προαγωγή νοοτροπίας πρόληψης των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων στο χώρο εργασίας

Εξειδίκευση στόχου μέσω των αξόνων προτεραιότητας:

- 3.1 Επιμόρφωση και προαγωγή νοοτροπίας πρόληψης.
- 3.2 Δικτύωση, συνεργασίες και κοινωνικός διάλογος.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης τα κύρια μέτρα που περιλαμβάνονται στην Εθνική Στρατηγική είναι:

Η προώθηση της δημιουργίας ειδικού «Φορέα Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου (επαγγελματικής νοσηρότητας)»

Η λειτουργία του νέου Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος «ΗΡΙΑΔΑΝΟΣ» για την ΥΑΕ με χρηματοδότηση από το ταμείο ανάκαμψης.

Η διαμόρφωση ολοκληρωμένου μηχανισμού αναγγελίας και καταγραφής εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.

Η ενίσχυση της ετοιμότητας έναντι πιθανών μελλοντικών υγειονομικών κρίσεων με την ανάπτυξη πάγιων συνεργειών μεταξύ της Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία

και της Δημόσιας Υγείας (π.χ. έκδοση εγκυκλίων και πρακτικών οδηγιών, εκπόνηση σχεδίων ετοιμότητας, συντονιστικές συναντήσεις κ.ά.).

Ο εκσυγχρονισμός της διαδικασίας διεξαγωγής των ελέγχων, με την χρήση νέων τεχνολογιών, όπως π.χ. με τη χρήση φορητών “tablets” από τους επιθεωρητές και την καταχώρηση των υποδείξεων των ελέγχων στο λογαριασμό του κάθε εργοδότη στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της Επιθεώρησης Εργασίας.

Η υιοθέτηση ενός «μητρώου ελεγκτικών βημάτων», δηλαδή τυποποιημένης ηλεκτρονικής διαδικασίας διεξαγωγής του ελέγχου με χρήση λίστας σημείων ελέγχου (check list) και καταχώρησης των στοιχείων στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα της Επιθεώρησης Εργασίας.

Δράσεις πρόληψης των ψυχοκοινωνικών κινδύνων στην εργασία (εργασιακό άγχος, βία και παρενόχληση, εκφοβισμός, εργασιακή εξουθένωση).

Επικαιροποίηση της εθνικής νομοθεσίας για την ΥΑΕ, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για στήριξη των επιχειρήσεων (π.χ. αναπροσαρμογή των ειδικοτήτων που μπορούν να ασκήσουν καθήκοντα Τεχνικού Ασφαλείας, εκσυγχρονισμός του πλαισίου παροχής υπηρεσιών ιατρικής της εργασίας, ενίσχυση της συμμετοχής των εργαζόμενων, μείωση γραφειοκρατικών επιβαρύνσεων κ.α.)

Προγράμματα εκπαίδευσης εργοδοτών, εργαζομένων και επαγγελματιών υγείας και ασφάλειας (τεχνικών ασφαλείας, ιατρών εργασίας, κ.λπ.) με έμφαση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Παράλληλα προβλέπεται να υλοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών και μαθητών σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης.

Εμβάθυνση της συνεργασίας με τους κοινωνικούς εταίρους τόσο με την αξιοποίηση του Ελληνικού Ινστιτούτου για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία (ΕΛΙΝΥΑΕ), του επιστημονικού τους φορέα για τα θέματα ΥΑΕ, όσο και με την αναβάθμιση του Συμβουλίου Υγείας & Ασφάλειας των Εργαζομένων, του οργάνου τριμερούς διαβούλευσης για τα αντίστοιχα θέματα.

4. Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση

4.1. Η αξία της διάδοσης της πληροφόρησης και της ευαισθητοποίησης

Η διάδοση της πληροφόρησης και η ευαισθητοποίηση σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία έχουν σημαντική αξία για πολλούς λόγους:

- I. Προστασία των Εργαζομένων: Η ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι εργαζόμενοι κατά την εκτέλεση των εργασιών τους βοηθά στην πρόληψη ατυχημάτων και ασθενειών. Η ευαισθητοποίηση ενθαρρύνει τη συμμόρφωση με τις πρακτικές ασφαλείας και υγείας.
- II. Βελτίωση της Εργασιακής Απόδοσης: Η γνώση για τις βέλτιστες πρακτικές στην υγεία και ασφάλεια στην εργασία μπορεί να βοηθήσει στη βελτίωση της εργασιακής απόδοσης. Οι εργαζόμενοι που γνωρίζουν πώς να προφυλαχθούν από κινδύνους είναι πιο πιθανό να είναι αποδοτικοί και υγιείς.
- III. Μείωση Τραυματισμών και Ασθενειών: Η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση μειώνουν τον κίνδυνο εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Οι ενημερωμένοι εργαζόμενοι είναι περισσότερο πιθανό να αναγνωρίσουν επικίνδυνες καταστάσεις και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προφύλαξης.
- IV. Συμμόρφωση με τους Κανονισμούς και τους Νόμους: Η πληροφόρηση σχετικά με τους κανονισμούς και τις νομοθεσίες που αφορούν την υγεία και ασφάλεια στην εργασία ενθαρρύνει τη συμμόρφωση των εργοδοτών και των εργαζομένων με τις προϋποθέσεις που θέτει ο νομοθέτης.
- V. Καλύτερη Κοινωνική Ευαισθητοποίηση: Η διάδοση πληροφοριών για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία ενθαρρύνει την κοινωνική ευαισθητοποίηση. Η κοινωνία ανταποκρίνεται θετικά σε εργοδότες που επενδύουν στην ασφάλεια και την ευημερία των εργαζομένων.

Συνολικά, η πληροφόρηση και η ευαισθητοποίηση σχετικά με την υγεία και ασφάλεια στην εργασία οδηγούν σε ένα πιο υγιές, ασφαλές και ευημερούντα εργασιακό περιβάλλον για όλους τους ενδιαφερόμενους.

4.2. Καλλιέργεια νοοτροπίας πρόληψης σε εργαζόμενους και εργοδότες. Φορείς σε επίπεδο ΕΕ και Ελλάδα. Εκστρατείες ενημέρωσης, εκπαιδευτικές δράσεις, σεμινάρια και άλλες δράσεις

Εκτός του ότι είναι μια νομική απαίτηση της ΕΕ, η παροχή πληροφόρησης και εκπαίδευσης για τα θέματα ΥΑΕ στους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους βρίσκεται στον πυρήνα κάθε προγράμματος διαχείρισης της ΥΑΕ στην επιχείρηση, συμβάλλοντας στη δημιουργία νοοτροπίας πρόληψης και στην αύξηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης τους ώστε π.χ. οι εργαζόμενοι να είναι σε θέση αναγνωρίζουν ανασφαλείς καταστάσεις, κινδύνους ή συμπτώματα και ενδείξεις για την εκδήλωση τυχόν προβλημάτων υγείας λόγω της έκθεσης τους σε επικίνδυνους παράγοντες κινδύνου στην εργασία.

Τόσο η ευαισθητοποίηση των εργαζομένων όσο και η διαβούλευση των εργοδοτών και των διοικητικών στελεχών όλων των βαθμίδων με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους σε θέματα ΥΑΕ, εκτός από το γεγονός ότι συνιστούν έμπρακτη απόδειξη της ισχυρής δέσμευσης της διοίκησης στη διαχείριση των θεμάτων ΥΑΕ, συμβάλλουν αναμφισβήτητα σε ένα καλύτερο περιβάλλον ασφάλειας και υγείας.

Οι εργοδότες πρέπει να διαβουλεύονται με τους εργαζόμενους ή/και τους εκπροσώπους τους και να τους επιτρέπουν να λάβουν μέρος σε συζητήσεις για όλα τα θέματα που αφορούν την ΥΑΕ στην εργασία, διαμορφώνοντας το κατάλληλο κλίμα εμπιστοσύνης και ανοιχτού διαλόγου μέσα στην επιχείρηση. Η διαβούλευση με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους όσον αφορά στην ΥΑΕ πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως κατευθυντήρια αρχή αποτελεσματικής διαχείρισης και να αποτελέσει αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής λειτουργίας της επιχείρησης.

Η ΔΑΥΕ ως αρμόδια επιτελική υπηρεσία ΥΑΕ αναπτύσσει δράσεις σε νομοθετικό, οργανωτικό, ενημερωτικό, εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στους χώρους εργασίας, την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, και την προαγωγή παιδείας και νοοτροπίας πρόληψης των κινδύνων στο εργασιακό περιβάλλον για τη μείωση των εργατικών ατυχημάτων, των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία και των επαγγελματικών ασθενειών.

Η ολοκληρωμένη και ορθή εφαρμογή αυτού του πυκνού θεσμικού και οργανωτικού πλαισίου αποτελεί ζητούμενο, καθώς προσκρούει, συχνά, τόσο στις ιδιαιτερότητες της παραγωγικής βάσης της ελληνικής οικονομίας (πληθώρα μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων), όσο και στην απουσία ενός συνεκτικού θεσμικού/διοικητικού μηχανισμού που θα συντονίζει τις πολύπλευρες (πλην αποσπασματικές) παρεμβάσεις της Πολιτείας, θα εξασφαλίζει την ουσιαστική προαγωγή των ζητημάτων υγείας και ασφάλειας πέρα από μια τυπική νομική συμμόρφωση των εργοδοτών και, κυρίως, θα συμβάλλει στη διαμόρφωση νοοτροπίας πρόληψης σε όλο το φάσμα της εργασιακής ζωής.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2016-2020 αναμένεται να πραγματοποιηθούν δύο Πανευρωπαϊκές Εκστρατείες για την ΥΑΕ και να υλοποιηθεί από τον Εθνικό Εστιακό Πόλο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης όλο το φάσμα των σχετικών υποστηρικτικών δράσεων που προαναφέρθηκαν, για την προαγωγή των στόχων κάθε εκστρατείας σε εθνικό επίπεδο. Η πρώτη, με θέμα «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας για όλες τις ηλικίες» ("Healthy and safe workplaces for a sustainable working life") 2016-2017, θα επικεντρωθεί στη διαχείριση της ΥΑΕ υπό το πρίσμα της ηλικίας και στην προώθηση της βιώσιμης εργασίας καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου, από την είσοδο στην εργασία και την έναρξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας για τους νέους σε ηλικία εργαζόμενους ως την «υγιή γήρανση» και την υγιή συνταξιοδότηση για τους μεγάλους σε ηλικία εργαζόμενους. Η δεύτερη πανευρωπαϊκή εκστρατεία για την περίοδο 2017-2018 θα έχει ως κεντρικό θέμα την «Προαγωγή νοοτροπίας πρόληψης όσον αφορά στις επικίνδυνες χημικές ουσίες, με έμφαση σε συγκεκριμένες ομάδες εργαζομένων».

Επιπλέον των παραπάνω, δράσεις ενημέρωσης, διάδοσης πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης θα πραγματοποιηθούν τόσο στο πλαίσιο του ετήσιου εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (28η Απριλίου) και της σχετικής εκστρατείας που διοργανώνεται σε παγκόσμια κλίμακα από την Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO), όσο και κατόπιν συγκεκριμένων «ad hoc» αιτημάτων φορέων, ή κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ή μεμονωμένων επιχειρήσεων που απασχολούν μεγάλο αριθμό εργαζομένων.

Επίσης ιδιαίτερα σημαντικές θεωρούνται οι μέσω του Εθνικού Εστιακού Πόλου

Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης συνεργασίες της επιτελικής υπηρεσίας ΥΑΕ (ΔΑΥΕ, Δ3) α) με το Δίκτυο των Κέντρων Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Europe Direct β) με το Δίκτυο Enterprise Europe Network Hellas (EEN) για τη διάδοση της πληροφόρησης για την ΥΑΕ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αλλά και τη διεξαγωγή κοινών δράσεων στο πεδίο της ΥΑΕ και ειδικότερα για την παροχή τεχνικής υποστήριξης, συμβουλευτικής και καθοδήγησης προς τις μικρομεσαίες και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις αλλά και για την καλλιέργεια και προαγωγή νοοτροπίας πρόληψης σε εργοδότες και εργαζόμενους που απασχολούνται στον τομέα αυτό.

Σε αυτή την κατεύθυνση, σημαντικό ρόλο μπορούν επίσης να διαδραματίσουν τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας, όπως το διαδίκτυο, οι διαδικτυακές εφαρμογές και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν από τις αρμόδιες αρχές ως εργαλεία για την αποτελεσματικότερη προσέγγιση όλων των εργαζομένων - ιδιαίτερα των περισσότερο εξοικειωμένων με τις νέες τεχνολογίες, νέων σε ηλικία εργαζομένων και όλων των επιχειρήσεων, ιδίως αυτών που είναι γεωγραφικά απομακρυσμένες. Επίσης, σημαντική είναι κάθε πρωτοβουλία συμμετοχής σε εθνικής και ευρωπαϊκής εμβέλειας δίκτυα -όπως αυτά που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο διαμέσου των οποίων διευκολύνεται η προσέγγιση των επιχειρήσεων και η διάδοση της πληροφόρησης για θέματα ΥΑΕ, ένα εξαιρετικά δυσχερές έργο που απαιτεί συστηματική και αδιάκοπη προσπάθεια αν ληφθούν υπόψη ο αριθμός των επιχειρήσεων, η γεωγραφική κατανομή τους και η ετερογένειά τους όσον αφορά την ασκούμενη οικονομική δραστηριότητα.

Οι διετείς Εκστρατείες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας» αποτελούν τις μεγαλύτερες εκστρατείες για την ΥΑΕ σε παγκόσμιο επίπεδο, με τη συμμετοχή περισσότερων των τριάντα χωρών. Συνιστούν βασικό εργαλείο του Υπουργείου Εργασίας για την επίτευξη του στόχου της καλλιέργειας και προαγωγής νοοτροπίας πρόληψης, δεδομένου ότι παρέχουν την αναγκαία επιστημονική, τεχνική και οικονομική υποστήριξη για την υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και προβολής της σπουδαιότητας της ΥΑΕ εν γένει αλλά και επίκαιρων θεμάτων ΥΑΕ, με βασικούς αποδέκτες τους εργαζομένους, τους εκπροσώπους τους, τους εργοδότες, τις επιχειρήσεις, τους κοινωνικούς εταίρους, όλους τους εμπλεκόμενους

επαγγελματικά με την ΥΑΕ καθώς και το γενικό κοινό.

Ο Εθνικός Εστιακός Πόλος Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για την ΥΑΕ, ως διακριτό Τμήμα της επιτελικής υπηρεσίας ΥΑΕ (ΔΑΥΕ, Δ3) του Υπουργείου Εργασίας, εκπροσωπεί τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό EU-OSHA σε εθνικό επίπεδο και υλοποιεί το Ετήσιο Πρόγραμμα Εργασίας του πανευρωπαϊκού Δικτύου των Εθνικών Εστιακών Πόλων, όπου περιλαμβάνεται ένα ευρύτατο πλέγμα πρωτοβουλιών, προγραμμάτων και δράσεων για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση, τη διάχυση της πληροφόρησης και την αξιοποίηση του διαδικτύου, την παροχή τεχνικής στήριξης και τη συμβουλευτική, τη δικτύωση και την ανάπτυξη συνεργασιών κ.α., που όλες στοχεύουν στην προαγωγή της ΥΑΕ και στην καλλιέργεια νοοτροπίας πρόληψης.

4.3. Ειδικές Εκστρατείες ενημέρωσης και ελέγχων του ΣΕΠΕ για την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών

Σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή της εθνικής πολιτικής και στρατηγικής στις επιχειρήσεις και πρωτεύοντα ρόλο στον έλεγχο συμμόρφωσης τους ως προς τις απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας ΥΑΕ έχει η Επιθεώρηση Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ). Το ΣΕΠΕ ως ελεγκτικός μηχανισμός στον τομέα της ΥΑΕ έχει κύριο έργο τον έλεγχο εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, την παροχή συμβουλών, ενημέρωσης και καθοδήγησης προς εργοδότες και εργαζόμενους για την τήρηση της νομοθεσίας και την επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες. Παράλληλα, αναφέρει στην πολιτική ηγεσία ελλείψεις ή παραλείψεις της ισχύουσας νομοθεσίας, καθώς και τυχόν προβλήματα κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας και εισηγείται προς τη ΔΑΥΕ την έκδοση σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων.

Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) αποτελεί ελεγκτικό μηχανισμό που συστάθηκε με το ν. 3996/2011 (170/Α') και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Του Σώματος αυτού προϊστάται μετακλητός Ειδικός Γραμματέας (άρθρο 53 του π.δ/τος 63/2005, 98/Α'), η θέση του οποίου συστάθηκε με το άρθρο 1 του παραπάνω νόμου.

2. Αποστολή του Σ.ΕΠ.Ε. είναι ο έλεγχος της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας και έχει ως βασικό σκοπό τη διασφάλιση αφενός των εργασιακών δικαιωμάτων και αφετέρου της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων.

Έργο του Σ.ΕΠ.Ε. είναι ιδίως:

α) Η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.

β) Η βελτίωση των εργασιακών σχέσεων και των συνθηκών ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

γ) Η δημιουργία πνεύματος συμφιλίωσης μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

δ) Η παροχή πληροφοριών, συμβουλών, συστάσεων και υποδείξεων προς εργαζόμενους και εργοδότες σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κείμενων διατάξεων.

ε) Η διενέργεια ελέγχων σχετικών με την ασφαλιστική κάλυψη και τη νομιμότητα της απασχόλησης των εργαζομένων.

στ) Η επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων στο πλαίσιο της κατασταλτικής του δράσης.

Το ΣΕΠΕ, μέσω του ενημερωτικού και συμβουλευτικού του ρόλου όσον αφορά στην εφαρμογή της νομοθεσίας για την ΥΑΕ, μπορεί επίσης να συμβάλλει καθοριστικά στη στήριξη των μικρομεσαίων και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, τόσο μέσω της παροχής συμβουλών, καθοδήγησης και ενημέρωσης κατά τη διάρκεια των ελέγχων στους χώρους εργασίας ή στην έδρα των Υπηρεσιών Επιθεώρησης ΑΥΕ, όσο και μέσω της διοργάνωσης στοχευμένων προγραμμάτων ελέγχου με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση εργοδοτών και εργαζομένων κυρίως σε θέματα συμμόρφωσης προς την εθνική νομοθεσία για την ΥΑΕ.

Το ΣΕΠΕ είναι ο κατεξοχήν ελεγκτικός μηχανισμός της κεντρικής κυβέρνησης για τον έλεγχο της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας, κυρίως τα τελευταία χρόνια, με την οργανωτική δομή που απέκτησε από το 1999 (ΠΔ 136/99 – ΦΕΚ 134/Α/30-6-99).

Οι επιθεωρητές του ΣΕΠΕ επιτελούν ένα πολυσύνθετο έργο που αποτελεί διαδικασία ζωτικής σημασίας, καθώς καλούνται καθημερινά να περιφρουρήσουν την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας μέσω της διενέργειας ελέγχων, να ενημερώσουν τους εργοδότες για όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν και τους εργαζόμενους για τα δικαιώματά τους, συμβάλλοντας έτσι ουσιαστικά στην βελτίωση των όρων και των συνθηκών εργασίας.

Τα στελέχη του ΣΕΠΕ εκπονούν ειδικές δράσεις ενημέρωσης σε ειδικές τοποθεσίες ανά την Ελλάδα σε συνεργασία με τα Υπουργεία (όπως για παράδειγμα στην ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη) και άλλες υπηρεσίες (π.χ. ΕΛΙΝΥΑΕ) εκπονώντας καμπάνιες ενημέρωσης για επίκαιρα θέματα Υ.Α.Ε., καθώς και την οργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την Υ.Α.Ε. σε εθνικό και κλαδικό επίπεδο.

5. Σύστημα Διαχείρισης ΥΑΕ-Υποχρεώσεις εργοδοτών

5.1. Ορισμός του συστήματος και η αξία του. Αναφορά στο Πρότυπο ISO 45001.

Η ευθύνη και ο ρόλος του εργοδότη στον τομέα της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις ΥΑΕ, που είναι σύμφωνες με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς, απαιτεί ισχυρή ηγετική ικανότητα.

Ο εργοδότης πρέπει να αναλάβει δράσεις εντός του οργανισμού, επιδεικνύοντας δέσμευση και ηγετική ικανότητα. Επιπλέον, πρέπει να θεσπίσει κατάλληλες ρυθμίσεις για την εγκατάσταση ενός συστήματος διαχείρισης της ΥΑΕ, το οποίο θα περιλαμβάνει βασικά στοιχεία όπως πολιτική, οργάνωση, σχεδιασμό, εφαρμογή, αξιολόγηση και δράση για βελτίωση.

Η τεκμηρίωση του συστήματος διαχείρισης της ΥΑΕ θα πρέπει να θεσπίζεται και να διατηρείται σύμφωνα με το μέγεθος και τη φύση της δραστηριότητας του οργανισμού και μπορεί να περιλαμβάνει:

1. την πολιτική και τους στόχους ΥΑΕ του οργανισμού
2. την ανάθεση βασικών ρόλων και καθηκόντων διαχείρισης της ΥΑΕ για την εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης
3. τους σημαντικούς κινδύνους/επικινδυνότητες ΥΑΕ που αναδύονται από τις δραστηριότητες του οργανισμού και τις ρυθμίσεις πρόληψης και ελέγχου αυτών και
4. τις ρυθμίσεις, τις διαδικασίες, τις οδηγίες ή άλλα εσωτερικά έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του συστήματος διαχείρισης της ΥΑΕ.

Η αξία ενός τέτοιου συστήματος έγκειται κυρίως στους παρακάτω παράγοντες:

- Εξασφάλιση των καλύτερων δυνατών συνθηκών εργασίας σε ολόκληρη την επιχείρηση.
- Μειωμένοι κίνδυνοι για τους εργαζομένους, πελάτες και προμηθευτές.

- Ενίσχυση ηθικού των εργαζομένων και παροχή κινήτρων.
- Επίδειξη συμμόρφωσης με τη νομοθεσία.
- Προσδιορισμός πιθανών κινδύνων και η πρόβλεψη διαχείρισής τους.
- Μειωμένο κόστος ασφάλισης.
- Μείωση των ατυχημάτων και ασθενειών στο χώρο εργασίας, και κατ' επέκταση μείωση των σχετικών δαπανών από την επιχείρηση.
- Στοιχείο Προστιθέμενης Αξίας προς τους πελάτες αφού η τήρηση του Προτύπου δείχνει υπευθυνότητα.
- Συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι ανταγωνιστών.

Το νέο πρότυπο 45001 αντικαθιστά το ΕΛΟΤ 1801, που είχε βασιστεί στο OHSAS 18001 και παρέχει ένα παγκόσμιο πλαίσιο αναφοράς για τους οργανισμούς στον Ιδιωτικό και Δημόσιο Τομέα που επιδιώκουν να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους και να ελαχιστοποιήσουν τη διακινδύνευση για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία (ΥΑΕ) μέσω της λήψης αποτελεσματικών μέτρων πρόληψης και προστασίας.

Το διεθνές πρότυπο ISO 45001 εκπονήθηκε προκειμένου το Σύστημα για την ΥΑΕ να είναι συμβατό και να ενσωματώνεται με τα άλλα συστήματα διαχείρισης, όπως για την ποιότητα (ΕΛΟΤ EN ISO 9001) ή την περιβαλλοντική διαχείριση (ΕΛΟΤ EN ISO 14001), αξιοποιώντας την προσέγγιση αντιμετώπισης των απειλών και αξιοποίησης των ευκαιριών στο πλαίσιο λειτουργίας σε πιο στενή διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ο εργοδότης, σε συνεργασία με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους, αναπτύσσει επίσημα μια πολιτική ΥΑΕ, η οποία πρέπει να πληροί τα εξής κριτήρια (Beres 2002):

(α) Να είναι συγκεκριμένη για τον οργανισμό, προσαρμοσμένη στο μέγεθος και τη φύση των δραστηριοτήτων του.

(β) Να είναι συνοπτική, σαφής, με καθορισμένη ημερομηνία και με απόδειξη ισχύος μέσω υπογραφής ή προσυπογραφής από τον εργοδότη ή τον υψηλότερο επίπεδο στελέχους στον οργανισμό.

(γ) Να διανέμεται και να είναι άμεσα διαθέσιμη σε όλα τα άτομα στον χώρο εργασίας τους.

(δ) Να υποβάλλεται σε συνεχή επανεξέταση για διαρκή καταλληλότητα.

(ε) Να είναι προσβάσιμη για κάθε ενδιαφερόμενο εξωτερικό φορέα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις.

Η πολιτική ΥΑΕ πρέπει τουλάχιστον να περιλαμβάνει τις εξής βασικές αρχές και στόχους:

(α) Προστασία της ασφάλειας και υγείας όλων των μελών του οργανισμού, προλαμβάνοντας εργατικά ατυχήματα, βλάβες στην υγεία, ασθένειες και περιστατικά.

(β) Συμμόρφωση με τους ισχύοντες εθνικούς νόμους και κανονισμούς ΥΑΕ, καθώς και την τήρηση προαιρετικών προγραμμάτων, συλλογικών συμφωνιών για θέματα ΥΑΕ και άλλων υποχρεώσεων.

(γ) Διασφάλιση ότι οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους συμβουλευονται και ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά στο σύστημα διαχείρισης της ΥΑΕ.

(δ) Συνεχής βελτίωση της απόδοσης του συστήματος διαχείρισης της ΥΑΕ.

5.2. Γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και ευθύνες των εργοδοτών

1. Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια των τρίτων.

2. Αν ο εργοδότης προσφεύγει σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σε ΕΞ.ΥΠ.Π. για την ανάθεση των καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας ή/και ιατρού εργασίας, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις του στον τομέα αυτό.

3. Οι υποχρεώσεις του τεχνικού ασφάλειας, του ιατρού εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων δεν θίγουν την αρχή της ευθύνης του εργοδότη.
4. Ο εργοδότης επίσης οφείλει να θέτει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων επαρκή απαλλαγή από την εργασία χωρίς απώλεια αποδοχών, καθώς και τα αναγκαία μέσα προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις και τον παρόντα κώδικα. Ο χρόνος απαλλαγής από την εργασία, συνολικά για όλους τους εκπροσώπους των εργαζομένων, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το ένα τρίτο (1/3) του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας.
5. Στο πλαίσιο των ευθυνών του ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων.
6. Ο εργοδότης υποχρεούται:
- I. να φροντίζει ώστε να προσαρμόζονται τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου ανάλογα με τις μεταβολές των περιστάσεων και να επιδιώκει τη βελτίωση των υφιστάμενων καταστάσεων,
 - II. να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους,
 - III. να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων,
 - IV. να γνωστοποιεί στους εργαζομένους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους,
 - V. να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση,

- VI. να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων,
 - VII. να ενθαρρύνει και διευκολύνει την επιμόρφωση και εκπαίδευση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους,
 - VIII. να λαμβάνει συλλογικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων.
7. Ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα βάσει των ακόλουθων γενικών αρχών πρόληψης:
- I. αποφυγή των κινδύνων,
 - II. εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν,
 - III. προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας, καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις
 - IV. της στην υγεία,
 - V. αντικατάσταση του επικινδύνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο,
 - VI. προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία,
 - VII. καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους,
 - VIII. προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας,
 - IX. προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις και
 - X. παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους.

8. Ο εργοδότης οφείλει, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης:

- I. Να εκτιμά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων κατά την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, των χημικών και βιολογικών παραγόντων ή παρασκευασμάτων, κατά τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας, καθώς και τους κινδύνους τους συναφείς με την παραγωγική διαδικασία. Μετά την εκτίμηση αυτή, οι δραστηριότητες πρόληψης και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που χρησιμοποιούνται από τον εργοδότη πρέπει να εξασφαλίζουν τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και να ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας.
- II. Όταν αναθέτει καθήκοντα σ' έναν εργαζόμενο, να λαμβάνει υπόψη τις ικανότητες του εν λόγω εργαζομένου σε θέματα ασφάλειας και υγείας.
- III. Να μεριμνά ώστε ο προγραμματισμός και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών να αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους, όσον αφορά στις συνέπειες της επιλογής του εξοπλισμού, στις συνθήκες εργασίας, καθώς και στο εργασιακό περιβάλλον για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.
- IV. Να φροντίζει ώστε να έχουν πρόσβαση στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνο οι εργαζόμενοι που έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες.

9. Όταν πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο τόπο εργασίας, οι εργοδότες οφείλουν να συνεργάζονται για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την ασφάλεια, την υγεία και την υγιεινή και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους για την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, να αλληλοενημερώνονται και να ενημερώνει ο καθένας τους υπ' αυτόν εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους για τους κινδύνους αυτούς. Την ευθύνη συντονισμού των δραστηριοτήτων αναλαμβάνει ο εργοδότης που έχει υπό τον έλεγχο του τον τόπο όπου εκτελούνται εργασίες, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που έχουν γίνει ειδικές

ευνοϊκότερες νομοθετικές ρυθμίσεις.

10. Τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγεία και την υγιεινή κατά την εργασία σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων.

Με βάση το Άρθρο 43 του Ν. 3850/2010 οι Ειδικές υποχρεώσεις εργοδοτών περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

1. Ο εργοδότης οφείλει:

α) Να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τους τεχνικό ασφάλειας, ιατρό εργασίας, ΕΣ.Υ.Π.Π. ή ΕΞ.Υ.Π.Π., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Στους ανωτέρω ο εργοδότης οφείλει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού. β) Να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και, αν χρειαστεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.

2. Επιπλέον ο εργοδότης οφείλει:

α) Να αναγγέλλει στις αρμόδιες Επιθεωρήσεις Εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος, εντός 24 ωρών, όλα τα εργατικά ατυχήματα και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύνανται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος.

β) Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών. Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων συμβάντων, καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο των άρθρων 14 και 17 του Ν. 3850/2010.

γ) Να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.

3. Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, αποτελεί μια συστηματική εξέταση όλων των πλευρών κάθε διεξαγόμενης εργασίας από την επιχείρηση με σκοπό:

α) να εντοπισθούν οι πηγές του επαγγελματικού κινδύνου, δηλαδή τι θα μπορούσε να προκαλέσει κινδύνους για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων,

β) να διαπιστωθεί κατά πόσο και με τι μέτρα μπορούν οι πηγές κινδύνων να ξαλειφθούν ή οι κίνδυνοι αυτοί να αποφευχθούν, και αν αυτό δεν είναι δυνατόν,

γ) να καταγραφούν τα μέτρα πρόληψης που ήδη εφαρμόζονται και να προταθούν αυτά που πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν για τον έλεγχο των κινδύνων και

την προστασία των εργαζομένων.

4. Η εκτίμηση πρέπει να περιλαμβάνει την αναγνώριση και καταγραφή των κινδύνων που υπάρχουν στην επιχείρηση, καθώς και αυτών που ενδέχεται να εμφανισθούν, όπως κίνδυνος πτώσης, κίνδυνος από μηχανήματα και εξοπλισμό, κίνδυνος πυρκαγιάς, ηλεκτροπληξίας, έκρηξης, κίνδυνος από έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες (φυσικούς, χημικούς, βιολογικούς), κίνδυνος από την οργάνωση της εργασίας.

5. Για την πληρότητα και αποτελεσματικότητα της εκτίμησης του κινδύνου από τον τεχνικό ασφάλειας και τον ιατρό εργασίας γίνεται ποιοτικός και όπου απαιτείται και ποσοτικός προσδιορισμός των βλαπτικών παραγόντων, στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Τα αποτελέσματα του προσδιορισμού αυτού, καθώς και τα βιολογικά αποτελέσματα της έκθεσης μέσω περιοδικών προληπτικών ιατρικών εξετάσεων που θα γίνονται για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη.

6. Η εκτίμηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις βασικές αρχές πρόληψης του άρθρου 42 του Ν. 3850/2010 και να εντοπίζει τη φύση του κινδύνου, το βαθμό σοβαρότητός του, τη διάρκεια έκθεσης των εργαζομένων σ' αυτόν και τη συχνότητα εμφάνισής του. Επίσης κατά την εκτίμηση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η καταγραφή και ανάλυση των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, που προβλέπεται στα

άρθρα 14 και 17 του Ν. 3850/2010.

7. Η γραπτή εκτίμηση του κινδύνου τίθεται με ευθύνη του εργοδότη στη διάθεση εκπροσώπων των εργαζομένων σε θέματα ασφάλειας και υγείας και αποτελεί θέμα που συζητείται στις κοινές συνεδριάσεις τους με τον εργοδότη, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3850/2010.

8. Τα βασικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται κατά την παραπάνω συστηματική εξέταση, καθώς και τα συμπεράσματα που εξάγονται, καταγράφονται και αποτελούν τη γραπτή εκτίμηση του κινδύνου. Λεπτομέρειες σχετικά με το περιεχόμενο της γραπτής εκτίμησης του κινδύνου, καθώς και άλλες σχετικές οδηγίες που αφορούν τη σύνταξη της, μπορούν να προσδιορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης που εκδίδονται ύστερα από γνώμη του Σ.Υ.Α.Ε. και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της κυβερνήσεως.

5.3. Υποχρεώσεις και καθήκοντα του Τεχνικού Ασφάλειας και του Ιατρού Εργασίας

Σύμφωνα με το Άρθρο 8 του Κ.Ν.Υ.Α. (ν. 3850/2010) ο εργοδότης υποχρεούται να απασχολήσει τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας:

1. Στις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζομένους ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας.
2. Στις επιχειρήσεις που απασχολούν 50 και άνω εργαζομένους, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας.
3. Παραρτήματα, υποκαταστήματα, χωριστές εγκαταστάσεις ή αυτοτελείς εκμεταλλεύσεις, εξαρτημένες από την κύρια επιχείρηση, θεωρούνται αυτοτελείς επιχειρήσεις για την εφαρμογή του κεφαλαίου αυτού, εφόσον απέχουν μεταξύ τους ή από την κύρια επιχείρηση τόσο, ώστε να δυσχεραίνεται το έργο του τεχνικού ασφαλείας και του ιατρού εργασίας, σύμφωνα με την απόφαση του επιθεωρητή εργασίας, στον οποίο μπορεί να προσφύγει κάθε μέρος σε περίπτωση διαφωνίας. Κατά της απόφασης του επιθεωρητή εργασίας επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του

κατά τόπο αρμόδιου ειρηνοδίκη κατά τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας περί εργατικών διαφορών.

4. Ο εργοδότης, για την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων του τεχνικού ασφάλειας και του ιατρού εργασίας, θέτει στη διάθεσή τους το αναγκαίο βοηθητικό προσωπικό, χώρους, εγκαταστάσεις, συσκευές και γενικά τα απαραίτητα μέσα και βαρύνεται με όλες τις σχετικές δαπάνες.

5. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να διευκολύνει τον τεχνικό ασφάλειας και τον ιατρό εργασίας για την παρακολούθηση μαθημάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 22.

Ο **τεχνικός ασφάλειας** είναι το Θεσμικό όργανο που έχει προβλεφθεί από την νομοθεσία για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία για την επίβλεψη των συνθηκών εργασίας. Οι αρμοδιότητές του είναι συμβουλευτικές και παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη σχετικά με την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων.

Ο τεχνικός ασφάλειας πρέπει να έχει τα κατάλληλα προσόντα, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τον αριθμό των εργαζομένων σε αυτή, όπως αυτά ορίζονται στο Άρθρο 11 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. (ν. 3850/2010). Ο τεχνικός ασφάλειας υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης.

Με προεδρικά διατάγματα καθορίζονται το συγκεκριμένο επίπεδο γνώσεων και η ειδικότητα του τεχνικού ασφάλειας, ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων και το είδος της δραστηριότητας της επιχείρησης. Το απαιτούμενο επίπεδο γνώσεων ορίζεται στο Άρθρο 12 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. και οι ειδικότητες του τεχνικού ασφάλειας κατά δραστηριότητα επιχειρήσεων περιγράφονται στο Άρθρο 13 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε..

Στο Άρθρο 14 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. ορίζονται οι συμβουλευτικές αρμοδιότητες του τεχνικού ασφαλείας:

1. Ο τεχνικός ασφάλειας παρέχει στον εργοδότη υποδείξεις και συμβουλές, γραπτά ή προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και την

πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Τις γραπτές υποδείξεις ο τεχνικός ασφάλειας καταχωρεί σε ειδικό βιβλίο της επιχείρησης, το οποίο σελιδομετρείται και θεωρείται από την Επιθεώρηση Εργασίας. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σε αυτό το βιβλίο.

2. Ειδικότερα ο τεχνικός ασφάλειας: α) συμβουλεύει σε θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων, εισαγωγής νέων παραγωγικών διαδικασιών, προμήθειας μέσων και εξοπλισμού, επιλογής και ελέγχου της αποτελεσματικότητας των ατομικών μέσων προστασίας, καθώς και διαμόρφωσης και διευθέτησης των θέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας και γενικά οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας, β) ελέγχει την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μέσων, πριν από τη λειτουργία τους, καθώς και των παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας πριν από την εφαρμογή τους και επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης των ατυχημάτων, ενημερώνοντας σχετικά τους αρμόδιους προϊσταμένους των τμημάτων ή τη διεύθυνση της επιχείρησης.

Στο Άρθρο 15 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. ορίζονται οι υποχρεώσεις του τεχνικού ασφαλείας σε σχέση με την επίβλεψη των συνθηκών υγείας:

α) να επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας από πλευράς υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, να αναφέρει στον εργοδότη οποιαδήποτε παράλειψη των μέτρων υγείας και ασφάλειας, να προτείνει μέτρα αντιμετώπισής της και να επιβλέπει την εφαρμογή τους,

β) να επιβλέπει την ορθή χρήση των ατομικών μέσων προστασίας,

γ) να ερευνά τα αίτια των εργατικών ατυχημάτων, να αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών του και να προτείνει μέτρα για την αποτροπή παμοίων ατυχημάτων,

δ) να εποπτεύει την εκτέλεση ασκήσεων πυρασφάλειας και συναγερμού για τη διαπίστωση ετοιμότητας προς αντιμετώπιση ατυχημάτων.

2. Για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση ο τεχνικός ασφάλειας

έχει υποχρέωση:

α) να μεριμνά ώστε οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση να τηρούν τους κανόνες υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και να τους ενημερώνει και καθοδηγεί για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου που συνεπάγεται η εργασία τους,

β) να συμμετέχει στην κατάρτιση και εφαρμογή των προγραμμάτων εκπαίδευσης των εργαζομένων σε θέματα υγείας και ασφάλειας.

3. Η άσκηση του έργου του τεχνικού ασφάλειας δεν αποκλείει την ανάθεση σε αυτόν από τον εργοδότη και άλλων καθηκόντων, πέρα από το ελάχιστο όριο ωρών απασχόλησής του ως τεχνικού ασφάλειας.

4. Ο τεχνικός ασφάλειας έχει, κατά την άσκηση του έργου του, ηθική ανεξαρτησία απέναντι στον εργοδότη και στους εργαζομένους. Τυχόν διαφωνία του με τον εργοδότη, για θέματα της αρμοδιότητάς του, δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο καταγγελίας της σύμβασής του. Σε κάθε περίπτωση η απόλυση του τεχνικού ασφάλειας πρέπει να είναι αιτιολογημένη.

5. Ο τεχνικός ασφάλειας έχει υποχρέωση να τηρεί το επιχειρησιακό απόρρητο.

Ο **ιατρός εργασίας** είναι το Θεσμικό όργανο που έχει προβλεφθεί από την νομοθεσία για την Ασφάλεια και την Υγεία στην εργασία για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων. Οι αρμοδιότητες του είναι συμβουλευτικές και παρέχει υποδείξεις και συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων.

Ο Ιατρός Εργασίας πρέπει να κατέχει και να ασκεί την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας, όπως πιστοποιείται από τον οικείο ιατρικό σύλλογο. Τα προσόντα του περιγράφονται στο Άρθρο 16 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε.. Ο ιατρός εργασίας υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης, όπως και ο τεχνικός ασφάλειας.

Σύμφωνα με το Άρθρο 17 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. ο ιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις και

συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζομένους και στους εκπροσώπους τους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων. Ο ιατρός εργασίας καταχωρεί τις γραπτές υποδείξεις σε ειδικό βιβλίο.

Ο ιατρός εργασίας συμβουλεύει σε θέματα:

α) σχεδιασμού, προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων,

β) λήψης μέτρων προστασίας κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσων εξοπλισμού,

γ) φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας, εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, της διευθέτησης και διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος της εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας,

δ) οργάνωσης υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών,

ε) αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα, καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και με υπόδειξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας.

Σύμφωνα με το Άρθρο 18 του Κ.Ν.Υ.Α.Ε. ο ιατρός εργασίας είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων.

- Ο ιατρός εργασίας προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων σχετικό με τη θέση εργασίας τους, μετά την πρόσληψη τους ή την αλλαγή θέσης εργασίας, καθώς και σε περιοδικό ιατρικό έλεγχο κατά την κρίση του επιθεωρητή εργασίας. Μεριμνά για τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων και μετρήσεων παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά. Εκτιμά την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία, αξιολογεί και καταχωρεί τα αποτελέσματα των εξετάσεων, εκδίδει βεβαίωση των παραπάνω εκτιμήσεων και την κοινοποιεί στον εργοδότη. Το περιεχόμενο της βεβαίωσης πρέπει να

εξασφαλίζει το ιατρικό απόρρητο υπέρ του εργαζομένου και μπορεί να ελεγχθεί από τους υγειονομικούς επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, για την κατοχύρωση του εργαζομένου και του εργοδότη.

- Ο ιατρός εργασίας επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων και πρόληψης των ατυχημάτων.
- Ο ιατρός εργασίας αναγγέλλει μέσω της επιχείρησης στην Επιθεώρηση Εργασίας ασθένειες των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία.
- Ο ιατρός εργασίας πρέπει να ενημερώνεται από τον εργοδότη και τους εργαζομένους για οποιοδήποτε παράγοντα στο χώρο εργασίας που έχει επίπτωση στην υγεία.
- Για κάθε εργαζόμενο ο ιατρός εργασίας της επιχείρησης τηρεί σχετικό ιατρικό φάκελο. Επιπλέον καθιερώνεται και περιλαμβάνεται στον ιατρικό φάκελο, ατομικό βιβλιάριο επαγγελματικού κινδύνου, όπου αναγράφονται τα αποτελέσματα των ιατρικών και εργαστηριακών εξετάσεων, κάθε φορά που εργαζόμενος υποβάλλεται σε αντίστοιχες εξετάσεις.

5.4. Επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων (υποχρεώσεις των εργοδοτών και δικαιώματα των εργαζομένων - ιατρικοί φάκελοι, υποχρεωτικές εξετάσεις, πρώτες βοήθειες, αναγγελία επαγγελματικών ασθενειών).

Με βάση το Άρθρο 18 του ν. 3850/2010 προβλέπονται τα παρακάτω για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων

1. Ο ιατρός εργασίας προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων σχετικό με τη θέση εργασίας τους, μετά την πρόσληψη τους ή την αλλαγή θέσης εργασίας, καθώς και σε περιοδικό ιατρικό έλεγχο κατά την κρίση των επιθεωρητή εργασίας ύστερα από αίτημα της Ε.Υ.Α.Ε., όταν τούτο δεν ορίζεται από το νόμο. Μεριμνά για τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων και μετρήσεων παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά. Εκτιμά την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία, αξιολογεί και καταχωρεί τα αποτελέσματα των εξετάσεων, εκδίδει βεβαίωση των παραπάνω

εκτιμήσεων και την κοινοποιεί στον εργοδότη. Το περιεχόμενο της βεβαίωσης πρέπει να εξασφαλίζει το ιατρικό απόρρητο υπέρ του εργαζομένου και μπορεί να ελεγχθεί από τους υγειονομικούς επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, για την κατοχύρωση του εργαζομένου και του εργοδότη.

2. Ο ιατρός εργασίας επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων και πρόληψης των ατυχημάτων. Για το σκοπό αυτό:

α) επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας και αναφέρει οποιαδήποτε παράλειψη, προτείνει μέτρα αντιμετώπισης των παραλείψεων και επιβλέπει την εφαρμογή τους,

β) επεξηγεί την αναγκαιότητα της σωστής χρήσης των ατομικών μέτρων προστασίας,

γ) ερευνά τις αιτίες των ασθενειών που οφείλονται στην εργασία, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών και προτείνει μέτρα για την πρόληψη των ασθενειών αυτών

δ) επιβλέπει τη συμμόρφωση των εργαζομένων στους κανόνες υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, ενημερώνει τους εργαζομένους για τους κινδύνους που προέρχονται από την εργασία τους, καθώς και για τους τρόπους πρόληψής τους,

ε) παρέχει επείγουσα θεραπεία σε περίπτωση ατυχήματος ή αιφνίδιας νόσου. Εκτελεί προγράμματα εμβολιασμού των εργαζομένων με εντολή της αρμόδιας διεύθυνσης υγιεινής της νομαρχίας, όπου εδρεύει η επιχείρηση.

3. Ο ιατρός εργασίας έχει υποχρέωση να τηρεί το ιατρικό και επιχειρησιακό απόρρητο.

4. Ο ιατρός εργασίας αναγγέλλει μέσω της επιχείρησης στην Επιθεώρηση Εργασίας ασθένειες των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία.

5. Ο ιατρός εργασίας πρέπει να ενημερώνεται από τον εργοδότη και τους εργαζομένους για οποιοδήποτε παράγοντα στο χώρο εργασίας που έχει επίπτωση στην υγεία.

6. Η επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων στον τόπο εργασίας δεν μπορεί να

συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση γι' αυτούς και πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας τους.

7. Η παράγραφος 4 του άρθρου 15 έχει εφαρμογή και για τον ιατρό εργασίας.

8. Ο ιατρός εργασίας στο πλαίσιο των υποχρεώσεων του και των υποχρεώσεων του εργοδότη, σύμφωνα με τις κείμενες ειδικές διατάξεις, εφόσον η επιχείρηση δεν διαθέτει την κατάλληλη υποδομή, έχει υποχρέωση να παραπέμπει τους εργαζομένους για συγκεκριμένες συμπληρωματικές ιατρικές εξετάσεις. Οι εξετάσεις αυτές διενεργούνται σε ΕΞ.Υ.Π.Π., ή σε κατάλληλες υπηρεσίες του ιδιωτικού τομέα ή σε προσδιοριζόμενες από τους Υπουργούς Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης αρμόδιες μονάδες των ασφαλιστικών οργανισμών ή του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.). Στη συνέχεια ο ιατρός εργασίας λαμβάνει γνώση και αξιολογεί τα αποτελέσματα των παραπάνω εξετάσεων. Οι δαπάνες που προκύπτουν από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής βαρύνουν τον εργοδότη.

9. Για κάθε εργαζόμενο ο ιατρός εργασίας της επιχείρησης τηρεί σχετικό ιατρικό φάκελο. Επιπλέον καθιερώνεται και περιλαμβάνεται στον ιατρικό φάκελο, ατομικό βιβλιάριο επαγγελματικού κινδύνου, όπου αναγράφονται τα αποτελέσματα των ιατρικών και εργαστηριακών εξετάσεων, κάθε φορά που εργαζόμενος υποβάλλεται σε αντίστοιχες εξετάσεις. Δικαιούνται να λαμβάνουν γνώση του φακέλου και του ατομικού βιβλιαρίου του εργαζομένου οι υγειονομικοί επιθεωρητές της αρμόδιας Επιθεώρησης Εργασίας και οι ιατροί του ασφαλιστικού οργανισμού, στον οποίο ανήκει ο εργαζόμενος, καθώς και ο ίδιος ο εργαζόμενος. Σε κάθε περίπτωση παύσης της σχέσης εργασίας, το βιβλιάριο παραδίδεται στον εργαζόμενο που αφορά.

10. Απαγορεύεται η αναγραφή και επεξεργασία στο ατομικό βιβλιάριο επαγγελματικού κινδύνου του εργαζομένου, στοιχείων ή δεδομένων άλλων πέραν των αποτελεσμάτων των ιατρικών και εργαστηριακών εξετάσεων στις οποίες αυτός υποβάλλεται κάθε φορά, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 9. Επιπλέον ιατρικά δεδομένα επιτρέπεται να συλλέγουν, με επιμέλεια του ίδιου του εργαζομένου προκειμένου να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας, μόνο εφόσον αυτό είναι απολύτως απαραίτητο:

α) για την αξιολόγηση της καταλληλότητάς του για μια συγκεκριμένη θέση ή εργασία,

β) για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του εργοδότη για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων και

γ) για τη θεμελίωση δικαιωμάτων του εργαζομένου και αντίστοιχη απόδοση κοινωνικών παροχών.

11. Όσοι αναγράφουν ή συλλέγουν ή επεξεργάζονται στοιχεία ή δεδομένα κατά παράβαση της παραγράφου 10 τιμωρούνται με τις διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (ΦΕΚ 50/Α') αντίστοιχα. Σε περίπτωση πρόκλησης περιουσιακής ή ηθικής βλάβης εφαρμόζεται το άρθρο 23 του ν. 2472/1997.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Σ.Υ.Α.Ε. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν την τήρηση και το περιεχόμενο του ατομικού βιβλιαρίου επαγγελματικού κινδύνου, τη συλλογή και επεξεργασία επιπλέον δεδομένων με τη συγκατάθεση και επιμέλεια του εργαζομένου, την επιβολή των κυρώσεων της παραγράφου 11 και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Με βάση τον Ν. 3850/2010 ο εργοδότης υποχρεούται να παραπέμπει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σε ιατρικό έλεγχο κάθε εργαζόμενο: α) μετά την πρόσληψή του και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και β) κατά την αλλαγή θέσης εργασίας και πριν από την τοποθέτησή του σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση σε παράγοντες, σύμφωνα με την έννοια του παρόντος.

2. Ο εργοδότης μεριμνά ώστε να τηρούνται και να ενημερώνονται:

α) βιβλίο καταχώρησης των συλλογικών ανώνυμων αποτελεσμάτων των βιολογικών εξετάσεων ενδεικτικών της έκθεσης, όταν προβλέπονται τέτοιες εξετάσεις και

β) ατομικός ιατρικός φάκελος των εργαζομένων που εκτίθενται στους παράγοντες. Ο φάκελος τηρείται από τον ιατρό εργασίας που είναι υπεύθυνος για τη διαφύλαξη του ιατρικού απορρήτου.

3. Δεν επιτρέπεται να απασχολείται εργαζόμενος σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση στους παράγοντες, αν αυτή είναι αντίθετη με τα πορίσματα του ιατρικού ελέγχου

4. Ο εργαζόμενος μπορεί να προσφύγει στην Επιθεώρηση Εργασίας κατά των πορισμάτων του ιατρικού ελέγχου που αναφέρεται σ' αυτόν.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη του Σ.Υ.Α.Ε., μπορεί να επιβληθεί η εξέταση της υγείας των εργαζομένων σε συγκεκριμένη επιχείρηση και η λήψη άμεσων μέτρων. Η ιατρική εξέταση των εργαζομένων ανατίθεται με την πιο πάνω απόφαση στον κατά περίπτωση ειδικό ιατρικό φορέα.

Σε ότι αφορά στις πρώτες βοήθειες σύμφωνα με τον Ν. 3850/2010, Ο εργοδότης οφείλει:

α) να λαμβάνει όσον αφορά τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από εργαζομένους τα αναγκαία μέτρα τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος και στη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και θα λαμβάνουν υπόψη τα άλλα πρόσωπα που είναι παρόντα,

β) να οργανώνει την κατάλληλη υποδομή και να εξασφαλίζει τις κατάλληλες διασυνδέσεις με αρμόδιες εξωτερικές υπηρεσίες, προκειμένου να αντιμετωπισθούν άμεσα θέματα πρώτων βοηθειών, επείγουσας ιατρικής περίθαλψης, διάσωσης και πυρασφάλειας, και

γ) να ελέγχει τις εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής πρώτων βοηθειών τακτικά, όσον αφορά την πληρότητα και την ικανότητα χρησιμοποίησής τους.

Κατ' εφαρμογή των ανωτέρω, ο εργοδότης πρέπει μεταξύ άλλων να ορίζει τους εργαζομένους που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους

εργαζομένους. Αυτοί οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη επιμόρφωση, να είναι επαρκείς σε αριθμό και να τίθεται στη διάθεσή τους το κατάλληλο υλικό, ανάλογα με το μέγεθος και τους ειδικούς κινδύνους της επιχείρησης και της εγκατάστασης.

Σε ότι αφορά στην αναγγελία επαγγελματικών ασθενειών σύμφωνα με τον Ν. 3850/2010, ο εργοδότης οφείλει:

α) Να αναγγέλλει στις αρμόδιες Επιθεωρήσεις Εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος, εντός 24 ωρών, όλα τα εργατικά ατυχήματα και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύνανται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος.

β) Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών. Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων συμβάντων, καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο.

γ) Να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών

Σε ότι αφορά στην αναγγελία επαγγελματικών ασθενειών σύμφωνα με τον Ν. 3850/2010, οι εργαζόμενοι υποχρεούνται:

- να εφαρμόζουν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας
- να φροντίζουν για την ασφάλεια και την υγεία τους καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις τους κατά την εργασία
- να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, συσκευές, εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά μέσα κ.λ.π.
- να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τους

παρέχεται

- να μην θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν, μεταποτίσουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφαλείας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς
- να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη, Τ.Α., Γ.Ε. τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο, καθώς και την έλλειψη συστημάτων προστασίας
- να βοηθούν τον εργοδότη, Τ.Α., Γ.Ε. στην εκπλήρωση των καθηκόντων τους
- να παρακολουθούν τα σχετικά επιμορφωτικά προγράμματα. Οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα:
- να εκλέγουν Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.) ή αντιπρόσωπο (άρθ.2 του ν.1568/85, άρθ.3 του π.δ. 17/96).
- να πληροφορούνται από τον εργοδότη για τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με την έκθεσή τους σε παράγοντες, για τις οριακές τιμές έκθεσης και για τα τεχνικά μέτρα πρόληψης που πρέπει να τηρούν,
- να πληροφορούνται για τα αποτελέσματα των επιπέδων εκθέσεις και για τα συλλογικά ανώνυμα αποτελέσματα των εργαστηριακών και βιολογικών εξετάσεων, που είναι ενδεικτικές της έκθεσής τους,
- να πληροφορούνται σε περιπτώσεις υπέρβασης των οριακών τιμών έκθεσης, για τα αίτια της υπέρβασης και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για να αντιμετωπιστεί,
- να πληροφορούνται και να βελτιώνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένοι,
- να πληροφορούνται για τα αποτελέσματα των ατομικών τους κλινικών, εργαστηριακών και βιολογικών εξετάσεων που είναι ενδεικτικά της έκθεσής τους.

- να γνωστοποιούν στην τοπική επιθεώρηση εργασίας στα αρμόδια ΚΕΠΕΚ (Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού κινδύνου) τα στοιχεία του Τ.Α. και του Γ.Ε. της επιχείρησης, τα τυπικά και ουσιαστικά τους προσόντα (θεωρημένους τίτλους σπουδών κ.λ.π.), το ωράριο απασχόλησής τους με τα καθήκοντα αυτά καθώς και στοιχεία για το είδος και την οργάνωση της επιχείρησης στοιχεία για την επιχείρηση (αριθμό εργαζομένων, δραστηριότητα, ύπαρξη παραρτημάτων των υποκαταστημάτων κ.λ.π.) (άρθ.16 ν.2874/00 (286/Α)).
- να κοινοποιούν αντίγραφο της σύμβασης πρόσληψής τους στην τοπική επιθεώρηση εργασίας
- να τους παρέχουν όλα τα απαραίτητα μέσα για την καλύτερη άσκηση των καθηκόντων τους
- να τους διευκολύνουν για την παρακολούθηση μαθημάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης. Ο χρόνος παρακολούθησης προγραμμάτων επιμόρφωσης θεωρείται χρόνος εργασίας και δεν μπορεί να συμψηφιστεί με την κανονική ετήσια άδεια.
- να οργανώνουν Εσωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΣ.Υ.Π.Π.), οι οποίες μπορεί να λειτουργούν και ως Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞ.Υ.Π.Π.), μετά από σχετική άδεια, όταν έχουν υποχρέωση πλήρους απασχόλησης τουλάχιστον δύο Τ.Α..
- να διευκολύνουν το έργο των επιθεωρητών μέσα στην επιχείρηση και να εφαρμόζουν τις υποδείξεις τους. να παρακολουθούν την υγεία των εργαζομένων: α) μετά την πρόσληψή του και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα β) κατά την αλλαγή θέσης και πριν από την τοποθέτησή του σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση σε παράγοντες.

Επιπλέον πρέπει να μεριμνούν για την τήρηση:

- βιβλίου στο οποίο καταχωρούνται οι υποδείξεις του Τ.Α. και του Γ.Ε. (σελιδομετρημένο και θεωρημένο από την επιθεώρηση εργασίας) (άρθ.6, 9 του ν.1568/85)

- βιβλίου ατυχημάτων στο οποίο αναγράφονται αναλυτικά τα αίτια και η περιγραφή των ατυχημάτων καθώς και οι ημέρες αποχής των εργαζομένων από την εργασία (άρθ.32 § 9 του ν. 1568/85).
- βιβλίου στο οποίο καταχωρούνται ενυπόγραφα από τον αρμόδιο που έκανε τη συντήρηση ή τον έλεγχο των συστημάτων ασφαλείας, τη χρονολογία συντήρησης και τις σχετικές παρατηρήσεις (άρθ.19§ 2 του ν.1568/85).
- βιβλίου στο οποίο καταχωρούνται τα συλλογικά ανώνυμα αποτελέσματα των βιολογικών εξετάσεων στις περιπτώσεις που αυτές προβλέπονται (άρθ.27 § 2 του ν.1568/85).
- ατομικού ιατρικού φακέλου για τους εργαζόμενους που εκτίθενται στους παράγοντες (άρθ.27 § 2 του ν.1568/85). Ο φάκελος τηρείται από το Γ.Ε. που είναι υπεύθυνος για τη διαφύλαξη του ιατρικού απορρήτου.

5.4.1 Εκπαίδευση και ενημέρωση των εργαζομένων

Με βάση το νομικό πλαίσιο (Άρθρο 48 του Ν. 3850/2010 και Άρθρο 7 ΠΔ 395/1994) στο πλαίσιο της ασφαλούς εκτέλεσης των εργασιών και της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να παρέχει κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στους εργαζόμενους για την ασφαλή εκτέλεση των εργασιών και τη σωστή χρήση του εξοπλισμού. Η εκπαίδευση πρέπει να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και να επαναλαμβάνεται σε τακτικά χρονικά διαστήματα.

Ειδικότερα, οι εργοδότες πρέπει να διασφαλίζουν επαρκή εκπαίδευση για τους εργαζόμενους που χρησιμοποιούν εξοπλισμό εργασίας, ειδικά όσον αφορά τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση αυτού. Εργαζόμενοι που ασχολούνται με εργασίες επισκευής, μετατροπής, προληπτικού ελέγχου και συντήρησης εξοπλισμού εργασίας πρέπει να λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση για τις εν λόγω εργασίες.

Η εκπαίδευση των εργαζομένων πρέπει να παρέχεται κατά τη διάρκεια της εργασίας και να μην επιβαρύνει τους εργαζόμενους σε καμία περίπτωση. Επιπλέον, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων δικαιούνται κατάλληλη εκπαίδευση, η οποία δεν

πρέπει να αποτελεί επιβάρυνση για αυτούς.

Με βάση το νομικό πλαίσιο (Άρθρο 45 και 47 του Ν. 3850/2010 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του Ν4808/2021) ο εργοδότης οφείλει να ενημερώνει τους εργαζόμενους σχετικά με:

- τη νομοθεσία που ισχύει για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων και τον τρόπο εφαρμογής της από την επιχείρηση,
- τους κινδύνους που εγκυμονούν για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και τα μέτρα και τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης που αφορούν είτε στην επιχείρηση εν γένει, είτε σε κάθε είδους θέση εργασίας και καθηκόντων, μεταξύ των οποίων τους κινδύνους και τα μέτρα για την καταπολέμηση της βίας και παρενόχλησης στην εργασία, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής παρενόχλησης και
- τα μέτρα που αφορούν τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους εργαζομένους, σε περιπτώσεις σοβαρού και άμεσου κινδύνου .

Αντίστοιχη πληροφόρηση οφείλει να παρέχει και στους εργοδότες των εργαζομένων των άλλων επιχειρήσεων που εκτελούν εργασίες στην επιχείρησή του καθώς και τους τρόπους συνεργασίας τους με την επιχείρηση .

Ο εργοδότης οφείλει να παρέχει πρόσβαση στον τεχνικό ασφάλειας, τον ιατρό εργασίας, την «Εσωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης» (ΕΣΥΠΠ), την «Εξωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης» (ΕΞΥΠΠ) και τους εκπροσώπους των εργαζομένων, σε έγγραφα που υποχρεούται να τηρεί στο πλαίσιο προστασίας της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία (βιβλίο ατυχημάτων, καταγραφή ατυχημάτων, γραπτή εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου (ΓΕΕΚ), αποτελέσματα ελέγχων από τις Επιθεωρήσεις Εργασίας).

5.4.2 Σχεδιασμός ενεργειών και εκπαίδευση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης π.χ. πυρκαγιάς, σεισμού, ατυχήματος κλπ.

Σύμφωνα με το Άρθρο 30 του Ν. 3850/2010, ο εργοδότης οφείλει να καταρτίσει **σχέδιο διαφυγής και διάσωσης** από τους χώρους εργασίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, όπως εκδήλωση πυρκαγιάς, σεισμού, ατυχήματος, κ.α.

Ένα σχέδιο διαφυγής και διάσωσης από χώρους εργασίας περιλαμβάνει διεξοδικές οδηγίες και διαδικασίες για την ασφαλή εκκένωση και διάσωση των ανθρώπων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή καταστάσεων κινδύνου. Τα κυριότερα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα τέτοιο σχέδιο είναι τα εξής:

- Αναγνώριση των δυνητικών κινδύνων, όπως θέσεις κατά την εκκένωση, ηλεκτρικές συσκευές, κλπ., και οδηγίες για την ασφαλή αντιμετώπισή τους.
- Σχεδιαγράμματα των χώρων εργασίας και των κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων, των κύριων διαδρόμων, των σκαλωμάτων, των εξόδων ανελκυστήρων και άλλων σημείων πρόσβασης.
- Καθορισμός σημείων συνάντησης εκτός του κτιρίου όπου οι εργαζόμενοι θα συγκεντρώνονται μετά την εκκένωση.
- Προσδιορισμός των οδών διαφυγής από διάφορα σημεία του χώρου εργασίας προς τα σημεία συνάντησης. Η χάραξη, οι διαστάσεις και η διευθέτηση των οδών διάσωσης και των εξόδων κινδύνου πρέπει να είναι ανάλογες με τις εγκαταστάσεις, τη χρήση και την επιφάνεια των χώρων εργασίας, καθώς και με τον αριθμό των εργαζομένων. Οι οδοί διάσωσης επισημαίνονται κατάλληλα και πρέπει να οδηγούν σε ελεύθερο ή ασφαλή χώρο από το συντομότερο δυνατό δρόμο.
- Λεπτομερείς οδηγίες για τη διαδικασία εκκένωσης, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες.
- Οδηγίες για τη χρήση εξοπλισμού διάσωσης, όπως ανελκυστήρες ασφαλείας, αυτοκίνητα ασφαλείας, κλπ.

- Συνεργασία με τις τοπικές υπηρεσίες διάσωσης και πυροσβεστικής για τη βελτιωμένη απόκριση σε έκτακτες καταστάσεις.

Το σχέδιο πρέπει να δοκιμάζεται τακτικά, με ασκήσεις ώστε σε περίπτωση κινδύνου ή καταστροφής να μπορούν οι εργαζόμενοι να ανταποκριθούν και να διασωθούν.

Σύμφωνα με το Άρθρο 30 του Ν. 3850/2010, σε σχέση με τις **πρώτες βοήθειες**, την **πυρασφάλεια**, και **εκκένωση** των χώρων από τους εργαζομένους λόγω έκτακτης ανάγκης, ο εργοδότης οφείλει:

- να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος και στη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και θα λαμβάνουν υπόψη τα άλλα πρόσωπα που είναι παρόντα,
- να οργανώνει την κατάλληλη υποδομή και να εξασφαλίζει τις κατάλληλες διασυνδέσεις με αρμόδιες εξωτερικές υπηρεσίες, προκειμένου να αντιμετωπισθούν άμεσα θέματα πρώτων βοηθειών, επείγουσας ιατρικής περίθαλψης, διάσωσης και πυρασφάλειας,
- να ελέγχει τις εγκαταστάσεις και τα μέσα παροχής πρώτων βοηθειών τακτικά, όσον αφορά την πληρότητα και την ικανότητα χρησιμοποίησής τους.

Ο εργοδότης **ορίζει τους εργαζομένους** που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους εργαζομένους, οι οποίοι πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη επιμόρφωση, να είναι επαρκείς σε αριθμό και να τίθεται στη διάθεσή τους το κατάλληλο υλικό, ανάλογα με το μέγεθος και τους ειδικούς κινδύνους της επιχείρησης και της εγκατάστασης. Για ορισμένες εγκαταστάσεις και χώρους προβλέπεται η συγκρότηση **ομάδας πυροπροστασίας** σύμφωνα με την Πυροσβεστική Διάταξη 14/2014).

Ανάλογα με τις διαστάσεις και τη χρήση των κτηρίων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών, καθώς και τον

μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλο και επαρκή εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς και, εφόσον χρειάζεται, με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού.

Ο μη αυτόματος (χειροκίνητος) εξοπλισμός πυρόσβεσης πρέπει να είναι ευπρόσιτος και εύχρηστος. Πρέπει, επίσης, να επισημαίνεται σύμφωνα με το ΠΔ 105/1995, η σήμανση να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

Ο εξοπλισμός και οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τις προδιαγραφές ασφάλειας, να ελέγχονται και να συντηρούνται με βάση τις προβλέψεις των κανονισμών. Οι εργαζόμενοι που τους χρησιμοποιούν θα πρέπει να έχουν εκπαιδευθεί κατάλληλα.

Για τις οδούς διαφυγής και τις εξόδους κινδύνου θα πρέπει να εφαρμόζονται οι προβλέψεις των κανονισμών και των διατάξεων πυροπροστασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ: Νομοθεσία πυροπροστασίας ανά χρήση κτηρίου), καθώς και οι προβλέψεις του ΠΔ 16/1996. Οι οδοί διαφυγής και εξόδοι κινδύνου θα πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με το ΠΔ 105/1995.

Στους χώρους εργασίας που ο αριθμός των εργαζομένων υπερβαίνει τους 100 πρέπει να προβλέπεται ένας ή περισσότεροι **χώροι πρώτων βοηθειών**. Χώρος πρώτων βοηθειών πρέπει επίσης να προβλέπεται και στους λοιπούς χώρους εργασίας όπου ο τύπος της δραστηριότητας που αναπτύσσεται εκεί και η συχνότητα των ατυχημάτων το απαιτούν.

Οι χώροι που προορίζονται για την παροχή πρώτων βοηθειών πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικά πρώτων βοηθειών, να διαθέτουν τρεχούμενο νερό, να εξυπηρετούνται από ένα ή περισσότερα εντεταλμένα και ειδικά εκπαιδευμένα για την παροχή πρώτων βοηθειών άτομα και να επιτρέπουν την άνετη είσοδο τραυματιοφορέων και φορέων (ΠΔ 16/1996).

5.4.3 Έλεγχος εγγράφων

Σύμφωνα με το άρθρο 43 του Ν. 3850/2010 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την

υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων», ο εργοδότης οφείλει να έχει στη διάθεση του μια εκτίμηση των υφισταμένων κατά τη εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους.

Η Εκτίμηση του Επαγγελματικού Κινδύνου, εκτός από εργοδοτική υποχρέωση, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για την αποτελεσματική Διαχείριση της Ασφάλειας και Υγείας της Εργασίας. Αυτή περιλαμβάνει τις ενέργειες πληροφόρησης, τεκμηρίωσης και καταγραφής των συνθηκών εργασίας, από τη φάση της απλής περιγραφής της παραγωγικής διαδικασίας μέχρι και τις τελικές φάσεις προσδιορισμού των βλαπτικών παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων και των πληροφοριών σχετικά με την επίδραση του εργασιακού περιβάλλοντος στην ανθρώπινη υγεία.

Ο στόχος της μελέτης είναι ο εντοπισμός όλων των κινδύνων που προκύπτουν κατά την παραγωγική/εργασιακή διαδικασία, ανεξαρτήτως φύσης, μορφής, τύπου και αιτιολογίας. Επιπλέον, προβαίνει στην επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μέσων ατομικής προστασίας, καθώς και στην αναγνώριση των μέτρων και των ενεργειών που πρέπει να ληφθούν για να διασφαλιστούν οι προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας της εργασίας βάσει των ισχύουσων νομικών διατάξεων.

Πιο συγκεκριμένα, η Μελέτη Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Εντοπισμός των πηγών κινδύνου που δημιουργούνται κατά την εργασία.
- Αξιολόγηση των κινδύνων με στόχο την πλέον ενδεδειγμένη επιλογή: εξοπλισμού εργασίας, χρησιμοποιούμενων μέσων, της διαμόρφωσης του χώρου εργασίας και της οργάνωσης της εργασίας.
- Έλεγχος της επάρκειας των εφαρμοζόμενων μέσων και τρόπων προστασίας.
- Ιεράρχηση των ενεργειών που πρέπει να γίνουν, εφόσον, ύστερα από την εκτίμηση, διαπιστωθεί ότι απαιτούνται μέτρα πέραν των υπαρχόντων.

- Καθορισμός διαδικασίας διασφάλισης της Υγείας και Ασφάλειας των εργαζομένων.
- Καθορισμός διαδικασίας ενημέρωσης αρμοδίων αρχών, εργαζομένων και Διοίκησης με ατυχήματα που τυχόν θα συμβούν.
- Προσαρμογή των παραγωγικών διαδικασιών και μεθοδολογίας εκτέλεσης εργασιών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις και προδιαγραφές.
- Ιεράρχηση σύμφωνα με την επικινδυνότητα σε νούμερα κινδύνου.

Σύμφωνα με τα Άρθρα 14 και 17 του Ν. 3850/2010, ο εργοδότης οφείλει να τηρεί το **Ειδικό Βιβλίο Υποδείξεων Τεχνικού Ασφάλειας / Ιατρού Εργασίας**, το οποίο σελιδομετρείται και θεωρείται από την Επιθεώρηση Εργασίας, και πρέπει να βρίσκεται στην επιχείρηση του. Στο Ειδικό Βιβλίο της επιχείρησης ο τεχνικός ασφαλείας καταχωρεί γραπτά τις υποδείξεις του προς τον εργοδότη για θέματα ΥΑΕ και πρόληψης ατυχημάτων. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων που καταχωρούνται σε αυτό το βιβλίο.

Στο ειδικό βιβλίο ο ιατρός εργασίας, εφόσον προβλέπεται, καταχωρεί γραπτά τις υποδείξεις του προς τον εργοδότη για τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων.

Η θεώρηση του βιβλίου αυτού στις επιχειρήσεις που ο ίδιος ο εργοδότης ασκεί καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας δεν είναι υποχρεωτική.

Σύμφωνα με το Άρθρο 43, παρ. 2β του Ν. 3850/2010, ο εργοδότης οφείλει να τηρεί **Ειδικό Βιβλίο Ατυχημάτων** στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών. Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων συμβάντων, καταχωρούνται στο Ειδικό Βιβλίο Υποδείξεων Τεχνικού Ασφαλείας.

Σύμφωνα με το Άρθρο 43, παρ. 2γ του Ν. 3850/2010, ο εργοδότης οφείλει να τηρεί **Κατάλογο Εργατικών Ατυχημάτων** που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.

Σύμφωνα με το Άρθρο 39, του Ν. 3850/2010, ο εργοδότης υποχρεούται να παραπέμπει σε **Ιατρικό Έλεγχο** τους εργαζόμενους που εκτίθενται σε παράγοντες α) μετά την πρόσληψή τους και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα και β) κατά την αλλαγή θέσης εργασίας και πριν από την τοποθέτησή του σε εργασία που συνεπάγεται έκθεση σε παράγοντες.

Ο εργοδότης φροντίζει ώστε να τηρούνται και να ενημερώνονται: α) **βιβλίο καταχώρησης των συλλογικών ανώνυμων αποτελεσμάτων** των βιολογικών εξετάσεων ενδεικτικών της έκθεσης, όταν προβλέπονται τέτοιες εξετάσεις και β) **ατομικός ιατρικός φάκελος** των εργαζομένων που εκτίθενται στους παράγοντες. Ο φάκελος τηρείται από τον ιατρό εργασίας που είναι υπεύθυνος για τη διαφύλαξη του ιατρικού απορρήτου.

5.4.4 Πληροφοριακά Συστήματα «ΕΡΓΑΝΗ» και ΟΠΣ-ΣΕΠΕ

Το Υπουργείου Εργασίας επιδιώκοντας την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του ελέγχου του συστήματος εργασίας, δημιούργησε το Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ». Θεωρείται μια από τις σημαντικότερες οργανωτικές και ψηφιακές καινοτομίες του ελληνικού κράτους στο πεδίο της αγοράς εργασίας και εποπτείας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ελληνική οικονομία.

Το πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ είναι ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα που αποτελεί το βασικό εργαλείο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας και τη συλλογή στατιστικών δεδομένων της αγοράς εργασίας.

Το ΕΡΓΑΝΗ παρέχει στους χρήστες του τις ακόλουθες δυνατότητες:

- Για τους εργοδότες:
 - Ανανέωση της άδειας λειτουργίας
 - Γνωστοποίηση πρόσληψης, τροποποίησης ή τερματισμού της σύμβασης εργασίας
 - Δήλωση στοιχείων αμοιβών

- Γνωστοποίηση στοιχείων απασχόλησης ατόμων με αναπηρία
- Γνωστοποίηση στοιχείων αδειών ειδικού σκοπού
- Γνωστοποίηση στοιχείων τηλεργασίας
- Γνωστοποίηση στοιχείων μεταβολών στοιχείων απασχόλησης
- Γνωστοποίηση στοιχείων απασχόλησης αλλοδαπών εργαζομένων
- Για τους εργαζόμενους:
 - Εξαγωγή των στοιχείων απασχόλησής τους
 - Έκδοση βεβαίωσης εργασίας
 - Έκδοση βεβαίωσης αποδοχών
 - Εξουσιοδότηση πρόσβασης στο ΕΡΓΑΝΗ
- Για τους ελεγκτικούς φορείς:
 - Παρακολούθηση της τήρησης της εργατικής νομοθεσίας
 - Έλεγχος των στοιχείων απασχόλησης
 - Έλεγχος των στοιχείων αμοιβών

Το ΕΡΓΑΝΗ αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την ενίσχυση της διαφάνειας στην αγορά εργασίας και την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Ειδικότερα, το ΕΡΓΑΝΗ συμβάλλει στην:

- Αναστήλωση της εμπιστοσύνης μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων, καθώς παρέχει στους εργαζόμενους πρόσβαση σε στοιχεία της απασχόλησής τους, όπως οι μισθοί, οι ώρες εργασίας και οι άδειες.
- Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, καθώς διευκολύνει τον έλεγχο της τήρησης των εργασιακών προτύπων.

- Αύξηση της αποτελεσματικότητας των ελεγκτικών μηχανισμών, καθώς παρέχει στους ελεγκτικούς φορείς πρόσβαση σε συγκεντρωτικά στοιχεία απασχόλησης.

Το ΕΡΓΑΝΗ είναι ένα συνεχώς εξελισσόμενο σύστημα, το οποίο ενσωματώνει νέες δυνατότητες και βελτιώσεις. Τον Ιούλιο του 2022 τέθηκε σε λειτουργία το ΕΡΓΑΝΗ II, με τις ακόλουθες νέες βασικές δυνατότητες:

- Ψηφιακή Κάρτα Εργασίας: Η Ψηφιακή Κάρτα Εργασίας είναι μια ηλεκτρονική κάρτα που φέρουν όλοι οι εργαζόμενοι και η οποία καταγράφει αυτόματα την έναρξη και τη λήξη της εργασίας τους, καθώς και τις ώρες υπερωρίας. Η Ψηφιακή Κάρτα Εργασίας αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την προστασία των εργαζομένων από την παραβίαση του ωραρίου εργασίας και των υπερωριών.
- Ενιαία Ψηφιακή Πύλη Εργασίας (myErgani.gov.gr): Η myErgani.gov.gr είναι μια ψηφιακή πλατφόρμα που παρέχει στους εργαζόμενους πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία της απασχόλησής τους, όπως οι μισθοί, οι ώρες εργασίας, οι άδειες κ.λπ. Η myErgani.gov.gr αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την ενημέρωση και την προστασία των εργαζομένων.
- Επικαιροποίηση των στοιχείων απασχόλησης: Τα στοιχεία απασχόλησης των επιχειρήσεων ενημερώνονται αυτόματα στο ΕΡΓΑΝΗ II, μέσω της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας. Αυτό διευκολύνει τον έλεγχο της τήρησης των εργασιακών προτύπων από τους ελεγκτικούς φορείς.

Το πληροφοριακό σύστημα του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) είναι το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα «ΟΠΣ-ΣΕΠΕ». Το ΟΠΣ-ΣΕΠΕ είναι ένα σύγχρονο πληροφοριακό σύστημα που παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες στους εργοδότες, τους εργαζόμενους και τους ελεγκτικούς φορείς.

Το ΟΠΣ-ΣΕΠΕ προσφέρει στην πολιτεία:

- Αύξηση της διαφάνειας στην αγορά εργασίας: Το ΟΠΣ-ΣΕΠΕ παρέχει

πρόσβαση σε συγκεντρωτικά στοιχεία απασχόλησης, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων.

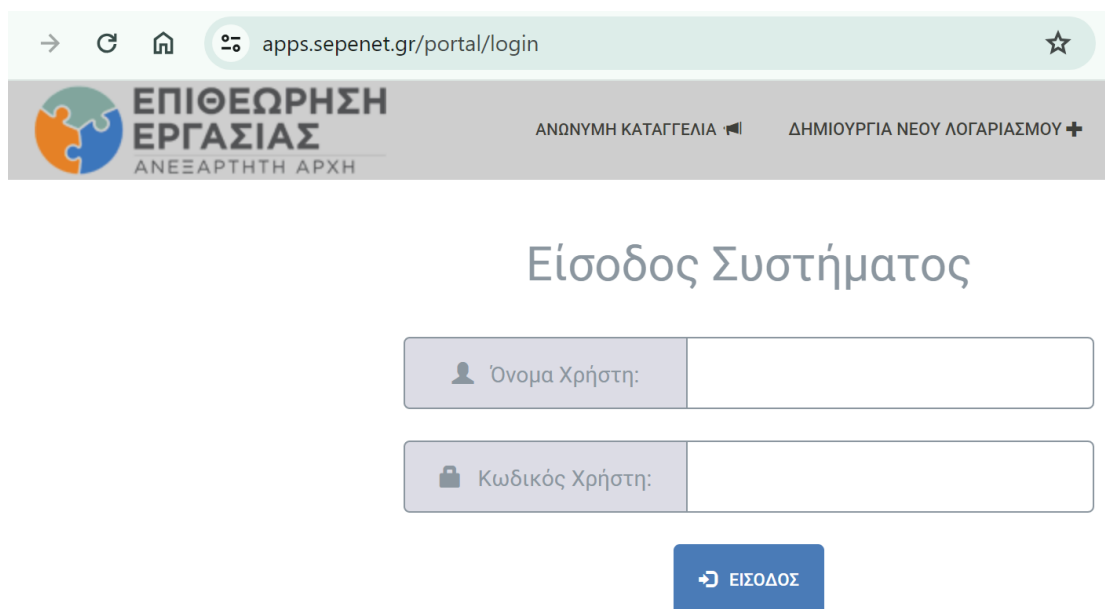
- Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων: Το ΟΠΣ-ΣΕΠΕ διευκολύνει τον έλεγχο της τήρησης των εργασιακών προτύπων, με αποτέλεσμα την προστασία των εργαζομένων από την παραβίαση των δικαιωμάτων τους.
- Εξοικονόμηση πόρων: Το ΟΠΣ-ΣΕΠΕ απλουστεύει τις διαδικασίες και μειώνει την ανάγκη για χειρόγραφες εργασίες, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πόρων για την πολιτεία.

Το ΟΠΣ-ΣΕΠΕ δίνει στους χρήστες τις εξής δυνατότητες:

- Για τους εργοδότες:
 - Υποβολή δηλώσεων και γνωστοποιήσεων που απαιτούνται από την εργατική νομοθεσία.
 - Εξαγωγή στοιχείων απασχόλησης και αμοιβών.
 - Παρακολούθηση των ελέγχων που διενεργούνται στις επιχειρήσεις τους.
- Για τους εργαζόμενους:
 - Εξαγωγή στοιχείων απασχόλησης και αμοιβών.
 - Έκδοση βεβαιώσεων εργασίας και αποδοχών.
 - Καταγγελία παραβάσεων της εργατικής νομοθεσίας.
- Για τους ελεγκτικούς φορείς:
 - Πρόσβαση σε συγκεντρωτικά στοιχεία απασχόλησης και αμοιβών.
 - Διενέργεια ελέγχων στις επιχειρήσεις.

Το ΟΠΣ-ΣΕΠΕ είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την ενίσχυση της διαφάνειας στην αγορά εργασίας και την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Το σύστημα

συνεχώς εξελίσσεται και προστίθενται νέες δυνατότητες, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών.

→ ↻ 🏠 📄 apps.sepenet.gr/portal/login ☆

 **ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ**
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΑΝΩΝΥΜΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ 📣 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ +

Είσοδος Συστήματος

👤 Όνομα Χρήστη:

🔒 Κωδικός Χρήστη:

↪ ΕΙΣΟΔΟΣ

Εικόνα 15. Η αναγγελία του εργατικού ατυχήματος μπορεί να πραγματοποιηθεί ηλεκτρονικά αφού ο χρήστης συνδεθεί στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της Επιθεώρησης Εργασίας (ΟΠΣ-ΣΕΠΕ) μέσω του συνδέσμου <https://apps.sepenet.gr/portal/login>

6.. Σύστημα Διαχείρισης ΥΑΕ - Υποχρεώσεις/δικαιώματα εργαζομένων

6.1. Η συμμετοχή των εργαζομένων – Διαβούλευση

Με βάση το ΦΕΚ Β' 3757/25-10-2017 «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία για τα έτη 2016-2020» η νομοθεσία για την ΥΑΕ αναφέρει ότι οι εργαζόμενοι πρέπει να διαβουλεύονται με τους εργοδότες και να συμμετέχουν στη διαχείριση των θεμάτων ΥΑΕ.

Η ευαισθητοποίηση του προσωπικού και η συμμετοχή των ανωτέρων στελεχών και των εργοδοτών σε όλα τα επίπεδα σε διαλόγους με τους εργαζομένους και τους αντιπροσώπους τους, σχετικά με θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, δεν αποτελεί μόνο απόδειξη της δέσμευσης της διοίκησης για αποτελεσματική διαχείριση αυτών των θεμάτων, αλλά συμβάλλει επίσης αναμφίβολα στη διαμόρφωση ενός βελτιωμένου περιβάλλοντος υγείας και ασφάλειας.

Για να διασφαλίσουν την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση θεμάτων υγείας και ασφάλειας στην εργασία, οι εργοδότες πρέπει να διεξάγουν συνεχείς διαβουλεύσεις με τους εργαζομένους και/ή τους εκπροσώπους τους. Είναι απαραίτητο να δημιουργείται ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης και ανοικτού διαλόγου εντός της επιχείρησης, προκειμένου οι συζητήσεις να είναι παραγωγικές και να συνεισφέρουν στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Η διαβούλευση σχετικά με θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται απλώς ως διαδικασία, αλλά ως καθολική αρχή που ενσωματώνεται στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.

Για τις επιχειρήσεις με λιγότερους εργαζομένους, δεν είναι αναγκαία η δημιουργία μιας επιτροπής υγείας και ασφάλειας. Σε αυτήν την περίπτωση, μια πρακτική και αποτελεσματική λύση είναι η εκλογή ενός εκπροσώπου για θέματα υγείας και ασφάλειας μετά από διαβούλευση και συμφωνία με τους εργαζομένους, ή η άμεση διαβούλευση και συμμετοχή τους.

Επιπλέον, έρευνες επιβεβαιώνουν ότι η εκπροσώπηση των εργαζομένων είναι πιο διαδεδομένη σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, καθώς και σε επιχειρήσεις

με έντονη δέσμευση της διοίκησης στα θέματα υγείας και ασφάλειας. Επιπλέον, έχει αναγνωριστεί η σημασία της συμμετοχής των πιο έμπειρων εργαζομένων στη διαβούλευση, ενώ η εκπαίδευση και η ενημέρωση των μελών της επιτροπής ή των εκπροσώπων προσδίδουν ακόμη μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στη διαδικασία.

Πέραν των διαβουλεύσεων στο επίπεδο της επιχείρησης, τα κράτη μέλη συμμετέχουν σε τομεακή και εθνική εκπροσώπηση στις τριμερείς δομές των κοινωνικών εταίρων. Σε αυτές συμμετέχουν συνδικάτα, οργανώσεις εργοδοτών και κρατικές αρχές που είναι υπεύθυνες για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία, ως μέρος του "κοινωνικού διαλόγου για την ΥΑΕ". Κύριο αντικείμενο αυτού του διαλόγου είναι η συμφωνία σχετικά με σημαντικές πτυχές και θέματα κανονιστικού ή στρατηγικού χαρακτήρα για την ΥΑΕ, όπου απαιτείται ο συντονισμός και η συνεργασία όλων των ενδιαφερομένων φορέων.

Η διαβούλευση για θέματα ασφάλειας και υγείας δομείται σε πολλαπλά επίπεδα, ξεκινώντας από το επίπεδο της επιχείρησης και φθάνοντας στο εθνικό επίπεδο, διαμορφώνοντας έτσι ένα Εθνικό Σύστημα Κοινωνικού Διαλόγου για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία με υψηλό βαθμό εκπροσώπησης.

Τα κυριότερα συλλογικά όργανα διαβούλευσης που έχουν θεσμοθετηθεί και λειτουργούν είναι τα ακόλουθα:

- Σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού, προβλέπεται ότι κάθε κανονιστική ρύθμιση για θέματα υγείας και ασφάλειας ολοκληρώνεται μετά από διαβούλευση στα πλαίσια του **Συμβουλίου Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΣΥΑΕ)**.
- Σε επίπεδο ελέγχου εφαρμογής της νομοθεσίας έχει συσταθεί το **Συμβούλιο Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΚΕΕΕ)**.
- Στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης λειτουργεί σε εθνικό επίπεδο **Γνωμοδοτική Επιτροπή** για τη χορήγηση βεβαίωσης συνδρομής νομίμων προϋποθέσεων σε **Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ)**, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων και αρμοδίων επιστημονικών φορέων.

- Για τις εργασίες αφαίρεσης και κατεδάφισης **αμιάντου** ή υλικών που περιέχουν αμιάντο λειτουργεί σε εθνικό επίπεδο **Γνωμοδοτική Επιτροπή** με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων και των αρμοδίων επιστημονικών φορέων.
- Στις **δραστηριότητες υψηλού κινδύνου** προβλέπονται επιπλέον όργανα διαβούλευσης.
- Σε επίπεδο επιχείρησης προβλέπεται η δυνατότητα διαβούλευσης και συμμετοχής των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους σε θέματα υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας, μέσω των **Επιτροπών Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΕΥΑΕ)** ή των εκπροσώπων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και υγείας. Κύριο έργο τους αποτελεί η συμμετοχή τους στη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών εργασίας και η εισήγηση μέτρων βελτίωσής τους.

Κυρίαρχα ζητήματα για τις μελλοντικές διαβουλεύσεις για την ΥΑΕ είναι:

- Η σε εθνικό επίπεδο ευρύτερη και πιο ουσιαστική εμπλοκή των φορέων διαβούλευσης στη διαμόρφωση πολιτικών για την ΥΑΕ, οι οποίες ωστόσο δεν θα είναι αποκομμένες από συναφείς πολιτικές όπως αυτές της υγείας, της ανταγωνιστικότητας, της εκπαίδευσης και του περιβάλλοντος.
- Η σε επίπεδο επιχείρησης αναζήτηση καινοτόμων μεθόδων για την δημιουργική και απρόσκοπτη εφαρμογή του διαλόγου εργαζομένων-εργοδοτών για τα θέματα ΥΑΕ, παρ' όλη τη δυσκολία του εγχειρήματος σε ένα ομολογουμένως ιδιαίτερα δυσμενές κλίμα εργασιακών σχέσεων οφειλόμενο κατά κύριο λόγο στην οικονομική κρίση.

6.2. Δικαιώματα Εργαζομένων

Στα δικαιώματα των εργαζομένων περιλαμβάνονται:

Σύσταση Επιτροπής Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (Άρθρα 47, 22, 42,

46 και 48 του Ν. 3850/2010):

Για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας υπάρχει πρόβλεψη της νομοθεσίας για σύσταση των συμβουλευτικών οργάνων της Επιτροπής Υγείας και Ασφάλειας των εργαζομένων (ΕΥΑΕ) ή των εκπροσώπων των εργαζομένων. Ο εργοδότης οφείλει να διευκολύνει την ΕΥΑΕ ή τον εκπρόσωπο στην άσκηση των καθηκόντων τους θέτοντας στη διάθεση τους επαρκή απαλλαγή από την εργασία χωρίς απώλεια αποδοχών. Ο χρόνος αποχής των εργαζομένων από την εργασία, για την παρακολούθηση των προγραμμάτων αυτών, θεωρείται χρόνος εργασίας για κάθε συνέπεια από τη σχέση εργασίας και για την αμοιβή τους και δεν μπορεί να συμψηφιστεί με την κανονική ετήσια άδειά τους.

Ιατρικός Έλεγχος (Άρθρο 19 του Ν. 3850/2010):

Κάθε εργαζόμενος, εφόσον δεν υπάρχουν άλλα ειδικά μέτρα που καθορίζονται από τη νομοθεσία για τον ιατρικό έλεγχο του, έχει το δικαίωμα να απευθύνεται στον ιατρό εργασίας της επιχείρησης, σε αρμόδια μονάδα του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) ή του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο ανήκει, προκειμένου να εξασφαλίσει κατάλληλη επίβλεψη και διάγνωση ενδεχόμενης βλάβης στην υγεία του, σε σχέση με τους κινδύνους που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία. Αυτό πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ισχύουσες ασφαλιστικές και υγειονομικές διατάξεις για την προληπτική ιατρική.

Ειδική Πληροφόρηση για Έκθεση σε Παράγοντες (Άρθρο 40 του Ν. 3850/2010):

Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων στην επιτροπή υγείας και ασφάλειας ή ο εκπρόσωπος των εργαζομένων για την υγεία και την ασφάλεια ή, όπου δεν υπάρχουν αυτοί, οι εργαζόμενοι δικαιούνται να έχουν:

- πληροφόρηση από τον εργοδότη για τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση τους σε παράγοντες για τις «οριακές τιμές έκθεσης», για τα τεχνικά μέτρα πρόληψης που πρέπει να τηρούνται και για τις προφυλάξεις που πήρε ο εργοδότης και πρέπει να τηρούν οι εργαζόμενοι,
- πρόσβαση και ενημέρωση για το αποτέλεσμα των επιπέδων έκθεσης και για

τα συλλογικά ανώνυμα αποτελέσματα των εργαστηριακών και βιολογικών εξετάσεων, που είναι ενδεικτικές της έκθεσής τους,

- πληροφόρηση σε περιπτώσεις υπέρβασης των «οριακών τιμών έκθεσης» για τα αίτια της υπέρβασης και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν για να αντιμετωπισθεί και
- πληροφόρηση και επιμόρφωση για τη βελτίωση των γνώσεων τους σχετικά με τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένοι.
- Ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να πληροφορείται τα αποτελέσματα των ατομικών του κλινικών, εργαστηριακών και βιολογικών εξετάσεων που είναι ενδεικτικά της έκθεσής του.

Εκπαίδευση Εργαζομένων (Άρθρο 48 του Ν. 3850/2010 και άρθρο 7 του ΠΔ395/1994):

Για να διασφαλίζεται η ασφαλής εκτέλεση των εργασιών και η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει να παρέχει κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση. Αυτή η εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες και οδηγίες κατά την πρόσληψη, τη μετάθεση ή την αλλαγή καθηκόντων, την εισαγωγή ή την αλλαγή εξοπλισμού εργασίας, καθώς και την εισαγωγή νέας τεχνολογίας που επηρεάζει τη θέση εργασίας. Η εκπαίδευση πρέπει να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και να επαναλαμβάνεται ανά τακτικά χρονικά διαστήματα. Οι εργαζόμενοι που χρησιμοποιούν εξοπλισμό πρέπει να εκπαιδεύονται επαρκώς, ιδίως σχετικά με τους κινδύνους που προκύπτουν από τη χρήση αυτού του εξοπλισμού. Όσον αφορά τους εργαζομένους που εκτελούν εργασίες επισκευής, μετατροπής, προληπτικού ελέγχου και συντήρησης του εξοπλισμού εργασίας, πρέπει να λαμβάνουν επαρκή ειδική εκπαίδευση για αυτές τις εργασίες.

Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας και να μην επιβαρύνει τους εργαζομένους

6.3. Εκπρόσωπος εργαζομένων – Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΕΥΑΕ)

Ο αριθμός των μελών, η εκλογή των μελών της Επιτροπής Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (ΕΥΑΕ) ή και του εκπρόσωπου των εργαζομένων καθώς και ο τρόπος με τον οποίο συνεδριάζουν με τον εργοδότη προβλέπονται στις ειδικότερες ρυθμίσεις του Κώδικα Νόμων για την Ασφάλεια και την Υγεία των εργαζομένων (Ν. 3850/2010) και σε άλλες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που απασχολούν :

- **πάνω από πενήντα (50)** άτομα έχουν δικαίωμα να συστήνουν Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (**ΕΥΑΕ**), αποτελούμενη από εκλεγμένους εκπροσώπους τους,
- **πάνω από είκοσι (20)** άτομα έχουν δικαίωμα να επιλέγουν **εκπροσώπους**, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας και
- **κάτω από είκοσι (20)** άτομα έχουν δικαίωμα να **διαβουλεύονται μεταξύ τους** και να επιλέγουν με πλειοψηφία **εκπρόσωπό** τους για την υγεία και ασφάλεια.

Ο εκπρόσωπος αυτός επιλέγεται για διάστημα δύο ετών.

Σύμφωνα με το Άρθρο 5 του Ν. 3850/2010 στις αρμοδιότητες των μελών της Ε.Υ.Α.Ε. και του εκπροσώπου εργαζομένων περιλαμβάνονται:

- Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο εκπρόσωπος είναι **όργανο συμβουλευτικό**:
 - μελετά τις συνθήκες εργασίας στην επιχείρηση, προτείνει μέτρα για τη βελτίωση τους και του περιβάλλοντος εργασίας, παρακολουθεί την τήρηση των μέτρων για την υγεία και την ασφάλεια και συμβάλλει στην εφαρμογή τους από τους εργαζομένους,
 - σε περιπτώσεις σοβαρών εργατικών ατυχημάτων ή σχετικών συμβάντων προτείνει τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή επανάληψής τους,

- επισημαίνει τον επαγγελματικό κίνδυνο στους χώρους ή θέσεις εργασίας και προτείνει μέτρα για την αντιμετώπισή του, συμμετέχοντας έτσι στη διαμόρφωση της πολιτικής της επιχείρησης, για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου,
 - ενημερώνεται από τη διοίκηση της επιχείρησης για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών που συμβαίνουν σε αυτήν,
 - ενημερώνεται για την εισαγωγή στην επιχείρηση νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων και υλικών ή για τη λειτουργία νέων εγκαταστάσεων σε αυτή, στο μέτρο που επηρεάζουν τις συνθήκες υγείας και ασφάλειας της εργασίας,
 - σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου καλεί τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνύόμενα μέτρα, χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας μηχανήματος ή εγκατάστασης ή παραγωγικής διαδικασίας,
 - μπορεί να ζητεί τη συνδρομή εμπειρογνομόνων για θέματα υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του εργοδότη.
- Η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο εκπρόσωπος **συνεδριάζει με τον εργοδότη** ή τον εκπρόσωπο του μέσα στο πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου, σε ημέρα και ώρα που ορίζεται από κοινού, για τη διευθέτηση των θεμάτων που ανακύπτουν μέσα στην επιχείρηση και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της Ε.Υ.Α.Ε. ή του εκπροσώπου. Στις κοινές συνεδριάσεις μετέχουν ο τεχνικός ασφάλειας και ο ιατρός εργασίας της επιχείρησης. Πριν από την ημέρα της κοινής συνεδρίασης, η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο εκπρόσωπος καθορίζει τα θέματα τα οποία θα συζητήσει και τα γνωστοποιεί στον εργοδότη τρεις τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες νωρίτερα.

6.4. Υποχρεώσεις εργαζομένων – τήρηση μέτρων ασφάλειας

Σύμφωνα με το Άρθρο 49 του Ν. 3850/2010, κάθε εργαζόμενος έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους κανόνες υγείας και ασφάλειας και να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητές του για την ασφάλεια και την υγεία του, καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία σύμφωνα με την εκπαίδευσή του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του. Για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων, οι εργαζόμενοι οφείλουν ειδικότερα, σύμφωνα με την εκπαίδευσή τους και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη τους:

- να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα,
- να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στη διάθεσή τους και μετά τη χρήση να τον τακτοποιούν στη θέση του,
- να μη θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς ασφάλειας,
- να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη ή/και σε όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και ιατρού εργασίας, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογα ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας,
- να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και ιατρού εργασίας, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων, που επιβάλλονται από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία και
- να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού

ασφάλειας και ιατρού εργασίας, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε ο εργοδότης να μπορεί να εγγυηθεί ότι το περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του πεδίου δραστηριότητάς τους.

Οι εργαζόμενοι **έχουν υποχρέωση να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα** σε θέματα υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

7. Εκτίμηση Επαγγελματικού Κινδύνου Παράγοντες κινδύνου Μέτρα Πρόληψης

7.1. Μεθοδολογία και Πρακτικές οδηγίες για τη σύνταξη της ΕΕΚ

Η εκτίμηση του Επαγγελματικού Κινδύνου είναι μια συλλογική διαδικασία που απαιτεί, για να είναι επιστημονικά πλήρης και αποτελεσματική, συγκεκριμένη ακολουθία ενεργειών, κατάλληλα προσαρμοσμένων σε κάθε εργασιακό χώρο ή θέση εργασίας.

Οι βασικές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- τον εντοπισμό των κινδύνων για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων που χαρακτηρίζουν κάθε παραγωγική διαδικασία
- την εξακρίβωση των δυνητικών κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, από τις παραγωγικές διαδικασίες
- την εκτίμηση του μεγέθους του κινδύνου και των επιδράσεων του στην υγεία
- τον προγραμματισμό και την διαχείριση των διαδικασιών πρόληψης

Αυτό το σχέδιο εκτίμησης, μπορεί να οδηγήσει στις εξής πιθανές υποθέσεις επαγγελματικού κινδύνου για κάθε εργασιακό χώρο ή θέση εργασίας:

- στη μη παρουσία κινδύνων έκθεσης στον εργασιακό χώρο
- στην παρουσία κινδύνων ελεγχόμενης έκθεσης, στα επίπεδα που ορίζει η κείμενη Εθνική ή Κοινοτική Νομοθεσία
- στην παρουσία κινδύνων μη ελεγχόμενης έκθεσης

Στην πρώτη περίπτωση δεν αναδεικνύονται κίνδυνοι οι οποίοι συνδέονται με την παραγωγική διαδικασία.

Στην δεύτερη περίπτωση οι κίνδυνοι που προκύπτουν από την παραγωγική διαδικασία, μπορούν να τεθούν υπό συνεχή έλεγχο, με την περιοδική και σωστά προγραμματισμένη διαχείριση των διαδικασιών πρόληψης, όπως αυτή ορίζεται στο ισχύον Νομοθετικό πλαίσιο και σύμφωνα με την διεθνή εμπειρία και πρακτική της προστασίας και πρόληψης της υγείας των εργαζόμενων.

Στην τρίτη περίπτωση πρέπει να εφαρμοστούν άμεσα και κατά προτεραιότητα, οι επεμβάσεις πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου όπως αυτές καθορίζονται από τα άρθρα 4, 6 και 7 του Π.Δ.17/96 και την κείμενη Νομοθεσία.

Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου επιβάλλεται να είναι πλήρης και αντικειμενική στοχεύοντας σε μια τεκμηριωμένη επέμβαση στο εργασιακό περιβάλλον. Πρέπει να αναπτύσσεται και να ολοκληρώνεται σύμφωνα με συγκεκριμένους μεθοδολογικούς οδηγούς, οι οποίοι ορίζουν τις διαφορετικές φάσεις που δομούν της διαδικασία εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου και επιτρέπουν την ομοιογενή ανάπτυξη της.

Ο προτεινόμενος μεθοδολογικός οδηγός περιέχει:

- 1) μια προκαταρκτική φάση ορισμού και ταξινόμησης των επαγγελματικών κινδύνων
- 2) τις οδηγίες για την ομοιογενή ανάπτυξη των τριών φάσεων επέμβασης που συνιστούν την διαδικασία εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου
- 3) μια σχηματική απεικόνιση της διαδικασίας εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου
- 4) την αναγνώριση/εντοπισμό των επαγγελματικών κινδύνων στους χώρους γραφείων
- 5) την μορφή των εντύπων καταγραφής των αναγκαίων πληροφοριών, για την εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου, τα πιο σημαντικά είναι:
 - έντυπο καταγραφής των στοιχείων της επιχείρησης και των παραγωγικών διαδικασιών καθώς και της ανάπτυξης των διαδικαστικών φάσεων της εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου.

- έντυπο καταγραφής των υπαρχόντων κινδύνων καθώς και το προτεινόμενο πρόγραμμα επέμβασης για την διαχείριση των διαδικασιών πρόληψης
- υπόδειγμα συνοπτικού εντύπου καταγραφής και αναγνώρισης των κινδύνων του εργασιακού χώρου

Με βάση τις οδηγίες και την ακολουθία ενεργειών που προτείνει ο συγκεκριμένος μεθοδολογικός οδηγός, οι εμπλεκόμενοι, με την ενεργή συμμετοχή των εργαζομένων, θα προχωρήσουν στην υλοποίηση των διαφόρων φάσεων, που συνιστούν την διαδικασία εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου και στην συμπλήρωση των εντύπων καταγραφής. Τα έντυπα καταγραφής επιτρέπουν:

- την ανάπτυξη μιας έκθεσης σχετικά με την εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, για κάθε εργασιακό χώρο ή θέση εργασίας
- την περιγραφή των μέτρων πρόληψης και προστασίας που προτείνονται, για τους κινδύνους που εντοπίστηκαν
- τον σχεδιασμό του ολοκληρωμένου προγράμματος επέμβασης για την πρόληψη και προστασία της υγείας των εργαζομένων, με στόχο την βελτίωση των συνθηκών εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ, Δρίβας κ.ά., 2000)

7.2. Βασικοί παράγοντες κινδύνου

Οι κίνδυνοι που πηγάζουν από κάθε επαγγελματική δραστηριότητα ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες (Δρίβας κ.α. 2001, ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε):

- κίνδυνοι για την ασφάλεια: περικλείουν την πιθανότητα να προκληθεί τραυματισμός ή βιολογική βλάβη στους εργαζόμενους, ως συνέπεια της έκθεσης στην πηγή κινδύνου. Η φύση της πηγής κινδύνου καθορίζει την αιτία και το είδος του τραυματισμού ή της βιολογικής βλάβης, που μπορεί να είναι μηχανική, ηλεκτρική, χημική, θερμική κ.λπ.
- κίνδυνοι για την υγεία : περικλείουν την πιθανότητα να προκληθεί αλλοίωση στη βιολογική ισορροπία των εργαζομένων (ασθένεια), συνέπεια της επαγγελματικής

έκθεσης σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς βλαπτικούς παράγοντες του εργασιακού περιβάλλοντος.

- κίνδυνοι εργονομικοί ή οριζόντιοι : χαρακτηρίζονται από την αλληλεπίδραση της σχέσης, εργαζόμενου και οργάνωσης εργασίας στην οποία είναι ενταγμένος. Οι αιτίες αυτών των κινδύνων εντοπίζονται στην ίδια τη δομή της παραγωγικής διαδικασίας, που οδηγεί στην αναγκαστική προσαρμογή του ανθρώπου στις απαιτήσεις της εργασίας. Ο σχεδιασμός των επεμβάσεων για την πρόληψη ή/και την προστασία των εργαζομένων από αυτούς τους κινδύνους πρέπει να στοχεύει σε μία δυναμική ισορροπία μεταξύ του ανθρώπου και του εργασιακού περιβάλλοντος, με βασική συντεταγμένη την προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, προσαρμογή που προϋποθέτει τη γνώση των φυσιολογικών αλλά και παθολογικών μηχανισμών του ανθρώπινου οργανισμού

7.3 Παράγοντες κινδύνου ανά κατηγορία:

7.3.1. Μηχανικοί/κτιριακοί

Οι μηχανικοί κίνδυνοι προέρχονται λόγω της κίνησης των διαφόρων εξαρτημάτων / τμημάτων των μηχανών. Οι κύριοι τύποι κινήσεων περιλαμβάνουν:

- τις περιστροφικές κινήσεις
- τις παλινδρομικές κινήσεις ή γραμμικές
- τις κινήσεις ταλάντωσης

Τα επικίνδυνα τμήματα των μηχανών που εγκυμονούν μηχανικούς κινδύνους μπορεί να κατηγοριοποιηθούν ως:

- περιστρεφόμενοι άξονες ή/και εξαρτήματα με μη συνεχή γεωμετρία
- περιστρεφόμενοι τροχοί ή κύλινδροι
- ακμές μεταξύ κινούμενων πλακών / κοφτερών ακμών

- παλινδρομικές κινήσεις κοπτικών εργαλείων
- περιστρεφόμενοι κοχλίες / έλικες εγκλεισμένοι σε κάποιο πλαίσιο ή όχι

Από τους παραπάνω κινδύνους μπορεί να προσκληθεί :

- εγκλωβισμός / σύνθλιψη/ακρωτηριασμός/ διάτρηση
- χτύπημα
- εκδορά / κόψιμο από επαφή
- εμπλοκή
- εκτίναξη / εκτόξευση
- κάψιμο από επαφή
- κάψιμο από εκτίναξη υλικού

Απαραίτητη θεωρείται η λεπτομερής γνώση της λειτουργίας των μηχανήματων ή συσκευών για να γίνει αντιληπτός ο χαρακτήρας και η σπουδαιότητα των δυνητικών κινδύνων.

Ενώ οι κτηριακοί κίνδυνοι προέρχονται κυρίως από βλάβες στην κτηριακή δομή των χώρων εργασίας, όπως η στατική δομή αλλά και η διάταξη των θέσεων εργασίας. Μερικές ακατάλληλες κτηριακές δομές είναι:

- χαμηλό ύψος χώρου
- λίγα ή μικρά παράθυρα
- περιορισμένοι χώροι εργασίας
- περιορισμένοι χώροι φόρτωσης
- απουσία φωτισμού κινδύνου
- απουσία εξόδων κινδύνου

- απουσία σήμανσης ασφαλείας
- στενοί διάδρομοι κυκλοφορίας
- ανώμαλο δάπεδο

Από τις παραπάνω ελαττωματικές δομές μπορεί να προσκληθεί :

- καταπλάκωση από πιθανή κατάρρευση μέρους του κτηρίου
- ελαττωματικές εγκαταστάσεις
- ελαττωματική συντήρηση
- εγκλωβισμός
- τραυματισμός

7.3.2. Φυσικοί

Οι φυσικοί κίνδυνοι αφορούν κινδύνους που προέρχονται από τις γενικές συνθήκες που επικρατούν στο εργασιακό περιβάλλον. Ο θόρυβος, οι δονήσεις και οι ακτινοβολίες είναι πολύ σημαντικές πηγές κινδύνου και είναι άμεσα συνδεδεμένα με την λειτουργία των μηχανημάτων. Η ένταση και η συχνότητά τους εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες όπως η σχεδίαση του εξοπλισμού, η συντήρηση του, ο τρόπος λειτουργίας του, ο περιβάλλοντας χώρος, τα μέτρα προστασίας που λαμβάνονται στην πηγή κλπ. Οι συνθήκες φωτισμού, αερισμού, και θερμοκρασίας του χώρου εργασίας αφορούν και γενικές αλλά και ειδικές συνθήκες, καθώς είναι άμεσα συνδεδεμένες με το είδος της εργασίας που εκτελείται. Οι φυσικοί κίνδυνοι εμφανίζονται σε όλες τις φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας αλλά με διαφορετικό βαθμό και σημαντικότητα

Τα αποτελέσματα της υψηλής θερμοκρασίας στην υγεία, κατά σειρά αυξανόμενης σοβαρότητας είναι:

- ατονία, ευερεθιστότητα, στενοχώρια
- χαμηλή απόδοση εργασίας και αδυναμία συγκέντρωσης της προσοχής
- εξανθήματα
- κράμπες
- εξάντληση
- υπερπυρεξία, θερμοπληξία

Η οπτική κόπωση, λόγω κακού φωτισμού, εκδηλώνεται κυρίως με:

- ερεθισμό των οφθαλμών
- δακρύρροια
- επιπεφυκίτιδα
- διπλωμία
- κεφαλαλγία
- υπνηλία
- μειωμένη ικανότητα προσαρμογής
- μειωμένη οπτική οξύτητα και ευαισθησία

Οι εργαζόμενοι που εκτίθενται σε συνεχή και έντονο θόρυβο παρουσιάζουν τα εξής συμπτώματα:

- 1) επιδράσεις στο αισθητήριο όργανο της ακοής , με πιο συχνή βλάβη την επαγγελματική βαρηκοΐα
- 2) μη ακουστικές επιδράσεις όπως:
 - υπέρταση

- ταχυκαρδία
- διαταραχές στην πέψη
- κεφαλαλγίες
- άγχος
- υπερένταση
- εκνευρισμό
- σωματική κόπωση

7.3.3. Βιολογικοί/χημικοί

Οι βιολογικοί κίνδυνοι παρατηρούνται κυρίως τους κοινόχρηστους χώρους (αποδυτήρια, αποχωρητήρια, εστιατόρια), βιολογικούς σταθμούς επεξεργασίας ή αποθήκευσης αποβλήτων, το σύστημα ύδρευσης (και ιδιαίτερα του πόσιμου νερού) αλλά και χρήσης χημικών ουσιών στην παραγωγική διαδικασία (πχ υγρά κοπής). Οι βιολογικοί παράγοντες περιλαμβάνουν τους ιούς, τα βακτήρια, τους μύκητες και τα παράσιτα και μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα υγείας είτε άμεσα είτε μέσω της έκθεσης σε συναφή αλλεργιογόνα ή σε τοξίνες. Η συνδεδεμένη με την εργασία έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες μπορεί να σχετίζεται με αρκετά προβλήματα υγείας, όπως είναι οι λοιμώδεις νόσοι, ο καρκίνος και οι αλλεργίες. Ορισμένοι βιολογικοί παράγοντες ενδέχεται επίσης να προκαλούν βλάβη σε εγκύους.

Η έκθεση σε χημικές ουσίες στους εργασιακούς χώρους είναι πολύπλοκη διεργασία και το αποτέλεσμα της δεν είναι πάντοτε εύκολο να εκτιμηθεί. Αρχικά πρέπει να αξιολογηθεί η δυνατότητα πρόκλησης βλάβης από μια χημική ουσία. Για το σκοπό αυτό πρέπει να γνωρίζουμε την τοξικολογική της δράση, τα δεδομένα έκθεσης και τις συνθήκες στους χώρους εργασίας. Τέλος πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την μείωση του επαγγελματικού κινδύνου και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Η τοξικότητα των διαφόρων στοιχείων και ουσιών εξαρτάται από φυσικούς

παράγοντες(τη διάρκεια έκθεσης, τη συγκέντρωση της χημικής ουσίας, το μέγεθος των σωματιδίων, τη διαλυτότητα , τη ρευστότητα, τη φυσική κατάσταση) και από χημικούς παράγοντες (τη δομή του μορίου, τη φυσικοχημική συμπεριφορά).

Η έκθεση σε χημικές ουσίες γίνεται με διάφορους τρόπους όπως:

- εισπνοή
- κατάποση
- απορρόφηση μέσω του δέρματος

Ως προς τη φυσική τους μορφή, ο χημικές ουσίες μπορεί να είναι:

- αιωρούμενα σωματίδια
- αέρια
- υγρά και ατμοί
- μέταλλα

7.3.4. Ψυχοκοινωνικοί

Οι κίνδυνοι από ψυχολογικούς παράγοντες αφορούν τις περιπτώσεις όπου υπάρχει αυξημένη ψυχολογική πίεση κατά τη διάρκεια της εργασίας, λόγω αυξημένου φόρτου εργασίας, αυξημένης ευθύνης κάποιων εργασιών, ή από κακές εργασιακές σχέσεις, κυκλικά ωράρια εργασίας και νυχτερινή εργασία.

Πιο αναλυτικά, οι ψυχολογικοί παράγοντες περιλαμβάνουν:

- έντονος ρυθμός εργασίας, έλλειψη διαλειμμάτων, επαναληπτικότητα, μονοτονία
- κακές σχέσεις μεταξύ συναδέλφων και μεταξύ εργαζομένων και εργοδοσίας
- σύγχυση και σύγκρουση ρόλων

- παρουσία βλαπτικών παραγόντων όπως θόρυβος, κακός φωτισμός , ακατάλληλη θερμοκρασία, παρουσία επικίνδυνων χημικών παραγόντων και δυσάρεστες οσμές που προκαλούν στρες στον εργαζόμενο, με παράλληλη μείωση της όρεξης, αναπνευστικές διαταραχές, ναυτία, έμετο, πνευματική κόπωση
- εργασίες υποτιμημένες από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο
- ακατάλληλες διαστάσεις των χώρων εργασίας με πληκτικό περιβάλλον

7.3.5 Οριζόντιοι κίνδυνοι

Οι οργανωτικοί κίνδυνοι προέρχονται από κακή οργάνωση των επί μέρους παραγωγικών διαδικασιών. Αυτό έχει ως άμεση συνέπεια την αύξηση του άγχους λόγω της μη εύρυθμης λειτουργίας του συστήματος.

Πιο αναλυτικά, η κακή οργάνωση της εργασίας περιλαμβάνει :

- βάρδιες και νυχτερινή εργασία
- εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης με έντονους, χωρίς διαλείμματα ρυθμούς
- παρουσία κινδύνων που υπονομεύουν την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων
- έλλειψη προγραμμάτων πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου και της επαγγελματικής νόσου
- κακές εργασιακές σχέσεις, μερική απασχόληση, φυλετικές καταμερισμός της εργασίας, έλλειψη ασφάλισης , καθυστέρηση πληρωμής

7.4. Μέτρα πρόληψης και προστασίας από τους κινδύνους

Η αξιολόγηση των κινδύνων όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία εκτελείται για να αποφασιστεί αν απαιτείται να αναληφθούν κάποιες ενέργειες και αν ναι, τι είδους μέτρα θα πρέπει να εφαρμοστούν στο εργασιακό περιβάλλον. Τα εν λόγω μέτρα ελέγχου των συνθηκών ΥΑΕ θα πρέπει να βασίζονται σε επικαιροποιημένες τεχνικές ή και οργανωτικές γνώσεις καθώς και σε δοκιμασμένες στην πράξη, επιτυχείς καλές πρακτικές (ypergasias.gov.gr).

Η εφαρμογή των μέτρων ελέγχου πρέπει να γίνεται με την ακόλουθη σειρά:

- μέτρα πρόληψης
- μέτρα προστασίας
- μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων.

Τα μέτρα πρόληψης στοχεύουν στη μείωση της πιθανότητας εμφάνισης εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας. Τα μέτρα πρόληψης είναι δύο τύπων:

- τεχνικά μέτρα: σχεδιασμένα να λειτουργούν άμεσα στην πηγή του κινδύνου, προκειμένου να πετύχουν την απομάκρυνσή του, τη μείωσή του ή την αντικατάστασή του,
- οργανωτικά/διοικητικά μέτρα: αποσκοπούν στην αλλαγή των συμπεριφορών και ατομικών στάσεων ζωής καθώς και στην προαγωγή νοοτροπίας ασφάλειας.

Κατά την επιλογή των μέτρων προστασίας πρέπει να εξεταστεί κατά προτεραιότητα η εφαρμογή συλλογικών μέτρων και εάν αυτό δεν είναι εφικτό ή αποτελεσματικό, να επιλέγεται η εφαρμογή μεμονωμένων, ατομικών μέσων προστασίας. Κατά συνέπεια, τα μέτρα προστασίας περιλαμβάνουν:

- συλλογικά μέτρα: σχεδιασμένα για να περικλείουν ή να απομονώνουν τον κίνδυνο, για παράδειγμα μέσω της χρήσης των φυσικών εμποδίων,
- οργανωτικά ή διοικητικά μέτρα για να μειωθεί η διάρκεια της έκθεσης

(εναλλαγή εργασίας, το χρονοδιάγραμμα της εργασίας, σήμανση ασφάλειας κ.α.).

- ατομικά μέτρα: οποιαδήποτε επαρκή μέσα ατομικής προστασίας που αποσκοπούν στην προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία τους.

Τα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων έχουν ως στόχο να μειώσουν τη σοβαρότητα των τυχόν ζημιών στις εγκαταστάσεις, των βλαβών στους εργαζόμενους και το κοινό. Σχετικά παραδείγματα αποτελούν: το σχέδιο έκτακτης ανάγκης, το σχέδιο εκκένωσης/διαφυγής, τα συστήματα προειδοποίησης (συναγερμοί, φώτα που αναβοσβήνουν), οι ασκήσεις και οι δοκιμές των διαδικασιών έκτακτης ανάγκης, το σύστημα πυρόσβεσης κ.ά.

Ενδεικτικά παραδείγματα μέτρων πρόληψης και προστασίας είναι:

- μετρήσεις στο περιβάλλον εργασίας των αιωρούμενων σωματιδίων, του θορύβου, του μικροκλίματος (θερμοκρασίας, υγρασίας, ταχύτητας αέρα), των χημικών ουσιών
- έλεγχος από τεχνικό ασφαλείας ή γιατρό εργασίας
- ιατρικές εξετάσεις στους εργαζομένους
- ενημέρωση εργαζομένων για πιθανούς κινδύνους κατά την εργασία τους
- αντικατάσταση ή περιορισμό των βλαπτικών παραγόντων με άλλους αβλαβείς ή λιγότερο βλαπτικούς για την υγεία των εργαζομένων
- χρήση ΜΑΠ (ειδικές μάσκες, γάντια, ποδιά, παπούτσια, ωτοασπίδες)
- πρόγραμμα περιοδικών και προληπτικών συντηρήσεων μηχανών και εξοπλισμού
- καταγραφή οδηγιών εργασίας
- εκπαίδευση σε σχέδια έκτακτης ανάγκης

7.5 Χαρακτηριστικά παραδείγματα εκτίμησης κινδύνου – Παρουσίαση του εργαλείου OiRA

Το OiRA – Επιγραμμικό Διαδραστικό Εργαλείο Εκτίμησης Κινδύνου – είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα η οποία παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας εργαλείων εκτίμησης κινδύνου ανά τομέα σε διάφορες γλώσσες με εύκολο και τυποποιημένο τρόπο. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) ανέπτυξε και διαχειρίζεται πλατφόρμα βάσει του ολλανδικού εργαλείου εκτίμησης κινδύνων RI&E.

Η ορθή εκτίμηση των κινδύνων αποτελεί προϋπόθεση για υγιείς χώρους εργασίας. Ωστόσο, η διενέργεια της εκτίμησης κινδύνων μπορεί να αποβεί απαιτητικό έργο, ειδικότερα για τις πολύ μικρές και τις μικρές επιχειρήσεις (ΠΜΜΕ) που ενδέχεται να μην διαθέτουν τους πόρους ή την τεχνογνωσία στον τομέα της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας (ΕΑΥ) ώστε να εκτιμήσουν αποτελεσματικά τους κινδύνους. Σκοπός του OiRA είναι να ξεπεραστούν αυτές οι προκλήσεις. Είναι η πρώτη πρωτοβουλία σε επίπεδο Ένωσης η οποία ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές ΠΜΜΕ να εκτιμήσουν τους κινδύνους στους χώρους εργασίας χρησιμοποιώντας τα εργαλεία που ανέπτυξαν εθνικές αρχές και κοινωνικοί εταίροι (οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων) – σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο στόχος είναι:

- αύξηση του αριθμού των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων στην Ευρώπη που εφαρμόζουν διαδικασίες εκτίμησης και διαχείρισης των επαγγελματικών τους κινδύνων
- συμβολή (με την κατάλληλη εκτίμηση κινδύνων) στη μείωση του αριθμού εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών και στη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών
- παροχή βοήθειας (μέσω κατάλληλης εκτίμησης κινδύνων) σε επιχειρήσεις προκειμένου να καταστούν πιο ανταγωνιστικές (μειώνοντας τις δαπάνες που προκύπτουν από εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές νόσους, μειώνοντας

το ποσοστό των αναρρωτικών αδειών, κ.λπ.).

Σε εθνικό και τομεακό επίπεδο:

- παροχή πρακτικών εργαλείων OiRA σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις μέσω των δικτυακών τους τόπων και προώθηση της χρήσης τους
- συμβολή στον στόχο κάθε κράτους αναφορικά με τη μείωση του αριθμού επαγγελματικών ασθενειών και εργατικών ατυχημάτων θέτοντας στη διάθεση των επιχειρήσεων τα εργαλεία OiRA.

Σε επίπεδο επιχειρήσεων:

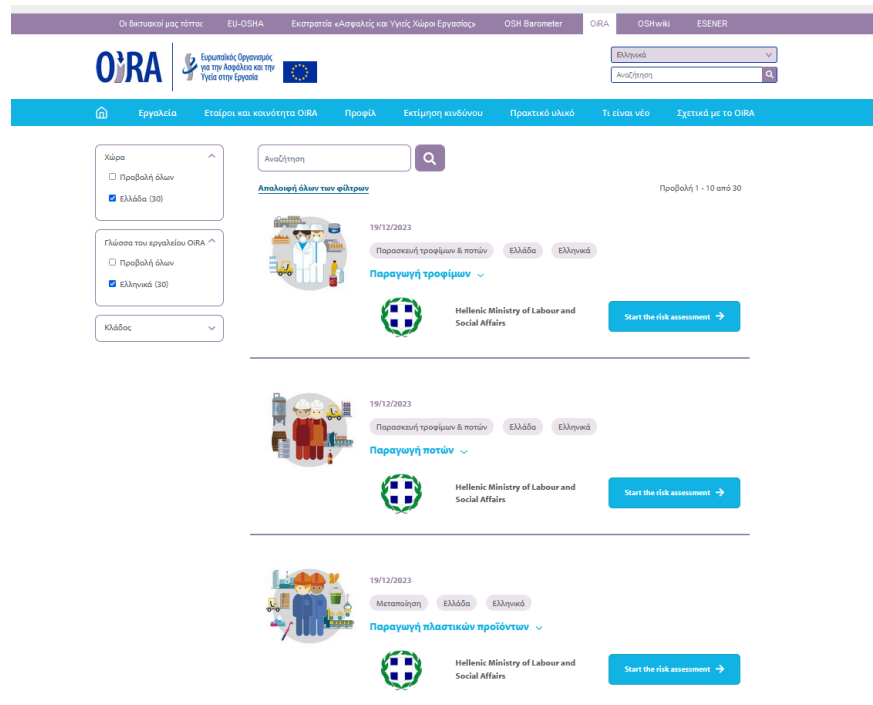
- διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων (γενική υποχρέωση των εργοδοτών και των επιχειρήσεων) μέσω της ενθάρρυνσης της χρήσης των εργαλείων OiRA σε επίπεδο διοίκησης και παραγωγής, στο πλαίσιο ορθής διαδικασίας εκτίμησης κινδύνων αποσαφήνιση της διαδικασίας εκτίμησης κινδύνων
- βελτίωση των εργασιακών συνθηκών μέσω της προώθησης της χρήσης του εργαλείου για την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων και, κατ' επέκταση, βελτίωση των επιδόσεων των επιχειρήσεων.

Το OiRA είναι μια επιγραμμική πλατφόρμα η οποία αποτελείται από το λογισμικό δημιουργίας εργαλείων OiRA (με το οποίο οι υπεύθυνοι ανάπτυξης δημιουργούν εργαλεία ανά τομέα) και τα τομεακά εργαλεία OiRA, τα οποία είναι προσβάσιμα στις ΠΜΜΕ μέσω διαδραστικού δικτυακού τόπου. Το λογισμικό δημιουργίας εργαλείων OiRA παρέχεται χωρίς επιβάρυνση στους τομεακούς κοινωνικούς εταίρους σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, και στις αρχές της ΕΕ και των κρατών μελών. Οι εταίροι του OiRA μπορούν να χρησιμοποιούν το λογισμικό ανάπτυξης εργαλείων OiRA για να δημιουργούν εργαλεία εκτίμησης κινδύνου για διάφορους τομείς, κινδύνους ή δραστηριότητες. Στη συνέχεια, τα εργαλεία αυτά τίθενται στη διάθεση των ΠΜΜΕ για τη διεξαγωγή των εκτιμήσεων κινδύνου τους.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται βήμα προς βήμα η λειτουργία του OiRA. (Πηγή

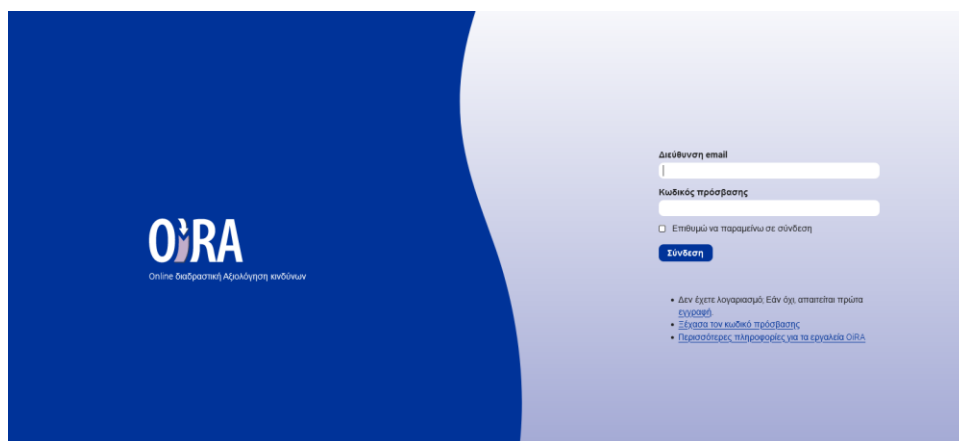
εικόνων: <https://oira.osha.europa.eu/el/oira-tools>)

Στην αρχική σελίδα γίνεται επιλογή, μέσα από μια μεγάλη ποικιλία, του κλάδου εργασίας. Στην προκειμένη περίπτωση, επιλέχθηκε τυχαία ώστε να προχωρήσει η διαδικασία ο κλάδος της εκπαίδευσης.

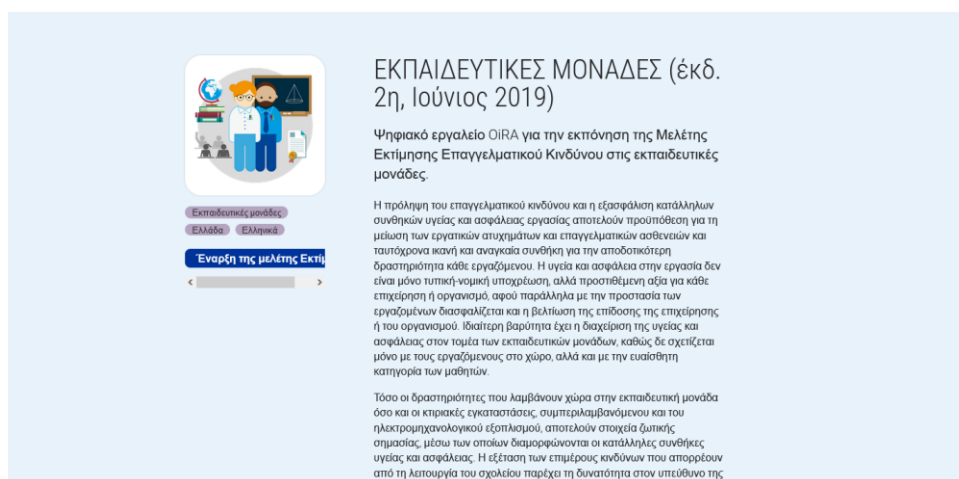
Εικόνα 16. Στιγμιότυπο από την αρχική επιλογή κλάδου εργασίας (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Στην συνέχεια πρέπει να γίνει εγγραφή ή σύνδεση στο OiRA.

Εικόνα 17. Στιγμιότυπο από την είσοδο στην ιστοσελίδα του OiRA (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Αφού γίνει η σύνδεση, πατάμε έναρξη της μελέτης εκτίμησης κινδύνου.

Εικόνα 18. Στιγμιότυπο από την έναρξη της μελέτης εκτίμησης κινδύνου (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Επιλέγουμε αν η μελέτη εκτίμησης κινδύνου θα είναι καινούργια ή βασισμένη σε υφιστάμενη.

Νέα μελέτη Εκτίμησης Κινδύνου

Αρχίστε μια νέα μελέτη Εκτίμησης Κινδύνου, επιλέγοντας ένα από τα παρακάτω κλαδικά εργαλεία

- Έναρξη μιας νέας μελέτης Εκτίμησης Κινδύνου από την αρχή
- Έναρξη με βάση μια υφιστάμενη μελέτη Εκτίμησης Κινδύνου

Έναρξη από την αρχή, με μια κενή ως προς το περιεχόμενο της μελέτη

Έναρξη της μελέτης Εκτίμησης Κινδύνου

Άκυρο

Εικόνα 19. Στιγμιότυπο από την επιλογή υπάρχουσας ή μη μελέτης (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Εισάγουμε όνομα στη μελέτη εκτίμησης κινδύνου.

οιρά

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (έκδ. 2η, Ιούνιος 2019)

Ψηφιακό εργαλείο OIRA για την εκπόνηση της Μελέτης Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου στις εκπαιδευτικές μονάδες

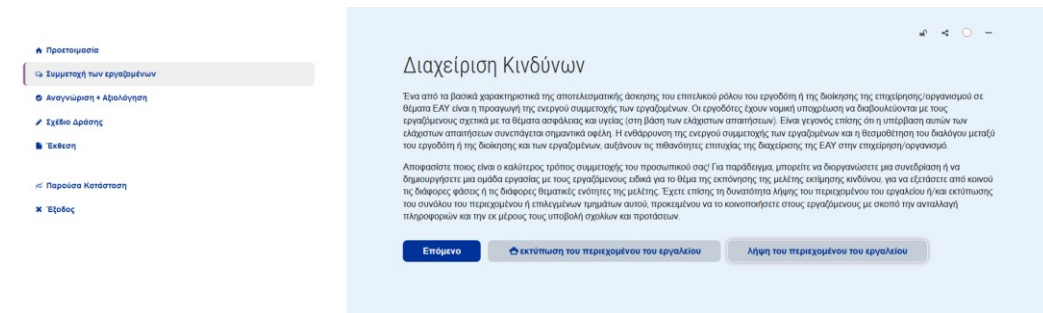
[Μάθετε περισσότερα σχετικά με αυτό το εργαλείο.](#)

Εισάγετε έναν τίτλο για τη μελέτη σας

Να μου στέλνετε περιστασιακά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με νέα που αφορούν αυτό το εργαλείο

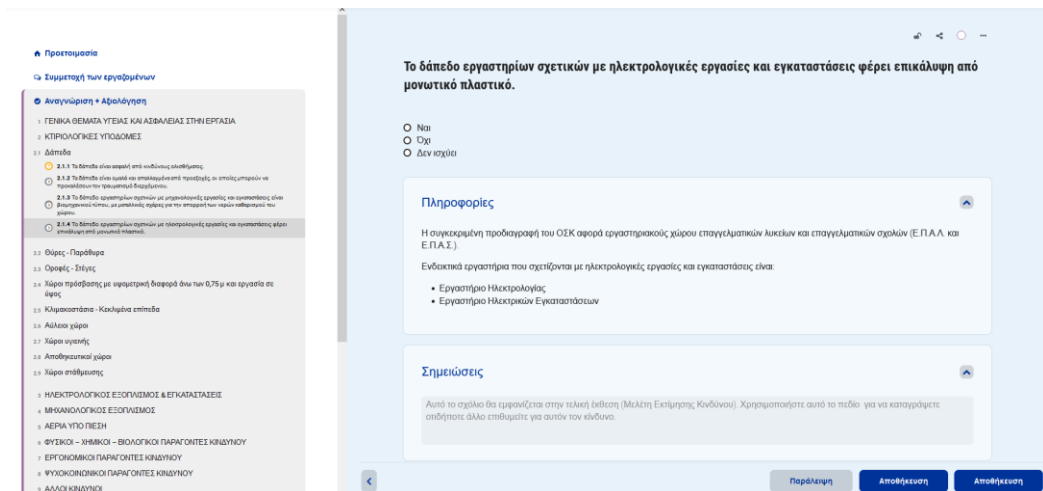
Εικόνα 20. Στιγμιότυπο από την ονοματοδοσία της μελέτης, στάδιο "Προετοιμασίας" (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Σε αυτό το στάδιο μπορούμε να μελετήσουμε το περιεχόμενο του OiRA, και στη συνέχεια προχωράμε με το “επόμενο”.

Εικόνα 21. Στιγμιότυπο του σταδίου “Συμμετοχή των Εργαζομένων” (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Στο στάδιο “Αναγνώριση και Αξιολόγηση” υπάρχει ένα μεγάλο ερωτηματολόγιο που χωρίζεται σε αρκετά κεφάλαια. Το ερωτηματολόγιο προσπαθεί να συλλέξει όσο το δυνατόν περισσότερα δεδομένα της υφιστάμενης κατάστασης. Κάτω από κάθε ερώτηση, υπάρχει πληροφορία σχετικά με τον συγκεκριμένο κίνδυνο. Τα βήματα προχωράνε, αποθηκεύοντας τις επιλογές .

Εικόνα 22. Στιγμιότυπο από το ερωτηματολόγιο, στάδιο “Αναγνώριση και Αξιολόγηση” (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Αφού αναγνωριστούν οι κίνδυνοι, δημιουργούμε το σχέδιο δράσης, πατώντας στο ανάλογο κουμπί.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (έκδ. 2η, Ιούνιος 2019)

Μέχρι το σημείο αυτό, έχουν αναγνωρισθεί οι κίνδυνοι και έχει αξιολογηθεί η επικινδυνότητά τους. Το επόμενο βήμα είναι να συνταχθεί και να εφαρμοστεί ένα Σχέδιο Δράσης με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων στην πράξη. Για την ελαχιστοποίηση/εξάλειψη ή τη μείωσή τους, στη φάση αυτή χρειάζεται να ληφθεί απόφαση σχετικά με το ποια είναι τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης και προστασίας που απαιτείται να εφαρμοστούν, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, θέματα όπως:

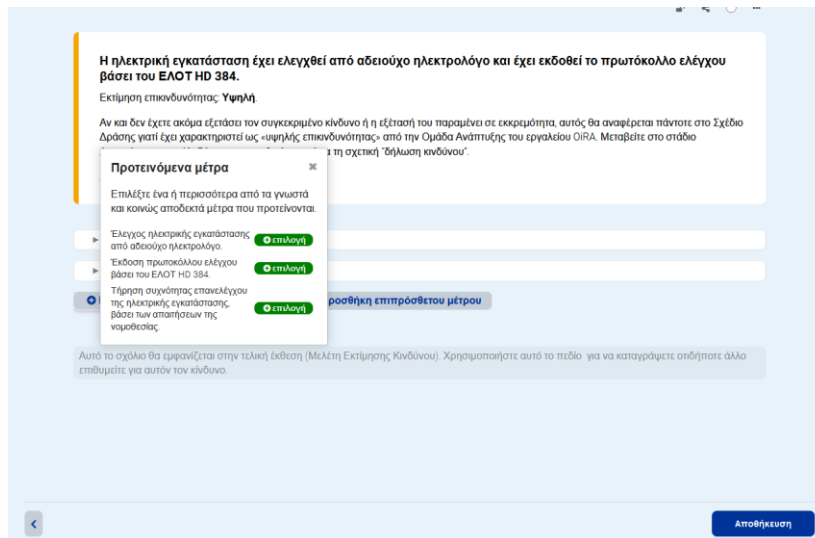
1. Μπορεί ο κίνδυνος να αποφευχθεί; Μπορεί να εξαλειφθεί εντελώς; Για παράδειγμα, αυτό μπορεί να επιτευχθεί:
 - εξετάζοντας εάν η συγκεκριμένη εργασία είναι απαραίτητη,
 - εξαλείφοντας τον κίνδυνο (με αποτελεσματική παρέμβαση στην πηγή του).
2. Εάν ορισμένοι κίνδυνοι είναι αναπόφευκτοι, πώς αυτοί μπορούν να μειωθούν σε επίπεδο στο οποίο δεν διακυβεύεται πλέον η υγεία και η ασφάλεια όσων εκτίθενται σε αυτούς.

Μόλις ληφθεί απόφαση για το πώς θα εξαλειφθεί ή θα μειωθεί ένας συγκεκριμένος κίνδυνος, τότε μπορεί πλέον να περιγραφθούν οι συγκεκριμένες ενέργειες που απαιτούνται για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο. Θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν λεπτομέρειες για το επίπεδο τεχνολογίας ή/και τις υπόλοιπες προϋποθέσεις που απαιτούνται ώστε αυτές οι ενέργειες να είναι αποτελεσματικές.

Δημιουργία σχεδίου δράσης

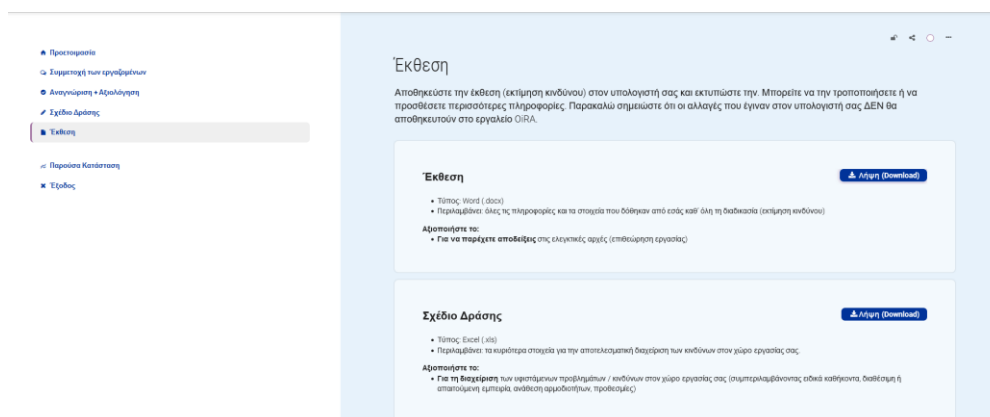
Εικόνα 23. Στιγμιότυπο του σταδίου "Δημιουργία σχεδίου δράσης" (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Πριν την ολοκλήρωση του σχεδίου δράσης, το σύστημα παρουσιάζει όλους τους κινδύνους που εντόπισε μέσω του ερωτηματολογίου. Στη συνέχεια για κάθε ειδοποίηση κινδύνου, το σύστημα δίνει την δυνατότητα τοποθέτησης ενός μέτρου αντιμετώπισης είτε από την κατηγορία "Προτεινόμενα μέτρα" είτε "Επιπρόσθετα μέτρα". Στο τέλος αποθηκεύονται οι επιλογές των μέτρων αντιμετώπισης για την δημιουργία του σχεδίου δράσης.

Εικόνα 24. Στιγμιότυπο των τελικών παρατηρήσεων και προτεινόμενων μέτρων (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

Στο τελικό στάδιο, δίνεται η δυνατότητα λήψης της έκθεσης (αρχείο word), του σχεδίου δράσης (αρχείο excel), των καταλόγων επισκόπησης των κινδύνων και επισκόπησης των μέτρων (αρχεία pdf).

Εικόνα 25. Στιγμιότυπο από το τέλος της διαδικασίας και την εξαγωγή των δεδομένων 1/2 (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

- Προετοιμασία
- Συμμετοχή των εργαζομένων
- Ανεπίσημη + Αξιολόγηση
- Σχέδιο δράσης
- Έκθεση
- Παρούσα Κατάσταση
- Έργο

Κατάλογος επισκόπησης των κινδύνων Λήψη (Download)

- Μικρή PDF (pdf)
- Περιλαμβάνει: κατάλογο επισκόπησης όλων των κινδύνων που αναγνωρίστηκαν

Αρτοποιήστε το:

- Διάρθρωση πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους
- Παρακολούθηση της συχνότητας ή μη διαχείρισης των κινδύνων ή των μέτρων

Κατάλογος επισκόπησης των μέτρων Λήψη (Download)

- Μικρή PDF (pdf)
- Περιλαμβάνει: κατάλογο επισκόπησης όλων των μέτρων προς εφαρμογή

Αρτοποιήστε το:

- Διάρθρωση πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους
- Παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων για το διάστημα των επόμενων 3 μηνών

Χρησιμοποιήστε την έκθεση για να:

- παρέχετε στοιχεία στις ελεγκτικές αρχές
- δείτε πληροφορίες στα ενδιαφερόμενα άτομα (εργαζόμενους, εκπαιδευτικούς, εργαζομένους σε θέματα ασφαλείας, εργοδότες, εμπνεργονόμενους σε θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας...)
- παρακολουθείτε και να αξιολογήτε από πόσον τα αναγκαία μέτρα έχουν ληφθεί
- καταγράψετε κάθε αναδιοργάνωση της εκτίμησης κινδύνου εάν οι υφιστάμενες συνθήκες αλλάζουν (νέα μηχανήματα, νέα εργαζόμενα, ποσάματα από έρευνες ασφαλείας κ.λπ.)

Σας συνιστούμε να κρατάτε πάντα διαθέσιμη στην εταιρεία σας μια επικαιροποιημένη έντυπη έκδοση της έκθεσης (εκτίμηση κινδύνου)

Σας άρεσε αυτό το εργαλείο. Μοιραστείτε το με τους συναδέλφους και τους φίλους σας!

Εικόνα 26. Στιγμιότυπο από το τέλος της διαδικασίας και την εξαγωγή των δεδομένων 2/2 (Πηγή: oira.osha.europa.eu)

8. Εργατικά Ατυχήματα Επαγγελματικές Ασθένειες

8.1. Η έννοια του εργατικού ατυχήματος και της επαγγελματικής ασθένειας (αναγγελία, διερεύνηση και καταγραφή, υποχρεώσεις του εργοδότη, του ΤΑ και του ΓΕ)

Εργατικό ατύχημα

Στην ελληνική νομοθεσία δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός του εργατικού ατυχήματος. Επίσημοι φορείς ωστόσο διατυπώνουν αρκετές συγκλίνουσες περιγραφές του εργατικού ατυχήματος.

Το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων (ΚΕΠΕΑ) της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ) ορίζει ως Εργατικό Ατύχημα «εκείνο που συμβαίνει στον εργαζόμενο κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή αυτή και το οποίο οφείλεται σε αιφνίδιο και βίαιο γεγονός, που συνεπάγεται ανικανότητα για εργασία ή ακόμα και θάνατο του εργαζομένου. Βίαιο γεγονός, σημαίνει να υπάρχει έκτακτη και αιφνίδια επίδραση εξωτερικού παράγοντα, που δεν έχει σχέση με την οργανική κατάσταση του εργαζομένου. Η επίδραση αυτή μπορεί να έχει σαν αιτία την επιβάρυνση των όρων εργασίας κάτω από απρόβλεπτες και έκτακτες συνθήκες. Συνεπώς προϋπάρχουσα ασθένεια, η οποία εκδηλώνεται ή επιδεινώνεται κατά την εκτέλεση της εργασίας κάτω από κανονικές συνθήκες δεν αποτελεί εργατικό ατύχημα. Αν όμως η ασθένεια προήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας κάτω από εξαιρετικές και ασυνήθιστες συνθήκες χαρακτηρίζεται ως εργατικό ατύχημα».

Γενικά ένα ατύχημα μπορεί να θεωρηθεί εργατικό όταν ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Ύπαρξη βλάβης στην υγεία ή τη σωματική ή την ψυχική ακεραιότητα. Αν ένα ατύχημα επιφέρει μόνο υλικές βλάβες ή είναι παρ' ολίγον ατύχημα τότε δεν θεωρείται εργατικό ατύχημα.
2. Το ατύχημα είναι ταυτοποιήσιμο από την αμεσότητα των συνεπειών του. Αν οι συνέπειες δεν είναι άμεσες, τότε πρόκειται για επαγγελματική ασθένεια.
3. Το θύμα είναι εργαζόμενος ή αυτοαπασχολούμενος ή εκπαιδευόμενος ή μαθητευόμενος (με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, ακόμη και ανεπίσημη).

Σύμφωνα με την ασφαλιστική νομοθεσία (εγκύκλιος Αρ. 45/24.6.2010 του ΙΚΑ) ως

εργατικό ατύχημα ορίζεται: «Ο θάνατος ή η ανικανότητα του εργαζόμενου για εργασία που προκλήθηκε από ένα βίαιο περιστατικό που έγινε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξαιτίας αυτής» (Τεύχος Β' 3757/25.10.2017).

Επαγγελματική ασθένεια

Σύμφωνα με το ΕΛΙΝΥΑΕ, η επαγγελματική ασθένεια είναι μια χρόνια βλάβη της υγείας του εργαζόμενου, συνέπεια μιας σειράς βλαπτικών επιδράσεων που ωριμάζουν βραδέως στον οργανισμό του για να μετασχηματισθούν μετά σε παθολογική κατάσταση. Οι βασικοί παράγοντες που καθορίζουν την εμφάνισή της είναι η παρουσία του βλαπτικού παράγοντα στο εργασιακό περιβάλλον σε συγκεκριμένα επίπεδα και ο χρόνος έκθεσης του εργαζομένου. Είναι ασθένεια που οφείλεται στην εργασιακή δραστηριότητα και μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο ή την προσωρινή ή μόνιμη ανικανότητα.

Σύμφωνα με την Διεθνή Οργανωση Εργασίας, η νοσηρότητα ταξινομείται σε:

- **Κοινές Ασθένειες** (Ιατρικές ασθένειες που επικρατούν στην κοινότητα π.χ. σακχαρώδης διαβήτης, ορισμένες μορφές αναιμίας, ελονοσία)
- **Σχετιζόμενες με την εργασία ασθένειες** (Πολύ-παραγοντικές στην προέλευση, παράγοντες στο περιβάλλον εργασίας μπορεί να παίζουν έναν ρόλο, μαζί με άλλους παράγοντες κινδύνου, στην εμφάνιση των ασθενειών, π.χ. οσφυαλγία, μη-ειδική χρόνιες αναπνευστικές ασθένειες, υπέρταση)
- **Επαγγελματικές Ασθένειες** (Προκαλούνται από την έκθεση σε ειδικούς βλαπτικούς παράγοντες στον χώρο εργασίας ασθένειες που προκαλούνται από την εργασία π.χ. Πνευμονοκονίωση (αμιάντωση από έκθεση σε αμιάντο), μεσοθηλίωμα).

Οι διαφορές μεταξύ των επαγγελματικών και των σχετιζόμενων με την εργασία ασθενειών

Σχετιζόμενες με την εργασία ασθένειες	Επαγγελματικές Ασθένειες
Εμφανίζονται σε μεγάλο βαθμό στην κοινότητα	Εμφανίζεται κυρίως μεταξύ του εργαζόμενου πληθυσμού
"Πολυ-παραγοντικής" προέλευσης	Συγκεκριμένη αιτία
Η έκθεση στον χώρο εργασίας μπορεί να είναι ένας παράγοντας	Η έκθεση στον χώρο εργασίας είναι ουσιαστική (προαπαιτούμενο)
Μπορεί να κοινοποιηθεί (καταγραφεί) και αποζημιωθεί	Κοινοποιείται (καταγράφεται) και αποζημιώνεται

Εικόνα 27. Διαφορές μεταξύ των επαγγελματικών και των σχετιζόμενων με την εργασία ασθενειών (Πηγή ΕΛΙΝΥΑΕ <https://www.elinyae.gr/themata-yae/epaggelmatikes-astheneies>)

Σύμφωνα με την επιστήμη της ιατρικής, επαγγελματική ασθένεια είναι η νόσος η οποία δημιουργείται λόγω παρατεταμένης έκθεσης του εργαζόμενου στους βλαπτικούς παράγοντες του εργασιακού του περιβάλλοντος. Είναι μια χρόνια βλάβη της υγείας του εργαζόμενου, η οποία ωριμάζει αργά στον οργανισμό του μέχρι να προκληθεί μία παθολογική κατάσταση. Η εμφάνιση μιας επαγγελματικής ασθένειας καθορίζεται από τα επίπεδα παρουσίας του βλαπτικού παράγοντα στο εργασιακό περιβάλλον και από τον χρόνο έκθεσης του εργαζομένου σε αυτόν. Είναι ασθένεια που οφείλεται στην εργασιακή δραστηριότητα και μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο ή την προσωρινή ή μόνιμη ανικανότητα.

Σύμφωνα με την ασφαλιστική πραγματικότητα, επαγγελματική ασθένεια είναι η νόσος που αναγνωρίζεται ως τέτοια από το ασφαλιστικό σύστημα της κάθε χώρας, με τους όρους και περιορισμούς που αυτό έχει θέσει σε κάθε περίπτωση.

Στην Ελλάδα οι επαγγελματικές ασθένειες καθορίζονται στον εθνικό κατάλογο επαγγελματικών ασθενειών (Π.Δ. 41/2012, ΦΕΚ Α' 91/19-04-2012), ο οποίος και εκδόθηκε σε συμμόρφωση με τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2003/670/ΕΚ της 19/03/2003). Ο κατάλογος περιλαμβάνει παράρτημα για τις ακόλουθες πέντε κατηγορίες των επαγγελματικών ασθενειών:

5. Ασθένειες που προκαλούνται από χημικούς παράγοντες

6. Ασθένειες του δέρματος που προκαλούνται από ουσίες και παράγοντες που δεν περιλαμβάνονται σε άλλες θέσεις
7. Ασθένειες που προκαλούνται από την εισπνοή παραγόντων που δεν καταγράφονται σε άλλες θέσεις
8. Λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες
9. Ασθένειες προκαλούμενες από τους ακόλουθους φυσικούς παράγοντες

1. Ασθένειες που προκαλούνται από χημικούς παράγοντες

a/a	Αίτιο	Ασθένεια/ες
100	Ακρυλονιτρίλιο	Ερεθιστική δερματίτιδα Επιπεφυκίτιδα Τραχειοβρογχίτιδα Καρκίνος πνευμόνων
101	Αρσενικό ή οι ενώσεις του	Επιπεφυκίτιδα Ρινίτιδα Διάτρηση ρινικού διαφράγματος Χρόνια ηπατοπάθεια Υπερκεράτωση παλαμών-πελμάτων Περιφερική πολυνευροπάθεια Καρκίνος πνευμόνων Καρκίνος ήπατος Καρκίνος δέρματος

2. Ασθένειες του δέρματος που προκαλούνται από ουσίες και παράγοντες που δεν περιλαμβάνονται σε άλλες θέσεις

a/a	Αίτιο	Ασθένεια/ες
201	Δερματικές ασθένειες και καρκίνοι του δέρματος που οφείλονται σε:	
201.01	Αιθάλη	Ερεθιστική δερματίτιδα εξ επαφής Αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής Ακμή Καρκίνος του δέρματος
201.02	Πίσσα	Ερεθιστική δερματίτιδα εξ επαφής Αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής Ακμή Καρκίνος του δέρματος
201.03	Άσφαλτο	Ερεθιστική δερματίτιδα εξ επαφής Αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής Ακμή Καρκίνος του δέρματος
201.04	Πισσάσφαλτο	Ερεθιστική δερματίτιδα εξ επαφής Αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής Ακμή Καρκίνος του δέρματος

3. Ασθένειες που προκαλούνται από την εισπνοή ουσιών και παραγόντων που δεν καταγράφονται σε άλλες θέσεις

α/α	Ασθένεια/ες	Αίτιο
301	Ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος και καρκίνοι:	
301.11	Πυριτίαση	Ελεύθερο κρυσταλλικό πυρίτιο (χαλαζίας, χρυστοβαλίτης, τριδυμίτης)
301.12	Πυριτίαση συνδυασμένη με πνευμονική φυματίωση	Ελεύθερο κρυσταλλικό πυρίτιο (χαλαζίας, χρυστοβαλίτης, τριδυμίτης)
301.21	Αμιάντωση	Αμιάντος
301.22	Μεσοθηλίωμα υπεζωκότα ή περιτοναίου λόγω εισπνοής σκόνης αμιάντου	Αμιάντος
301.31	Πνευμονοκονιάσεις οφειλόμενες σε σκόνες πυριτικών ορυκτών: Τάλκωση Καολίνωση Ινώδης πνευμονιοκονίωση Σιδηροπυριτίαση Σιδηροπυριτίαση, λιπάρωση	Τάλκης Καολίνης Γη διατόμων, νεφελίτης, μαρμαρυγίες, μπετονίτης, Ζεόλιθοι, σκόνη τσιμέντου Άλλες σκόνες που περιέχουν πυριτικά άλατα (άλατα ορθοπυριτικού οξέως)

4. Λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες

α/α	Ασθένεια/ες	Αίτιο
401	Λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες που μεταδίδονται στον άνθρωπο από τα ζώα ή από πτώματα ζώων: Τουλαρεμία Νόσος του Lyme Ορνίθωση ή ψιττάκωση Πυρετός Q Ερυσιπεταλοειδές	Φρανσισέλα τουλαρίνιος (<i>Francisella tularensis</i>) Βορέλια μπουργκντορφέρι (<i>Borellia burgdorferi</i>) Χλαμύδια ψιττακών (<i>Chlamydia psittaci</i>) Κοξιέλα μπουρνέτι (<i>Coxiella burnetii</i>) Ερυσιπελόθριξ του ερυσιπεταλοειδούς (<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>)
402	Τέτανος	Κλωστηρίδιο του τετάνου
403	Βρουκέλλωση	Βρουκέλλα του μελιταίου, του χοίρου και των αποβολών (<i>melitensis, suis και abortus</i>)
404	Ιογενής Ηπατίτιδα: Ηπατίτιδα Α Ηπατίτιδα Β Ηπατίτιδα C	Ιός της Ηπατίτιδας Α, Ηπατίτιδας Β, Ηπατίτιδας C
405	Φυματίωση	Μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης
406	Αμοιβάδωση	Αμοιβάδα η ιστολυτική
407	Άλλες λοιμώδεις ασθένειες που προσβάλουν το προσωπικό το οποίο ασχολείται με την πρόληψη, την περίθαλψη, την παροχή κατ' οίκον	

5. Ασθένειες προκαλούμενες από τους ακόλουθους φυσικούς παράγοντες

α/α	Ασθένεια/ες	Αίτιο
502.01	Καταρράκτης προκαλούμενος από θερμική ακτινοβολία: Καταρράκτης των υαλουργών Θερμικός καταρράκτης	Υπέρυθρη ακτινοβολία που εκπέμπεται από τήξη υάλου ή μετάλλου Έκθεση σε μικροκύματα
502.02	Ερεθισμοί του επιπεφυκότος Κερατοεπιπεφυκίτιδα Φωτο αμφιβληστροειδίτιδα Ερύθημα, δερματικά εγκαύματα Ακτινικός καταρράκτης Καρκίνος του δέρματος	Έκθεση σε υπεριώδεις ακτινοβολίες
503	Βαρηκοία ή κώφωση λόγω βλαπτικού θορύβου: Οξεία: Νευροαισθητήριος βαρηκοία Ρήξη τυμπάνου - Αιμορραγία Χρόνια: Νευροαισθητήριος βαρηκοία	Αιφνίδια έκθεση σε υψηλή στάθμη θορύβου Χρόνια έκθεση
504	Ασθένειες λόγω ατμοσφαιρικής συμπίεσης ή αποσυμπίεσης: Αυξημένη πίεση (νόσος των δυτών) Οξεία έκθεση: Βλάβη του μέσου ωτός Βλάβη του έσω ωτός Βλάβες των παραρρινίων Αύξηση της πίεσης στα πνευμόνια Νάρκωση από το άζωτο Μειωμένη οξυγόνωση ιστών Νευρολογική συνδρομή Ασθένειες λόγω αποσυμπίεσης: Οστικοί πόνοι, παραπληγία,	Δύτες εργαζόμενοι χωρίς αναπνευστική συσκευή ή ακατάλληλα μίγματα αερίων

Εικόνα 28. Παραδείγματα ασθενειών από τον Εθνικό Κατάλογο Επαγγελματικών Ασθενειών (Πηγή: Π.Δ. 41/2012, ΦΕΚ Α' 91/19-04-2012)

Οι άμεσα ασφαλισμένοι και οι συνταξιούχοι που εργάζονται δικαιούνται **επίδομα επαγγελματικής ασθένειας**, όταν αρρωστήσουν από χρόνια πάθηση που εμφανίζεται ύστερα από ορισμένο χρόνο εργασίας σε ορισμένα επαγγέλματα. Τα επαγγέλματα αυτά και οι παθήσεις καθορίζονται στον Κανονισμό Ασθενείας ΙΚΑ-ΕΤΑΜ αρθ. 40.

- Στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος κριθεί από το ΚΕΠΑ ανάπηρος με συντάξιμο ποσοστό αναπηρίας από **πάθηση που οφείλεται σε επαγγελματική νόσο**, δικαιούται **σύνταξη λόγω αναπηρίας** εφόσον:
- Έχει ασφαλιστεί στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ τον ελάχιστο χρόνο ο οποίος, ανάλογα με την επαγγελματική ασθένεια, ορίζεται στον Κανονισμό Ασθενείας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (άρθρο 40).
- Η προσβολή του ασφαλισμένου από την επαγγελματική νόσο θα πρέπει να έχει διαπιστωθεί ιατρικώς κατά τη διάρκεια της απασχόλησης.

- Στην περίπτωση διακοπής της απασχόλησης του ασφαλισμένου, η ιατρική διαπίστωση της επαγγελματικής ασθένειας θα πρέπει να έχει γίνει, ανάλογα με την επαγγελματική ασθένεια, μέσα στον αντίστοιχο οριζόμενο από το άρθρο 40 του Κ.Α. μέγιστο χρόνο από τη διακοπή της απασχόλησης.

Η επαγγελματική ασθένεια αντιμετωπίζεται όπως και το εργατικό ατύχημα.

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση της **αναγγελίας, διερεύνησης και καταγραφής των εργατικών ατυχημάτων**. Σύμφωνα με το Άρθρο 43, παρ. 2, του Ν. 3850/2010, ο εργοδότης υποχρεούται να αναγγέλλει στις αρμόδιες Επιθεωρήσεις Εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού, στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος, εντός 24 ωρών, όλα τα εργατικά ατυχήματα και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύνανται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος.

Ο εργοδότης έχει την δυνατότητα να αναγγέλλει το ατύχημα μέσω της ιστοσελίδας της Επιθεώρησης Εργασίας, κάνοντας χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, είτε με αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είτε και με φυσική παρουσία στην αρμόδια υπηρεσία (Τμήμα Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία).

Ο Τεχνικός Ασφαλείας έχει υποχρέωση να ερευνά τα αίτια των εργατικών ατυχημάτων, να αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών του και να προτείνει μέτρα για την αποτροπή παρόμοιων ατυχημάτων τα οποία καταχωρεί στο ειδικό βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας που τηρεί η επιχείρηση.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ο Τεχνικός Ασφαλείας υποβάλλει ηλεκτρονικά την **Αναγγελία Τεχνικού Ασφαλείας** στην Επιθεώρηση Εργασίας. Εξαιρέση της υποχρέωσης ηλεκτρονικής αναγγελίας υφίσταται μόνο για όσους εργοδότες δεν έχουν την υποχρέωση εγγραφής στο Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ (Οικοδομοτεχνικά έργα) και στις περιπτώσεις που καθήκοντα Τεχνικού Ασφαλείας ασκεί ο ίδιος ο Εργοδότης.

Ο Ιατρός Εργασίας υποχρεούται να ερευνά τις αιτίες ασθενειών των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία, να αναλύει και να αξιολογεί τα αποτελέσματα των

ερευνών και να προτείνει μέτρα για την πρόληψη τους.

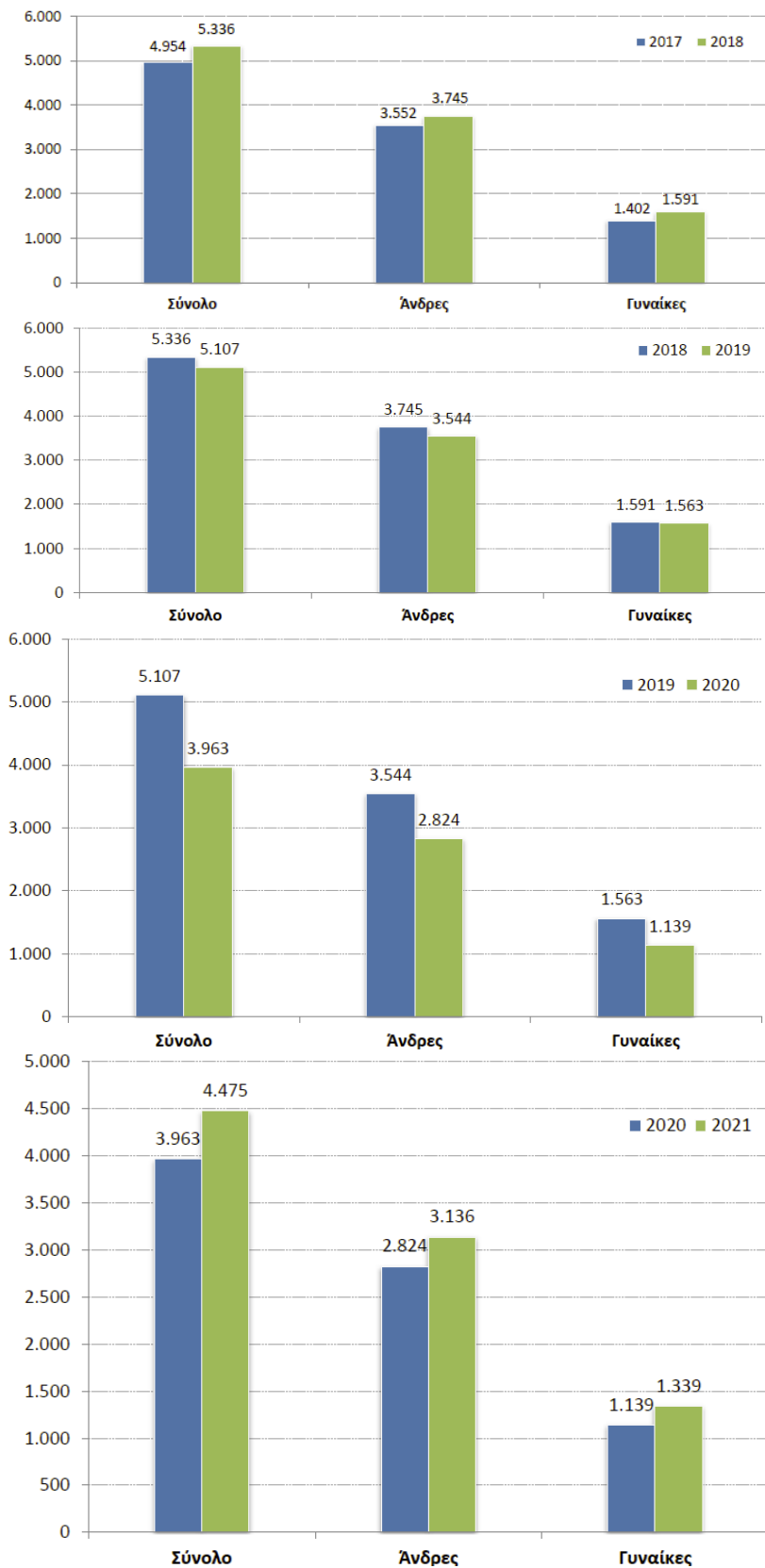
Ο Ιατρός Εργασίας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, υποβάλει ηλεκτρονικά την **Αναγγελία Ιατρού Εργασίας**, μέσω της επιχείρησης, στην Επιθεώρηση Εργασίας ασθένειες των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία (Ν. 3850/2010 Άρθρα 18 & 19,).

8.2. Στατιστικά στοιχεία γενικά και για τον Δημόσιο τομέα

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ορίζει το εργατικό ατύχημα ως «ένα ασυνεχές συμβάν κατά τη διάρκεια της εργασίας, το οποίο προκαλεί σωματική ή διανοητική βλάβη. Ο όρος “κατά τη διάρκεια της εργασίας” σημαίνει ότι το ατύχημα συνέβη ενώ ο εργαζόμενος εκτελούσε μια επαγγελματική δραστηριότητα ή κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας. Στα εργατικά ατυχήματα περιλαμβάνονται και τα ατυχήματα από και προς την εργασία, όπως ορίζεται από την περιγραφή της έννοιας του εργατικού ατυχήματος στην ελληνική νομοθεσία. Τα εργατικά ατυχήματα διακρίνονται σε θανατηφόρα και μη. «Θανατηφόρο» είναι το ατύχημα που έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο του θύματος σε χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους από το ατύχημα».

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή εκδίδει σε ετήσια βάση την Έρευνα Εργατικών Ατυχημάτων, στην οποία παρέχονται συγκριτικά στατιστικά αποτελέσματα για τα εργατικά ατυχήματα σε δύο συνεχόμενα έτη. Η πιο πρόσφατη έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ ανακοινώθηκε στις 6/7/2023 και αφορά στα αποτελέσματα του 2021 (Διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.statistics.gr/documents/20181/5af59afd-0598-4622-2593-0fcbed3d3178>).

Ακολούθως παρατίθενται συγκριτικά τα αποτελέσματα για τα έτη 2017 έως 2021.

Εικόνα 29. Εργατικά ατυχήματα κατά φύλο (Πηγή ΕΛΣΤΑΤ).

Τα εργατικά ατυχήματα στην Ελλάδα το έτος 2021 παρουσίασαν αύξηση 12,9% σε σχέση με το 2020, το το έτος 2020 παρουσίασαν μείωση 22,4% σε σχέση με το 2019, το έτος 2019 παρουσίασαν μείωση 4,3% σε σχέση με το 2018 και το το έτος 2018 παρουσίασαν αύξηση 7,7% σε σχέση με το 2017.

Η ΕΛΣΤΑΤ καταγράφει τα εργατικά ατυχήματα κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (NACE αναθ.2) της τοπικής μονάδας του εργοδότη που συνέβη το ατύχημα.

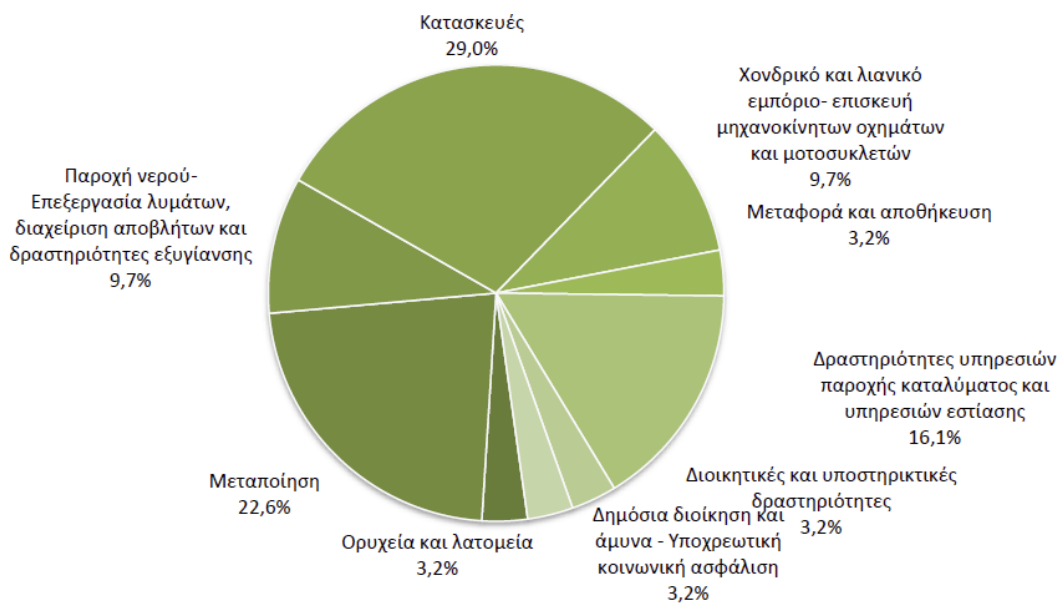
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας (NACE αναθ. 2)

Σύνολο
A Γεωργία, δασοκομία και αλιεία
B Ορυχεία και λατομεία
Γ Μεταποίηση
Δ Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού
Ε Παροχή νερού - επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης
ΣΤ Κατασκευές
Ζ Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων
Η Μεταφορές και αποθήκευση
Θ Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης
Ι Ενημέρωση και επικοινωνία
Κ Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες
Λ Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
Μ Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες
N Διοικητικές και υποστηρικτές δραστηριότητες
Ξ Δημόσια διοίκηση και άμυνα - Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση
Ο Εκπαίδευση
Π Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα
Ρ Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία
Σ Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών
Τ Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση
Υ Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων

Εικόνα 30. Καταγραφή των εργατικών ατυχημάτων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (NACE αναθ.2) (Πηγή ΕΛΣΤΑΤ).

Κατά το έτος 2021, από τα 4.475 ατυχήματα, τα περισσότερα (1.082 ατυχήματα,

24,2%) συνέβησαν στον κλάδο Χονδρικού και Λιανικού Εμπορίου, Επισκευής Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών και ακολούθησαν τα ατυχήματα στους κλάδους της Μεταποίησης (926 ατυχήματα, 20,7%) και στις Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (655 ατυχήματα, 14,6%).

Εικόνα 31. Γράφημα με την Κατανομή θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας της τοπικής μονάδας που συνέβη το ατύχημα, για το έτος 2021.

Σε σχέση με τα εργατικά ατυχήματα κατά επάγγελμα του παθόντος, από τα 4.475 ατυχήματα κατά το έτος 2021, τα περισσότερα ατυχήματα συνέβησαν σε Ανειδίκευτους Εργάτες, Χειρώνακτες και Μικροεπαγγελματίες (1.557 ατυχήματα, 34,8%), σε Χειριστές Σταθερών Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων, Μηχανημάτων και Εξοπλισμού και Συναρμολογητές (μονταδόροι) (950 ατυχήματα, 21,2%) και σε Απασχολούμενους στην Παροχή Υπηρεσιών και Πωλητές σε Καταστήματα και Υπαίθριες Αγορές (843 ατυχήματα, 18,8%).

Επάγγελμα παθόντος	2020				2021				Μεταβολή(%) 2021/2020
	Σύνολο	%	εκ των οποίων θανατηφόρα	%	Σύνολο	%	εκ των οποίων θανατηφόρα	%	Σύνολο
Σύνολο	3.963	100,0	41	100,0	4.475	100,0	31	100,0	12,9
Μέλη βουλευομένων σωμάτων: ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα	2	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-100,0
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	129	3,3	2	4,9	134	3,0	1	3,2	3,9
Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	157	4,0	0	0,0	137	3,1	0	0,0	-12,7
Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	377	9,5	1	2,4	374	8,4	2	6,5	-0,8
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές	757	19,1	4	9,8	843	18,8	3	9,7	11,4
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	45	1,1	2	4,9	61	1,4	0	0,0	35,6
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα	413	10,4	6	14,6	419	9,4	8	25,8	1,5
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	823	20,8	15	36,6	950	21,2	6	19,4	15,4
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	1.260	31,8	11	26,8	1.557	34,8	11	35,5	23,6

Εικόνα 32. Εργατικά ατυχήματα κατά επάγγελμα του παθόντος, 2020 και 2021 (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ).

Σε σχέση με το είδος του τραυματισμού, από το σύνολο των 4.475 εργατικών ατυχημάτων, τα συχνότερα είδη τραυματισμού αφορούσαν σε Τραύματα και επιφανειακές κακώσεις (1.971 ατυχήματα, 44,0%), Κατάγματα (1.644 ατυχήματα, 36,7%) και Εξαρθρήματα, διαστρέμματα και εξαρθρώσεις (538 ατυχήματα, 12,0%).

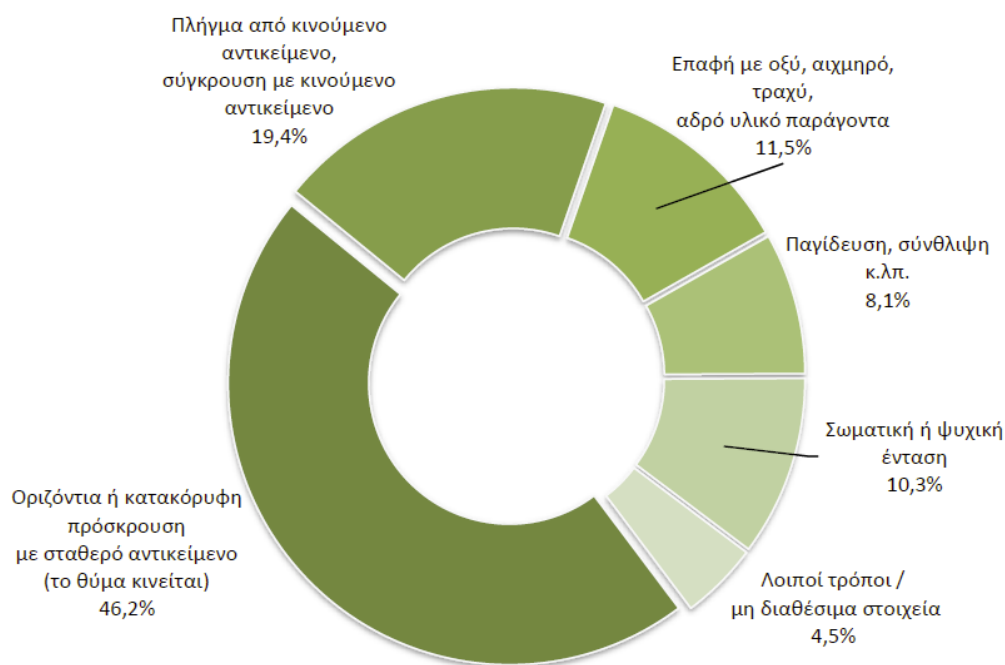
Αντίστοιχα από το σύνολο των 31 θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων κατά το 2021, τα 19 ατυχήματα (61,3%) αφορούσαν σε Διάσειση και εσωτερική κάκωση, 4 ατυχήματα (12,9%) αφορούν σε Τραύματα και επιφανειακές κακώσεις και 4 ατυχήματα (12,9%) αφορούν σε Καταπληξία (σοκ).

Είδος τραυματισμού	2020				2021				Μεταβολή (%)
	Σύνολο	%	Εκ των οποίων θανατηφόρα	%	Σύνολο	%	Εκ των οποίων θανατηφόρα	%	2021/2020
Σύνολο	3.963	100,0	41	100,0	4.475	100,0	31	100,0	12,9
Τραύματα και επιφανειακές κακώσεις	1.732	43,7	5	12,2	1.971	44,0	4	12,9	13,8
Κατάγματα	1.518	38,3	6	14,6	1.644	36,7	2	6,5	8,3
Εξαρθρώματα, διαστρέμματα και εξαρθρώσεις	405	10,2	0	0,0	538	12,0	0	0,0	32,8
Ακρωτηριασμοί (απώλεια μελών του σώματος)	91	2,3	0	0,0	116	2,6	0	0,0	27,5
Διάσειση και εσωτερική κάκωση	88	2,2	24	58,5	90	2,0	19	61,3	2,3
Εγκαύματα, ζεματίσματα και κρουπαγήματα	83	2,1	1	2,4	73	1,6	0	0,0	-12,0
Δηλητηριάσεις και λοιμώξεις	4	0,1	0	0,0	3	0,1	0	0,0	-25,0
Πνιγμός και ασφυξία	4	0,1	2	4,9	0	0,0	0	0,0	-100,0
Αποτελέσματα ήχου, κραδασμών και πίεσης	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-100,0
Αποτελέσματα ακραίων θερμοκρασιών, φωτός και ακτινοβολίας	0	0,0	0	0,0	1	0,0	0	0,0	
Καταπληξία (σοκ)	10	0,3	3	7,3	17	0,4	4	12,9	70,0
Πολλαπλές κακώσεις	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Άλλες προσδιοριζόμενες κακώσεις που δεν περιλαμβάνονται αλλού	27	0,7	0	0,0	22	0,5	2	6,5	-18,5

Εικόνα 33. Εργατικά ατυχήματα, κατά είδος τραυματισμού, 2020 και 2021

Σε σχέση με τον τρόπο τραυματισμού, κατά το 2021, από τα 4.475 εργατικά ατυχήματα, ο παράγοντας «επαφή-τρόπος τραυματισμού» για τα περισσότερα ατυχήματα ήταν η οριζόντια ή κατακόρυφη πρόσκρουση με σταθερό αντικείμενο ενώ το θύμα κινείτο σε 2.066 περιπτώσεις (46,2%) και τα πλήγματα από κινούμενο αντικείμενο ή σύγκρουση με κινούμενο αντικείμενο σε 870 περιπτώσεις (19,4%).

Αντίστοιχα, τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα ανήλθαν σε 31, από τα οποία οι συχνότερες αιτίες θανάτου ήταν η οριζόντια ή κατακόρυφη πρόσκρουση με σταθερό αντικείμενο (το θύμα κινείται) (12 ατυχήματα, ποσοστό 38,7%), το πλήγμα από κινούμενο αντικείμενο ή σύγκρουση με κινούμενο αντικείμενο (8 ατυχήματα, ποσοστό 25,8%), η παγίδευση, σύνθλιψη κ.τ.λ. (4 ατυχήματα, 12,9%) και η επαφή με ηλεκτρική τάση, θερμότητα, επικίνδυνες ουσίες (4 ατυχήματα, 12,9%).

Εικόνα 34. Κατανομή των εργατικών ατυχημάτων κατά επαφή – τρόπο τραυματισμού για το έτος 2021 (Πηγή ΕΛΣΤΑΤ).

Σε ότι αφορά στον Δημόσιο Τομέα, τα εργατικά ατυχήματα για τον κλάδο «Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση» ήταν περισσότερα το έτος 2019 (102) και λιγότερα το έτος 2020 (78) (Πίνακας 2).

Τα εργατικά ατυχήματα για το επάγγελμα «Μέλη βουλευομένων σωμάτων: ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα» παρουσιάζουν σταθερά χαμηλό ποσοστό στο σύνολο των εργατικών ατυχημάτων. Τα περισσότερα ατυχήματα καταγράφηκαν το 2018 (10) ενώ το 2021 δεν καταγράφηκε κανένα ατύχημα (Πίνακας 3), σε αντίθεση με το επάγγελμα «Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες» που παρουσιάζει σταθερά υψηλό ποσοστό (Πίνακας 4).

Πίνακας 2. Εργατικά ατυχήματα για τον κλάδο Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (Πηγή δεδομένων: ΕΛΣΤΑΤ)

Δημόσια διοίκηση και άμυνα Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	Σύνολο	%	Εκ των οποίων θανατηφόρα	%
2021	82	1,8	1	3,2
2020	78	2,0	1	2,4
2019	102	2,0	0	0
2018	95	1,8	1	2,2
2017	108	2,2	1	2,1

Πίνακας 3. Εργατικά ατυχήματα για το επάγγελμα «Μέλη βουλευομένων σωμάτων: ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα» (Πηγή δεδομένων: ΕΛΣΤΑΤ)

Μέλη βουλευομένων σωμάτων: ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα	Σύνολο	%	Εκ των οποίων θανατηφόρα	%
2021	0	0,0	0	0,0
2020	2	0,1	0	0,0
2019	5	0,1	0	0,0
2018	10	0,2	0	0,0
2017	4	0,1	0	0,0

Πίνακας 4. Εργατικά ατυχήματα για το επάγγελμα «Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρόνακτες και μικροεπαγγελματίες» (Πηγή δεδομένων: ΕΛΣΤΑΤ)

Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρόνακτες και μικροεπαγγελματίες	Σύνολο	%	Εκ των οποίων θανατηφόρα	%
2021	1.557	34,8	11	35,5
2020	1.260	31,8	11	26,8
2019	1.658	32,5	20	39,2
2018	1.676	31,4	16	34,8
2017	1.481	29,9	15	31,9

8.3 Παραδείγματα ατυχημάτων σε αποκομιδή απορριμμάτων, εργασίες συντήρησης, εκσκαφές κλπ με φωτογραφικό υλικό.

8.3.1.Αποκομιδή απορριμμάτων

Οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι στον τομέα της συλλογής οικιακών απορριμμάτων προέρχονται από διάφορες πηγές (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2012).:

- τη φύση των απορριμμάτων, που εξαρτώνται από την χημική σύνθεση διαφόρων απορριμμάτων, τους βιολογικούς παράγοντες που προέρχονται από τις ανθρώπινες λειτουργίες, πιθανούς καρκινογόνους παράγοντες κλπ
- το χώρο που εκτελείται η εργασία, όπου οφείλονται στις καιρικές συνθήκες, στον κίνδυνο τροχαίου ατυχήματος, στα κυκλοφοριακά προβλήματα και στις εντάσεις με το κοινό, στα καυσαέρια, στον θόρυβο και τον ανεπαρκή φωτισμό, που μπορεί να οδηγήσει σε πτώσεις.
- τον εξοπλισμό εργασίας , όπου αφορούν τους κινδύνους από το όχημα περισυλλογής
- την οργάνωση της εργασίας περισυλλογής, όπου αφορούν τα ωράρια, τα οποία προκαλούν διαταραχή των βιολογικών ρυθμών των εργαζομένων, τα οικογενειακά προβλήματα και δυσκολίες στις μετακινήσεις προς τον χώρο εργασίας, στο στρες που οφείλεται στην κυκλοφορία και στα διάφορα απρόοπτα στη δουλειά.

Εικόνα 35. Αποκομιδή απορριμμάτων (Πηγή: 902.gr)

Σύμφωνα με το Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για την Ασφάλεια, την Υγεία και την Πρόνοια στα εργοτάξια του 1995 από το Διεθνές Γραφείο Εργασίας:

8.3.2. Εκσκαφές

Οι περισσότερες εργασίες περιλαμβάνουν κάποιας μορφής εκσκαφής για θεμέλια, αποχετεύσεις και υπόγειες υπηρεσίες. Οι εργασίες διάνοιξης τάφρων μπορεί να είναι εξαιρετικά επικίνδυνες, καθώς μερικοί από τους πιο έμπειρους εργάτες έχουν εγκλωβιστεί σε απροσδόκητη κατάρρευση των μη υποστηριζόμενων πλευρών ενός ορύγματος. Οι εργασίες εκσκαφής περιλαμβάνουν την αφαίρεση από χώμα ή μείγμα χώματος ή βράχου. Το νερό είναι σχεδόν πάντα παρόν, έστω και ως υγρασία στο έδαφος, ενώ η έντονη βροχή είναι συχνή αιτία ολίσθησης του εδάφους. Η δυνατότητα εμφάνισης ενός πλημμυρικού φαινομένου παρουσιάζει έναν πρόσθετο κίνδυνο που πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπόψη. Πάντα θα πρέπει να λαμβάνονται προφυλάξεις ώστε να αποτρεφθεί η κατάρρευση των πλευρών της εκσκαφής βάθους άνω του 1,2m.

Οι κύριες αιτίες των ατυχημάτων που προκύπτουν από τις εργασίες εκσκαφής έχουν ως εξής:

- εργάτες παγιδευμένοι και θαμμένοι στην εκσκαφή λόγω της κατάρρευσης των πλευρών

- εργάτες χτυπήθηκαν και τραυματίστηκαν από υλικό κατέρρευσε από τις πλευρές
- εργάτες που πέφτουν στην εκσκαφή.
- μη ασφαλή μέσα πρόσβασης και ανεπαρκή μέσα διαφυγής σε περίπτωση πλημμύρας
- οχήματα που οδηγούνται μέσα ή πολύ κοντά στην άκρη μιας εκσκαφής, ιδιαίτερα ενώ κινείται με την όπισθεν, προκαλώντας κατάρρευση των πλευρών.
- ασφυξία ή δηλητηρίαση που προκαλείται από αναθυμιάσεις που εισέρχονται στην εκσκαφή, π.χ. καυσαέρια από ντίζελ και βενζίνη κινητήρες.

8.3.3. Εργασίες σε Σκαλωσιές

Οι πτώσεις ατόμων από ύψος, και ομοίως υλικών και αντικειμένων, αντιπροσωπεύουν τον πιο σοβαρό κίνδυνο ασφάλειας στον κατασκευαστικό κλάδο. Ένα μεγάλο ποσοστό θανάτων προκαλείται από πτώσεις. Πολλές από τις πτώσεις είναι από μη ασφαλείς χώρους εργασίας ή από μη ασφαλή μέσα πρόσβασης σε χώρους εργασίας. Η σκαλωσιά πρέπει να είναι από κατάλληλα κατασκευασμένο και υγιές υλικό και να έχει επαρκή αντοχή ώστε να παρέχει τόσο ασφαλή πρόσβαση όσο και ασφαλή χώρο εργασίας.

Εικόνα 36. Εργασία σε σκαλωσίες (Πηγή: hss.com)

Τα ικρίωματα πρέπει να ανεγερθούν, να τροποποιηθούν ή να αποσυναρμολογηθούν μόνο από αρμόδια άτομα υπό επίβλεψη. Μετά την ανέγερση, τα ικρίωματα θα πρέπει να επιθεωρούνται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα και να τηρείται γραπτή έκθεση για κάθε επιθεώρηση. Υπάρχουν πολλά διαφορετικά υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή σκαλωσιάς, όπως χάλυβας, αλουμίνιο, ξύλο και μπαμπού. Όποιο κι αν είναι το υλικό, οι αρχές της ασφαλούς σκαλωσιάς παραμένουν οι ίδιες, να είναι επαρκώς αντοχής για να υποστηρίξει το βάρος και την πίεση που θα ασκήσουν οι διεργασίες και οι εργαζόμενοι σε αυτό, να είναι ασφαλώς αγκυρωμένο και σταθερό και να είναι σχεδιασμένο να αποτρέπει τη πτώση εργατών και υλικών.

Ατυχήματα μπορεί να συμβούν όταν μια σκαλωσιά ανατραπεί. Αυτό είναι πιθανό να συμβεί σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- ο λόγος του ύψους της σκαλωσιάς προς το πλάτος της βάσης της είναι υπερβολικός.
- η άνω πλατφόρμα εργασίας είναι υπερφορτωμένη με αποτέλεσμα η σκαλωσιά να γίνει ασταθής

- τοποθετείται μια σκάλα στην επάνω πλατφόρμα για να επεκτείνει το ύψος του πύργου
- η εργασία που περιλαμβάνει εργαλεία κρουστών παράγει μια προς τα έξω οριζόντια ή πλευρική δύναμη στην κορυφή της σκαλωσιάς
- μετακινείται μια κινητή σκαλωσιά με άτομα ή υλικά που μεταφέρονται στην επάνω πλατφόρμα
- η σκαλωσιά χρησιμοποιείται σε επικλινές ή ανώμαλο έδαφος
- η σκαλωσιά δεν είναι συνδεδεμένη με το κτίριο ή την κατασκευή όπου αυτό είναι απαραίτητο
- η πρόσβαση στην πλατφόρμα γίνεται μέσω του εξωτερικής σκαλωσιάς

8.3.4. Εργασίες σε στέγη ύψη

Χωρίς τις κατάλληλες προφυλάξεις, οι εργασίες σε στέγη είναι από τις πιο επικίνδυνες εργασίες. Τα πιο συνηθισμένα ατυχήματα στους εργαζόμενους οφείλονται σε:

- πτώση από την άκρη της στέγης.
- πτώση από ανοίγματα στέγης.
- πτώση μέσα από εύθραυστα υλικά στέγης.

Εικόνα 37. Εργασία σε ύψη (Πηγή: hss.com)

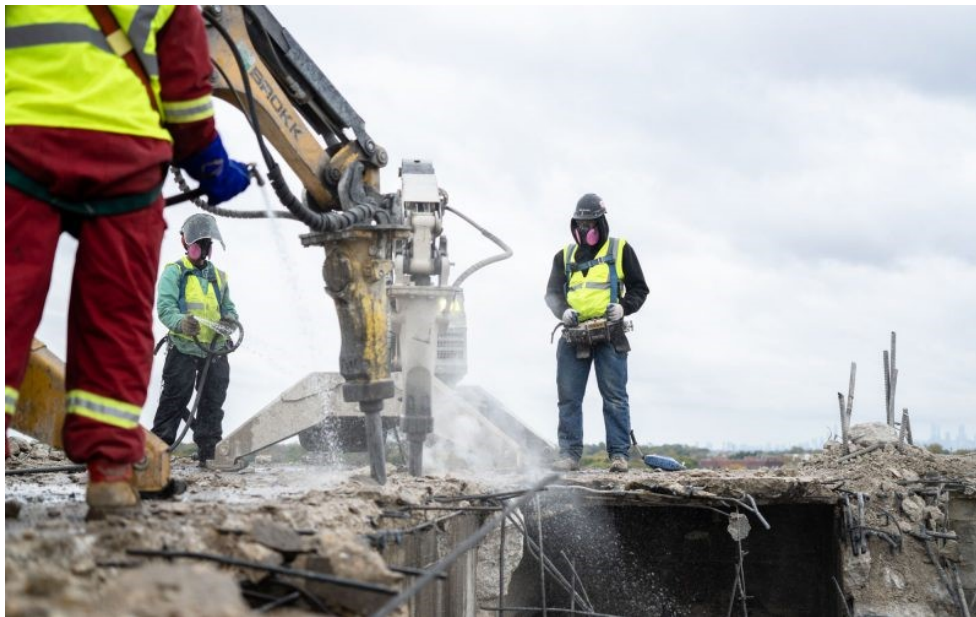
Αν και τα περισσότερα ατυχήματα συμβαίνουν σε ειδικούς εργάτες στέγης, υπάρχουν πολλοί εργαζόμενοι που ασχολούνται απλώς με τη συντήρηση και τον καθαρισμό στεγών. Για να πραγματοποιήσετε εργασίες σε στέγη με ασφάλεια χρειάζονται γνώση και εμπειρία, καθώς και ειδικός εξοπλισμός. Πριν ξεκινήσει η εργασία, πρέπει να σχεδιαστεί ένα ασφαλές σύστημα εργασιών. Πρέπει να λαμβάνονται προφυλάξεις για να μειωθεί ο κίνδυνος πτώσης ενός εργαζόμενου ή, εάν συμβεί, να αποφευχθεί η πτώση να είναι η αιτία σοβαρού τραυματισμού. Οι προφυλάξεις που πρέπει να ληφθούν θα εξαρτηθούν από τον τύπο της οροφής και τη φύση της εργασίας που θα πραγματοποιηθεί.

8.3.5. Κατεδάφιση

Οι κύριες αιτίες ατυχημάτων κατά την κατεδάφιση είναι:

- η επιλογή μιας λανθασμένης μεθόδου κατεδάφισης
- ένας μη ασφαλής χώρος εργασίας

- την ακούσια κατάρρευση του κτιρίου που κατεδαφίζεται, ή μιας παρακείμενης κατασκευής, λόγω έλλειψης προσωρινής υποστήριξης.

Εικόνα 38. Εργασία κατεδάφισης (Πηγή: milburn.com)

Η κατεδάφιση πρέπει να επιβλέπεται από άτομα με ενδελεχή γνώση όχι μόνο των διαδικασιών κατεδάφισης αλλά και των αρχών κατασκευής κτιρίων. Αρχικά, πρέπει να γίνει αποτύπωση των φυσικών χαρακτηριστικών και του σχεδιασμού του κτιρίου που θα κατεδαφιστεί προκειμένου να επιλεγεί μια ασφαλής μέθοδος εργασίας. Οι προτάσεις για κατεδάφιση θα πρέπει να περιέχονται σε γραπτή δήλωση μεθόδου η οποία θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει σχέδια ή σκίτσα που δείχνουν τη σειρά των εργασιών και τα μηχανήματα ή τον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιηθούν, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού ατομικής προστασίας.

Η κατεδάφιση είναι μια εγγενώς επικίνδυνη διαδικασία και όλοι όσοι βρίσκονται στο εργοτάξιο πρέπει να χρησιμοποιούν ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό (ΜΑΠ), όπως κράνος, γάντια και υποδήματα ασφαλείας. Η παρουσία υπολειμμάτων και σκόνης, καθώς και εργασίες όπως το κόψιμο μπουλονιών ή πριτσινιών, απαιτούν την παροχή προστασίας ματιών, όπως γυαλιά. Η χρήση ΜΑΠ είναι ουσιαστικό μέρος της εκπαίδευσης στις βασικές αρχές και μεθόδους ασφαλούς κατεδάφισης. Πριν

ξεκινήσει η κατεδάφιση, όλες οι υπηρεσίες προς το κτίριο ή την κατασκευή πρέπει να αποσυνδεθούν. Εάν δεν το πραγματοποιηθεί αυτό επαρκώς, μπορεί να προκληθεί ηλεκτροπληξία, εκτόξευση αερίων, πυρκαγιά, εκρήξεις ή πλημμύρες. Θα πρέπει να γίνονται ρυθμίσεις ώστε το κοινό να κρατά όσο το δυνατόν πιο μακριά από την τοποθεσία και, όπου είναι πρακτικά δυνατό, θα πρέπει να ανεγερθεί γύρω του ένας φράκτης ύψους τουλάχιστον 2 m.

8.3.6. Εργασίες σε περιορισμένους χώρους

Επικίνδυνη ατμόσφαιρα μπορεί να προκύψει όταν υπάρχει έλλειψη οξυγόνου ή όταν υπάρχουν τοξικά ή εύφλεκτα αέρια. Αυτά μπορεί να οφείλονται σε καυσαέρια από τις μεταφορές, το σχηματισμό διοξειδίου του άνθρακα στο χώμα κιμωλίας, την αποσύνθεση της λάσπης σε αποχέτευση, τις διαρροές από το δίκτυο αερίου, τη σκουριά μεταλλικών κατασκευών ή την παρουσία βενζίνης και διαφόρων ειδών απορριμμάτων από εργοστάσια και εμπορικούς χώρους. Η εργασία που γίνεται σε περιορισμένο χώρο μπορεί να καταστεί επικίνδυνη. Παραδείγματα είναι ορισμένες εργασίες βαφής, η χρήση κολλών για τη στερέωση πλακιδίων δαπέδου και υγρών καθαρισμού.

Πολλά από αυτά τα ατυχήματα θα είχαν αποφευχθεί εάν οι επόπτες και οι εργαζόμενοι είχαν εκπαιδευτεί κατάλληλα και είχε λειτουργήσει ένα σύστημα άδειας εισόδου και άδειας εργασίας.

Τα άτομα που πραγματοποιούν εργασίες σε περιορισμένους χώρους, πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι για τη δουλειά και να έχουν τον απαραίτητο εξοπλισμό ατομικής προστασίας. Θα πρέπει να θυμάστε ότι η ανεπάρκεια οξυγόνου μπορεί να καταστήσει τον εργαζόμενο αναίσθητο και ότι οι τοξικές αναθυμιάσεις μπορεί επιπλέον να προκαλέσουν ζάλη και αίσθημα αδιαθεσίας, ενώ τα αέρια μπορεί να είναι εύφλεκτα ή εκρηκτικά. Κάθε φορά που πρόκειται να εκτελεστούν εργασίες σε περιορισμένο χώρο, θα πρέπει να παρέχεται ο ακόλουθος εξοπλισμός:

- συσκευή ατμοσφαιρικής δοκιμής

- δύο μάντες διάσωσης με επαρκή μήκη σχοινιού λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του εργοταξίου
- φακοί χειρός ή λαμπτήρες ασφαλείς για χρήση σε επικίνδυνη ατμόσφαιρα
- τουλάχιστον ένα σετ κατάλληλης αναπνευστικής συσκευής (φυσίγγιο, κάνιστρο ή φίλτρο) και ένα αναπνευστικό πακέτο έκτακτης ανάγκης
- εξοπλισμός πρώτων βοηθειών
- πυροσβεστικές συσκευές
- ηχητικός συναγερμός για κλήση βοήθειας
- εξοπλισμός ανάνηψης
- μέσα επικοινωνίας με εργάτες επιφανείας

8.3.7. Οχήματα

Η αιτία των περισσότερων τροχαίων ατυχημάτων είναι η αποτυχία σχεδιασμού ενός ασφαλούς συστήματος εργασίας και η αποτυχία εκπαίδευσης των εργαζομένων πώς να το ακολουθούν. Ωστόσο, οι άμεσες αιτίες είναι ένας συνδυασμός των παρακάτω παραγόντων:

- κακές τεχνικές οδήγησης που περιλαμβάνουν τυφλή οπισθοπορεία
- απροσεξία ή άγνοια ειδικών κινδύνων, π.χ. εργασία κοντά σε εναέριες γραμμές ηλεκτρικής ενέργειας ή εκσκαφές
- μεταφορά μη εξουσιοδοτημένων επιβατών
- κακή συντήρηση των οχημάτων
- υπερφόρτωση ή κακή φόρτωση

- συμφόρηση τοποθεσίας
- κακή διάταξη κυκλοφορίας
- έλλειψη κατάλληλων δρόμων σε συνδυασμό με ανώμαλο έδαφος και συντρίμμια

8.3.8. Ηλεκτρικοί κίνδυνοι

Οι ηλεκτρικοί κίνδυνοι διαφέρουν από άλλους τύπους κινδύνων που εντοπίζονται στις εργασίες, επειδή δεν υπάρχει καμία προειδοποίηση. Αντίθετα ένα όχημα που πλησιάζει μπορεί να ακουστεί, μπορεί να φανεί η προοπτική πτώσης ή μπορεί συχνά να μυριστεί αέριο που διαφεύγει. Περίπου ένα στα 30 ηλεκτρολογικά ατυχήματα είναι θανατηφόρο. Η μεγάλη πλειοψηφία των ηλεκτρολογικών ατυχημάτων έχει ως αποτέλεσμα ηλεκτροπληξία και εγκαύματα. Πυρκαγιά και έκρηξη από σπινθήρες σε εύφλεκτες ατμόσφαιρες και ακτινοβολία από συγκόλληση με ηλεκτρικό τόξο ή θέρμανση με μικροκύματα είναι επίσης πιθανές αιτίες τραυματισμού. Ο κίνδυνος από ηλεκτροπληξία σχετίζεται άμεσα με την ποσότητα του ρεύματος που διέρχεται από το σώμα και με το χρόνο που χρειάζεται για να περάσει. Σε χαμηλότερα επίπεδα, το αποτέλεσμα μπορεί να μην είναι περισσότερο από ένα δυσάρεστο μυρμηγκιασμα, αν και ίσως αρκετό για να βγάλει έναν εργαζόμενο εκτός ισορροπίας και να προκαλέσει πτώση από σκαλωσιά ή σκάλα. Οι μέτριες ποσότητες προκαλούν αυξανόμενη μυϊκή ένταση. Μεγαλύτερες ποσότητες μπορεί να προκαλέσουν μαρμαρυγή της καρδιάς (ακανόνιστες συσπάσεις των μυών), η οποία είναι σχεδόν πάντα θανατηφόρα.

Εικόνα 39. Ηλεκτρολογικές εργασίες (πηγή: hss.com)

8.3.9. Χημικές Ουσίες

Πολλά χημικά είναι επικίνδυνα, με πιθανότητα πυρκαγιάς και έκρηξης, ή τοξικά, με εγγενή πιθανότητα να προκαλέσουν δηλητηρίαση. Οι τοξικές ουσίες προκαλούν τόσο οξείες επιδράσεις, όπως ζάλη, έμετο και πονοκεφάλους, που προκαλούνται σε σύντομο χρονικό διάστημα από την έκθεση σε διαλύτες, όσο και χρόνιες επιδράσεις που προκύπτουν από έκθεση για μεγάλο χρονικό διάστημα, όπως σε ασθένειες των πνευμόνων όπως η αμιάντωση και η πυριτίαση. Η δερματίτιδα εξ επαφής μπορεί να προκληθεί από την επαφή μεταξύ του δέρματος και ορισμένων χημικών ουσιών. Τα οξέα και τα αλκάλια είναι διαβρωτικά και μπορούν να βλάψουν τόσο το δέρμα όσο και τα μάτια.

Εικόνα 40. Εργασία σε χημείο (Πηγή : healthgoodservices.com)

Μια χημική ουσία μπορεί να προκαλέσει τραυματισμό με διάφορους τρόπους, ανάλογα με το αν είναι στερεό ή υγρό ή με τη μορφή σκόνης, ατμού, αναθυμιάσεων ή αερίου που μεταφέρεται στον αέρα.

Οι διαδρομές στο σώμα είναι από:

- εισπνοή, αυτή είναι η πιο σημαντική οδός εισόδου. Μερικά τοξικά αέρια και ατμοί προκαλούν ερεθισμό στη μύτη και το λαιμό και έτσι προειδοποιούν για την παρουσία τους. Άλλοι δεν το κάνουν και διεισδύουν στους πνεύμονες ή στην κυκλοφορία του αίματος όπως τα μικρότερα σωματίδια σκόνης, που δεν είναι ορατά με γυμνό μάτι, τα οποία φτάνουν πιο μακριά στους πνεύμονες. Η εισπνεόμενη σκόνη συσσωρεύεται στους πνεύμονες, προκαλώντας αλλαγές και προκαλώντας μια ανίατη ασθένεια που ονομάζεται «πνευμονοκονίαση». Η δύσπνοια και η ανικανότητα στην εργασία είναι η τελική συνέπεια. Ορισμένες σκόνες όπως ο χαλαζίας και ο αμίαντος καταστρέφουν τον πνευμονικό ιστό και μπορεί να οδηγήσουν στην ανάπτυξη φυματίωσης ή καρκίνου
- κατάποση, αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί σε περίπτωση που μετά την χρήση χημικών ουσιών δεν τηρηθούν τα μέτρα ατομικής υγιεινής και ο εργαζόμενος φάει ή καπνίζει, όταν τοξικοί ατμοί μολύνουν φλιτζάνια, πιάτα ή σκεύη φαγητού ή όταν τρώτε γεύματα στο χώρο εργασίας.
- απορρόφηση μέσω του δέρματος, για ορισμένους διαλύτες που μπορούν να απορροφηθούν μέσω του δέρματος στην κυκλοφορία του αίματος και μπορεί να ταξιδέψουν σε εσωτερικά όργανα όπως ο εγκέφαλος και το συκώτι. Η δερματίτιδα εξ επαφής ή το έκζεμα συχνά προκύπτει από την επαφή μεταξύ του δέρματος και ορισμένων χημικών ουσιών. Τα οξέα και τα αλκάλια είναι διαβρωτικά και μπορούν να βλάψουν το δέρμα και τα μάτια κατά την επαφή. Εάν δεν χρησιμοποιηθεί μεγάλη ποσότητα νερού για το ξέπλυμα της ουσίας, θα προκληθεί σοβαρό έγκαυμα.

8.4 Αναφορά σε συχνές επαγγελματικές ασθένειες, επιδημιολογικά στοιχεία (Ελλάδα ή/και Ευρώπη) η συμβολή της πρόληψης.

Η επαγγελματική ασθένεια ορίζεται με δύο διαφορετικούς τρόπους. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει η επιστήμη της ιατρικής, επαγγελματική ασθένεια είναι η νόσος που σχετίζεται με το είδος των κινδύνων στους οποίους εκτέθηκε ο πάσχων λόγω της

εργασίας του. Με άλλα λόγια, είναι κάθε νόσος που αποδεδειγμένα, στη βάση ιατρικών κριτηρίων, μπορεί να αποδοθεί στο είδος της εργασίας και τους κινδύνους στους οποίους λόγω της εργασίας έχει εκτεθεί ο εργαζόμενος. Ο δεύτερος ορισμός, βασίζεται στην ασφαλιστική πραγματικότητα που ισχύει στην κάθε χώρα. Δηλαδή, επαγγελματική ασθένεια είναι η νόσος που αναγνωρίζεται ως τέτοια από το ισχύον ασφαλιστικό σύστημα, με τους όρους και τους περιορισμούς που κάθε φορά αυτό θέτει (Παπαβασιλείου 2019)

Για να γίνουν κατανοητές οι συνέπειες του δεύτερου ορισμού, θα πρέπει να αναφερθούμε στα τρία βασικά πρότυπα αναγνώρισης και αντιμετώπισης των επαγγελματικών ασθενειών. Τα πρότυπα αυτά θα μπορούσαμε να τα ονομάσουμε «κλειστά», «ανοιχτά» και «μεικτά».

- το «κλειστό» πρότυπο είναι αυτό που έχει δημιουργήσει μια λίστα επαγγελματικών ασθενειών και με βάση αυτή αναγνωρίζεται αν η νόσος συνδέεται με τις συνθήκες εργασίας ή όχι.
- το «ανοιχτό» πρότυπο έχει ως χαρακτηριστικό την απουσία τέτοιας λίστας. Σε αυτό το πρότυπο η νόσος αναγνωρίζεται ή όχι ως επαγγελματική ανάλογα με την αντίστοιχη ιατρική γνωμάτευση.
- το «μεικτό» πρότυπο διαθέτει λίστα επαγγελματικών ασθενειών που όμως δεν είναι κλειστή αλλά επιδέχεται το διαρκή εμπλουτισμό της.

Στην Ελλάδα, ισχύει το «κλειστό» πρότυπο. Είναι προφανές ότι η λίστα δεν ανταποκρίνεται στη σημερινή πραγματικότητα, αλλά και το ότι έτσι και αλλιώς το «κλειστό» πρότυπο δεν μπορεί να ακολουθήσει τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες και απαιτήσεις της παραγωγικής πραγματικότητας, όπως αυτή εξελίσσεται διεθνώς.

Στην Ελλάδα οι επαγγελματικές ασθένειες καθορίζονται με βάση το άρθρο 40 του Κανονισμού Ασθενείας του Ι.Κ.Α. Με βάση τον κανονισμό αυτό, για να χαρακτηριστεί μια ασθένεια ως επαγγελματική, απαιτείται η προσβολή του εργαζομένου από οξεία ή χρόνια δηλητηρίαση ή νόσο που περιλαμβάνεται στους πίνακες του άρθρου 40 και επιπλέον:

- να απασχολείται στην εργασία που ενοχοποιείται για την επαγγελματική ασθένεια κατά το ελάχιστο οριζόμενο από το νόμο χρονικό διάστημα.
- να διαπιστωθεί η νόσηση μέσα στο ελάχιστο αυτό οριζόμενο διάστημα απασχόλησης ή εάν διακοπεί η εργασία, εντός του οριζόμενου από το νόμο για κάθε επαγγελματική ασθένεια μέγιστο χρονικό διάστημα μετά τη διακοπή.

Με βάση το άρθρο 40 διακρίνονται οι εξής μεγάλες ομάδες επαγγελματικών ασθενειών:

- δηλητηριάσεις και αλλεργικές εκδηλώσεις: δηλητηριάσεις από διάφορα μέταλλα (π.χ. μόλυβδος, υδράργυρος, κάδμιο, βηρύλιο, φθόριο) και τοξικά αέρια και αλλεργικές εκδηλώσεις από το δέρμα (αλλεργική δερματίτιδα, αλλεργικό-ερεθιστικό έκζεμα, έκζεμα εξ επαφής)
- λοιμώδη ή παρασιτικά νοσήματα: άνθρακας, ίκτερος, τέτανος, ιογενής ηπατίτιδα, αγκυλοστομίαση, φυματίωση βοείου και ορνίθιου τύπου, μελιταίος πυρετός.
- νοσήματα οφειλόμενα σε φυσικά αίτια: από μεταβολή της ατμοσφαιρικής πίεσης (π.χ. νόσος των δυτών), οφειλόμενες σε πίεση και τριβή (π.χ. υποδόριος κυτταρίτιδα), σε ήχο και θόρυβο (π.χ. μείωση ακουστικής οξύτητας επαγγελματική βαρηκοΐα), σε ιονίζουσες ακτινοβολίες και ραδιενεργά σωματίδια (π.χ. λευχαιμία, ακτινοδερματίτιδα).
- συστηματικές δερματοπάθειες: πρωτοπαθείς και δευτεροπαθείς δερματοπάθειες.
- συστηματικές παθήσεις πνευμόνων: πνευμονοκονιάσεις πνευμονο-κοκκιάσεις, βρογχοπνευμονικές παθήσεις, άσθμα.

Οι κυριότεροι παράγοντες επαγγελματικών ασθενειών είναι οι ακόλουθοι:

- οι χημικές ουσίες.
- οι φυσικοί παράγοντες (κακός φωτισμός, θόρυβος, κραδασμοί, θερμοκρασία).

- οι βιολογικοί παράγοντες.
- οι ψυχολογικοί παράγοντες.

Οι ασθένειες που παρουσιάζουν οι εργαζόμενοι διαφοροποιούνται ανάλογα με τον κλάδο το είδος και την φύση του επαγγέλματος.

Στον κλάδο της οδοποιίας τα συμπτώματα που δηλώνουν ότι έχουν οι εργαζόμενοι είναι οπτική κόπωση, τσούξιμο στα μάτια, πονοκέφαλοι, ζαλάδες, πόνοι στη μέση, την πλάτη και τους καρπούς (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2008β).

Στην βιομηχανία Διαμόρφωσης πλαστικών αρκετοί εργαζόμενοι αναφέρουν βαρηκοΐες, λιγότεροι εμβοές και πολλοί λίγοι ιλίγγους, ενώ μεγάλο είναι το ποσοστό των εργαζομένων που πάσχει από οσφυ-ισχιαλγίες (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2007δ).

Στις διοικητικές υπηρεσίες, οι συχνότερα διαγνωσμένες ασθένειες είναι η ημικρανία (19%), η αλλεργία στη σκόνη (19%) και η αλλεργική ρινίτιδα (18,7%). Τα σημεία του σώματος που καταπονούνται περισσότερο είναι τα μάτια (μέσος βαθμός καταπόνησης 8 με ανώτερο το 10), ο αυχένας (7,8), η μέση (7,4 αριστερά και 7,3 δεξιά), ο δεξιός ώμος/ωμοπλάτη (6,6) ο δεξιός καρπός (6,2) και το δεξί χέρι/δάχτυλα (6,2) (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2008ε).

Στον κλάδο παραγωγής χρωμάτων από τους εργαζόμενους που εξετάστηκαν από γιατρούς εργασίας, οι περισσότεροι αναφέρουν προβλήματα βαρηκοΐας εμβοών, καθώς επίσης, προβλήματα οσφυισχιαλγιών (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2007 ε).

Στις λιμενικές υπηρεσίες οι εργαζόμενοι αναφέρουν ενοχλήσεις στο μυοσκελετικό σύστημα. Το 40,2% αναφέρει ενοχλήσεις στον αυχένα, το 29,9% στην ωμοπλάτη και στους ώμους, το 39,3% στο κάτω μέρος της ράχης και το 23,9% στα γόνατα. Ωστόσο, τα ποσοστά των εργαζομένων που δηλώνουν ότι αδυνατούν να φέρουν σε πέρας τις εργασίες τους λόγω των ενοχλήσεων που είχαν τους τελευταίους 12 μήνες είναι κάτω του 20% (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2008 γ).

Στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών – τηλεφωνικών κέντρων υπάρχουν σημαντικά ποσοστά μυοσκελετικών παθήσεων των άνω άκρων και κυρίως στον αυχένα και τις

ωμοπλάτες (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2008στ).

Στον κλάδο των αστικών μεταφορών, το 72% δηλώνει ότι εκδηλώνει οπτική κόπωση, το 69% τσούξιμο στα μάτια, 68% πονοκεφάλους, 60% ξερό βήχα, 50% βήχα με πτύελα, 62% καούρες στομάχου, πόνο στον αυχένα το 70%, στην πλάτη το 70%, στη μέση το 78%, στα πόδια το 65% και πόνους στα γόνατα το 55% (ΕΛΙΝΥΑΕ, 2008α).

Σημαντικοί και αποτελεσματικοί τρόποι για τη μείωση της εμφάνισης ασθενειών που συνδέονται με την εργασία είναι η προδραστική παρακολούθηση για την πρόληψη προβλημάτων υγείας και η προώθηση πιο υγιών χώρων εργασίας μέσω δραστηριοτήτων προαγωγής της υγείας στον χώρο εργασίας. Άλλωστε αυτό περιγράφεται και στο Άρθρο 19 Δικαίωμα για ιατρικό έλεγχο – Υποχρέωση ενημέρωσης του Νόμου 3850/2010, όπου αναφέρεται ότι «Προς εξασφάλιση της κατάλληλης επίβλεψης και τη διάγνωση τυχόν βλάβης της υγείας του σε συνάρτηση με τους κινδύνους, όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία, κάθε εργαζόμενος, εφόσον δεν προβλέπονται άλλα ειδικά μέτρα από τη νομοθεσία για τον ιατρικό του έλεγχο, μπορεί να προσφεύγει στον ιατρό εργασίας της επιχείρησης ή σε αρμόδια μονάδα του Ε.Σ.Υ. ή του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο ανήκει ο εργαζόμενος, σύμφωνα με τις ισχύουσες ασφαλιστικές και υγειονομικές διατάξεις σχετικές με την προληπτική ιατρική.

Οι εξετάσεις προληπτικού χαρακτήρα που ο ιατρός εργασίας θα συστήσει ανά ομάδα εκτιθέμενων έχει σπουδαία προληπτική αξία, καθώς σε πολλές περιπτώσεις προλαμβάνονται νοσήματα που είναι επαγγελματικά ή σχετιζόμενα με την εργασία. Έτσι, μειώνονται σημαντικά οι δραματικές επιπτώσεις της επαγγελματικής νοσηρότητας, που περιλαμβάνουν κόστη οικονομικά, παραγωγικά αλλά δυστυχώς ακόμα και θανάτους. Με βάση τον ILO (International Labor Organization), η πλειοψηφία των θανάτων που σχετίζονται με την εργασία σε όλες τις ηλικίες αφορά σε κακοήθη νεοπλάσματα (62,7%), ενώ ακολουθούν τα νοσήματα του κυκλοφορικού (18,45) και τα αναπνευστικά νοσήματα (6,57%). Οι εκτιμήσεις του ILO είναι ότι υπάρχουν συνολικά περίπου 2,34 εκατομμύρια θάνατοι παγκοσμίως που σχετίζονται με την εργασία, ετησίως. Η εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής, μαζί με άλλα μέτρα πρωτογενούς πρόληψης, θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στον περιορισμό των επιπτώσεων αυτών.

All deaths by age and cause							
Causes	15-29	30-44	45-59	60-69	70+	Estimated total deaths	%
Communicable diseases	264	880	1.382	1.241		3.767	2,60120
Malignant neoplasms	147	2.384	13.860	21.963	51.794	90.147	62,71150
Respiratory diseases	11	97	432	1.249	7.728	9.517	6,57170
Circulatory diseases	43	1.414	7.732	8.717	8.821	26.727	18,45570
Neuropsychiatric conditions	68	491	765	703	4.916	6.944	4,79500
Digestive diseases	4	190	595	617		1.407	0,97157
Genitourinary system	1	12	49	104	843	1.009	0,69674
Accidents and violence						5.298	3,65840
Total mortality						144.817	100

Εικόνα 41. Παγκόσμια στατιστικά εργατικής θνησιμότητας Πηγή: ILO

8.5. Σχετικές κυρώσεις

Σε γενικές γραμμές οι διοικητικές κυρώσεις που έχουν διαμορφωθεί σήμερα σύμφωνα με τα σχετικά νομοθετήματα (Ν. 3385/05, Ν. 3227/04, Ν. 3144/03, Ν.2874/00, Ν. 2639/98, Ν. 2224/94 και Ν. 1568/85) έχουν ως εξής:

Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή που παραβαίνει τις διατάξεις και τις ρυθμίσεις της νομοθεσίας για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας και των σχετικών ΠΔ και ΥΑ επιβάλλεται ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις πρότιμο χρηματικό (~1.000 έως 30.000 Ευρώ) ή/και προσωρινή διακοπή της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας του συνόλου ή τμήματος της επιχείρησης για χρονικό διάστημα έως 3 ημέρες, ή/και οριστική διακοπή της λειτουργίας της συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας (ύστερα από απόφαση υπουργού) και πάντως μετά από αιτιολογημένη πράξη/εισήγηση του ελέγχοντα επιθεωρητή εργασίας.

Πριν την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων μπορεί να χορηγηθεί εύλογη προθεσμία μέχρι 30 ημέρες για τη συμμόρφωση της επιχείρησης ή και παράταση αυτής αν κριθεί ανεπαρκής.

Σε ότι αφορά στις ποινικές κυρώσεις, κάθε εργοδότης που παραβαίνει τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν τους όρους και τις συνθήκες εργασίας και συγκεκριμένα τα χρονικά όρια εργασίας ή την αμοιβή ή την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων μπορεί να τιμωρηθεί με ποινή φυλάκισης (τουλάχιστον 6 μηνών), χρηματική ποινή, ή και τις δύο ποινές. Ειδικότερα το παραπάνω νομικό πλαίσιο εξειδικεύει τα είδη των κυρώσεων και τα σχετικά παραπτώματα.

9. Κίνδυνοι ανά χώρο/είδος εργασίας

9.1. Χώροι γραφείων: Προβλέψεις για κτιριακούς κινδύνους (ΠΔ 16/96), 00Α, ΨΚΚ, Ποιότητα αέρα εσωτερικών χώρων

Χώροι εργασίας με βάση το ΠΔ 16/96 νοούνται οι χώροι που προορίζονται να περιλαμβάνουν θέσεις εργασίας μέσα στα κτίρια της επίχειρησης ή/και της εγκατάστασης περιλαμβανομένου και κάθε άλλου μέρους στην περιοχή της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης όπου ο εργαζόμενος έχει πρόσβαση στα πλαίσια της εργασίας του.

Με βάση το ΠΔ 16/96 προσδιορίζονται οι κτιριακοί κίνδυνοι που αφορούν στην υγεία και στην ασφάλεια στην εργασία:

1. Σταθερότητα, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια

Τα κτίρια που στεγάζουν χώρους εργασίας πρέπει να έχουν δομή, στερεότητα, αντοχή και ευστάθεια ανάλογες με το είδος της χρήσης τους και να έχουν κατασκευασθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κτιριοδομικού Κανονισμού και όλων των Δομικών Κανονισμών (Αντισεισμικός, Οπλισμένου Σκυροδέματος, Φορτίσεων κλπ.)

2. Ηλεκτρική εγκατάσταση

Η ηλεκτρική εγκατάσταση σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του "Κανονισμού Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων". Η εκτέλεση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, η επίβλεψη της λειτουργίας τους και η συντήρησή τους γίνεται μόνον από πρόσωπα τα οποία έχουν τα απαραίτητα προσόντα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί "Εκτελέσεως, επιβλέψεως και συντηρήσεως ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων". Η εκτέλεση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, η επίβλεψη της λειτουργίας τους και η συντήρησή τους γίνεται μόνον από πρόσωπα τα οποία έχουν τα απαραίτητα προσόντα.

3. Οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου

Για τις οδούς διαφυγής και εξόδους κινδύνου εφαρμόζονται ο ν.1568/85 άρθρο 18, το ΠΔ. 71/88 "Κανονισμός Παθητικής Πυροπροστασίας Κτιρίων " (32/Α) και όλες οι

διατάξεις που αφορούν γενικά οδούς διαφυγής, εξόδους κινδύνου ή προστατευόμενες διαβάσεις και περιέχονται στα διατάγματα περί ειδικών κτιρίων ή περί κατεδαφίσεων καθώς και στους Κανονισμούς Πυρασφαλείας, στον Κτιριοδομικό Κανονισμό κ.λ.π.

Επί πλέον των ανωτέρω ισχύουν και τα ακόλουθα :

- Οι οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύνου πρέπει να διατηρούνται ελεύθερες και να οδηγούν από τον συντομότερο δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή περιοχή.
- Σε περίπτωση κινδύνου όλες οι θέσεις εργασίας πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται από τους εργαζόμενους γρήγορα και με συνθήκες πλήρους ασφάλειας.
- Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από την χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις των χώρων εργασίας καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορεί να βρίσκονται στους χώρους αυτούς.
- Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.
- Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να είναι κλειστές με τρόπο που να μην μπορεί να τις ανοίξει εύκολα και αμέσως κάθε πρόσωπο που θα χρειαστεί τυχόν να τις χρησιμοποιήσει σε περίπτωση ανάγκης.
- Απαγορεύεται να προορίζονται ειδικά σαν θύρες κινδύνου οι συρόμενες και οι περιστρεφόμενες θύρες.
- Οι ειδικές οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύνου πρέπει επίσης να επισημαίνονται σύμφωνα με το π.δ.105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/Α). Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.
- Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλειδώνονται. Οι οδοί διαφυγής και οι εξοδοί κινδύνου, όπως και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε

αυτούς, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ούτως ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπόδιστα ανά πάσα στιγμή.

Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί διαφυγής και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό επαρκούς έντασης.

4. Πυρανίχνευση και πυρόσβεση

Ανάλογα με τις διαστάσεις και τη χρήση των κτιρίων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλο και επαρκή εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς και εφόσον χρειάζεται με πυρανιχνευτές και συστήματα συναγερμού.

Ο χειροκίνητος εξοπλισμός πυρόσβεσης πρέπει να είναι ευπρόσιτος και εύχρηστος. Πρέπει επίσης να επισημαίνεται σύμφωνα με το Π.Δ.105/95 "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ" (67/Α). Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

5. Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας

Στους κλειστούς χώρους εργασίας πρέπει να υπάρχει επαρκής νωπός αέρας, λαμβανομένων υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας την οποία καταβάλουν οι εργαζόμενοι. Στον κατωτέρω πίνακα αναγράφονται ενδεικτικά οι ανάγκες σε παροχή νωπού αέρα, ανά εργαζόμενο και ώρα συναρτήσεως του είδους της εργασίας, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Είδος Εργασίας	Αέρας σε m ³ / ώρα και εργαζόμενο
Ως επί το πλείστον καθιστική	20 ÷ 40
Ως επί το πλείστον ελαφριά σωματική	40 ÷ 60
Ως επί το πλείστον βαριά σωματική	≥ 65

Η ποιότητα του αέρα πρέπει να διασφαλίζεται με βάση τις αρχές της υγιεινής. Σε περίπτωση που η ανανέωση του αέρα επιτυγχάνεται με τεχνητά μέσα ή συστήματα

(εξαερισμός, κλιματισμός) τότε αυτά πρέπει :

α. Να λειτουργούν συνεχώς.

β. Να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας.

γ. Κάθε βλάβη του συστήματος να επισημαίνεται κατάλληλα από αυτόματη διάταξη ενσωματωμένη στο σύστημα ή το μέσο.

Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού πρέπει να λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα. Αποθέσεις και ρύποι στις εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού που ενδέχεται να επιφέρουν κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω μόλυνσης του εισπνεομένου αέρα, πρέπει να περιορίζονται άμεσα.

Οι σκόνης, καπνοί, ατμοί και τα αέρια που δημιουργούνται στους χώρους εργασίας πρέπει κατά περίπτωση να παρακρατούνται ή να απάγονται στο σημείο παραγωγής τους με τα κατάλληλα προς τούτο μέσα, συστήματα και εγκαταστάσεις, τα οποία πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας. Οι επιβλαβείς παράγοντες πριν εκδιωχθούν στην εξωτερική ατμόσφαιρα, πρέπει να υποβάλλονται σε ειδική, ανάλογα με την περίπτωση, επεξεργασία (συμπύκνωση, κατακρήμνιση, εξουδετέρωση, μεταποίηση δια πυρός, κλπ.), ώστε να καθίστανται αβλαβείς για τους ανθρώπους, τα ζώα και το περιβάλλον.

6. Θερμοκρασία των χώρων

Οι χώροι εργασίας σε όλη την διάρκεια του ωραρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με την φύση της εργασίας και την σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της, λαμβανομένων πάντα υπόψη και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους. Περιοχές θέσεων εργασίας που βρίσκονται υπό την επίδραση υψηλών θερμοκρασιών που εκλύονται από τις εγκαταστάσεις, πρέπει να ψύχονται μέχρι μια ανεκτή θερμοκρασία, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατό.

Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, υγιεινής, εστιατορίων, παροχής πρώτων

βοηθειών και των φυλακίων πρέπει να ανταποκρίνονται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών. Στους χώρους εργασίας που υπάρχουν παράθυρα και γυάλινα τοιχώματα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ώστε να αποφεύγεται ο υπερβολικός ηλιασμός λαμβανομένου υπόψη τού είδους της εργασίας και της φύσης του χώρου εργασίας. Σε περίπτωση καύσωνα εφαρμόζονται τα ειδικά μέτρα που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις και τις εγκυκλίους οδηγίες.

7. Φωτισμός

Οι χώροι εργασίας, διαλείμματος και πρώτων βοηθειών πρέπει να έχουν άμεση οπτική επαφή με εξωτερικό χώρο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδική διάταξη. Εξαιρούνται οι :

α. Χώροι εργασίας, στους οποίους τεχνικοί λόγοι παραγωγής δεν επιτρέπουν άμεση οπτική επαφή με τον εξωτερικό χώρο.

β. Χώροι εργασίας με επιφάνεια κάτοψης πάνω από 2000 τετραγωνικά μέτρα, εφόσον υπάρχουν επαρκή διαφανή ανοίγματα στην οροφή.

Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και διαδρόμων κυκλοφορίας κατασκευάζονται ή διευθετούνται με τρόπο ώστε να μη δημιουργούνται κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων. Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει

α. Να είναι ανάλογος με το είδος και την φύση της εργασίας.

β. Να έχει χαρακτηριστικά φάσματος παραπλήσια με του φυσικού φωτισμού.

γ. Να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση.

δ. Να μη δημιουργεί υπερβολικές αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας.

ε. Να διαχέεται, κατευθύνεται και κατανέμεται σωστά.

Οι ανάγκες σε φωτισμό γενικό ή τοπικό ή συνδυασμένο γενικό και τοπικό, καθώς και η ένταση του φωτισμού εξαρτώνται από το είδος και τη φύση της εργασίας και την οπτική προσπάθεια που απαιτεί. Αν από το είδος απασχόλησης των εργαζομένων και

τα άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επιχείρησης είναι δυνατό να προκύψουν κίνδυνοι ατυχήματος από απρόοπτη διακοπή του γενικού φωτισμού, πρέπει να υπάρχει εφεδρικός φωτισμός ασφαλείας. Η ένταση του εφεδρικού φωτισμού είναι το 1/100 της έντασης του γενικού και οπωσδήποτε όχι μικρότερη από το 1 λουξ (LUX). Οι διακόπτες του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εύκολα προσιτοί ακόμα και στο σκοτάδι και να είναι τοποθετημένοι κοντά στις εισόδους και εξόδους, καθώς και κατά μήκος των διαδρόμων κυκλοφορίας και των θυρίδων προσπέλασης.

8. Δάπεδα, τοίχοι, οροφές και στέγες των χώρων

Οι χώροι εργασίας στους οποίους υπάρχουν θέσεις εργασίας πρέπει να διαθέτουν επαρκή θερμομόνωση ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τη σωματική δραστηριότητα των εργαζομένων. Οι επιφάνειες των δαπέδων, των τοίχων και των οροφών στους χώρους πρέπει να μπορούν να υφίστανται συνήθη και εις βάθος καθαρισμό προκειμένου να επιτυγχάνονται κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

Δάπεδα

Τά δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν τους παρακάτω γενικούς όρους:

- α. Να είναι σταθερά και στέρεα, β. Να μην παρουσιάζουν επικίνδυνες κλίσεις, γ. Να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος, δ. Να είναι ομαλά και ελεύθερα προσκρούσεων, ε. Να είναι επαρκούς αντοχής στις κρούσεις, στις τριβές και στα δυναμικά ή στατικά φορτία που δέχονται, στ. Να μην δημιουργούν σκόνη λόγω φθοράς, ζ. Να έχουν την δυνατότητα εύκολου καθαρισμού και συντήρησης.

Ανάλογα με τους επί μέρους κινδύνους που παρουσιάζονται από την παραγωγική διαδικασία, τις εγκαταστάσεις και την χρήση τους και την αποθήκευση υλικών, τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να πληρούν και τους παρακάτω όρους:

- α. Να διαθέτουν κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης (π.χ. κλίση, φρεάτια, κανάλια κλπ.), εφόσον πρέπει να πλένονται με άφθονο νερό ή υπάρχουν νερά λόγω της παραγωγικής διαδικασίας.

- β. Να έχουν επαρκή αντοχή όπου υπάρχει κίνδυνος από καυστικές ή διαβρωτικές ουσίες.

- γ. Να είναι αδιαπτόιστα όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής.
- δ. Να είναι πυράντοχα όπου υπάρχει κίνδυνος λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας.
- ε. Να είναι κατασκευασμένα από υλικά που δεν επιτρέπουν την δημιουργία σπινθήρων (αντιστατικά) στους χώρους αποθήκευσης εκρηκτικών υλών ή σε αυτούς που είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εκρηκτική ατμόσφαιρα λόγω συγκέντρωσης σκόνης, ατμών, αερίων κλπ.
- στ. Να συμβάλλουν στην απόσβεση των κραδασμών και όσο είναι δυνατόν στην απόσβεση των θορύβων.
- ζ. Να είναι ηλεκτρομονωτικά σε μεμονωμένες θέσεις με αυξημένο κίνδυνο ηλεκτροπληξίας.

Το μέγιστο επιτρεπόμενο φορτίο στά δάπεδα των χώρων εργασίας κάτω από τους οποίους υπάρχουν άλλοι χώροι και όπου πρέπει να τοποθετούνται εμπορεύματα ή άλλα βάρη πρέπει να αναγράφεται ευκρινώς σε πίνακες στις εισόδους και σε άλλα εμφανή και προσιτά σημεία των υπόψη χώρων. Τα στοιχεία της πινακίδας βεβαιώνονται από αρμόδιο μηχανικό. Τα δάπεδα των σταθερών θέσεων εργασίας πρέπει λαμβάνοντας υπόψη το είδος της επιχείρησης και της σωματικής ενασχόλησης των εργαζομένων να έχουν επαρκή θερμομόνωση και να διατηρούνται κατά το δυνατόν στεγνά. Τα καλύμματα των ανοιγμάτων των δαπέδων (κανάλια, φρεάτια, λάκκοι κλπ) πρέπει να είναι επαρκούς αντοχής και να μην παρουσιάζουν κινδύνους ολισθήματος ή πρόσκρουσης. Όταν τα καλύμματα ανοιγμάτων των δαπέδων αφαιρούνται προσωρινά για την εκτέλεση εργασιών συντήρησης ή επισκευής πρέπει να διασφαλίζονται οι εργαζόμενοι από κίνδυνο πτώσης. Τα δάπεδα των χώρων εργασίας πρέπει να διατηρούνται καθαρά και ελεύθερα εμποδίων. Ζημιές, ανωμαλίες, παραμορφώσεις, ρυπάνσεις, ακάλυπτα ανοίγματα πρέπει να αποκαθίστανται χωρίς καθυστέρηση.

Τοίχοι

Η επιφάνεια των τοίχων και των διαχωριστικών στοιχείων των χώρων εργασίας πρέπει να μπορεί να καθαρίζεται και να συντηρείται με ευχέρεια και ασφάλεια. Τα διαφανή ή διαφώτιστα τοιχώματα, και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα στους χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματα τους. Οι τοίχοι πρέπει να είναι λείοι και αδιαπότιστοι μέχρι ύψους τουλάχιστον 1.50 μέτρα από το δάπεδο, όπου το απαιτούν λόγοι υγιεινής (π.χ. αποχωρητήρια, λουτρά) ή όπου λόγω της χρήσης τους πρέπει να πλένονται (π.χ. κατεργασία ζωικών υλών). Σε χώρους με άμεσο κίνδυνο φωτιάς λόγω δημιουργίας σπινθήρων ή χρήση φλόγας οι τοίχοι και τα διαχωριστικά στοιχεία πρέπει να είναι πυράντοχα.

Οροφές –Στέγες

Οι οροφές των χώρων εργασίας πρέπει να μπορούν να καθαρίζονται και να συντηρούνται με ευχέρεια και ασφάλεια. Οι στέγες και οι οροφές πρέπει να εξασφαλίζουν στεγανότητα και επαρκή αντοχή σε στατικά και δυναμικά φορτία (χιόνι, ανεμοπίεση, μηχανήματα, ανηρτημένα φορτία, κλπ.). Η ανάρτηση φορτίων από στοιχεία της στέγης των ορόφων επιτρέπεται μόνον εφ' όσον τα στοιχεία αυτά είναι υπολογισμένα στα προβλεπόμενα φορτία. Σε περίπτωση ανάρτησης φορτίων από ξύλινα στοιχεία αυτά πρέπει να ελέγχονται συχνά ως προς την επάρκεια της αντοχής τους και να αντικαθίστανται αν τυχόν η αντοχή τους έχει μειωθεί, άλλως απαγορεύεται η ανάρτηση. Η πρόσβαση σε στέγες κατασκευασμένες από υλικά ανεπαρκούς αντοχής καθώς και σε στέγες που δεν έχουν σχεδιασθεί και κατασκευαστεί για να είναι βατές (π.χ. κεκλιμένες στέγες κλπ) επιτρέπεται μόνον εφόσον υφίστανται εγκαταστάσεις ή παρέχεται εξοπλισμός που προστατεύουν τους εργαζομένους από τον κίνδυνο πτώσης. Υαλόφρακτα τμήματα σε οροφές ή σε στέγες πρέπει να φέρουν μέτρα για την προστασία των εργαζομένων κάτωθεν αυτών από τυχόν θραύση τους. Εφόσον υφίστανται ιδιαίτερα προβλήματα από την ηλιακή

θερμότητα ή το ψύχος που ευνοούνται από την κατασκευή και τα υλικά επικάλυψης της στέγης, οι στέγες πρέπει να θερμομονώνονται. Τα υαλόφρακτα τμήματα των στεγών πρέπει να είναι έτσι κατασκευασμένα ώστε να προστατεύουν από την άμεση ηλιακή ακτινοβολία.

Παράθυρα και φεγγίτες των χώρων

Τα παράθυρα, οι φεγγίτες και τα άλλα συστήματα φυσικού φωτισμού ή αερισμού πρέπει να μπορούν να ανοίγονται, να ρυθμίζονται και να στερεώνονται από τους εργαζόμενους με ασφάλεια και ευκολία. Όταν είναι ανοιχτά δεν πρέπει να αποτελούν κίνδυνο για τους εργαζόμενους, να παρεμποδίζουν την ελευθερία κίνησής τους ή να περιορίζουν το ελάχιστο πλάτος των διαδρόμων κυκλοφορίας. Παράθυρα που δεν ανοίγουν επιτρέπονται μόνον εφόσον εξασφαλίζεται επαρκής αερισμός. Τα παράθυρα και οι φεγγίτες πρέπει να είναι σχεδιασμένα σε σχέση με τον εξοπλισμό ή εφοδιασμένα με κατάλληλα συστήματα έτσι ώστε να καθαρίζονται χωρίς κινδύνους για τους εργαζόμενους που εκτελούν την εργασία αυτή καθώς και για τους εργαζόμενους που ευρίσκονται στα κτίρια και γύρω από αυτά.

Θύρες και πύλες

Η θέση, ο αριθμός, τα υλικά κατασκευής και οι διαστάσεις των θυρών και των πυλών καθορίζονται με βάση τη φύση και τη χρήση των εσωτερικών ή εξωτερικών χώρων.

Πρέπει να τοποθετείται επισήμανση, σε ύψος οφθαλμών, στις θύρες που είναι διαφανείς. Θύρες και πύλες που ανοίγονται και προς τις δύο κατευθύνσεις κυκλοφορίας πρέπει να είναι διαφανείς ή να διαθέτουν άλλο τρόπο που να μην παρεμποδίζεται η οπτική επαφή. Εφόσον οι διαφανείς ή διαφώτιστες επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από θραύσματα, οι παραπάνω επιφάνειες πρέπει να προστατεύονται από τις κρούσεις. Το δάπεδο εκατέρωθεν των θυρών και των πυλών πρέπει να είναι ομαλό, χωρίς αναβαθμούς και εμπόδια. Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να βγαίνουν από τις τροχιές τους και να πέφτουν. Θύρες και πύλες απ' όπου διέρχονται εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να ανοίγονται και κλείνουν από αυτούς με ευκολία

και ασφάλεια. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να πέφτουν. Οι θύρες και πύλες που βρίσκονται στις οδούς διαφυγής πρέπει και να επισημαίνονται κατάλληλα και να μπορούν να ανοιχτούν κάθε στιγμή από το εσωτερικό χωρίς ειδική βοήθεια. Πολύ κοντά στις πύλες που προορίζονται κυρίως για την κυκλοφορία οχημάτων πρέπει να υπάρχουν, όταν η διέλευση των πεζών δεν είναι ασφαλής, θύρες κυκλοφορίας των πεζών, που πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι διαρκώς ελεύθερες. Οι μηχανοκίνητες θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχημάτων για τους εργαζόμενους. Πρέπει αν είναι εφοδιασμένες με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να εντοπίζονται εύκολα, να είναι εύκολα προσιτά και να μπορούν επίσης να ανοίγουν με το χέρι, εκτός εάν ανοίγουν αυτόματα σε περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος.

Διάδρομοι κυκλοφορίας

Οι διάδρομοι κυκλοφορίας, στους οποίους περιλαμβάνονται και τα κλιμακοστάσια, οι μόνιμες σκάλες και οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης, πρέπει να σχεδιάζονται, κατασκευάζονται, διαρρυθμίζονται και διατηρούνται έτσι ώστε οι πεζοί ή τα οχήματα να μπορούν να τις χρησιμοποιούν εύκολα με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους. Από την χρήση των διαδρόμων κυκλοφορίας δεν πρέπει να δημιουργείται κίνδυνος για τους εργαζόμενους που απασχολούνται κοντά σ' αυτούς. Ο υπολογισμός των διαστάσεων των διαδρόμων κυκλοφορίας προσώπων ή και εμπορευμάτων πρέπει να γίνεται με βάση τον αναμενόμενο αριθμό χρηστών και το είδος της επιχείρησης. Εφόσον χρησιμοποιούνται μεταφορικά μέσα σ' αυτούς τους διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να προβλέπεται επαρκής χώρος ασφαλείας για τους πεζούς. Οι οδοί κυκλοφορίας που προορίζονται για οχήματα πρέπει να βρίσκονται σε αρκετή απόσταση από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.

Εφόσον η χρήση και ο εξοπλισμός των χώρων το απαιτούν, για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων, πρέπει να τοποθετείται, σε εμφανές σημείο, το σχεδιάγραμμα των διαδρόμων κυκλοφορίας.

Προστασία από πτώσεις και πτώση αντικειμένων - Ζώνες κινδύνου

Θέσεις εργασίας, διάδρομοι, εξέδρες, πλατύσκαλα, πεζογέφυρες, κεκλιμένα επίπεδα και κάθε άλλο δάπεδο που έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι και που βρίσκεται σε ύψος μεγαλύτερο του 0.75 μέτρα πρέπει να έχει σε κάθε ελεύθερη πλευρά προστατευτικό έναντι πτώσης προπέτασμα.

Το προστατευτικό προπέτασμα πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστον 1.00 μέτρο από το δάπεδο, να είναι συμπαγές στηθαίο ή κιγκλίδωμα με χειρολισθήρα (κουπαστή), θωράκιο (σοβατεπί) ύψους τουλάχιστον 0.15 μέτρα και ράβδο μεσοδιαστήματος ή αντ' αυτής να έχει πλέγμα ή άλλη κατάλληλη κατασκευή που να μην επιτρέπει την διαμέσου χειρολισθήρα και θωρακίου πτώση εργαζομένου.

Προστατευτικό προπέτασμα απαιτείται επίσης και στις παρακάτω περιπτώσεις :

α. Σε ανοίγματα δαπέδων και οριζοντίων γενικά επιφανειών (τάφροι, καταπακτές, κανάλια κλπ) όταν δεν διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων μέσα σε αυτά.

β. Σε δοχεία ή δεξαμενές με θερμά, καυστικά, διαβρωτικά ή δηλητηριώδη υγρά, καθώς και σε δοχεία, κάδους ή δεξαμενές με μηχανισμό ανάμιξης ή ανάδευσης όταν τα χείλη τους βρίσκονται στο δάπεδο ή σε ύψος μικρότερο από 1.00 μέτρο από το δάπεδο και δεν διαθέτουν κάλυμμα ή άλλο σύστημα που να αποκλείει την πτώση εργαζομένων σε αυτά.

γ. Σε ανοίγματα τοίχων και κατακορύφων γενικά επιφανειών.

δ. Σε διαβάσεις πάνω από επικίνδυνες ζώνες (μεταφορικές ταινίες, κινούμενα μέρη μηχανημάτων, δεξαμενές κλπ)

Στις περιπτώσεις που ενδέχεται να σημειωθεί πτώση αντικειμένων (π.χ. από υπερκείμενες θέσεις εργασίας, στοιβαγμένα υλικά κλπ.) πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα προστατευτικά μέτρα για την αποτροπή του κινδύνου τραυματισμού των εργαζομένων. Εφόσον οι χώροι εργασίας περιέχουν επικίνδυνες ζώνες που οφείλονται στην φύση της εργασίας και παρουσιάζουν κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι

εφοδιασμένοι, στο μέτρο του δυνατού, με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο εργαζομένων, που δεν έχουν εξουσιοδότηση, στις ζώνες αυτές. Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που είναι εξουσιοδοτημένοι να εισέρχονται στις επικίνδυνες ζώνες. Οι επικίνδυνες ζώνες πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.

Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους

Οι κυλιόμενες σκάλες και οι κυλιόμενοι διάδρομοι πρέπει:

- α. Να λειτουργούν με ασφάλεια.
- β. Να είναι εξοπλισμένα με τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας.
- γ. Να είναι εξοπλισμένα με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι ευπρόσιτα.

Αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης

Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης -εκφόρτωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερομένων φορτίων, και να έχουν πλάτος τουλάχιστον 80 εκατοστά. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης -εκφόρτωσης πρέπει να διαθέτουν, όσο αυτό είναι πρακτικά δυνατόν, προστατευτικό έναντι της βροχής προστέγασμα επαρκών διαστάσεων. Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης -εκφόρτωσης πρέπει να διαθέτουν μία τουλάχιστον έξοδο και εφόσον το μήκος τους είναι μεγαλύτερο από 20 μέτρα πρέπει να έχουν μία έξοδο για κάθε άκρο. Οι εξοδοί αυτές μπορεί να είναι μόνιμες κλίμακες ή κεκλιμένα επίπεδα.

Εργασία σε οθόνες

Κατά την εργασία υπάρχουν συγκεκριμένοι παράγοντες κινδύνου που μπορεί να συμβάλλουν στην ανάπτυξη μυοσκελετικών παθήσεων όταν οι χρήστες οθονών υπολογιστών εκτίθενται συχνά ή για μεγάλα χρονικά διαστήματα σε αυτούς. Οι παράγοντες αυτοί είναι:

- η πληκτρολόγηση για μεγάλα χρονικά διαστήματα χωρίς χρόνο για διαλείματα ή για ανάπαυση
- η εξάσκηση δύναμης κατά την πληκτρολόγηση ή κατά τη χρήση ποντικιού ηλεκτρονικού υπολογιστή
- η εργασία σε επίπονες στάσεις για τον αυχένα, τον ώμο, τους καρπούς ή την οσφυϊκή μοίρα της σπονδυλικής στήλης
- παραμονή στην ίδια στάση εργασίας για μεγάλο χρονικό διάστημα που συνεπάγεται περιορισμένη ή απουσία κίνησης (π.χ. καθιστή θέση, κράτημα ποντικιού και άλλα).

Κάθε άτομο αντιδρά διαφορετικά στους παραπάνω εργονομικούς παράγοντες κινδύνου. Κάποιος μπορεί να εμφανίζει συμπτώματα ενώ κάποιο άλλο άτομο όχι.

Η πολύωρη εργασία μπροστά σε υπολογιστή και οθόνη μπορεί να οδηγήσει σε διάφορα προβλήματα υγείας, γνωστά και ως σύνδρομο "εργασίας μπροστά σε υπολογιστή". Ορισμένες από τις πιθανές επιπτώσεις περιλαμβάνουν:

- Στρες στο Λαιμό και τους Ώμους (Συνδρομοταξική Στάση): Η μακρά περίοδος στην ίδια θέση μπορεί να προκαλέσει κόπωση και άλγη στον λαιμό και τους ώμους λόγω της συνεχούς και επαναλαμβανόμενης κίνησης.
- Οφθαλμικά προβλήματα: Η εκτεταμένη έκθεση στην οθόνη μπορεί να οδηγήσει σε κόπωση των ματιών, ξηρότητα, ερεθισμούς και ακόμη και σε προβλήματα όρασης όπως μυωπία.

- Σύνδρομο Καρπιαίου Σωλήνα: Επαναλαμβανόμενες κινήσεις των χεριών και των καρπών μπορούν να προκαλέσουν κόπωση και πόνο, γνωστό ως σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα.
- Πάθηση της Σπονδυλικής στήλης: Η κακή στάση και η έλλειψη κινητικότητας μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα στη σπονδυλική στήλη, όπως πόνο στη μέση και στον αυχένα.
- Κακή Κυκλοφορία: Η έλλειψη κινητικότητας μπορεί να εμποδίσει την καλή κυκλοφορία του αίματος, οδηγώντας σε προβλήματα όπως κίρσοι.
- Παχυσαρκία: Η έλλειψη φυσικής δραστηριότητας και η μακρά περίοδος καθιστικής εργασίας μπορεί να συντελέσουν στην αύξηση του σωματικού βάρους.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, συνιστάται η τήρηση καλών πρακτικών εργασίας, όπως η συχνή αλλαγή θέσης, η εκτέλεση ασκήσεων, και η τήρηση καλών συνήθειων για την υγεία των ματιών.

Σε γενικές γραμμές για να μειωθεί ο κίνδυνος προβλημάτων υγείας από την πολύωρη χρήση υπολογιστή και οθόνης στην εργασία, μπορούν να ληφθούν κάποια από τα παρακάτω μέτρα (ενδεικτικά):

1. Σωστή Στάση και Ρύθμιση Θέσης:

- Η καρέκλα θα πρέπει να υποστηρίζει τη φυσιολογική καμπυλότητα της σπονδυλικής στήλης.
- Το ύψος του γραφείου θα πρέπει να είναι ρυθμισμένο έτσι ώστε οι οθόνες να βρίσκονται σε σταθερό επίπεδο με τα μάτια του εργαζόμενου.

2. Συχνές Διακοπές και Αλλαγές Θέσης:

- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να κάνει σύντομες διακοπές και ασκήσεις κάθε 20-30 λεπτά.
- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να αλλάξει θέση και να κάνει εκτεταμένες κινήσεις

για να βελτιώσει την κυκλοφορία.

3. Σωστή Διαχείριση Οθόνης:

- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να ρυθμίσει τη φωτεινότητα και τον κοντράστ της οθόνης του/της.
- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να χρησιμοποιήσει αντιανακλαστικές επιφάνειες και να τοποθετήσει την οθόνη ώστε να αποφεύγεται η αντανάκλαση φωτός.

4. Σωστή Εργασιακή Οργάνωση:

- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να οργανώσει τον εργασιακό σας χώρο έτσι ώστε να είναι άνετος και λειτουργικός.
- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να χρησιμοποιήσει βοηθήματα όπως υποστηρικτικά μαξιλάρια για τη ράχη.

5. Συχνή Άσκηση και Διατροφή:

- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να εκτελεί συχνές ασκήσεις για τη δύναμη των μυών και την ευελιξία.
- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να συμπεριλάβει ισορροπημένη διατροφή και υγιεινό τρόπο ζωής.

6. Ανάπαυση ματιών:

- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να κάνει διακοπές για να αναπαύσετε τα μάτια σας από την οθόνη.
- Ο εργαζόμενος θα πρέπει να κάνει τακτικά ελέγχους της όρασής σας.

7. Εργονομικός Εξοπλισμός:

- Ο εργαζόμενος ή και η επιχείριση θα πρέπει να επενδύσει σε εργονομικό εξοπλισμό όπως εργονομικό πληκτρολόγιο και ποντίκι.

- Ο εργαζόμενος ή και η επιχείριση θα πρέπει να επιλέξει καρέκλα που υποστηρίζει τη σωστή στάση.

Τα παραπάνω μέτρα μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση των προβλημάτων υγείας που προκύπτουν από την εκτεταμένη χρήση υπολογιστή και οθόνης.

Ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι (ΨΚΚ)

Οι σημαντικές αλλαγές που έχουν επέλθει στον χώρο της εργασίας τις τελευταίες δεκαετίες έχουν επιφέρει νέους και αναδυόμενους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων. Αυτοί οι κίνδυνοι περιλαμβάνουν τους ψυχοκοινωνικούς παράγοντες που προκύπτουν από τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των εργαζομένων στο εργασιακό περιβάλλον και την κοινωνία γενικότερα. Συγκεκριμένα, οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι (ΨΚΚ) αναφέρονται στις πτυχές του σχεδιασμού, της οργάνωσης και της διαχείρισης της εργασίας, καθώς και στα κοινωνικά και περιβαλλοντικά πλαίσια, που ενδέχεται να προκαλέσουν ψυχολογική, κοινωνική ή σωματική ζημία.

Ο κύριος χαρακτηριστικός παράγοντας των ΨΚΚ είναι η σχέση τους με το εργασιακό άγχος, αποτελώντας έναν από τους πρωταρχικούς παράγοντες που απειλούν την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας. Επιπλέον, οι ΨΚΚ συνδέονται με φαινόμενα όπως η βία, η ψυχολογική παρενόχληση, ο εκφοβισμός, και η επαγγελματική εξουθένωση.

Τα ΨΚΚ μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε δύο κύριες κατηγορίες:

1. Εκείνοι που σχετίζονται με το περιεχόμενο της εργασίας.
2. Εκείνοι που σχετίζονται με το πλαίσιο της εργασίας.

Οι ΨΚΚ που σχετίζονται με το περιεχόμενο εργασίας καλύπτουν πτυχές που συνδέονται με το είδος και την οργάνωση των εργασιακών πρακτικών. Αυτοί οι κίνδυνοι μπορούν να χωριστούν σε πέντε κύριες ομάδες:

Παράγοντες που σχετίζονται με το είδος της εργασίας και τις απεχθείς εργασίες: Συμπεριλαμβάνουν τα στοιχεία που αφορούν τη φύση της εργασίας και ειδικότερα τις εργασίες που μπορεί να αναγνωρίζονται ως δυσάρεστες ή απεχθείς.

Παράγοντες που σχετίζονται με τον φόρτο της εργασίας: Καλύπτουν τις πτυχές που συνδέονται με τον όγκο και την απαιτητικότητα των εργασιών.

Παράγοντες που σχετίζονται με τον ρυθμό εργασίας και την ταχύτητα εκτέλεσης των εργασιών: Περιλαμβάνουν τις πτυχές που συνδέονται με το πώς διεξάγονται οι εργασίες και η ταχύτητα της εκτέλεσής τους.

Παράγοντες που σχετίζονται με τον έλεγχο της εργασίας: Καλύπτουν τον τρόπο με τον οποίο οι εργαζόμενοι ελέγχονται κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Παράγοντες που σχετίζονται με το ωράριο και τις βάρδιες εργασίας: Καλύπτουν τα θέματα που σχετίζονται με τις ώρες εργασίας και τον τρόπο οργάνωσης του χρόνου εργασίας.

Η δεύτερη κατηγορία των ΨΚΚ αφορά το πλαίσιο εργασίας και περιλαμβάνει παράγοντες που σχετίζονται με την ενσωμάτωση των εργαζομένων στο ευρύτερο εργασιακό περιβάλλον. Συγκεκριμένα, αυτοί οι παράγοντες συνδέονται με την οργανωτική δομή, τον ρόλο του εργαζομένου, τις κοινωνικές σχέσεις, την αβεβαιότητα της εργασίας και την αλληλεπίδραση προσωπικής-επαγγελματικής ζωής.

Εκτός από τις επιπτώσεις στην υγεία, οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι επηρεάζουν επίσης την ασφάλεια των εργαζομένων. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, υπάρχει καταγεγραμμένη σύνδεση μεταξύ του εργασιακού άγχους και της εμφάνισης ατυχημάτων και λαθών στην εργασία. Συγκεκριμένα, πολλά εργατικά ατυχήματα που οφείλονται σε ανθρώπινα λάθη συνδέονται με παράγοντες όπως η έλλειψη προσοχής, οι μη κατάλληλες ενέργειες ή η εσφαλμένη εκτίμηση καταστάσεων. Αυτοί οι παράγοντες αντανακλούν τα κύρια χαρακτηριστικά των επιπτώσεων του εργασιακού άγχους στο συναισθηματικό, συμπεριφοριστικό και νοητικό επίπεδο των εργαζομένων.

Οι επιπτώσεις των ΨΚΚ στη λειτουργία μιας επιχείρησης εκδηλώνονται με

διάφορους τρόπους, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης του αριθμού ατυχημάτων, των απουσιών και των αναρρωτικών αδειών, του ρυθμού αλλαγής στις θέσεις εργασίας και της χαμηλής παραγωγικότητας. Όλα αυτά έχουν οικονομικό κόστος, το οποίο επηρεάζει την επιχείρηση και την κοινωνία γενικότερα. Ερευνητικά αποτελέσματα από διάφορους διεθνείς οργανισμούς υποστηρίζουν τη σύνδεση αυτή, επισημαίνοντας τις επιπτώσεις των ΨΚΚ στους εργαζόμενους και στο ευρύτερο εργασιακό περιβάλλον. Επιπλέον, το εργασιακό άγχος κατατάσσεται ανάμεσα στις συχνότερα αναφερόμενες αιτίες ασθένειας των εργαζομένων, με την κατάθλιψη να αναδεικνύεται ως κύρια αιτία ανικανότητας στην εργασία. Προβλέπεται επίσης αύξηση του αριθμού των εργαζομένων που αντιμετωπίζουν εργασιακό άγχος.

Η ποιότητα του αέρα εσωτερικών χώρων είναι ένα σημαντικό θέμα που επηρεάζει την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Επίσης, επηρεάζει την άνεση, την παραγωγικότητα και τη γενική ευημερία στον εργασιακό χώρο. Ορισμένες σημαντικές πτυχές που συνδέονται με την ποιότητα του αέρα σε εσωτερικούς χώρους είναι οι εξής:

1) Κυκλοφορία Αέρα:

- Η καλή κυκλοφορία του αέρα είναι σημαντική για τη διατήρηση φρέσκου αέρα και τη διάχυση ενδεχόμενων επιβλαβών ουσιών.
- Καλή αεραγωγή μπορεί να επιτευχθεί με εναέρια συστήματα κυκλοφορίας αέρα, ανοίγματα παραθύρων ή χρήση ανεμιστήρων.

2) Επίπεδα Ρύπανσης:

- Ορισμένες πηγές ρύπανσης μπορεί να περιλαμβάνουν εκπομπές από καπνό τσιγάρου, χημικά προϊόντα, εκπομπές από τα έπιπλα, και άλλα ρυπογόνα.
- Η χρήση φιλτραριστικών συστημάτων αέρα και η περιοδική συντήρηση των εγκαταστάσεων μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα του αέρα.

3) Υγρασία:

- Κατάλληλα επίπεδα υγρασίας είναι σημαντικά για την άνεση και την αποφυγή προβλημάτων υγείας.
- Η υπερβολική υγρασία μπορεί να προκαλέσει μούχλα, ενώ χαμηλά επίπεδα υγρασίας μπορεί να οδηγήσουν σε ξηρότητα του αέρα.

4) Αέρια και Αέρια Εργαστηρίου:

- Εργαστήρια που χρησιμοποιούν επικίνδυνες ουσίες πρέπει να έχουν κατάλληλα συστήματα εξαερισμού και απαγωγής ατμών.

5) Ελεγχόμενοι Παράγοντες Θερμοκρασίας:

- Η κατάλληλη θερμοκρασία επηρεάζει την άνεση και την εργασιακή απόδοση των εργαζομένων.

Η συνεχής παρακολούθηση και η λήψη μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα είναι κρίσιμες για τη διασφάλιση της υγείας και ασφάλειας στον εργασιακό χώρο.

9.2 Εργασίες σε ΟΤΑ

Επιπρόσθετα των παραδειγμάτων ατυχημάτων που αναφέρονται σε προηγούμενα κεφάλαια, στο παρόν κεφάλαιο παρατίθεται ανάλυση των πιθανών κινδύνων που παρουσιάζονται στις διάφορες εργασίες που εκπονούνται σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης αναλυτικότερα (συμπεριλαμβανομένων των πολλαπλών κινδύνων που καταγράφονται σε μηχανουργία και συνεργεία).

9.2.1. Εργασίες σε ύψος

Οι εργασίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν αλλαγή φωτιστικών, συντήρηση και καθαρισμός κτιρίων, κοπή δέντρων, κηπουρικές εργασίες.

Οι πτώσεις ατόμων από ύψος, καθώς και πτώσεις υλικών και αντικειμένων, αντιπροσωπεύουν τον σοβαρότερο κίνδυνο ασφάλειας στον κατασκευαστικό κλάδο. Ένα υψηλό ποσοστό θανάτων προκαλείται από πτώσεις, πολλές εκ των οποίων οφείλονται σε μη ασφαλείς χώρους εργασίας ή μη ασφαλείς μέσα πρόσβασης σε χώρους εργασίας.

Η σκαλωσιά πρέπει να κατασκευάζεται από κατάλληλα υλικά, όπως χάλυβας, αλουμίνιο, ξύλο, με επαρκή αντοχή για να υποστηρίξει το βάρος και την πίεση που ασκούν οι διεργασίες και οι εργαζόμενοι. Τα ικριώματα πρέπει να ανεγείρονται, να τροποποιούνται ή να αποσυναρμολογούνται μόνο από αρμόδια άτομα υπό επίβλεψη. Μετά την ανέγερση, πρέπει να επιθεωρούνται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, καταγράφοντας κάθε επιθεώρηση.

Ατυχήματα μπορεί να συμβούν όταν μια σκάλα ανατραπεί, και αυτό μπορεί να συμβεί σε πολλές περιπτώσεις, όπως όταν ο λόγος ύψους προς πλάτος της σκάλας είναι υπερβολικός, η άνω πλατφόρμα είναι υπερφορτωμένη, χρησιμοποιείται σκάλα για επέκταση του ύψους του πύργου, ή όταν εφαρμόζεται πλευρική δύναμη από εργαλεία κρουστών.

Εργασίες σε στέγη αποτελούν μία από τις πιο επικίνδυνες εργασίες σε ύψος, με ατυχήματα που μπορεί να οφείλονται σε πτώση από την άκρη ή ανοίγματα της στέγης, αλλά και πτώση μέσα από εύθραυστα υλικά στέγης. Πριν από την έναρξη των εργασιών, απαιτείται λεπτομερής σχεδιασμός ενός ασφαλούς συστήματος εργασιών, λαμβάνοντας προφυλάξεις για μείωση του κινδύνου πτώσης και πρόληψη σοβαρών τραυματισμών.

9.2.2. Αποκομιδή απορριμμάτων κι εργασίες καθαριότητας δρόμων

Η αποκομιδή απορριμμάτων είναι εργασία με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που

συνθέτουν ένα ευρύ φάσμα έκθεσης σε επαγγελματικούς κινδύνους. Ένα από τα χαρακτηριστικά αυτά είναι η συνεχής μετακίνηση του εργασιακού χώρου.

Η έκθεση στους επαγγελματικούς κινδύνους κατά την αποκομιδή των απορριμμάτων αφορά κυρίως τους εργαζόμενους στα απορριμματοφόρα- εργάτες καθαριότητας και οδηγοί απορριμματοφόρων – και τους οδοκαθαριστές. Σε αυτούς προστίθενται οι επιφορτισμένοι με την πλύση των απορριμματοφόρων και των κάδων απορριμμάτων.

Οι επαγγελματικοί κίνδυνοι που αφορούν την υγεία στο εργασιακό περιβάλλον κατά την αποκομιδή των απορριμμάτων κατανέμονται σε δύο κύριες κατηγορίες: στους χημικούς - βιολογικούς ρυπαντές και στους κινδύνους από φυσικούς παράγοντες.

A) Χημικοί βιολογικοί παράγοντες (Ευάγγελος 2010):

- Βιολογικά υλικά (περιτώματα, αιματογενή υλικά, χρησιμοποιημένες βελόνες, σύριγγες, γάζες, απόβλητα οικόσιτων ζώων, κουφάρια νεκρών ζώων, απόβλητα τρωκτικών)
- Χημικά υγρά και στερεά υλικά (διαλύτες, χρώματα, βερνίκια, κόλλες, προϊόντα καθαρισμού οικιακής και επαγγελματικής χρήσης, υγρά μπαταρίας, σπασμένα γυαλιά)
- Πτητικοί ρυπαντές (τοξικές πτητικές ουσίες και καυσαέρια)

Από τις παθολογικές καταστάσεις που είναι δυνατόν να εμφανισθούν μετά από επαγγελματική έκθεση κατά την αποκομιδή των απορριμμάτων και που οφείλονται σε βιολογικούς και χημικούς ρυπαντές μπορεί να συμβούν διάφορες παθήσεις όπως: σαλμονέλωση, οφθαλμικές παθήσεις, δερματολογικές παθήσεις, γαστρεντερίτιδες, αλλεργίες, τέτανος, ηπατίτιδες, ζωνόσοι, λεπτοσπίρωση κ.α. (Ευάγγελος 2010).

B) Φυσικοί παράγοντες κινδύνου (Ευάγγελος 2010):

- Άρση, μετακίνηση και έλξη βάρους
- Επαναλαμβανόμενες καταπονητικές κινήσεις
- Κραδασμοί

- Χαμηλές θερμοκρασίες
- Υψηλές θερμοκρασίες
- Ηλιακή ακτινοβολία

9.2.3. Μηχανουργεία και συνεργεία για τη συντήρηση οχημάτων και άλλων μηχανημάτων.

Στα Μηχανουργεία και συνεργεία μπορεί να προκύψουν κίνδυνοι από ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων που μπορεί να περιλαμβάνουν (ΕΛΙΝΥΑΕ 2015):

A) Κίνδυνοι σε σχέση με τον εξοπλισμό εργασίας

- τραυματισμός από πρόσκρουση με όχημα
- έγκλημα από επαφή με θερμές επιφάνειες
- τραυματισμός άκρων από πτώση κινούμενων μερών
- εισπνοή καυσαερίων
- τραυματισμός από πτώση από ράμπα ανύψωσης
- τραυματισμός από εκτίναξη μερών σύνδεσης / πτώση γερανού ανύψωσης / αστοχία ανυψωτικών μηχανημάτων ή εξαρτημάτων
- τραυματισμός από έκρηξη φιάλης φρέον
- τραυματισμός από εκτόξευση λαδιού ή άλλων υγρών
- τραυματισμός από θόρυβο υψηλής στάθμης
- τραυματισμός από επαφή με τοξικά χημικά καθαριστικά (π.χ. μπεκ) κ.α.
- καταπόνηση μυοσκελετικού συστήματος από μεταφορά/έλξη/άρση βαρών

B) Κίνδυνοι σε σχέση με τα εργαλεία χειρός

- τραυματισμός ποδιών από πτώση εργαλείων / εξαρτημάτων
- τραυματισμός ματιών από θραύση εργαλείων ή τεμαχίων ή γρεζιών ή σπινθήρων
- ηλεκτροπληξία
- επιδράσεις στο σώμα από κραδασμούς από τη χρήση εργαλείων
- βλάβες στην ακοή λόγω έκθεσης σε θόρυβο υψηλής στάθμης

Γ) Κίνδυνοι σε σχέση με κτηριακές εγκαταστάσεις

- τραυματισμός από πτώση από ύψος
- τραυματισμός από πτώση αντικειμένων
- εγκλωβισμός σε περιπτώσεις έκτακτων καταστάσεων
- έκθεση σε χαμηλές/υψηλές θερμοκρασίες
- ακατάλληλος φωτισμός

Δ) Κίνδυνοι σε σχέση με ηλεκτρικά κυκλώματα

- κίνδυνοι από εξαρτήματα της ηλεκτρικής εγκατάστασης (πίνακες, πρίζες, διακόπτες, καλωδιώσεις)
- κίνδυνοι κατά την εργασία με φορητό ηλεκτρικό εξοπλισμό (εργαλεία, μπαλαντέζες)
- κίνδυνοι κατά την εργασία με συσσωρευτές (μπαταρίες)

Ε) Κίνδυνοι σε σχέση με πυρκαγιές / εκρήξεις

Στα συνεργεία αποθηκεύονται και χρησιμοποιούνται εύφλεκτα υλικά και εξοπλισμός υπό πίεση τα οποία έχουν αυξημένο κίνδυνο πρόκλησης πυρκαγιάς ή έκρηξης από

διάφορες αιτίες (π.χ. σπινθήρας, φιάλες αερίων, βραχυκύκλωμα κ.α.)

Ζ) Κίνδυνοι σε σχέση με επικίνδυνες ουσίες

Σε ένα συνεργείο είναι δυνατό να εντοπισθεί πλήθος επικίνδυνων ουσιών όπως βενζίνη, πετρέλαιο, διαλύτες καθαρισμού, λάδια κινητήρων, γράσα, χρώματα, βερνίκια, ίνες αμιάντου, καυσαέρια κ..α. Οι κίνδυνοι μπορούν να προκληθούν από επαφή/εισπνοή των παρακάτω:

- καυσαέρια που περιέχουν μονοξείδιο του άνθρακα, οξείδια του αζώτου κ.α.
- διαλύτες που είναι δυνατό να προκαλέσουν δερματοπάθειες
- πετρέλαιο και βενζίνη (κίνδυνοι εισπνοής αναθυμιάσεων)
- χρωστικές ουσίες με μόλυβδο που μπορούν να προκαλέσουν νευρολογικές / γαστρεντερικές διαταραχές
- αιωρούμενα σωματίδια σκόνης

Η) Κίνδυνοι σε σχέση με συγκολλήσεις μετάλλων

- ηλεκτροπληξία από κύκλωμα ηλεκτροσυγκόλλησης
- εγκαύματα από υψηλές θερμοκρασίες
- ελάττωση οξυγόνου από διαρροές αερίων
- έκλυση καπνού
- παραγωγή επιβλαβών αερίων
- δερματικά εγκαύματα και βλάβες στα μάτια από υπεριώδη ακτινοβολία
- κόπωση ματιών και προβλήματα όρασης από έντονη λάμψη

Θ) Κίνδυνοι σε σχέση με θόρυβο και δονήσεις

- ακουστικές επιδράσεις από συνεχή έκθεση σε θόρυβο

- μη ακουστικές επιδράσεις στο νευρικό σύστημα, στο κυκλοφορικό και το γαστρεντερικό, υπέρταση, δυσκολία στη συγκέντρωση, πονοκέφαλοι, διαταραχές στον ύπνο, σωματική κόπωση, άγχος και άλλες διαταραχές στη συμπεριφορά
- βλάβες στις φυσιολογικές λειτουργίες
- ανατομικές αλλοιώσεις από τη δόνηση
- βλάβες στα οστά και τις αρθρώσεις
- βλάβες νευροαγγειακές (φαινόμενο Raynaud)
- οστεοαρθρικές και αγγειονευρωτικές ασθένειες

9.2.4. Κοινοφελής εργασία

Όπως περιγράφεται και παραπάνω (Κεφ 1.10) για την υλοποίηση και εκτέλεση των προγραμμάτων κοινοφελούς εργασίας, οι επιβλέποντες φορείς φέρουν τις εξής υποχρεώσεις:

α) Αναλαμβάνουν πλήρη ευθύνη για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των Ωφελουμένων στον χώρο εργασίας τους. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή ίδιου επιπέδου προστασίας με αυτό που παρέχεται σε άλλους εργαζομένους, σύμφωνα με τον Κώδικα Νόμων για την Υγεία και Ασφάλεια των Εργαζομένων (ΚΝΥΑΕ). Εφαρμόζουν προδιαγραφές και ειδικές διατάξεις.

β) Αναθέτουν στους Ωφελούμενους καθήκοντα που είναι συμβατά με τις ειδικότητές τους, διασφαλίζοντας την καταλληλότητά τους για τη θέση εργασίας.

γ) Παρέχουν επαρκή και κατάλληλη εκπαίδευση στους Ωφελούμενους, παρέχοντας επίσης οδηγίες σχετικά με τους κινδύνους που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία.

δ) Δεν αναθέτουν στους Ωφελούμενους καθήκοντα που απαιτούν εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία, ιδίως όταν περιλαμβάνουν τη χρήση εξοπλισμού και

μηχανημάτων. Σε παράδειγμα, όσον αφορά τους Ωφελούμενους στην καθαριότητα, αποφεύγουν να αναθέτουν καθήκοντα σχετικά με την αποκομιδή απορριμμάτων με απορριμματοφόρα οχήματα.

10. Ειδικές Ομάδες Εργαζομένων

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ειδικές ομάδες εργαζομένων είναι εκείνες οι ομάδες εργαζομένων που παρουσιάζουν ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητα, οι οποίες τους καθιστούν πιο επιρρεπείς σε κινδύνους στην εργασία. Οι ειδικές ομάδες εργαζομένων περιλαμβάνουν:

- **Εργαζόμενους με αναπηρία:** Οι εργαζόμενοι με αναπηρία μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εργασία λόγω των αναπηριών τους. Για την προστασία τους, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ορισμένα ειδικά μέτρα, όπως η προσαρμογή του χώρου εργασίας και των μηχανημάτων, η παροχή ειδικής εκπαίδευσης και η παροχή πρόσθετων διευκολύνσεων.
- **Εγκύους και λεχώνες:** Οι έγκυες και οι λεχώνες μπορεί να αντιμετωπίζουν κινδύνους στην εργασία λόγω της εγκυμοσύνης ή του θηλασμού. Για την προστασία τους, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ορισμένες απαγορεύσεις, όπως η απαγόρευση απασχόλησης σε επικίνδυνες εργασίες.
- **Εργαζόμενους κάτω των 18 ετών:** Οι εργαζόμενοι κάτω των 18 ετών μπορεί να αντιμετωπίζουν κινδύνους στην εργασία λόγω της ηλικίας τους. Για την προστασία τους, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ορισμένες απαγορεύσεις, όπως η απαγόρευση απασχόλησης σε επικίνδυνες εργασίες και η ρύθμιση του ωραρίου εργασίας.
- **Εργαζόμενους που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες:** Οι εργαζόμενοι που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι άποροι και οι άνεργοι, μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εργασία λόγω της οικονομικής και κοινωνικής τους θέσης. Για την προστασία τους, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ορισμένα ειδικά μέτρα, όπως η παροχή ειδικής εκπαίδευσης και η παροχή πρόσθετων διευκολύνσεων.

Η προστασία των ειδικών ομάδων εργαζομένων είναι σημαντική για την προώθηση της ισότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης στην αγορά εργασίας.

10.1 Εκτίμηση κινδύνων, οργανωτικά μέτρα πρόληψης, απαγορεύσεις εργασιών, ενημέρωση.

Σύμφωνα με τον ΚΝΥΑΕ, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να εκτιμά τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία, τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τρίτους. Κατά την εκτίμηση των κινδύνων, ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες των ειδικών ομάδων εργαζομένων. Για παράδειγμα, κατά την εκτίμηση των κινδύνων για τους εργαζόμενους με αναπηρία, ο εργοδότης πρέπει να εξετάσει τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν από την αναπηρία τους, όπως η δυσκολία στην κίνηση ή την ακοή.

Οργανωτικά μέτρα πρόληψης

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να λαμβάνει οργανωτικά μέτρα πρόληψης, ώστε να μειώνει ή να εξαλείφει τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία. Κατά τη λήψη των οργανωτικών μέτρων πρόληψης, ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες των ειδικών ομάδων εργαζομένων. Για παράδειγμα, κατά τη λήψη μέτρων πρόληψης για τους εργαζόμενους με αναπηρία, ο εργοδότης πρέπει να εξετάσει την ανάγκη προσαρμογής του χώρου εργασίας και των μηχανημάτων, καθώς και την παροχή ειδικής εκπαίδευσης.

Απαγορεύσεις εργασιών

Ο ΚΝΥΑΕ προβλέπει ορισμένες απαγορεύσεις εργασιών, οι οποίες έχουν ως στόχο την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους. Κατά την εφαρμογή των απαγορεύσεων εργασιών, ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες των ειδικών ομάδων εργαζομένων. Για παράδειγμα, η απαγόρευση απασχόλησης σε επικίνδυνες εργασίες ισχύει και για τους εργαζόμενους με αναπηρία. Ωστόσο, ο εργοδότης μπορεί να επιτρέπεται να απασχολεί εργαζόμενους με αναπηρία σε επικίνδυνες εργασίες, εφόσον έχει ληφθεί μέριμνα για την προστασία τους.

Ενημέρωση

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να ενημερώνει τους εργαζόμενους για τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία και για τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί. Κατά την ενημέρωση των εργαζομένων, ο εργοδότης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις

ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες των ειδικών ομάδων εργαζομένων. Για παράδειγμα, η ενημέρωση των εργαζομένων με αναπηρία πρέπει να γίνεται με τρόπο κατανοητό για αυτούς και να λαμβάνει υπόψη τις οπτικές ή ακουστικές δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν.

10.2 Προβλέψεις για ειδικές ομάδες εργαζομένων:

Ειδικότερα, για τις ειδικές ομάδες εργαζομένων, ισχύουν τα εξής:

- Εργαζόμενοι με αναπηρία: Ο εργοδότης πρέπει να λάβει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες των εργαζομένων με αναπηρία κατά την εκτίμηση των κινδύνων, τη λήψη οργανωτικών μέτρων πρόληψης και την ενημέρωση των εργαζομένων. Για παράδειγμα, ο εργοδότης πρέπει να προσαρμόσει το χώρο εργασίας και τα μηχανήματα ώστε να είναι προσβάσιμα στους εργαζόμενους με αναπηρία, να παρέχει ειδική εκπαίδευση στους εργαζόμενους με αναπηρία και να ενημερώνει τους εργαζόμενους με αναπηρία για τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν και για τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί.
- Εγκύες και λεχώνες: Ο εργοδότης πρέπει να απαγορεύσει την απασχόληση των εγκύων και των λεχώνων σε επικίνδυνες εργασίες, όπως εργασίες που εκθέτουν τις εγκύους και τις λεχώνες σε επικίνδυνες ουσίες, σε θόρυβο ή σε ακτινοβολία.
- Εργαζόμενοι κάτω των 18 ετών: Ο εργοδότης πρέπει να απαγορεύσει την απασχόληση των εργαζομένων κάτω των 18 ετών σε επικίνδυνες εργασίες, όπως εργασίες που εκθέτουν τους εργαζόμενους κάτω των 18 ετών σε επικίνδυνες ουσίες, σε θόρυβο ή σε ακτινοβολία.
- Εργαζόμενοι που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες: Ο εργοδότης πρέπει να λάβει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες των εργαζομένων που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες κατά την εκτίμηση των κινδύνων, τη λήψη οργανωτικών μέτρων πρόληψης και την ενημέρωση των

εργαζομένων. Για παράδειγμα, ο εργοδότης πρέπει να παρέχει πρόσθετες διευκολύνσεις στους εργαζόμενους που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως μετανάστες, πρόσφυγες, άποροι και άνεργο

10.3 Έγκυες, λεχώνες και γαλουχούσες εργαζόμενες

Σύμφωνα με το Π.Δ. 41/2003, (ΦΕΚ 44/Α/21.2.2003) «Τροποποίηση του π.δ 176/1997 «μέτρα για την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ» (150/Α)», το οποίο αφορά τα μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων, προβλέπονται τα εξής:

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να εκτιμά τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για τις εγκύους, τις λεχώνες και τις γαλουχούσες εργαζόμενες. Κατά την εκτίμηση των κινδύνων, ο εργοδότης πρέπει να λάβει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες αυτών των εργαζομένων, όπως η αύξηση της ευαισθησίας τους σε ορισμένους παράγοντες κινδύνου, όπως οι επικίνδυνες ουσίες, ο θόρυβος ή η ακτινοβολία.

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να λαμβάνει οργανωτικά μέτρα πρόληψης, ώστε να μειώνει ή να εξαλείφει τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για τις εγκύους, τις λεχώνες και τις γαλουχούσες εργαζόμενες. Κατά τη λήψη των οργανωτικών μέτρων πρόληψης, ο εργοδότης πρέπει να λάβει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητες αυτών των εργαζομένων. Για παράδειγμα, ο εργοδότης μπορεί να χρειαστεί να προσαρμόσει το χώρο εργασίας ή τα μηχανήματα ώστε να είναι ασφαλή για τις εγκύους, τις λεχώνες και τις γαλουχούσες εργαζόμενες.

Το προεδρικό διάταγμα προβλέπει απαγορεύσεις εργασιών για τις εγκύους, τις λεχώνες και τις γαλουχούσες εργαζόμενες. Οι απαγορεύσεις εργασιών αυτές έχουν ως στόχο την προστασία της υγείας και της ασφάλειας αυτών των εργαζομένων. Οι απαγορεύσεις εργασιών που προβλέπονται στο προεδρικό διάταγμα είναι οι εξής:

- Απαγορεύεται η απασχόληση εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε εργασίες που εκθέτουν αυτές σε επικίνδυνες ουσίες, όπως χημικές ουσίες, βιολογικούς παράγοντες και ακτινοβολία.
- Απαγορεύεται η απασχόληση εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε εργασίες που εκθέτουν αυτές σε θόρυβο ή σε κραδασμούς.
- Απαγορεύεται η απασχόληση εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε εργασίες που απαιτούν σωματική καταπόνηση ή εργασία σε ψηλά σημεία.
- Απαγορεύεται η απασχόληση εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε εργασίες που απαιτούν νυχτερινή εργασία.

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να ενημερώνει τις εγκύους, τις λεχόνες και τις γαλουχούσες εργαζόμενες για τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για αυτές και για τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί. Η ενημέρωση πρέπει να γίνεται με τρόπο κατανοητό για αυτές και να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες ή ευαλωτότητές τους.

Ειδικότερα, για τις έγκυες, λεχόνες και γαλουχούσες εργαζόμενες, ο εργοδότης πρέπει να ενημερώσει αυτές για τα εξής:

- Τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για αυτές, όπως οι επικίνδυνες ουσίες, ο θόρυβος ή η ακτινοβολία.
- Τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί για την προστασία τους, όπως η προσαρμογή του χώρου εργασίας ή των μηχανημάτων.
- Τις υποχρεώσεις τους, όπως η υποχρέωση να ενημερώνουν τον εργοδότη για την εγκυμοσύνη ή τη γαλουχία τους.

Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα, η ενημέρωση των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων πρέπει να γίνεται πριν από την έναρξη της εργασίας τους. Εάν η εργαζόμενη γίνει έγκυος ή λεχώνα κατά τη διάρκεια της εργασίας της, ο εργοδότης πρέπει να της παρέχει ενημέρωση για τους κινδύνους που υπάρχουν στην

εργασία για αυτήν και για τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί.

Τα Άρθρα 5, 6 και 7 του Π.Δ. προβλέπουν προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/ και του χρόνου εργασίας, μετακίνηση από νυκτερινή θέση εργασίας ή αλλαγή θέσης εργασίας. Η εφαρμογή τους σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται απώλεια αποδοχών ή άλλων δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή σχέση εργασίας.

Στις περιπτώσεις απαλλαγής από την εργασία, ο φορέας ασθένειας καταβάλλει στην ασφαλισμένη, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία του η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία, «ειδικό επίδομα μητρότητας» για όλο το διάστημα της απουσίας της.

Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία από τον φορέα ασθένειας, τότε το «ειδικό επίδομα μητρότητας» το καταβάλλει στην εργαζόμενη ο ίδιος ο εργοδότης.

Σύμφωνα με το Άρθρο 8 του Π.Δ., οι εργαζόμενες γυναίκες δικαιούνται να λάβουν άδεια μητρότητας, με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού που να βεβαιώνει την πιθανή ημερομηνία του τοκετού. Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας ορίζεται σε 16 εβδομάδες. 8 εβδομάδες θα χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες 8 μετά τον τοκετό. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας θα χορηγείται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται χρόνος συνολικής άδειας 16 εβδομάδων. Ο χρόνος αυτής της άδειας αμοίβεται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες για το θέμα αυτό διατάξεις. Η άδεια μητρότητας δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας.

Κατά το χρόνο της άδειας μητρότητας καταβάλλεται στην εργαζόμενη «επίδομα μητρότητας». Το «ειδικό επίδομα μητρότητας» και το «επίδομα μητρότητας» εξασφαλίζουν στην εργαζόμενη αποδοχές τουλάχιστον ίσες με αυτές που θα λάμβανε σε περίπτωση αποχής της από την εργασία λόγω αναρρωτικής αδειάς.

10.4 Νέοι και μαθητευόμενοι εργαζόμενοι (σπουδαστές ΕΣΔΔΑ, ΤΕΙ Δημόσιας Υγείας, ΕΣΔΥ κλπ)

Οι νέοι και μαθητευόμενοι εργαζόμενοι αποτελούν ειδική ομάδα εργαζομένων που αντιμετωπίζουν ορισμένους κινδύνους στην εργασία, λόγω της ηλικίας τους ή της έλλειψης εμπειρίας τους. Για την προστασία των νέων και μαθητευομένων εργαζομένων, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ορισμένα ειδικά μέτρα, όπως:

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να εκτιμά τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για τους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους. Κατά την εκτίμηση των κινδύνων, ο εργοδότης πρέπει να λάβει υπόψη την ηλικία των εργαζομένων, καθώς και το επίπεδο της εμπειρίας τους. Για παράδειγμα, ο εργοδότης πρέπει να εξετάσει τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν από την έλλειψη εμπειρίας των νέων εργαζομένων, όπως η έλλειψη γνώσεων για τους κινδύνους της εργασίας ή η έλλειψη ικανότητας για την εκτίμηση των κινδύνων.

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να λαμβάνει οργανωτικά μέτρα πρόληψης, ώστε να μειώνει ή να εξαλείφει τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για τους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους. Κατά τη λήψη των οργανωτικών μέτρων πρόληψης, ο εργοδότης πρέπει να λάβει υπόψη την ηλικία των εργαζομένων, καθώς και το επίπεδο της εμπειρίας τους. Για παράδειγμα, ο εργοδότης μπορεί να χρειαστεί να προσαρμόσει το χώρο εργασίας ή τα μηχανήματα ώστε να είναι ασφαλή για τους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους.

Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει απαγορεύσεις εργασιών για τους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους. Οι απαγορεύσεις εργασιών αυτές έχουν ως στόχο την προστασία της υγείας και της ασφάλειας αυτών των εργαζομένων. Οι απαγορεύσεις εργασιών που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία για τους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους είναι οι εξής:

- Απαγορεύεται η απασχόληση νεαρών εργαζομένων κάτω των 18 ετών σε επικίνδυνες εργασίες, όπως εργασίες που εκθέτουν τους νέους εργαζόμενους σε επικίνδυνες ουσίες, σε θόρυβο ή σε ακτινοβολία.
- Απαγορεύεται η απασχόληση μαθητευομένων εργαζομένων σε εργασίες που

απαιτούν σωματική καταπόνηση ή εργασία σε ψηλά σημεία.

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να ενημερώνει τους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους για τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για αυτούς και για τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί. Η ενημέρωση πρέπει να γίνεται με τρόπο κατανοητό για αυτούς και να λαμβάνει υπόψη την ηλικία τους και το επίπεδο της εμπειρίας τους.

Ειδικότερα, για τους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους, ο εργοδότης πρέπει να ενημερώσει αυτούς για τα εξής:

- Τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για αυτούς, όπως οι επικίνδυνες ουσίες, ο θόρυβος ή η ακτινοβολία.
- Τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί για την προστασία τους, όπως η προσαρμογή του χώρου εργασίας ή των μηχανημάτων.
- Τις υποχρεώσεις τους, όπως η υποχρέωση να ακολουθούν τους κανόνες ασφαλείας και υγείας στην εργασία.

Η ενημέρωση των νέων και μαθητευομένων εργαζομένων πρέπει να γίνεται πριν από την έναρξη της εργασίας τους. Εάν ο νέος ή μαθητευόμενος εργαζόμενος γίνει 18 ετών κατά τη διάρκεια της εργασίας του, ο εργοδότης πρέπει να του παρέχει ενημέρωση για τους κινδύνους που υπάρχουν στην εργασία για αυτόν και για τα μέτρα πρόληψης που έχουν ληφθεί.

Επιπλέον, η ελληνική νομοθεσία προβλέπει τα εξής ειδικά μέτρα για την προστασία των νέων και μαθητευομένων εργαζομένων:

- Ο εργοδότης πρέπει να παρέχει στους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους κατάλληλη εκπαίδευση και κατάρτιση για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.
- Ο εργοδότης πρέπει να παρέχει στους νέους και μαθητευόμενους εργαζόμενους πρόσθετες διευκολύνσεις, όπως επιπλέον χρόνο για ξεκούραση και εργασία μειωμένου ωραρίου.

Η προστασία των νέων και μαθητευομένων εργαζομένων είναι σημαντική για την προώθηση της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία και για την εξασφάλιση ισότιμων ευκαιριών στην αγορά εργασίας

10.5 Εργαζόμενοι ΑμεΑ

Οι διακρίσεις στην εργασία εις βάρος των ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι ένα σημαντικό πρόβλημα που επηρεάζει την ίση μεταχείριση και την ισότιμη συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας.

Οι διακρίσεις στην εργασία μπορεί να εκδηλωθούν με διάφορους τρόπους, όπως:

- **Αρνητική ή έμμεση διάκριση:** Η αρνητική διάκριση είναι η άμεση και ξεκάθαρη διάκριση εις βάρος ενός ατόμου με ειδικές ανάγκες. Για παράδειγμα, ένας εργοδότης μπορεί να αρνηθεί να προσλάβει ένα άτομο με αναπηρία λόγω της αναπηρίας του. Η έμμεση διάκριση είναι μια ρύθμιση, πρακτική ή συμπεριφορά που φαίνεται ουδέτερη, αλλά έχει δυσμενή επίδραση σε ένα ή περισσότερα άτομα με ειδικές ανάγκες. Για παράδειγμα, ένας εργοδότης μπορεί να ορίσει ένα ύψος ελάχιστου 1,80 μ. για τους υποψήφιους για μια θέση εργασίας, γεγονός που θα αποκλείσει άτομα με αναπηρία που είναι κοντότερα.
- **Παρενόχληση:** Η παρενόχληση είναι η συμπεριφορά που δημιουργεί ένα δυσμενές εργασιακό περιβάλλον για ένα άτομο με ειδικές ανάγκες. Για παράδειγμα, ένας συνάδελφος μπορεί να κάνει προσβλητικά σχόλια για την αναπηρία ενός ατόμου.
- **Καμία εύλογη μέριμνα:** Η εύλογη μέριμνα είναι η υποχρέωση του εργοδότη να λάβει μέτρα για την εξάλειψη των εμποδίων στην πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην εργασία. Για παράδειγμα, ένας εργοδότης μπορεί να χρειαστεί να προσαρμόσει το χώρο εργασίας ή τα μηχανήματα ώστε να είναι προσβάσιμα σε άτομα με κινητικά προβλήματα.

Το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση στην εργασία για τα άτομα με ειδικές ανάγκες

προστατεύεται από διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις, καθώς και από τη νομοθεσία των περισσότερων χωρών. Στην Ελλάδα, το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση στην εργασία για τα άτομα με ειδικές ανάγκες προστατεύεται από το άρθρο 28 του Συντάγματος και από τον Ν. 4443/2016 για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία.

Ο Ν. 4443/2016 ορίζει ότι απαγορεύονται οι διακρίσεις στην εργασία λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης. Ορίζει επίσης ότι ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα κατά περίπτωση μέτρα, προκειμένου τα άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση να έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε θέση εργασίας, να ασκούν αυτή και να εξελίσσονται, καθώς και δυνατότητα συμμετοχής στην επαγγελματική κατάρτιση, εφόσον τα μέτρα αυτά δεν συνεπάγονται δυσανάλογη επιβάρυνση για τον εργοδότη.

Τα μέτρα που μπορεί να λάβει ο εργοδότης για την εξασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην εργασία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Αξιολόγηση των αναγκών των ατόμων με ειδικές ανάγκες: Ο εργοδότης πρέπει να αξιολογήσει τις ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες που εργάζονται στην επιχείρηση ή που πρόκειται να προσληφθούν, προκειμένου να διαπιστώσει εάν υπάρχουν εμπόδια στην πρόσβαση τους στην εργασία.
- Υλοποίηση εύλογων μέτρων: Ο εργοδότης πρέπει να λάβει εύλογα μέτρα για την εξάλειψη των εμποδίων στην πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην εργασία. Τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την προσαρμογή του χώρου εργασίας ή των μηχανημάτων, την παροχή ειδικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης, ή την παροχή πρόσθετων διευκολύνσεων, όπως επιπλέον χρόνο για ξεκούραση ή εργασία μειωμένου ωραρίου.
- Ενημέρωση των εργαζομένων: Ο εργοδότης πρέπει να ενημερώσει τους εργαζόμενους για το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση στην εργασία για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Η προώθηση της ίσης μεταχείρισης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην εργασία είναι σημαντική για την εξασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής τους στην αγορά

εργασίας και στην κοινωνία.

Πριν τον Ν. 4440/2016, με τον Ν. 2643/1998 «Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών και άλλες διατάξεις» ξεκίνησε το σύστημα υποχρεωτικών τοποθετήσεων ατόμων από προστατευόμενες κατηγορίες (ανάμεσά τους και τα άτομα με αναπηρία και οι συγγενείς α΄ βαθμού των ατόμων με αναπηρία) σε θέσεις εργασίας με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων τοποθέτησης (μορίων) βάσει τυπικών προσόντων και ποσοστού αναπηρίας στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Ο ίδιος νόμος προβλέπει ότι η ετήσια κανονική άδεια επαυξάνεται 6 μέρες για τα άτομα με αναπηρία, ανεξάρτητα από το χρόνο και τον τρόπο πρόσληψής τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δημουλίας Κ., Κόλλιας Γ., Μπαγκαβός Χ., Τζανετάκη Θ., (2015), Αθήνα, Εργασία και προβλήματα υγείας στην Ελλάδα, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ

Δόντας Σ., Καμπόση Κ., κ.ά. (2007), Αθήνα, Εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου στη βιομηχανία Διαμόρφωσης πλαστικών, εκδ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Δρίβας Σ., Ζορμπά Κ., Κουκουλάκη Θ., (2001), Αθήνα, Μεθοδολογικός οδηγός για την εκτίμηση και πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου, εκδ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Δρίβας Σ., Παπαδόπουλος Μ., (2003), Αθήνα, Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, από το βιβλίο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.: Θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας για επιχειρήσεις γ' κατηγορίας (αρθ.2 ΠΔ 294/88), εκδ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Δρίβας Σ., Παπαδόπουλος Μ., (2004), Αθήνα, Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου, από το βιβλίο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.: Εγχειρίδιο υγείας και ασφάλειας της εργασίας, εκδ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.-ΕΚΑ

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε, (2012), Αθήνα, Τεύχος 52

Κρασίτης,Ι., ΣαραμάνηςΑ., Κανατούλας Γ., κ.ά., (1994), Αθήνα, Πίνακες ελέγχου (check list) για την διευκόλυνση του έργο τεχνικών ασφαλείας σε εργασιακούς χώρους βιομηχανιών.

Παπαδόπουλος Μ., (2003), Αθήνα, Ο στόχος της εγγενούς ασφάλειας και ο ρόλος του Τεχνικού Ασφάλειας, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας (περιοδική έκδοση ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.), τ. 13.

Παπαδόπουλος Μ., (2000), Αθήνα, Προστασία της υγείας απ' τον επαγγελματικό κίνδυνο, από το βιβλίο του Κέντρου Μαρξιστικών Ερευνών: Προσεγγίσεις στην κατάσταση της εργατικής τάξης στην Ελλάδα, σελ. 226-234, εκδ. Σύγχρονη Εποχή.

Safety, health and welfare on construction sites a training manual. (1995). Geneva: International Labour Office.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (2023) Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία. <https://ypergasias.gov.gr/ergasiakes-scheseis/ygeia-kai-asfaleia-stin-ergasia/>

Νόμος ΓπΛΔ/19-11-1911 (ΦΕΚ 318Α/21-11-1911): «Περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών και περί ωρών εργασίας».

Βασιλικό Διάταγμα Β.Δ. 24/7/1912 (ΦΕΚ 229Α/28-7-1912)

Νόμος 551 (31-12-1914 ως 8-11-1915): «Περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων»

Νόμος 2193/20 (ΦΕΚ 129Α/13-06-1920) «Περί κωδικοποιήσεως των περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών διατάξεων» (ΦΕΚ 200Α/5-09-1920).

Π.Δ. 14-03-1934 (ΦΕΚ 112Α/22-03-1934): «Περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών και υπαλλήλων των πάσης φύσεως βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργαστηρίων κ.α.»

www.elinyae.gr

<https://osha.europa.eu/el/>

<https://ypergasias.gov.gr/>

<https://oira.osha.europa.eu/el/oira-tools/>

